

Universiteit Antwerpen
| Faculteit Rechten

Codex Onderwijs Faculteit Rechten

Academiejaar 2023-2024

Goedgekeurd op de 213e vergadering van de Faculteitsraad van 1 juni 2023.

Inhoudsopgave

INHOUDSOPGAVE	2
PREAMBULE	10
INLEIDENDE BEPALINGEN	11
TOEPASSINGSGEBIED	12
INWERKINGSTREDING EN WIJZIGINGEN	12
STRUCTUUR VAN HET ACADEMIEJAAR	13
ORGANISATIE ONDERWIJS BINNEN DE FACULTEIT RECHTEN	14
BOEK I. STUDIELOOPBAAN	15
I.1 INSCHRIJVINGEN	16
I.1.1 INSCHRIJVING AAN DE UNIVERSITEIT ANTWERPEN	16
I.1.2 INSCHRIJVING VOOR EEN OPLEIDING AAN DE FACULTEIT RECHTEN	16
I.1.2.1 Bachelor in de rechten.....	16
I.1.2.2 Bachelor in de rechten met studieduurverkorting	16
I.1.2.3 Schakelprogramma rechten.....	17
I.1.2.4 Masteropleidingen aan de Faculteit Rechten	17
I.1.2.4.1 Master in de rechten, met inbegrip van de afstudeerrichting fiscaal recht.....	17
I.1.2.4.2 Master of Laws.....	17
I.1.2.4.3 Educatieve master in de maatschappijwetenschappen: rechten.....	18
I.1.2.5 Master-na-master fiscaal recht, m.i.v. de afstudeerrichting douane en accijnzen	18
I.1.2.6 Micro-credentials.....	18
I.1.2.7 Doctoraatsopleiding.....	18
I.1.3 BIJZONDERE INSCHRIJVINGEN	19
I.1.3.1 Uitzondering op diplomaverenisten	19
I.1.3.2 Examen- en creditcontract	19
I.1.3.3 Herinschrijving na eerdere weigering omwille van studievoortgangbewaking	19
I.1.3.4 Geen of ontoereikend leerkrediet op het ogenblik van de inschrijving	19
I.1.3.5 Inschrijving buiten de standaard inschrijvingsperiode	20
I.1.3.6 Combinatie van een opleiding binnen de Faculteit Rechten met een opleiding buiten de Faculteit Rechten	20
I.1.4 PROCEDURE VOOR DE AANVRAAG TOT TOELATING	21
I.2 VRIJSTELLINGEN	21
I.2.1 TOEPASSINGSGEVALLEN EN VOORWAARDEN VOOR HET TOEKENNEN VAN EEN VRIJSTELLING	21
I.2.1.1 Algemene bepalingen	21
I.2.1.2 Korf verbredend vak	22
I.2.1.3 Vrijstellingen op basis van bewijzen van bekwaamheid (EVC's)	22
I.2.2 PROCEDURE VOOR DE AANVRAAG TOT HET BEKOMEN VAN EEN VRIJSTELLING	22
I.3 ONDERWIJSORGANISATIE	23
I.3.1 ONDERWIJSTAAL	23
I.3.1.1 Onderwijsstaal binnen de Universiteit Antwerpen	23
I.3.1.2 Onderwijs- en examentaal binnen de Faculteit Rechten.....	23
I.3.2 GEBRUIK EN VERSPREIDING ONDERWIJS- EN STUDIEMATERIAAL	23
I.3.3 DEELNAME AAN KWALITEITSZORG	24
I.4 OPLEIDINGSPROGRAMMA'S	24
I.4.1 ALGEMENE BEPALINGEN	24
I.4.2 BACHELOR IN DE RECHTEN	26
I.4.2.1 Opleidingsprogramma	26

I.4.2.2	Startpakket.....	26
I.4.2.2.1	Trajectstarter zonder een eerder behaald bachelordiploma	27
I.4.2.2.2	Trajectstarter die laattijdig inschrijft	28
I.4.2.2.3	Trajectstarter die overstapt vanuit een rechtenopleiding aan een andere onderwijsinstelling.....	28
I.4.2.2.4	Trajectstarter met een eerder behaald bachelordiploma	29
I.4.2.2.5	Wijzigingen aan het startpakket	29
I.4.2.3	Mentoraat	29
I.4.2.4	Volgtijdelijkheid	29
I.4.3	BACHELOR IN DE RECHTEN MET STUDIEDUURVERKORTING	30
I.4.3.1	Opleidingsprogramma	30
I.4.3.2	Startpakket.....	30
I.4.3.3	Volgtijdelijkheid	31
I.4.3.4	Samenstelling studieprogramma voor kandidaatsdiploma rechten	32
I.4.4	SCHAKELPROGRAMMA RECHTEN	32
I.4.4.1	Opleidingsprogramma	32
I.4.4.2	Volgtijdelijkheid	32
I.4.5	MASTEROPLEIDINGEN IN DE FACULTEIT RECHTEN	33
I.4.5.1	Master in de rechten	33
I.4.5.1.1	Opleidingsprogramma	33
I.4.5.1.2	Equivalente opleidingsonderdelen met de Master of Laws	34
I.4.5.1.3	Pleitwedstrijden	35
I.4.5.1.4	Volgtijdelijkheid	35
I.4.5.2	Master in de rechten, afstudeerrichting fiscaal recht	35
I.4.5.2.1	Opleidingsprogramma	35
I.4.5.2.2	Volgtijdelijkheid	36
I.4.5.3	Master of Laws.....	36
I.4.5.3.1	Opleidingsprogramma	36
I.4.5.4	Educatieve master rechten	37
I.4.5.4.1	Opleidingsprogramma	37
I.4.5.4.2	Volgtijdelijkheid	37
I.4.5.5	Meesterproef in de masteropleiding.....	38
I.4.6	MASTER-NA-MASTER FISCAAL RECHT, MET INBEGRIJ VAN DE AFSTUDEERRICHTING DOUANE EN ACCIJZEN....	38
I.4.6.1	Opleidingsprogramma	38
I.4.6.2	Masterproef in de master-na-masteropleiding	38
I.4.7	COMBINATIE VAN OPLEIDINGEN BINNEN DE FACULTEIT RECHTEN.....	39
I.4.7.1	Toelating tot combinatie.....	39
I.4.7.2	Omvang studieprogramma	39
I.4.7.2.1	Bachelor in de rechten met een masteropleiding binnen de Faculteit Rechten	39
I.4.7.2.2	Schakelprogramma rechten met een masteropleiding binnen de Faculteit Rechten.....	40
I.4.7.2.3	Een masteropleiding rechten met master-na-master fiscaal recht.....	40
I.4.7.3	Samenstelling studieprogramma	40
I.4.7.3.1	Master in de rechten	41
I.4.7.3.2	Master in rechten, afstudeerrichting fiscaal recht	42
I.4.7.3.3	Educatieve master rechten	43
I.4.8	STUDIEPROGRAMMA MET ELDERS VERWORVEN BACHELOR- OF MASTERDIPLOMA IN DE RECHTEN.....	43
I.4.8.1	Houder van een Belgisch bachelordiploma behaald aan een Nederlandstalige universiteit, gevolgd door een buitenlands masterdiploma rechten	43
I.4.8.2	Houder van een Belgisch bachelor- en masterdiploma rechten behaald aan een Franstalige universiteit	43
I.4.8.3	Houder van een buitenlands bachelordiploma rechten behaald in een land dat deel uitmaakt van de Europese Hoger Onderwijsruimte.....	43

1.4.8.4	Houder van een buitenlands bachelordiploma rechten behaald in een land dat géén deel uitmaakt van de Europese Hoger Onderwijsruimte	43
1.4.8.5	Houder van een buitenlands masterdiploma rechten behaald in een land dat deel uitmaakt van de Europese Hoger Onderwijsruimte.....	44
1.4.8.6	Houder van een buitenlands masterdiploma rechten behaald in een land dat geen deel uitmaakt van de Europese Hoger Onderwijsruimte	44
1.4.9	SAMENSTELLING VAN HET STUDIEPROGRAMMA ALS WERKSTUDENT	45
1.4.10	PROCEDURE VOOR AANVRAGEN TOT EEN UITZONDERING IN HET STUDIEPROGRAMMA.....	45
1.5	BIJZONDERE ONDERWIJS- EN EXAMENFACILITEITEN	46
1.5.1	AANVRAAG VOOR BIJZONDERE FACILITEITEN.....	46
1.5.2	BELEIDSLIJNEN BINNEN DE FACULTEIT RECHTEN	47
1.6	EXAMENREGELING EN AFSTUDEREN	48
1.6.1	ORGANISATIE VAN DE EXAMENS.....	48
1.6.1.1	Examenvormen	48
1.6.1.2	Registreren voor een examenzittijd.....	49
1.6.1.3	Examenroosters	49
1.6.1.4	Ruilen van een examenmoment	50
1.6.1.5	Aantal examenkansen.....	50
1.6.2	GEBRUIK VAN MATERIALEN BIJ EEN EXAMEN	50
1.6.2.1	Gebruik van wetgeving	50
1.6.2.2	Gebruik van ander leermateriaal	51
1.6.3	GEDRAGSREGELS TIJDENS DE EXAMENS	51
1.6.3.1	Algemene gedragsregels.....	51
1.6.3.2	Vaststelling van onregelmatigheden tijdens het examen	52
1.6.4	NIET-DEELNAME AAN DE EXAMENS.....	53
1.6.5	EXAMENRESULTATEN EN INZAGERECHT	54
1.6.5.1	Examenresultaten	55
1.6.5.2	Resultaten bij clusteropleidingsonderdelen	55
1.6.5.3	Mogelijkheid tot inzage	56
1.6.5.4	Kopierecht.....	56
1.6.6	SLAGEN VOOR EEN OPLEIDING OF SCHAKELPROGRAMMA, GRAADBEPALING EN DELIBERATIECRITERIA.....	56
1.6.7	AFSTUDEREN IN FEBRUARI.....	58
1.6.8	TOEKENNING VAN HET DIPLOMA OF GETUIGSCHRIFT.....	58
1.6.9	EXAMENCOMMISSIES	59
1.7	STUDIEVOORTGANG	60
1.7.1	BEOORDELING INDIVIDUELE RESULTATEN	60
1.7.2	MAATREGELEN VAN STUDIEVOORTGANGBEWAKING	60
1.7.2.1	Algemene bepalingen	61
1.7.2.2	Pre-deliberatie	61
1.7.3	OMVANG VAN HET STUDIEPROGRAMMA MET EEN MAATREGEL VAN STUDIEVOORTGANGBEWAKING	63
1.8	DE OMBUDSDIENST.....	63
1.8.1	FACULTAIRE OMBUDSDIENST	63
1.8.2	CENTRALE OMBUDSPERSOON	64
1.9	VERGISSINGEN EN KLACHTEN.....	65
1.10	FRAUDE EN PLAGIAAT	66
1.10.1	BEGRIPPEN FRAUDE EN PLAGIAAT	66
1.10.2	MELDING VAN FRAUDE OF PLAGIAAT, BEHANDELING VAN HET DOSSIER EN RECHTEN VAN DE STUDENT	67
1.10.3	BESLISSINGEN EN MOGELIJKE SANCTIES	68
1.11	BEROEPEN.....	68
1.11.1	INTERN BEROEP	68
1.11.1.1	Facultaire beroepsinstanties.....	70
1.11.1.2	Procedure.....	71

I.11.2	EXTERN BEROEP	71
BOEK II. MEESTERPROEF		72
MASTER IN DE RECHTEN – MASTER OF LAWS		72
II.1	ALGEMEEN.....	73
II.1.1	BESCHRIJVING	74
II.1.2	DOELSTELLINGEN - EINDCOMPETENTIES.....	74
II.1.3	KOPPELING AAN ÉÉN MODULE	76
II.1.4	INSCHRIJVING VOOR DE VERSCHILLENDE OPLEIDINGSONDERDELEN VAN DE MEESTERPROEF	77
II.2	ORGANISATORISCHE OMKADERING.....	78
II.2.1	INLEIDENDE COLLEGES VOOR STUDENTEN	78
II.2.2	MEESTERPROEFPORTFOLIO	78
II.2.3	MEESTERPROEFCOORDINATOR	78
II.2.4	MEESTERPROEFCOMMISSIE.....	79
II.2.5	PROMOTOR - ASSESSOREN	79
II.2.6	STAGEMENTOR	80
II.2.7	MENTOR LEGAL CLINIC.....	80
II.2.8	DE MODULEVERANTWOORDELIJKE BELAST MET DE ORGANISATIE VAN DE LEGAL CLINIC.....	80
II.2.9	VERZEKERING	81
II.3	STUDIEWIJZER STAGE	81
II.3.1	ALGEMENE INFORMATIE	81
II.3.2	PRAKTISCH VERLOOP STAGE	81
II.3.2.1	Inleidend college.....	81
II.3.2.2	Mogelijkheid tot indienen keuzeformulier stage	81
II.3.2.3	Toewijzing stageplaats voor studenten van de master in de rechten - generieke opleiding	82
II.3.2.4	Stageplaats voor studenten van de master in de rechten - afstudeerrichting fiscaal recht	83
II.3.2.5	Toewijzing buitenlandse stages	83
II.3.2.6	Contactname stagementor en eerste gesprek (enkel voor stages in België)	83
II.3.2.7	Stageplanning en stagedocumenten	84
II.3.2.8	Afwezigheid andere vakken en examens.....	84
II.3.2.9	Houding op de werkvloer – confidentialiteit	84
II.3.3	HET STAGEVERSLAG	85
II.3.3.1	Algemeen	85
II.3.3.2	Voorblad.....	85
II.3.3.3	Deel I: Algemeen beschrijvend deel	85
II.3.3.4	Deel II: Juridisch inhoudelijk deel	86
II.3.3.5	Besluit	86
II.3.3.6	Bijlagen.....	86
II.3.4	INDIENING STAGEVERSLAG	86
II.3.5	BEDANKING STAGEMENTOR EN EVALUATIE VAN DE STAGE DOOR DE STUDENT	86
II.4	STUDIEWIJZER LEGAL CLINIC.....	87
II.4.1	ALGEMENE INFORMATIE	87
II.4.2	PRAKTISCH VERLOOP LEGAL CLINIC	87
II.4.3	HET EINDVERSLAG VAN DE LEGAL CLINIC.....	87
II.4.4	INDIENING EINDVERSLAG	88
II.4.5	BEDANKING VAN MENTOR EN EVALUATIE VAN DE LEGAL CLINIC DOOR DE STUDENT.....	88
II.5	STUDIEWIJZER ONDERZOEKSVORSTEL.....	88
II.5.1	ALGEMENE INFORMATIE	88
II.5.2	PRAKTISCH VERLOOP ONDERZOEKSVORSTEL	88
II.5.2.1	De keuze en toebedeling van het thesisonderwerp	88

II.5.2.2	De methodologische colleges	88
II.5.3	DE VERSCHILLENDE THESISTRAJECTEN	89
II.5.3.1	Standaardtraject	89
II.5.3.1.1	Optie keuze thesisonderwerp van de lijst op Blackboard	89
II.5.3.1.2	Optie eigen voorstel thesisonderwerp	89
II.5.3.1.3	Wijze van indiening	90
II.5.3.2	Aspirant-onderzoeker	90
II.5.3.2.1	Optie keuze thesisonderwerp van de lijst op Blackboard	90
II.5.3.2.2	Optie eigen voorstel thesisonderwerp	90
II.5.3.2.3	Wijze van indiening	91
II.5.3.2.4	Aanstelling	91
II.5.3.3	Het eerste gesprek met de promotor	91
II.5.4	DE INHOUD VAN HET ONDERZOEKSVORSTEL	91
II.5.5	INDIENING ONDERZOEKSVORSTEL EN BESPREKING MET DE PROMOTOR	92
II.5.6	OPVOLGING INGEVAL DE STUDENT GEEN ONDERZOEKSVORSTEL INDIENT	93
II.6	STUDIEWIJZER THESIS	93
II.6.1	ALGEMENE INFORMATIE	93
II.6.2	PRAKTISCH VERLOOP THESIS	93
II.6.3	DE INHOUD VAN DE THESIS	94
II.6.3.1	Algemeen	94
II.6.3.2	Sjabloon	94
II.6.3.3	Inhoudsopgave	94
II.6.3.4	Inleiding	94
II.6.3.5	Corpus	95
II.6.3.6	Besluit	96
II.6.3.7	Bibliografie	96
II.6.3.8	Beknopte samenvattingen van de thesis	96
II.6.4	INDIENING THESIS	96
II.6.5	MONDELINGE VERDEDIGING VAN DE THESIS	97
II.6.5.1	Algemeen	97
II.6.5.2	Tijdstip en plaats van de verdediging	97
II.6.5.3	Inhoud van de verdediging	97
II.6.5.4	De voorbereiding van de presentatie	98
II.7	BIJKOMENDE RICHTLIJNEN ERASMUSSTUDENTEN	98
II.8	BIJKOMENDE RICHTLIJNEN CIEL-STUDENTEN	98
II.9	TAAL	99
II.9.1	ALGEMEEN	99
II.9.2	REGELS DIE GELDEN VOOR DE MASTER IN DE RECHTEN (GENERIEKE OPLEIDING EN AFSTUDEERRICHTING FISCAAL RECHT)	99
II.9.3	REGELS DIE GELDEN VOOR DE MASTER OF LAWS	99
II.10	ALGEMENE RICHTLIJNEN BETREFFENDE TAAL EN STIJL – BRONVERMELDING EN CITEERWIJZE	100
II.10.1	TAAL EN STIJL	100
II.10.2	BRONVERMELDING EN CITEERWIJZE	100
II.11	EVALUATIE EN FEEDBACK	100
II.11.1	EVALUATIE STAGE (6 STUDIEPUNTEN)	100
II.11.2	EVALUATIE LEGAL CLINIC (9 STUDIEPUNTEN)	101
II.11.3	EVALUATIE ONDERZOEKSVORSTEL (3 STUDIEPUNTEN)	101
II.11.4	EVALUATIE THESIS (18 STUDIEPUNTEN)	101
II.11.5	FEEDBACK EN TWEDE ZITTIJD	102
II.11.6	PROCEDURE IN GEVAL VAN ERNSTIGE DISCREPANTIE TUSSEN DE BEOORDELINGEN VAN DE THESIS	103
II.11.7	SLAGEN VOOR DE TOTALITEIT VAN DE MEESTERPROEF	103
II.12	GESCHILLEN	103

II.12.1	STAGE & LEGAL CLINIC	103
II.12.2	THESIS	103
II.12.3	FRAUDE	104
II.13	PRAKTISCHE INLICHTINGEN EN VRAGEN – SECRETARIAAT VAN DE MEESTERPROEF	104
II.13.1	MASTER IN DE RECHTEN	104
II.13.2	MASTER OF LAWS	104
II.13.3	AFSPRAKEN EN KERNDATA ACADEMIEJAAR 2023-2024 MASTEROPLEIDINGEN.....	104
MEESTERPROEF.....		106
MASTER NA MASTER FISCAAL RECHT		106
II.14	ALGEMEEN	107
II.14.1	BESCHRIJVING.....	107
II.14.2	DOELSTELLINGEN – EINDCOMPETENTIES.....	107
II.14.3	PROJECT TILBURG.....	108
II.15	ORGANISATORISCHE OMKADERING	108
II.15.1	INLEIDEND COLLEGE VOOR STUDENTEN	108
II.15.2	MEESTERPROEFFORTFOLIO	108
II.15.3	MEESTERPROEFCOÖRDINATOR	108
II.15.4	MEESTERPROEFCOMMISSIE.....	109
II.15.5	PROMOTOR – ASSESSOREN – OBSERVATOR.....	109
II.15.6	DE METHODOLOGISCHE COLLEGES.....	110
II.16	ONDERZOEKSVORSTEL	110
II.16.1	DE KEUZE EN TOEBEDELING VAN HET THESISONDERWERP	110
II.16.1.1	Algemeen	110
II.16.1.2	Project Tilburg.....	111
II.16.2	INHOUD VAN HET ONDERZOEKSVORSTEL	111
II.16.3	INDIENING ONDERZOEKSVORSTEL EN BESPREKING MET DE PROMOTOR	111
II.16.4	PROJECT TILBURG.....	112
II.17	THESIS.....	112
II.17.1	PRAKTISCH VERLOOP THESIS	112
II.17.2	INHOUD VAN DE THESIS	113
II.17.2.1	Algemeen	113
II.17.2.2	Sjabloon	113
II.17.2.3	Inhoudsopgave.....	113
II.17.2.4	Inleiding	113
II.17.2.5	Corpus	113
II.17.2.6	Besluit	114
II.17.2.7	Bibliografie.....	115
II.17.2.8	Beknopte samenvatting.....	115
II.17.3	INDIENING THESIS.....	115
II.17.4	MONDELINGE VERDEDIGING VAN DE THESIS	115
II.17.4.1	Algemeen	115
II.17.4.2	Tijdstip en plaats van de verdediging	116
II.17.4.3	Inhoud van de verdediging	116
II.17.4.4	De voorbereiding van de presentatie	116
II.17.4.5	Project Tilburg.....	117
II.18	EVALUATIE EN FEEDBACK	117
II.18.1	EVALUATIE VAN DE THESIS	117
II.18.2	FEEDBACK EN TWEDE ZITTIJD	117
II.18.3	PROCEDURE IN GEVAL VAN ERNSTIGE DISCREPANTIE TUSSEN DE BEOORDELINGEN VAN DE THESIS	118

II.19	GESCHILLEN	118
II.19.1	THESIS.....	118
II.19.2	FRAUDE.....	118
II.20	PRAKTISCHE INLICHTINGEN EN VRAGEN	118
II.20.1	SECRETARIAAT VAN DE MEESTERPROEF	118
II.20.2	AFSPRAKEN EN KERNDATA ACADEMIEJAAR 23-24 OPLEIDINGEN MASTER NA MASTER FISCAAL RECHT	119
II.20.2.1	Tweede assessoren.....	119
II.20.2.2	Project Tilburg.....	119
II.20.2.3	Samenvattend overzicht deadlines.....	119
II.20.2.3.1	Algemeen	119
II.20.2.3.2	Project Tilburg.....	119

BOEK III. ASPIRANT-ONDERZOEKERS..... 121

III.1	DOEL	122
III.2	SELECTIECRITERIA EN -PROCEDURE	122
III.3	PROGRAMMA	122
III.4	EVALUATIE	123
III.5	SLOTBEPALING	123

BOEK IV. STUDENTENMOBILITEIT..... 124

IV.1	STUDIEVERBLIJF VAN STUDENTEN VAN DE FACULTEIT RECHTEN AAN GASTUNIVERSITEITEN	125
IV.1.1	INLEIDING	125
IV.1.2	STUDIEVERBLIJF AAN GASTUNIVERSITEITEN DOOR BACHELORSTUDENTEN	125
IV.1.2.1	De bestemming.....	125
IV.1.2.2	De periode	125
IV.1.2.3	De aanvraag	125
IV.1.2.4	Selectie van de studenten	126
IV.1.2.5	Timing	126
IV.1.2.6	Toelating tot vertrek.....	126
IV.1.2.7	Studieprogramma aan de gastuniversiteit	126
IV.1.2.8	‘Learning Agreement’	126
IV.1.2.9	Eventuele bijkomende opleidingsonderdelen van de gastuniversiteit	126
IV.1.2.10	Examens aan de gastuniversiteit	127
IV.1.2.11	Mededeling van de aan de gastuniversiteit behaalde studieresultaten	127
IV.1.2.12	Erkenning van de aan de gastuniversiteit behaalde studieresultaten	127
IV.1.2.13	Gevolgen van tekorten op opleidingsonderdelen van de gastuniversiteit	127
IV.1.3	STUDIEVERBLIJF AAN GASTUNIVERSITEITEN DOOR MASTERSTUDENTEN (NEDERLANDSTALIG PROGRAMMA) 127	
IV.1.3.1	De bestemming.....	127
IV.1.3.2	De periode	127
IV.1.3.3	De aanvraag	127
IV.1.3.4	Selectie van de kandidaten en toewijzing van de gastuniversiteit.....	128
IV.1.3.5	Timing	128
IV.1.3.6	Toelating tot vertrek.....	128
IV.1.3.7	Mededeling van het ontwerp pakket van opleidingsonderdelen (‘Learning Agreement’) .	128
IV.1.3.8	Definitieve goedkeuring van het pakket van opleidingsonderdelen.....	129
IV.1.3.9	Omvang van het pakket van opleidingsonderdelen	129
IV.1.3.10	Definitieve ‘Learning Agreement’	129
IV.1.3.11	Studiebelasting aan de Faculteit Rechten	129

IV.1.3.12	Eventuele bijkomende opleidingsonderdelen aan de gastuniversiteit	130
IV.1.3.13	Verlenging van het studieverblijf aan de gastuniversiteit	130
IV.1.3.14	Examens aan de gastuniversiteit	130
IV.1.3.15	Mededeling van de aan de gastuniversiteit behaalde studieresultaten	130
IV.1.3.16	Erkenning van de aan de gastuniversiteit behaalde studieresultaten	130
IV.1.3.17	Gevolgen van tekorten op opleidingsonderdelen aan de gastuniversiteit	130
IV.1.4	STUDIEVERBLIJF AAN EEN GASTUNIVERSITEIT DOOR STUDENTEN VAN DE MASTER OF LAWS (LL.M.).....	131
IV.1.4.1	Het doel	131
IV.1.4.2	Thesisonderwerp	131
IV.1.4.3	Privileged partners.....	131
IV.1.4.4	De aanvraag	131
IV.1.4.5	Andere bestemmingen	131
IV.1.4.6	Erkenning keuzevak	131
IV.1.4.7	Selectie van de kandidaten en toewijzing van de gastuniversiteit.....	132
IV.1.4.8	Mogelijkheden na niet-selectie	132
IV.1.4.9	Toelating tot vertrek.....	132
IV.1.4.10	Definitieve 'Learning Agreement'	132
IV.1.4.11	Examens aan de gastuniversiteit	132
IV.1.4.12	Mededeling van de aan de gastuniversiteit behaalde studieresultaten	132
IV.1.4.13	Erkenning van de aan de gastuniversiteit behaalde studieresultaten	133
IV.1.4.14	Gevolgen van tekorten op opleidingsonderdelen aan de gastuniversiteit	133
IV.1.5	DEELNAME AAN EEN ZOMER- OF WINTERSCHOOL	133
IV.1.6	OPNEMEN VAN AFZONDERLIJKE OPLEIDINGSONDERDELEN IN HET KADER VAN EEN SAMENWERKINGSOVEREENKOMST MET EEN ANDERE UNIVERSITEIT	134
IV.1.7	OPNEMEN VAN AFZONDERLIJKE OPLEIDINGSONDERDELEN I.H.K.V. SHORT TERM BLENDED MOBILITY	134
IV.1.7.1	Deelname aan Short Term Blended Mobility	134
IV.1.7.2	Aanvraag van een Short Term Blended Mobility-beurs	134
IV.2	STUDIEVERBLIJF VAN STUDENTEN AAN DE FACULTEIT RECHTEN VAN DE UANTWERPEN IN HET KADER VAN EEN SAMENWERKINGSOVEREENKOMST MET EEN ANDERE UNIVERSITEIT	135
IV.2.1	INTERNATIONAL AND EUROPEAN LEGAL STUDIES CERTIFICATE	135
IV.2.2	AANTAL STUDIEPUNTEN	135
BIJLAGEN	136	
VRIJSTELLINGEN VOOR STUDENTEN DIE CREDITS BEHAALDEN IN EEN OPLEIDING IN DE RECHTEN AAN EEN ANDERE BELGISCHE RECHTSFACULTEIT	136	
Overstap KU Leuven, Campus Brussel / UAntwerpen.....	136	
Overstap KULeuven / UAntwerpen	140	
Overstap UGent / UAntwerpen.....	143	
Overstap UHasselt / UAntwerpen	146	
Overstap VUB / UAntwerpen	148	
Overstap Université de Namur / UAntwerpen.....	151	

Preambule

Onderwijs- en examenreglement

Preambule

I. De Codex Hoger Onderwijs van 11 oktober 2013, bekrachtigd bij het decreet van 20 december 2013 somt de onderdelen op die een onderwijs- en examenreglement moet bevatten.

II. Dit onderwijs- en examenreglement heeft 2 bijlagen die er integraal deel van uitmaken: de Inschrijvingsprocedure en de Gedragscode Onderwijstaal. Het Statuut van de Student – UAntwerpen regelt aanvullende studentenaangelegenheden. De ICT-gedragscode voor studenten regelt het gebruik van ICT-middelen.

III. Door hun inschrijving aanvaarden de studenten alle reglementen vermeld in II.

IV. De officiële communicatie over onderwijsactiviteiten tussen de Universiteit Antwerpen en de studenten verloopt in de regel via de elektronische postbus van de student (voornaam.naam@student.uantwerpen.be), via SisA of via Blackboard. Ingeschreven studenten moeten op regelmatige tijdstippen hun e-mailberichten op dat e-mailadres, berichten op SisA en op Blackboard raadplegen en kunnen zich niet op het niet raadplegen van hun berichten beroepen om aan hun verplichtingen te ontkomen.

V. In urgente gevallen niet voorzien door dit onderwijs- en examenreglement, bij twijfel over de interpretatie ervan, of bij noodsituaties kan de rector alle noodzakelijke maatregelen nemen in het belang van het functioneren van de instelling.

De Faculteit Rechten wil alle onderwijsgerelateerde reglementen binnen de faculteit – met uitzondering van het aanvullend reglement van de Faculteit Rechten tot het behalen van de academische graad van doctor – bundelen in de Codex Onderwijs van de Faculteit Rechten (hierna: Codex Onderwijs Faculteit Rechten). De Codex Onderwijs Faculteit Rechten bestaat uit vier boeken:

- Boek I. Studieloopbaan
Dit Boek regelt volgende aspecten: de inschrijving voor een opleiding of opleidingsonderdelen, vrijstellingen, de opleidingsprogramma's, samenstelling van het studieprogramma, bijzondere onderwijs- en examenfaciliteiten, de examenregeling, de studievoortgang, vergissingen en klachten, betwistingen en beroepen.
- Boek II: Meesterproef
Dit Boek is van toepassing op de meesterproef van de Faculteit Rechten van de Universiteit Antwerpen in het kader van de aangeboden opleidingen tot het behalen van de graad master in de rechten.
- Boek III: Aspirant-onderzoekers
Dit Boek is van toepassing op de trajecten van aspirant-onderzoeker in het kader van de aangeboden opleidingen tot het behalen van de graad master in de rechten.
- Boek IV: Studentenmobiliteit
Dit Boek regelt de uitgaande en inkomende uitwisseling tussen de student van de Faculteit Rechten en de andere universiteit voor zowel bachelor- als masterstudenten, deelname aan zomer- en winterscholen en opname van afzonderlijke opleidingsonderdelen in het kader van een samenwerkingsovereenkomst met een andere universiteit.

De Codex Onderwijs Faculteit Rechten is een concretisering van de bindende regels uit:

- het Vlaams Decreet tot bekrachtiging van de decretale bepalingen betreffende het hoger onderwijs, gecodificeerd op 11 oktober 2013 (BS 27 april 2014) en gewijzigd bij het Vlaams Decreet betreffende het onderwijs XXVI van 17 juni 2016 (BS 10 augustus 2016) (hierna afgekort: Codex Hoger Onderwijs); en
- het decreet over de instroom en het optimaliseren van de studie-efficiëntie in het hoger onderwijs en overige organisatorische aspecten van het hoger onderwijs van 15 juli 2022 (BS 24 augustus 2022); en
- het onderwijs- en examenreglement van de Universiteit Antwerpen (hierna afgekort: OER).

De Codex Onderwijs Faculteit Rechten regelt in principe alle algemene onderwijsvragen. De gevallen die niet in dit reglement zijn geregeld, worden voorgelegd aan:

- de Studievoortgangscommissie voor wat betreft alle onderwijsvragen m.b.t. de studieloopbaan van de student, tenzij dit tot de bevoegdheid van een ander orgaan behoort. Alle hoogdringende onderwijsvragen worden voorgelegd aan de voorzitter van de Onderwijscommissie;
- de Meesterproefcommissie voor wat betreft alle vragen m.b.t. de meesterproef;
- de Commissie Studentenmobiliteit voor wat betreft alle vragen m.b.t. de uitwisseling van een student, zomer- en winterscholen, opname van opleidingsonderdelen aan een andere universiteit.

De Codex Onderwijs Faculteit Rechten omvat alle regels die dienstig kunnen zijn voor studenten en medewerkers verbonden aan de Faculteit Rechten.

Doorheen de Codex Onderwijs Faculteit Rechten wordt – omwille van leesbaarheidsredenen – één aanspreking gebruikt, namelijk ‘de student’. Daarmee worden alle genderentiteiten bedoeld.

Bij eventuele tegenstrijdigheden tussen de Codex Onderwijs Faculteit Rechten enerzijds en de Codex Hoger Onderwijs of het OER anderzijds, primeren deze laatste bepalingen.

De bepalingen van het OER zijn geïntegreerd in de Codex Onderwijs Faculteit Rechten . Deze bepalingen werden toegevoegd bij de desbetreffende bepalingen van de Codex Onderwijs Faculteit Rechten.

Inleidende bepalingen

Onderwijs- en examenreglement

1.1 Inleidende bepalingen

1.1.1 De begrippen betreffende de academische structuren worden in de Basisnota academische structuur Universiteit Antwerpen gedefinieerd.

1.1.2 Het bestuurscollege stelt voor de uitvoering van dit onderwijs- en examenreglement vast welke organiserende eenheden aan faculteiten worden gelijkgesteld.

1.1.3 In dit onderwijs- en examenreglement wordt onder student begrepen: elke persoon die ingeschreven is aan de Universiteit Antwerpen.

1.1.4 In dit onderwijs- en examenreglement wordt onder studieprogramma begrepen: een geheel van opleidingsonderdelen waarvoor een student zich voor een bepaalde opleiding onder een diploma- of examencontract-diploma inschrijft in een bepaald academiejaar.

1.1.5 In dit onderwijs- en examenreglement wordt onder opleidingsprogramma begrepen: het geheel van opleidingsonderdelen waarvoor de student zich inschrijft om aan de voorwaarden te voldoen voor het behalen van het diploma van de opleiding of het getuigschrift van het schakel- of voorbereidingsprogramma of de micro-credential.

1.1.6 In dit onderwijs- en examenreglement wordt als titularis begrepen: iedereen die op autonome en structurele wijze de onderwijsopdracht voor een (deel)opleidingsonderdeel opneemt, binnen de krijtlijnen van de onderwijscommissie.

1.1.7 In dit onderwijs- en examenreglement wordt als predeliberatie begrepen: beslissing van een door de faculteit aangeduide instantie dat een student een bacheloropleiding mag verder zetten ondanks een beperkt aantal tekorten in het startpakket. De predeliberatie doet geen uitspraak over het slagen voor een opleiding.

1.1.8 In dit onderwijs- en examenreglement wordt als deliberatiecijfer begrepen: een resultaat verworven na het examen van een opleidingsonderdeel waarvoor een student geen creditbewijs verwerft, maar waarvoor een Examencommissie of een facultaire instantie in het kader van de predeliberatie of deliberatie beslist dat dit opleidingsonderdeel niet hernomen moet worden om te slagen voor een opleiding of programma.

Toepassingsgebied

Onderwijs- en examenreglement

1.2 Toepassingsgebied

1.2.1 Dit onderwijs- en examenreglement is van toepassing op de academische bachelor- en masteropleidingen en de schakel- en voorbereidingsprogramma's. Het is ook van toepassing op de master-na-masteropleidingen, micro-credentials en op de interuniversitaire opleidingen, in zoverre er geen specifiek reglement goedgekeurd is of in een interuniversitaire overeenkomst de geldigheid van een interuniversitair onderwijs- en examenreglement is ingeschreven. Voor de postgraduaat opleidingen, de doctoraatsopleidingen en het doctoraat geldt een apart reglement.

§1. Boek I is van toepassing op:

- alle kandidaat-studenten die zich willen inschrijven aan de Faculteit Rechten van de Universiteit Antwerpen; en
- alle studenten die zijn ingeschreven aan de Faculteit Rechten van de Universiteit Antwerpen; en
- alle studenten die voor een academiejaar, een semester, of enige andere periode colleges volgen en/of examens afleggen aan de Faculteit Rechten, wat hen betreft in de mate dat dit verenigbaar is met andere regels waaraan deze studenten zijn onderworpen en die voorrang hebben op dit Boek I.

§2. Boek II is van toepassing op alle master- en manamastudenten, alsook op studenten die het uitwisselingsprogramma Erasmus volgen – uitgezonderd indien hierna uitdrukkelijk anders wordt bepaald – van volgende opleidingen:

- de master in de rechten (generieke opleiding dan wel afstudeerrichting fiscaal recht)
- de Master of Laws, uitgezonderd indien hierna uitdrukkelijk anders wordt bepaald
- de master-na-master fiscaal recht (generieke opleiding dan wel afstudeerrichting douane en accijnzen)

Een student die reeds eerder een thesisonderwerp kreeg toebedeeld in een vorig academiejaar, blijven onderworpen aan het meesterproefreglement van dat academiejaar. Deze student kan er voor opteren de meesterproef af te leggen onder toepassing van de nieuwe bepalingen in Boek II. De student deelt daartoe uiterlijk op 15 oktober 2023 de keuze mee via de helpdesk van de Faculteit Rechten.

Wanneer de toepassing van bepaalde regels van Boek II onverenigbaar zijn met credits verworven in het raam van een eerdere versie van het meesterproefreglement, zullen deze regels buiten beschouwing worden gelaten.

§3. Boek III is van toepassing op alle masterstudenten die willen deelnemen aan het programma van aspirant-onderzoeker in het kader van de meesterproef en alle masterstudenten die het statuut van aspirant-onderzoeker kregen toegekend.

§4. Boek IV is van toepassing op:

- alle studenten die zijn ingeschreven aan de Faculteit Rechten van de Universiteit Antwerpen; en
- alle studenten die voor een academiejaar, een semester, of enige andere periode colleges volgen en/of examens afleggen aan een gastuniversiteit, wat hen betreft in de mate dat dit verenigbaar is met andere regels waaraan deze studenten zijn onderworpen; en
- alle studenten die deelnemen aan een zomer- en/of winterschool en deze in aanmerking willen laten komen voor studiepunten in het masterprogramma; en
- alle studenten die afzonderlijke opleidingsonderdelen willen opnemen aan een gastuniversiteit en deze in aanmerking willen laten komen voor studiepunten in het masterprogramma.

Inwerkingtreding en wijzigingen

Onderwijs- en examenreglement

1.3 Inwerkingtreding en wijzigingen

1.3.1 Dit onderwijs- en examenreglement gaat in vanaf het begin van het academiejaar volgend op de goedkeuring.

1.3.2 Wijzigingen aan dit onderwijs- en examenreglement moeten door de raad van bestuur goedgekeurd zijn voor 1 mei van het academiejaar dat voorafgaat aan de inwerkingtreding.

1.3.3 In uitzonderlijke gevallen en op basis van een motivering kan de raad van bestuur van de bepaling in het vorige lid afwijken.

De Codex Onderwijs Faculteit Rechten gaat in vanaf het begin van het academiejaar volgend op de goedkeuring. Alle voorgaande reglementen, nl. het Facultair reglement studieloopbaan Faculteit Rechten Universiteit Antwerpen, het Facultair Meesterproefreglement en het Reglement studentenmobiliteit, worden vanaf dat academiejaar vervangen door deze Codex Onderwijs Faculteit Rechten .

De Codex Onderwijs Faculteit Rechten werd door de Faculteitsraad goedgekeurd op 1 juni 2023.

Structuur van het academiejaar

Onderwijs- en examenreglement

2.1 Indeling academiejaar

2.1.1 De academische kalender wordt elk jaar vóór 1 mei van het academiejaar dat voorafgaat aan de inwerkingtreding door het bestuurscollege vastgelegd en uiterlijk bij het begin van het academiejaar bekendgemaakt.

2.1.2 De faculteit zorgt voor de uitvoering.

2.1.3 De indeling van het academiejaar beantwoordt aan de volgende principes:

I. Het academiejaar begint op de maandag van de dertiende week voor de kerstvakantie.

Het academiejaar is opgedeeld in zes opeenvolgende periodes: het eerste semester, de semestervakantie, het tweede semester, de zomervakantie, de tweede examenzittijd en een les- en examenrije periode. Het eerste en het tweede semester omvatten de eerste examenzittijd.

II. Het eerste semester beslaat 19 weken: 17 weken voor onderwijs-, studie- en examenactiviteiten en 2 weken kerstvakantie. De kerstvakantie valt samen met die van het leerplichtonderwijs.

Voor de masteropleiding geneeskunde en de master-na-masteropleidingen kunnen de betrokken faculteiten afwijken van dit principe.

De faculteit kan toestaan dat stageactiviteiten doorgaan tijdens de vakantieperiodes en dat stages over de semesters heen doorlopen.

III. Tussen het einde van het eerste en het begin van het tweede semester is er een semestervakantie van één week.

Voor de masteropleiding geneeskunde en de master-na-masteropleidingen kunnen de betrokken faculteiten afwijken van dit principe.

De faculteit kan toestaan dat stageactiviteiten doorgaan tijdens de vakantieperiodes en dat stages over de semesters heen doorlopen.

IV. Het tweede semester beslaat 21 weken: 18 weken voor onderwijs-, studie- en examenactiviteiten, 2 weken paasvakantie en op het einde één week waarin de faculteit uiterlijk de definitieve examenresultaten van het tweede semester bekend maakt, en waarin de faculteit uiterlijk in voorkomend geval de resultaten voor het geheel van de opleiding, het schakel- of voorbereidingsprogramma bekend maakt.

De paasvakantie valt samen met die van het leerplichtonderwijs. De examens van het tweede semester zijn ten laatste afgerond op 30 juni.

[...]

De faculteit kan toestaan dat stageactiviteiten doorgaan tijdens de vakantieperiodes en dat stages over de semesters heen doorlopen.

V. De zomervakantie begint ten laatste op 11 juli, duurt ten minste zes weken en eindigt bij het begin van de tweede examenzittijd.

[...]

De faculteit kan toestaan dat stageactiviteiten doorgaan tijdens de vakantieperiodes en dat stages over de semesters heen doorlopen.

VI. De tweede examenzittijd begint vijf weken voor het begin van het volgende academiejaar.

2.1.4 Afwijkingen van artikel 2.1.3 dienen steeds goedgekeurd te worden door de Onderwijsraad.

Organisatie onderwijs binnen de Faculteit Rechten

Het onderwijs binnen de Faculteit Rechten wordt geregeld door verschillende bestuurs- en uitvoerende organen. De samenstelling van de bestuursorganen wordt door de Faculteitsraad bij de start van het academiejaar vastgelegd in het overzicht van de lidmaatschappen en mandaten. De samenstelling van de uitvoerende organen kan geraadpleegd worden op het Studentenportaal.

In de Codex Onderwijs Faculteit Rechten komen volgende actoren¹ aan bod:

- Voorzitter van de Onderwijscommissie: deze opdracht wordt waargenomen door het lid van het Dagelijks Bestuur dat verantwoordelijk is voor onderwijs binnen de Faculteit Rechten. De voorzitter van de Onderwijscommissie draagt de eindverantwoordelijkheid voor alle onderwijsgerelateerde aspecten binnen de Faculteit Rechten en behandelt hoogdringende dossiers.
- Uitgebreid Dagelijks Bestuur (UDB): behandelt de aanvraagdossiers betreffende de toelating tot een doctoraatstudie en houdt toezicht op alle toegekende en geweigerde bijzondere toelatingen tot inschrijving, goedgekeurde studietrajecten en alle beslissingen in het kader van de interne beroepen behandeld door de Studievoortgangscommissie. Het UDB evalueert en coördineert Boek I en doet zo nodig voorstellen tot verbetering.
- Voorzitter van de Examencommissie: behandelt samen met de overige leden van de Examencommissie de ingediende interne beroepen zoals bepaald in Boek I.
- Studievoortgangscommissie: deze is bevoegd voor alle studievoortgangsbeslissingen binnen de Faculteit Rechten.
- Voorzitter van de Fraudecommissie: behandelt samen met de overige leden van de Fraudecommissie de voorgelegde fraude- en plagiaatdossiers.
- Meesterproefcommissie: is belast met volgende taken: controle op en goedkeuring van de lijst van stageplaatsen, de lijst met partnerinstellingen voor de Legal clinic en de lijst van thesisonderwerpen; het bevestigen van de aanstelling van de promotoren via een jaarlijkse gedetailleerde lijst; het bewaken van de evenredige verdeling van de belasting tussen de diverse leden van het AAP en het ZAP; het bewaken van de evenredige werklast op de stageplaatsen en in het raam van de Legal clinic; kwaliteitstoezicht op de stage, de Legal clinic en de thesissen; geschillen die rijzen in het raam van de meesterproef beslechten, al dan niet na tussenkomst van de ombudspersoon en de voorzitter van de Examencommissie van de masteropleiding (uitgezonderd ingeval van fraude); bespreken van allerhande praktische problemen op voorstel van de meesterproefcoördinator; in dringende gevallen afwijkingen toestaan op Boek II en deze rapporteren aan de Onderwijscommissie.
- Reflectiegroep Onderzoek (ROZ): ontvangt de aanvragen van studenten die zich kandidaat gesteld hebben voor het statuut van aspirant-onderzoeker en beslist over de aanstelling van de aspirant-onderzoekers. De Reflectiegroep Onderzoek evalueert of de student de competenties als aspirant-onderzoeker behaald heeft.
- Commissie Studentenmobiliteit: is belast met het uitvoeren van Boek IV en wordt bijgestaan door de International Office Law en de studietrajectbegeleider. De Commissie Studentenmobiliteit wordt samengesteld door de Faculteitsraad en bestaat uit minstens drie leden waaronder een voorzitter. De academisch coördinator internationalisering maakt ambtshalve deel uit van deze commissie.
- Studietrajectbegeleider: geeft advies over de studieloopbaan van de studenten, samenstelling van het studieprogramma en over de toelating tot inschrijving aan de Faculteit Rechten. De studietrajectbegeleider behandelt de aanvragen zoals bepaald in Boek I en is het aanspreekpunt over lopende onderwijsdossiers. De studietrajectbegeleider van de Faculteit Rechten is [Julie Walraevens](#). De studietrajectbegeleider wordt bijgestaan door de facultaire studentenadministratie.

¹ Noteer dat deze opsomming louter informatief is en enkel betrekking heeft op de verantwoordelijkheden van de actoren in het kader van deze Codex. De formele bevoegdheden van de verschillende actoren worden bepaald in het Organiek Reglement van de Faculteit Rechten.

BOEK I. STUDIELOOPBAAN

I.1 Inschrijvingen

I.1.1 Inschrijving aan de Universiteit Antwerpen

Onderwijs- en examenreglement

Artikel 3.1 Opleidingsaanbod

3.1.1 De raad van bestuur legt jaarlijks voor 1 april van het voorafgaande academiejaar de lijst van aangeboden opleidingen, afstudeerrichtingen en schakelprogramma's vast. Voor een opleiding die moet beantwoorden aan een Europese richtlijn (of andere externe regelgeving) betreffende de erkenning van beroepskwalificaties wordt in de opleidingsbeoordeling van de UAntwerpen aangegeven dat het opleidingsprogramma aan de voorwaarden beantwoordt.

[...]

3.1.3 De faculteit legt voor 1 juli van het voorafgaande academiejaar haar aanbod van opleidingsonderdelen vast en maakt bekend welke opleidingsonderdelen wegens hun aard niet in aanmerking komen voor een examencontract en/of een creditcontract.

Artikel 5.1 Inschrijven in een opleiding

5.1.1 Kandidaat-studenten schrijven zich in de universiteit in volgens de inschrijvingsprocedure.

5.1.2 Studenten zijn ingeschreven voor een of meer opleidingen, een voorbereidings- of schakelprogramma en/of individuele opleidingsonderdelen.

5.1.3 Studenten sluiten door hun inschrijving met de universiteit een toetredingsovereenkomst af waarin de keuze voor een diploma-, examen- en/of creditcontract wordt vastgelegd. Het studieprogramma van het academiejaar maakt deel uit van de toetredingsovereenkomst. De studiegelden zijn verschuldigd bij het sluiten van de toetredingsovereenkomst.

Artikel 5.2 Wijziging van contract en stopzetting inschrijving

5.2.1 Wijzigingen aan de inhoud van het contract vereisen het akkoord van de faculteit, met inachtnaam van artikel 5.3.

5.2.2. Een wijziging van soort contract verloopt volgens de inschrijvingsprocedure. Voor de start van het academiejaar kan de faculteit aan een student maximaal één maal een wijziging van soort contract toestaan.

5.2.3 Studenten kunnen hun inschrijving stopzetten volgens de inschrijvingsprocedure.

Artikel 19 Maatregelen ter bewaking van de studievoortgang

19.7 Kandidaat-studenten kunnen na inschrijving dezelfde bindende voorwaarden opgelegd krijgen of kunnen worden geweigerd voor een opleiding op basis van hun studieverleden aan andere instellingen. De universiteit kan deze studievoortgangsmaatregelen (bindende voorwaarden en weigeringen) opleggen aan studenten op basis van de studievoortgang in een startpakket of de globale studievoortgang over opleidingen en contracttypes heen.

I.1.2 Inschrijving voor een opleiding aan de Faculteit Rechten

I.1.2.1 Bachelor in de rechten

§1. De toelatingsvoorwaarden voor een bacheloropleiding zijn omschreven in [art. II.178 Codex Hoger Onderwijs](#).

§2. Een kandidaat-student kan na inschrijving een maatregel van studievoortgangsbewaking met bindende voorwaarden opgelegd krijgen door de Studievoortgangscommissie zoals bepaald in artikel [I.7.2](#).

I.1.2.2 Bachelor in de rechten met studieduurverkorting

§1. De toelatingsvoorwaarden voor de bachelor in de rechten met studieduurverkorting zijn:

- beschikken over een diploma academisch hoger onderwijs: een kandidaats- of licentiaatsdiploma of een diploma van academische bachelor of master;
- beschikken over een diploma van een professionele bachelor waarbij de opleiding:
  - rechtsvakken als zwaartepunt heeft: bachelor in het bedrijfsmanagement, optie rechtspraak; of
  - maatschappelijke vakken als zwaartepunt heeft: bachelor in het sociaal werk of bachelor in het sociaal-agogisch werk.

Een student die zich wil inschrijven voor de bachelor in de rechten met studieduurverkortung, dient een aanvraag tot toelating in bij de studietrajectbegeleider volgens de procedure omschreven in artikel [1.1.4](#). De student schrijft zich in voor de opleiding bachelor in de rechten.

§2. Een kandidaat-student kan na inschrijving een maatregel van studievoortgangbewaking met bindende voorwaarden opgelegd krijgen door de Studievoortgangcommissie zoals bepaald in artikel [1.7.2](#).

1.1.2.3 Schakelprogramma rechten

De toelatingsvoorwaarden voor het schakelprogramma rechten zijn:

- beschikken over het diploma van professionele bachelor in het bedrijfsmanagement, optie rechtspraak; of
- kunnen aantonen dat binnen het studieprogramma van het behaalde diploma minstens 100 studiepunten aan rechtsvakken en/of vaardigheden toegepast op rechtsvakken verworven zijn.

1.1.2.4 Masteropleidingen aan de Faculteit Rechten

1.1.2.4.1 Master in de rechten, m.i.v de afstudeerrichting fiscaal recht

De toelatingsvoorwaarden voor de master in de rechten, met inbegrip van de afstudeerrichting fiscaal recht zijn:

- beschikken over het Belgisch diploma bachelor in de rechten; of
- beschikken over het getuigschrift van het schakelprogramma rechten, behaald aan de Faculteit Rechten van de Universiteit Antwerpen.

1.1.2.4.2 Master of Laws

§1. De toelatingsvoorwaarden voor de Master of Laws zijn:

- beschikken over het diploma bachelor in de rechten, behaald in België, Nederland of Luxemburg; of
- beschikken over het getuigschrift van het schakelprogramma rechten, behaald aan de Faculteit Rechten van de Universiteit Antwerpen; of
- beschikken over het diploma master in de rechten, behaald in België, Nederland of Luxemburg.

§2. Een student die niet beschikt over een diploma zoals bepaald in §1 van dit artikel kan worden toegelaten tot de Master of Laws wanneer de student een gemotiveerde aanvraag indient, waaruit blijkt dat:

- de student in het bezit is van minstens het diploma bachelor in de rechten of een equivalent geacht diploma; en
- de student aantoont voldoende kennis te hebben van het Engels. Dit kan op twee manieren:
  - een bewijs dat tijdens de bachelor- of masteropleiding gedurende ten minste één academiejaar colleges in het Engels werden gevolgd. De coördinator van de opleiding kan vragen om bijkomend bewijs van de beheersing van het Engels;
  - een taalcertificaat met de volgende minimumscores:
    - TOEFL via papier: minimaal 550
    - TOEFL via het internet: minimaal 80
    - IELTS: totale score van ten minste 6,5 en minimumscore van 6,0 voor elk afzonderlijk onderdeel
    - Gemeenschappelijk Europees Referentiekader voor Talen (CEFR): minimaal B2.

Een student die zich op die gronden wil inschrijven voor de opleiding Master of Laws doet een aanvraag via Mobility Online. De coördinator van de opleiding behandelt de aanvraag. Het stappenplan en de voorwaarden staan omschreven op de [website](#).

I.1.2.4.3 Educatieve master in de maatschappijwetenschappen: rechten

De toelatingsvoorwaarden voor de educatieve master in de maatschappijwetenschappen: rechten (hierna: educatieve master rechten) zijn:

- beschikken over het Belgisch diploma bachelor in de rechten; of
- beschikken over het getuigschrift van het schakelprogramma rechten, behaald aan de Faculteit Rechten van de Universiteit Antwerpen.

I.1.2.5 Master-na-master fiscaal recht, met inbegrip van de afstudeerrichting douane en accijnzen

§1. De toelatingsvoorwaarden voor de master-na-master fiscaal recht met inbegrip van de afstudeerrichting douane en accijnzen zijn:

- beschikken over het diploma master in de rechten (m.u.v. afstudeerrichting fiscaal recht); of
- beschikken over het diploma Master of Laws.

§2. Een student die niet beschikt over een diploma zoals bepaald in §1 van dit artikel kan worden toegelaten tot de master-na-master fiscaal recht met inbegrip van de afstudeerrichting douane en accijnzen als voldaan is aan volgende voorwaarden:

- de student dient een gemotiveerde aanvraag in bij de coördinator van de opleiding zoals omschreven in artikel [I.1.4](#); en
- de student beschikt over het diploma master in de rechten, afstudeerrichting fiscaal recht; of
- de student beschikt over minstens één van volgende diploma's én is geslaagd voor de [toelatingsproef](#):
  - 1° master in de economische wetenschappen,
  - 2° master handelsingenieur,
  - 3° master handelsingenieur in de beleidsinformatica,
  - 4° master in de sociaal-economische wetenschappen,
  - 5° master in de toegepaste economische wetenschappen,
  - 6° master of business economics,
  - 7° master in de handelswetenschappen (hogeschool en universitair),
  - 8° Een masterdiploma in een andere economische richting.

§3. Een student die beschikt over het diploma master maritiem en logistiek management kan zich enkel inschrijven voor de master-na-master fiscaal recht, afstudeerrichting douane en accijnzen mits toelating van de coördinator van de opleiding en het geslaagd zijn voor de [toelatingsproef](#).

I.1.2.6 Micro-credentials

De faculteit is vrij om te kiezen voor een open toegang of voor het opleggen van bepaalde toelatingsvoorwaarden zoals diplomavorwaarden, taalvoorwaarden of de inrichting van een toelatingsprocedure bij het inschrijven voor een micro-credential. Leerkrediet is niet van toepassing op bij- en nascholing. Er kan ingeschreven worden voor een micro-credential ongeacht de stand van het leerkrediet.

I.1.2.7 Doctoraatsopleiding

De doctoraatsstudies aan de Faculteit Rechten staan open voor iedere kandidaat die voldoet aan de voorwaarden zoals voorzien in [art. II.184 en II.185 van de Codex Hoger Onderwijs](#), én die bovendien na een geschiktheidsonderzoek door het Uitgebreid Dagelijks Bestuur de toelating tot de doctoraatsstudies heeft verkregen.²

Een student die wil starten als doctoraatsstudent, volgt de procedure zoals beschreven in het [algemeen doctoraatsreglement](#).

Een doctoraatsstudent van de Faculteit Rechten is onderworpen aan het [aanvullend reglement van de Faculteit Rechten tot het behalen van de academische graad van doctor](#).

---

² [art. II.10 aanvullend reglement van de Faculteit Rechten tot het behalen van de academische graad van doctor](#)

I.1.3 Bijzondere inschrijvingen

I.1.3.1 Uitzondering op diplomavereisten

Een student die niet voldoet aan de diplomavereisten zoals bepaald in de artikelen [I.1.2.2](#), [I.1.2.3](#), [I.1.2.4.1](#), kan een [aanvraag](#) tot toelating indienen bij de Studievoortgangscommissie om alsnog toegang te krijgen tot respectievelijk de bachelor in de rechten met studieduurverkorting, het schakelprogramma rechten of de master in de rechten met inbegrip van de afstudeerrichting fiscaal recht.

I.1.3.2 Examen- en creditcontract

§1. Een student die wil inschrijven voor een examen- en/of creditcontract kan een aanvraag tot toelating indienen bij de Studievoortgangscommissie. De Studievoortgangscommissie houdt bij het verlenen van de toelating rekening met de volgtijdelijkheid tussen opleidingsonderdelen en de studieomvang. De regels van volgtijdelijkheid per opleiding worden bepaald in artikel [I.4](#).

§2. De [cursusinformatie](#) van het desbetreffende opleidingsonderdeel geeft de contractrestricties aan waaruit blijkt of het opleidingsonderdeel al dan niet onder credit- en/of examencontract kan worden opgenomen.

Voor opleidingsonderdelen die wegens hun aard niet in aanmerking komen voor een examencontract, kan de student een (aanvullend) creditcontract afsluiten, indien dit mogelijk is voor dat opleidingsonderdeel.

§3. Een student die in het kader van de bevorderingsprocedure naar niveau A voor federale ambtenaren een creditcontract wil afsluiten binnen de opleiding master in de rechten, kan enkel voor de volgende opleidingsonderdelen een aanvraag indienen:

- Deontologie,
- Droit comparé,
- Ethiek,
- Human Rights Law,
- Insolventierecht m.i.v. zekerheden,
- Internationaal privaatrecht,
- Bijzondere studies uit de opleiding master in de rechten.

De Studievoortgangscommissie beoordeelt de voorgelegde praktijkervaring en gaat na of de aanvrager over de nodige aanvangscompetenties beschikt.

§4. Een student die het contract wenst te wijzigen, dient vóór de start van het academiejaar daartoe een aanvraag in bij de Studievoortgangscommissie. De Studievoortgangscommissie kan aan een student maximaal éénmaal een wijziging naar een ander type contract toestaan.

I.1.3.3 Herinschrijving na eerdere weigering omwille van studievoortgangsbewaking

[Onderwijs- en examenreglement](#)

Artikel 19 Maatregelen ter bewaking van de studievoortgang

19.8 Een student van wie de inschrijving in een bepaalde opleiding geweigerd is kan zich opnieuw inschrijven in dezelfde opleiding als na de weigering tot inschrijving een diploma van het hoger onderwijs werd verworven of na een wachttijd van zes academiejaren.

Een student waarbij de herinschrijving – in een voorgaand academiejaar – geweigerd werd omwille van een maatregel van studievoortgangsbewaking waarbij de toen opgelegde bindende voorwaarden niet werden behaald, kan een [aanvraag](#) tot herinschrijving indienen bij de Studievoortgangscommissie.

I.1.3.4 Geen of ontoereikend leerkrediet op het ogenblik van de inschrijving

[Onderwijs- en examenreglement](#)

19.10 Geen of ontoereikend leerkrediet op het ogenblik van de inschrijving

19.10.1 De in artikel 19.9 bedoelde instantie staat toe dat een student die nog niet beschikt over een masterdiploma en voldoet aan de toelatingsvoorwaarden voor inschrijving, maar die het leerkrediet heeft uitgeput, zich inschrijft voor een masteropleiding onder diplomacontract. Dezelfde instantie kan het studieprogramma beperken waarvoor de betrokken student zich mag inschrijven.

19.10.2 Onverminderd de bepaling van artikel 5.3.2 kan een student die reeds in het bezit is van een masterdiploma inschrijven voor een volledig studieprogramma ongeacht het beschikbare leerkrediet. De student zal voor de studiepunten waarvoor deze niet over leerkrediet beschikt bijkomend studiegeld verschuldigd zijn zoals beschreven in de inschrijvingsprocedure.

19.10.3 In alle andere gevallen waarbij voor de inschrijving leerkrediet moet worden ingezet en voor een inschrijving onder examencontract, weigert de in artikel 19.9 bedoelde instantie de inschrijving aan een student die niet meer beschikt over leerkrediet. De inschrijving kan administratief worden stopgezet op basis van informatie die na de inschrijving ter beschikking komt over de studievoortgang aan andere instellingen.

19.10.4 Onverminderd de bepaling van artikel 5.3.2 kan de in artikel 19.9 bedoelde instantie een student slechts voor het nog beschikbare leerkrediet verder inschrijven.

19.11 De in artikel 19.9 bedoelde instantie kan in bijzondere individuele omstandigheden of in geval van overmacht en mits ze een afdoende motivering geeft, in het voordeel van de student afwijken van de bepalingen van artikel 19.6, 19.9, 19.10.3 en 19.10.4. Een afwijking van artikel 19.10.3 en 19.10.4 is enkel mogelijk bij een inschrijving onder een diploma- of creditcontract.

§1. De Studievoortgangscommissie weigert in principe de inschrijving van een student die niet meer beschikt over leerkrediet. De student kan alsnog een [aanvraag](#) tot toelating indienen bij de Studievoortgangscommissie. De Studievoortgangscommissie kan – in uitzonderlijke omstandigheden of in geval van overmacht – toelating verlenen mits een gegronde motivering.

§2. De Studievoortgangscommissie staat toe dat een student die nog niet beschikt over een masterdiploma en voldoet aan de toelatingsvoorwaarden voor inschrijving, maar het leerkrediet heeft uitgeput, zich inschrijft voor een masteropleiding onder diplomacontract. De Studievoortgangscommissie kan in dat geval het studieprogramma van deze student beperken.

I.1.3.5 Inschrijving buiten de standaard inschrijvingsperiode

§1. Een student die wil inschrijven buiten de standaard inschrijvingsperiode, moet steeds een [aanvraag](#) tot toelating indienen bij de studietrajectbegeleider. Ook voor een student die wil starten in het tweede semester, is steeds een toelating vereist.³ De standaard inschrijvingsperiode loopt van 1 juli tot en met de vrijdag van de tweede lesweek van het eerste semester. Een herinschrijving is mogelijk vanaf 15 juli.

De studietrajectbegeleider kan het studieprogramma van de student die laattijdig inschrijft, beperken: een laattijdige inschrijving voor opleidingsonderdelen waarvoor permanente evaluatie geldt, is in principe niet mogelijk. De studietrajectbegeleider zal bij de aanvraag eveneens bepalen of de student op een zinvolle manier kan instromen in het eerste semester. Indien het eerste semester te ver gevorderd is, zal de student doorverwezen worden naar het tweede semester.

§2. Voor de opleidingen master in de rechten, met inbegrip van de afstudeerrichting fiscaal recht en Master of Laws is het niet mogelijk om een eerste inschrijving te starten in het tweede semester.

I.1.3.6 Combinatie van een opleiding binnen de Faculteit Rechten met een opleiding buiten de Faculteit Rechten

§1. Een student die een opleiding binnen de Faculteit Rechten wil combineren met een opleiding buiten de Faculteit Rechten, dient een [aanvraag](#) in bij de Studievoortgangscommissie.

---

³ [A2.2 van de inschrijvingsprocedure](#)

De student kan een studieprogramma samenstellen met een totale studieomvang van maximaal 72 studiepunten.

§2. De student die in een bepaalde opleiding buiten de Faculteit Rechten van de Universiteit Antwerpen nog meer dan 30 studiepunten te verwerven of opgenomen heeft, wordt niet toegelaten tot een combinatie van opleidingen.

I.1.4 Procedure voor de aanvraag tot toelating

§1. De gemotiveerde aanvraag tot toelating bij de Studievoortgangscommissie of de studietrajectbegeleider en de nodige bewijsstukken moeten tijdig worden bezorgd aan de studietrajectbegeleider via het [digitaal formulier](#), dit betekent:

- minstens vijf werkdagen vóór de vrijdag van de tweede lesweek van het eerste semester voor opleidingsonderdelen van het eerste semester (inclusief jaaropleidingsonderdelen);
- minstens vijf werkdagen vóór 28 februari voor opleidingsonderdelen van het tweede semester. Deze deadline is enkel van toepassing op artikelen [I.1.3.2](#) en [I.1.3.5](#).

Onvolledige of laattijdige aanvragen zijn onontvankelijk en worden niet inhoudelijk beoordeeld.

§2. De studietrajectbegeleider ontvangt de aanvraag en beslist over de aanvraag of legt deze voor aan de Studievoortgangscommissie, naargelang het geval. De studietrajectbegeleider brengt de student via e-mail op de hoogte van de genomen beslissing.

De studietrajectbegeleider rapporteert jaarlijks aan het Uitgebreid Dagelijks Bestuur over de genomen beslissing inzake de uitzonderlijke toelatingen.

I.2 Vrijstellingen

[Onderwijs- en examenreglement](#)

Artikel 9 Vrijstelling en diploma op basis van bewijzen van bekwaamheid en EVK's

9.1 Een door de faculteit aangewezen instantie beslist over de toekenning van vrijstellingen op basis van bewijzen van bekwaamheid (EVC's), creditbewijzen of eerder verworven kwalificaties (EVK's). Dezelfde instantie beslist over de uitreiking van een diploma op basis van bewijzen van bekwaamheid of eerder verworven kwalificaties (EVK's).

9.2 De student kan tot uiterlijk de vrijdag van de 2de lesweek van het 1ste semester bij de in artikel 9.1 vermelde instantie vrijstellingen aanvragen voor opleidingsonderdelen van het eerste en het tweede semester. Deze behandelt de aanvragen uiterlijk op 31 oktober.

De student die na de vrijdag van de 2de lesweek van het 1ste semester inschrijft kan enkel nog vrijstellingen aanvragen voor opleidingsonderdelen van het tweede semester en dit tot uiterlijk 14 februari. De in artikel 9.1 vermelde instantie behandelt deze aanvragen uiterlijk op 28 februari.

De bepalingen in artikel 5.3 betreffende de registratie van het studieprogramma gelden ook voor studenten die vrijstellingen hebben verkregen.

I.2.1 Toepassingsgevallen en voorwaarden voor het toekennen van een vrijstelling

I.2.1.1 Algemene bepalingen

§1. Voor de opleidingsonderdelen waarvoor een student een creditbewijs heeft behaald en die opgenomen zijn in de bijlage, wordt op eenvoudig verzoek conform artikel [I.2.2](#) een vrijstelling toegekend. Voor opleidingsonderdelen die niet voorkomen in deze bijlage, beoordeelt de Studievoortgangscommissie het concrete dossier.

§2. Voor de juridische opleidingsonderdelen kan uitsluitend een vrijstelling worden toegekend op basis van een creditbewijs voor een equivalent juridisch opleidingsonderdeel behaald aan een rechtsfaculteit.

§3. Voor niet-juridische opleidingsonderdelen kan een vrijstelling worden toegekend indien er een creditbewijs werd behaald aan een andere faculteit dan een rechtsfaculteit op voorwaarde dat er voldoende equivalentie aangetoond wordt naar studieomvang en –inhoud, eindcompetenties en werk- en evaluatievormen.

§4. Gedelibereerde of getolereerde opleidingsonderdelen komen niet in aanmerking voor een vrijstelling.

§5. Een creditbewijs blijft onbeperkt geldig, tenzij na meer dan 5 jaar blijkt dat de verworven competenties substantieel verschillen met de huidige competenties.

§6. Een resultaat verworven vóór het academiejaar 2004-2005 in een opleiding waarvoor de student het diploma heeft behaald of in een jaarprogramma waarvoor hij geslaagd werd verklaard, ongeacht of dit binnen of buiten de rechtenopleiding is, levert voor het equivalente opleidingsonderdeel in de opleiding rechten een vrijstelling op die onbeperkt geldig is in de tijd. Dit geldt zelfs als de student voor een of meer opleidingsonderdelen met tekort werd gedelibereerd.

Het resultaat verworven voor een juridisch opleidingsonderdeel vanaf het academiejaar 2004-2005 is onderworpen aan de creditregeling. Een vrijstelling wordt verleend indien voor het opleidingsonderdeel een credit werd behaald in overeenstemming met bovenstaande bepalingen.

1.2.1.2 Korf verbreedend vak

Een student die voor een opleidingsonderdeel dat deel uitmaakt van de universiteitsbrede korfvakken reeds een creditbewijs heeft behaald tijdens een vorige studie aan de Universiteit Antwerpen, draagt dit creditbewijs over naar het studieprogramma bachelor in de rechten. De student hoeft hier geen aanvraag voor te doen.

Vrijstellingsverzoeken voor de universiteitsbrede korfvakken op basis van elders behaalde credits worden voorgelegd aan het Centrum Pieter Gillis.

1.2.1.3 Vrijstellingen op basis van bewijzen van bekwaamheid (EVC's)

Een student kan een vrijstellingsverzoek indienen op grond van erkende competenties, nadat de student de [EVC-procedure](#) heeft doorlopen. De Studievoortgangscommissie beslist over de toekenning van vrijstellingen op basis van de verworven bewijzen van bekwaamheid via deze erkenning.

1.2.2 Procedure voor de aanvraag tot het bekomen van een vrijstelling

§1. Een student die een vrijstelling wil bekomen, dient een gemotiveerde aanvraag tot vrijstelling in bij de facultaire studentenadministratie via het [digitale formulier](#). Bij de aanvraag wordt het creditbewijs gevoegd en de ECTS-fiche van het betrokken opleidingsonderdeel waarvoor het creditbewijs werd behaald. Onvolledige of laattijdige aanvragen zijn onontvankelijk en worden niet inhoudelijk beoordeeld.

§2. In afwachting van een beslissing over de aanvraag tot vrijstellingen kan de student het opleidingsonderdeel opnemen in het studieprogramma en de colleges volgen van het betreffende opleidingsonderdeel. Wanneer de vrijstelling wordt toegekend, zal het opleidingsonderdeel verwijderd worden uit het studieprogramma.

§3. De Studievoortgangscommissie beslist over de toekenning van vrijstellingen op basis van bewijzen van bekwaamheid (EVC's), creditbewijzen of eerder verworven kwalificaties (EVC's).

§4. De studietrajectbegeleider brengt de student via e-mail op de hoogte van de beslissing genomen door de Studievoortgangscommissie of het Centrum Pieter Gillis in het geval van vrijstellingsverzoeken voor de universiteitsbrede korfvakken.

De studietrajectbegeleider rapporteert jaarlijks over de genomen beslissingen inzake de toekenning van vrijstellingen en eventuele interne beroepen aan het Uitgebreid Dagelijks Bestuur.

I.3 Onderwijsorganisatie

I.3.1 Onderwijstaal

I.3.1.1 Onderwijstaal binnen de Universiteit Antwerpen

Onderwijs- en examenreglement

Artikel 8 Onderwijstaal

8.1 De Gedragscode Onderwijstaal Universiteit Antwerpen omvat de geldende regels inzake de onderwijstaal en inzake de taal waarin geëxamineerd wordt. De Gedragscode is als bijlage bij het OER opgenomen en maakt er integraal deel van uit.

I.3.1.2 Onderwijs- en examenteel binnen de Faculteit Rechten

Onderwijs- en examenreglement

Artikel 6.1 Beschrijving van de opleidingsonderdelen

6.1.2 De leden van het academisch personeel beschrijven de hun toegewezen opleidingsonderdelen in de onderwijstaal van het opleidingsonderdeel. Indien de onderwijstaal niet het Engels is, wordt de beschrijving ook opgesteld of vertaald in het Engels.

De taal van het examen is in principe steeds de taal waarin het desbetreffende opleidingsonderdeel gedoceerd wordt.

Niettemin heeft de student die een anderstalig opleidingsonderdeel volgt, het recht om het examen in het Nederlands af te leggen, d.w.z. de (anderstalige) vragen in het Nederlands te beantwoorden.

De student die gebruik wil maken van het recht om het examen in het Nederlands af te leggen, dient een aanvraag in via de Helpdesk Rechten binnen de onderstaande vervaltermijn:

- uiterlijk op 1 december voor aanvragen die betrekking hebben op opleidingsonderdelen van het eerste semester;
- uiterlijk op 1 mei voor aanvragen die betrekking hebben op opleidingsonderdelen van het tweede semester en voor jaaropleidingsonderdelen;
- uiterlijk op 31 juli voor aanvragen die betrekking hebben op opleidingsonderdelen van de tweede zitting;
- uiterlijk bij aanvang van het examen van de verplichte masteropleidingsonderdelen 'Droit Comparé' en 'Human Rights Law'.

De taalkeuze voor het examen slaat op alle evaluatievormen binnen een bepaald opleidingsonderdeel en geldt voor het geheel van elke evaluatievorm.

Dit recht bestaat niet voor de student die is ingeschreven voor de opleiding Master of Laws of een student die een module opneemt uit de Master of Laws in het studieprogramma van de master in de rechten. Deze student zal het examen enkel in het Engels kunnen afleggen.

I.3.2 Gebruik en verspreiding onderwijs- en studiemateriaal

Onderwijs- en examenreglement

6.3 Gebruik en verspreiding onderwijs- en studiemateriaal

6.3.1 Wanneer bij een opleidingsonderdeel geluids- en/of beeldopnamen van onderwijsactiviteiten worden gemaakt die de docent gebruikt voor rechtstreekse uitzending, video-conferencing, plaatsing op leerplatformen en/of evaluatie en feedback, kunnen studenten dit niet aanvechten, maar elke student heeft het recht om te vragen om niet in beeld te worden gebracht. Studenten worden vooraf in de planning verwittigd van de opname. Een opname wordt niet aanvaard als bewijsmateriaal in een beroepsprocedure tegen een examenresultaat.

6.3.2 Het is niet toegelaten om geluids- en/of beeldopnamen van de onderwijs- of examenactiviteiten te maken, tenzij met uitdrukkelijke toestemming van de titularis(sen) van het opleidingsonderdeel. Ook bij toestemming kan het opnamemateriaal enkel gebruikt worden voor didactische doeleinden voor de student zelf. Verspreiding

van opnamemateriaal in om het even welke vorm is enkel mogelijk mits uitdrukkelijke toestemming van de titularis(sen) en/of de auteur. Commercieel gebruik van opnamemateriaal is steeds verboden.

6.3.3 Het is niet toegelaten om (delen van) studiemateriaal (bijvoorbeeld cursusteksten, slides, oefeningen, voorbeelden examenvragen) dat iemand in het kader van een zijn/haar opleiding gratis of tegen betaling heeft verkregen, digitaal of op andere wijze te multipliceren en aan anderen gratis of tegen betaling ter beschikking te stellen, tenzij met uitdrukkelijke toestemming van de auteur; commercieel gebruik van studiemateriaal door studenten van studiemateriaal is steeds verboden.

6.3.4 Een student die zich niet aan de regels houdt zoals vermeld in 6.3.2 en 6.3.3, stelt zich bloot aan een tuchtprocedure op grond van artikel 331, en 34 en 36 van het statuut van de UA-student Statuut van de Student – UAntwerpen.

I.3.3 Deelname aan kwaliteitszorg

Onderwijs- en examenreglement

6.4 Deelname aan kwaliteitszorg

6.4.1 Van alle personeelsleden en studenten wordt een actieve betrokkenheid verwacht bij de processen gericht op interne kwaliteitszorg. Studenten kunnen daarbij worden gevraagd om feedback te geven over bepaalde aspecten van de onderwijspraktijk en de organisatie van het onderwijs. De participatie aan deze bevestigingen is noodzakelijk om een geloofwaardige interne kwaliteitszorg te kunnen realiseren en is daarom verplicht. Studenten die na herhaalde oproepen niet deelnemen aan de onderwijsevaluaties kunnen tijdelijk de toegang tot de elektronische leeromgeving worden ontzegd. Ze worden daar op voorhand meermaals van verwittigd.

I.4 Opleidingsprogramma's

I.4.1 Algemene bepalingen

Onderwijs- en examenreglement

Artikel 3.1 Opleidingsaanbod

3.1.4 De faculteit legt voor 1 juli van het voorafgaande academiejaar vast voor welke opleidingsonderdelen wegens hun aard het aantal inschrijvingen kan beperkt worden. Voor opleidingsonderdelen die niet tot een specifieke faculteit behoren legt de Onderwijsraad dit vast.

3.1.5. De faculteit legt voor 1 juli van het voorafgaande academiejaar vast welke opleidingsonderdelen wegens hun aard een minimumbezetting moeten hebben en legt voor die datum ook vast welke minimumbezetting zij per opleidingsonderdeel hanteert. De faculteit neemt de beslissing tot het niet inrichten van de opleidingsonderdelen uiterlijk op 1 oktober.

3.1.6 Voor 1 juli van het voorafgaande academiejaar maakt de faculteit een modeltraject bekend voor elke bacheloropleiding, masteropleiding en elk schakelprogramma.

3.1.7 De faculteit deelt de volgtijdelijkheid van de opleidingsonderdelen mee voor 1 juli van het voorafgaande academiejaar.

3.1.8 De leden van het academisch personeel maken de cursusinformatie van hun opleidingsonderdeel (ECTS-fiche) uiterlijk bij de start van het semester definitief bekend via Blackboard.

Artikel 4.1 Modeltrajecten en startpakket

4.1.1 Voor elke bacheloropleiding en masteropleiding stelt de faculteit een modeltraject op met een studieomvang per academiejaar van 54 tot 66 studiepunten.

4.1.2 Voor elk schakelprogramma van ten hoogste 66 studiepunten stelt de faculteit een modeltraject op dat toelaat om het volledige schakelprogramma af te werken in één academiejaar. Voor elk schakelprogramma van meer dan 66 studiepunten stelt de faculteit een modeltraject op dat toelaat om het volledige schakelprogramma

af te werken in twee academiejaren.

4.1.3 Het startpakket is het eerste modeltraject dat nieuw ingeschreven bachelorstudenten verplicht moeten opnemen als ze niet eerder een bachelordiploma behaalden.

5.3 Registratie van een student voor één of meerdere studieprogramma's in een academiejaar

5.3.1 Het studieprogramma in een opleiding dient door de student uiterlijk op de vrijdag van de 2de lesweek van het 1ste semester in het studenteninformatiesysteem (SisA) te worden geregistreerd, rekening houdende met de richtlijnen van de betrokken faculteit en de beschikbaarheid van voldoende leerkrediet. De faculteit kan tot en met 31 oktober toestaan dat de student het studieprogramma registreert en/of aanpast in het studenteninformatiesysteem (SisA), rekening houdende met de richtlijnen van de betrokken faculteit(en) en de beschikbaarheid van voldoende leerkrediet.

5.3.2 Tenzij de faculteit(en) uitzonderlijke omstandigheden vaststelt(len) of oordeelt dat een student de beoogde studievoortgang kan realiseren, mag de studieomvang van het geheel aan studieprogramma's niet groter zijn dan 72 studiepunten. Een student voor wie een bindende voorwaarde geldt volgens de bepalingen van artikel 19.2, 19.3 en 19.6 mag steeds 45 studiepunten binnen die opleiding opnemen tenzij een volgtijdelijkheid dat niet toelaat.

5.3.3 Indien voor een opleidingsonderdeel met een tekort uit een studieprogramma van het vorige academiejaar geen onderwijsactiviteiten worden georganiseerd in het nieuwe academiejaar kan de faculteit na een schriftelijk verzoek van de student uitzonderlijk toestaan om dit opleidingsonderdeel opnieuw in diens studieprogramma op te nemen en er examen over af te leggen.

5.3.4 Ingevolge onverenigbaarheden die na 31 oktober worden vastgesteld in de collegeroosters van het tweede semester, ingevolge studieadvies op basis van de examenresultaten van het 1ste semester, ingevolge een inschrijving voor het tweede semester of ingevolge een gemotiveerde vraag tot wijziging van de student, kan de student mits goedkeuring van de faculteit opleidingsonderdelen van het 2de semester in het studieprogramma registreren conform de facultaire richtlijnen tot uiterlijk 28 februari.

5.3.5 Indien de student de facultaire richtlijnen niet volgt bij de registratie van het studieprogramma kan de faculteit tijdens het academiejaar aanpassingen aan het studieprogramma doorvoeren.

6.1 Beschrijving van de opleidingsonderdelen

6.1.1 De leden van het academisch personeel met een onderwijsopdracht beschrijven voor elk van de hun toegewezen opleidingsonderdelen de begin- en eindcompetenties, de inhoud, de werkvormen, de evaluatievormen, de feedback bij onderdelen van de evaluatie en het noodzakelijke studiemateriaal.

§1. Het modeltraject voor alle opleidingen van de Faculteit Rechten, alsook de startpakketten voor de bacheloropleiding, zijn terug te vinden op [website](#).

§2. Na (her)inschrijving registreert de student het studieprogramma via het studentinformatiesysteem (SisA) binnen de termijnen die de Faculteit Rechten bepaalt. Deze termijnen zijn terug te vinden in de academische kalender van de Faculteit Rechten.

§3. Een student kan een aanvraag indienen overeenkomstig artikel [1.4.10](#) bij de studietrajectbegeleider om meer dan 72 studiepunten op te nemen in het studieprogramma van de bachelor in de rechten. De motivering van de student zal voorgelegd worden aan de Studievoortgangcommissie, die een beslissing zal nemen op grond van de ingediende motivering.

Een student kan een aanvraag indienen overeenkomstig artikel [1.4.10](#) bij de studietrajectbegeleider om meer dan 72 studiepunten op te nemen in het studieprogramma van de masteropleiding op voorwaarde dat de hierna vermelde voorwaarden cumulatief zijn voldaan:

- 1° de student is in de mogelijkheid om af te studeren in het academiejaar waarin de opleidingsonderdelen opgenomen worden; en
- 2° de student neemt maximaal 78 studiepunten op in het studieprogramma wanneer alle vereiste opleidingsonderdelen opgenomen zijn.

Voor een student die een maatregel van studievoortgangbewaking opgelegd heeft gekregen overeenkomstig de bepalingen van artikel [1.7.2](#), wordt de studieomvang bepaald door de bindende voorwaarden die werden opgelegd door de Studievoortgangscommissie.

§4. De studieprogramma's worden bij het begin van het academiejaar individueel gecontroleerd door de studietrajectbegeleider, in samenwerking met de facultaire studentenadministratie.

Indien blijkt dat de student de facultaire richtlijnen niet volgt bij de registratie van het studieprogramma, zal de studietrajectbegeleider of de facultaire studentenadministratie – op eigen initiatief – tijdens het academiejaar aanpassingen doorvoeren aan het studieprogramma. De student wordt in dit geval op de hoogte gebracht via het UAAntwerpen-mailadres.

§5. Wijzigingen aan de inhoud van het studieprogramma na de vastgelegde datum in de academische kalender vereisen het akkoord van de studietrajectbegeleider.

§6. De student wordt geadviseerd om eventuele tekorten in het studieprogramma op te nemen in een volgend academiejaar, zodat daarvoor alsnog een creditbewijs kan behaald worden.

§7. Een student die voor een opleidingsonderdeel een tekort behaald heeft in een vorig academiejaar waarvoor geen onderwijsactiviteiten meer worden georganiseerd in het nieuwe academiejaar, kan een schriftelijk verzoek indienen bij de voorzitter van de Examencommissie om alsnog het opleidingsonderdeel op te nemen in het studieprogramma en er examen over af te leggen.

§8. De Onderwijscommissie stelt bij aanvang van het academiejaar de werk- en evaluatievormen van de opleidingsonderdelen van alle opleidingen vast, met inbegrip van permanente evaluatie. De werk- en evaluatievormen per opleidingsonderdeel worden bij aanvang van het opleidingsonderdeel door de titularis meegedeeld via de cursusinformatie.

I.4.2 Bachelor in de rechten

I.4.2.1 Opleidingsprogramma

§1. Het opleidingsprogramma van de bachelor in de rechten bestaat uit 180 studiepunten, wat overeenstemt met een voltijdse opleiding van minstens drie academiejaren.

§2. Het opleidingsprogramma van de bacheloropleiding bestaat uit opleidingsonderdelen waarover de student geen keuzevrijheid heeft, met uitzondering van het Juridisch practicum en het korf verbredend vak.

I.4.2.2 Startpakket

Onderwijs- en examenreglement

Artikel 4.1 Modeltrajecten en startpakket

4.1.3 Het startpakket is het eerste modeltraject dat nieuw ingeschreven bachelorstudenten verplicht moeten opnemen als ze niet eerder een bachelordiploma behaalden.

Aan studenten met bijzondere faciliteiten volgens artikel 6.2.1, kan een deeltijds of individueel aangepast startpakket worden toegekend. Een deeltijds startpakket is slechts mogelijk via een aanvraag van het statuut 'Bijzondere faciliteiten' volgens artikel 6.2.3 en na toekenning van dit statuut volgens artikel 6.2.4 t.e.m. 6.2.8. Het deeltijds startpakket wordt goedgekeurd door de door de faculteit aangeduide instantie.

De door de faculteit aangeduide instantie kan aan studenten met vrijstellingen of studenten in bijzondere individuele omstandigheden een individueel aangepast startpakket toekennen. Indien dit gebeurt met het oog op heroriëntering naar een andere opleiding, is het individueel aangepast startpakket voorwaardelijk tot na de effectieve heroriëntering binnen of buiten de instelling.

Opleidingsonderdelen van een startpakket waarvoor de student na de eerste inschrijving niet is geslaagd of gepredelibereerd, worden verplicht opgenomen bij de tweede inschrijving; tenzij bij een wissel van keuzeopleidingsonderdeel.

1.4.2.2.1 Trajectstarter zonder een eerder behaald bachelordiploma

§1. Een student die voor de eerste keer inschrijft in de bachelor in de rechten aan de Faculteit Rechten van de Universiteit Antwerpen, neemt verplicht het startpakket op van 60 studiepunten.

Het volledige startpakket van 60 studiepunten bestaat uit volgende opleidingsonderdelen:

Voor semester 1:

- Bronnen en beginselen van het recht,
- Inleiding tot het privaatrecht,
- Juridische argumentatieleer,
- Politicologie,
- Politieke en institutionele geschiedenis van België en de Nederlanden,
- Taalgebruik Frans,
- Taalgebruik Engels.

Voor semester 2:

- Personen- en familierecht,
- Gerechtelijk recht,
- Geschiedenis van het privaatrecht,
- Sociologie en rechtssociologie,
- Rechtstaalbeheersing en debatklas.

Voor semester 1 en 2 (jaaropleidingsonderdeel):

- Rechtsmethodiek.

§2. Een student die bijzondere faciliteiten kreeg toegekend door de desbetreffende commissie, kan een aanvraag doen voor een deeltijds startpakket. Deze aanvraag wordt via een [digitaal formulier](#) ingediend bij de studietrajectbegeleider. De toekenning van het deeltijds startpakket wordt goedgekeurd door de Studievoortgangscommissie. Ook een student in bijzondere individuele omstandigheden kan een aanvraag doen voor een deeltijds startpakket.

De student heeft de keuze uit twee deeltijdse startpakketten.

Het deeltijds startpakket van **45 studiepunten** bestaat uit:

Voor semester 1:

- Bronnen en beginselen van het recht,
- Inleiding tot het privaatrecht,
- Juridische argumentatieleer,
- Taalgebruik Frans,
- Taalgebruik Engels.

Voor semester 2:

- Personen- en familierecht,
- Geschiedenis van het privaatrecht,
- Sociologie en rechtssociologie,
- Rechtstaalbeheersing en debatklas.

Voor semester 1 en 2 (jaaropleidingsonderdeel):

- Rechtsmethodiek.

Het deeltijds startpakket van **30 studiepunten** bestaat uit:

Voor semester 1:

- Bronnen en beginselen van het recht,
- Inleiding tot het privaatrecht,
- Taalgebruik Frans,
- Taalgebruik Engels.

Voor semester 2:

- Personen- en familierecht,

- Sociologie en rechtssociologie,
- Rechtstaalbeheersing en debatklas.

De student schrijft zich – in afwachting tot de beslissing – in voor het voltijds startpakket. Indien de aanvraag wordt goedgekeurd, zal het startpakket, en dus ook het studieprogramma van dat academiejaar, aangepast worden door de studietrajectbegeleider.

§3. In bijzondere individuele omstandigheden kan een student een aanvraag indienen voor een individueel aangepast startpakket. Deze aanvraag wordt via een [digitaal formulier](#) ingediend bij de studietrajectbegeleider. De toekenning van het deeltijds startpakket wordt goedgekeurd door de Studievoortgangskommissie. De student schrijft zich – in afwachting tot de beslissing – in voor het voltijds startpakket. Indien de aanvraag wordt goedgekeurd, zal het startpakket, en dus ook het studieprogramma van dat academiejaar, aangepast worden door de studietrajectbegeleider.

1.4.2.2.2 Trajectstarter die laattijdig inschrijft

§1. Een student die verplicht het startpakket dient op te nemen, is bij een laattijdige inschrijving in het eerste semester verplicht het volledige startpakket van 60 studiepunten op te nemen zoals voorgesteld in artikel [1.4.2.2.1 §1](#), tenzij de student de toelating kreeg tot een aangepast startpakket. De studietrajectbegeleider zal bij de aanvraag bepalen of de student op een zinvolle manier kan instromen in het eerste semester. Indien het eerste semester te ver gevorderd is, zal de student doorverwezen worden naar het tweede semester.

§2. Een student die verplicht het startpakket dient op te nemen en die wil starten in het tweede semester, neemt volgende opleidingsonderdelen op als startpakket:

- Personen- en familierecht,
- Gerechtelijk recht,
- Geschiedenis van het privaatrecht,
- Sociologie en rechtsociologie,
- Rechtstaalbeheersing en debatklas.

1.4.2.2.3 Trajectstarter die overstapt vanuit een rechtenopleiding aan een andere onderwijsinstelling

§1. Een student die vóór 2023-2024 de opleiding rechten gestart is aan een andere onderwijsinstelling, valt niet onder de regeling van het startpakket en de daarbij horende bindende voorwaarden zoals omschreven in artikel [1.7.2.2](#).

§2. Een student die in het academiejaar 2023-2024 of later ingeschreven was in de opleiding rechten aan een andere onderwijsinstelling en in die onderwijsinstelling de drempel (=startpakket afgerond) niet gehaald heeft, is verplicht het volledige startpakket van 60 studiepunten op te nemen zoals voorgesteld in artikel [1.4.2.2.1 §1](#). De student heeft in dat geval slechts één academiejaar de mogelijkheid om te voldoen aan de bindende voorwaarden zoals omschreven in artikel [1.7.2.2](#).

Indien deze student één of meerdere vrijstellingen heeft bekomen voor opleidingsonderdelen uit het startpakket, worden deze opleidingsonderdelen beschouwd als behaald en zal het startpakket verminderd worden met die opleidingsonderdelen.

Indien blijkt dat het studieprogramma van deze student – door toekenning van vrijstellingen – minder dan 45 studiepunten omvat, mag de student zijn studieprogramma aanvullen met opleidingsonderdelen van het modeltraject deel 2 van de bacheloropleiding. De opleidingsonderdelen van het modeltraject deel 2 vallen niet onder het startpakket en zijn dus niet onderhevig aan de bindende voorwaarden zoals omschreven in artikel [1.7.2.2](#).

§3. Een student die in het academiejaar 2023-2024 of later ingeschreven was in de opleiding rechten aan een andere onderwijsinstelling en in die onderwijsinstelling geweigerd werd tot herinschrijving, zal ook geweigerd worden voor de bachelor in de rechten aan de Universiteit Antwerpen.

§4. Een student die in het academiejaar 2023-2024 of later ingeschreven was in de opleiding rechten aan een andere onderwijsinstelling en in die onderwijsinstelling de drempel (=startpakket afgerond) wel gehaald heeft,

valt niet meer onder de regeling van het startpakket en de daarbij horende bindende voorwaarden zoals omschreven in artikel [1.7.2.2](#).

1.4.2.2.4 Trajectstarter met een eerder behaald bachelordiploma

§1. Een student die eerder een diploma van professionele bachelor behaald heeft en niet in aanmerking komt voor de bachelor in de rechten met studieduurverkorting, is verplicht het volledige startpakket van 60 studiepunten op te nemen zoals voorgesteld in artikel [1.4.2.2.1 §1](#). De student kan een aanvraag indienen bij de studietrajectbegeleider om een deeltijds startpakket op te nemen, zoals omschreven in artikel [1.4.2.2.1 §3](#).

§2. Een student die eerder een diploma van academische bachelor behaald heeft, of die met het diploma van professionele bachelor toelating krijgt tot de bachelor in de rechten met studieduurverkorting, is onderhevig aan de bepalingen van artikel [1.4.3.2](#).

1.4.2.2.5 Wijzigingen aan het startpakket

§1. Het startpakket wordt vastgelegd in het academiejaar waarin de student start aan de opleiding. Dit startpakket wordt in principe niet gewijzigd voor de twee opeenvolgende academiejaren. De student kan een aanvraag indienen om het studieprogramma in het eerste academiejaar te wijzigen, zónder dat deze wijziging invloed heeft op het startpakket. De student zal in dat geval slechts één academiejaar de mogelijkheid hebben om een creditbewijs of delibereerbaar cijfer te behalen, om zo te voldoen aan de bepalingen van artikel [1.7.2.2](#). Bij het aanpassen van het studieprogramma gaat de student hier uitdrukkelijk mee akkoord.

§2. In bijzondere individuele omstandigheden kan een student een wijziging van het startpakket aanvragen bij de start van het tweede academiejaar, waarin het startpakket behaald moet worden. Deze aanvraag wordt via een [digitaal formulier](#) ingediend bij de studietrajectbegeleider. De toekenning van het wijzigen van het startpakket wordt goedgekeurd door de Studievoortgangscommissie.

1.4.2.3 Mentoraat

Het mentoraat is een initiatief van de Faculteit Rechten waarbij startende studenten begeleid worden door een mentor bij de overstap van het secundair onderwijs naar hun universitaire opleiding. Het mentoraat is enkel bedoeld voor de generatiestudenten, dit zijn studenten die zich voor het eerst inschrijven in een opleiding in het hoger onderwijs. Elke generatiestudent neemt verplicht deel aan het mentoraat.

Alle informatie over het mentoraat is terug te vinden op het [Studentenportaal](#).

1.4.2.4 Volgtijdelijkheid

[Onderwijs- en examenreglement](#)

4.2 Volgtijdelijkheid van opleidingsonderdelen

4.2.1 De faculteit bepaalt voor elke opleiding de opleidingsonderdelen waarvoor een student onverminderd de bepalingen van artikel 5.3 en artikel 9 slechts kan inschrijven indien voorafgaand voor een bepaald opleidingsonderdeel of bepaalde opleidingsonderdelen van de opleiding een creditbewijs werd behaald. [...]

4.2.2 De faculteit kan daarnaast zachte volgtijdelijkheden bepalen waarbij de student een opleidingsonderdeel enkel kan opnemen indien één of meer verplichte voorafgaande opleidingsonderdelen werden gevolgd zonder noodzakelijk geslaagd te zijn.

In het bachelorprogramma zijn er opleidingsonderdelen met zachte volgtijdelijkheid. Het gaat in het bijzonder om de volgende opleidingsonderdelen:

- 1° een student kan 'Strafprocesrecht' enkel in het studieprogramma opnemen op voorwaarde dat ook 'Strafrecht' werd opgenomen in het studieprogramma. Deze voorwaarde geldt niet voor het geval dat de student een vrijstelling heeft bekomen voor 'Strafrecht' of deze in een eerder academiejaar gevolgd heeft;

- 2° een student kan 'Fiscaal recht' en 'Bestuursrecht' enkel in het studieprogramma opnemen op voorwaarde dat het opleidingsonderdeel 'Staatsrecht' gevolgd werd;
- 3° een student kan 'Bijzondere overeenkomsten', 'Vennootschappen, verenigingen en stichtingen' en 'Fiscaal recht' enkel in het studieprogramma opnemen op voorwaarde dat het opleidingsonderdeel 'Verbintenissenrecht' gevolgd werd;
- 4° een student kan 'Juridisch practicum' enkel in het studieprogramma opnemen op voorwaarde dat de student alle opleidingsonderdelen van het modeltraject deel 1 of het startpakket gevolgd heeft, én alle opleidingsonderdelen van het modeltraject deel 2 gevolgd heeft, én minstens 39 studiepunten van de juridische opleidingsonderdelen van modeltraject deel 3 opgenomen of gevolgd heeft;
- 5° bij de opname van een specifiek practicum moet de student voldoen aan de aanvangscompetenties die voor het betrokken practicum gelden. De aanvangscompetenties worden steeds vooraf via het Studentenportaal meegedeeld.

I.4.3 Bachelor in de rechten met studieduurverkorting

I.4.3.1 Opleidingsprogramma

§1. Het opleidingsprogramma van de bachelor in de rechten met studieduurverkorting bestaat uit 114 studiepunten, wat overeenstemt met een voltijdse opleiding van minstens twee academiejaren.

§2. Het modeltraject van de bacheloropleiding bestaat uit opleidingsonderdelen waarover de student geen keuzevrijheid heeft, met uitzondering van het Juridisch Practicum en het korf verbredend vak.

I.4.3.2 Startpakket

Onderwijs- en examenreglement

Artikel 4.1 Modeltrajecten en startpakket

4.1.3 [...]

De door de faculteit aangeduide instantie kan aan studenten met vrijstellingen of studenten in bijzondere individuele omstandigheden een individueel aangepast startpakket toekennen. Indien dit gebeurt met het oog op heroriëntering naar een andere opleiding, is het individueel aangepast startpakket voorwaardelijk tot na de effectieve heroriëntering binnen of buiten de instelling.

Opleidingsonderdelen van een startpakket waarvoor de student na de eerste inschrijving niet is geslaagd of gepredeliberend, worden verplicht opgenomen bij de tweede inschrijving; tenzij bij een wissel van keuzeopleidingsonderdeel.

§1. Een student die toelating heeft tot de bachelor in de rechten met studieduurverkorting is verplicht om in het studieprogramma van het eerste academiejaar minstens alle opleidingsonderdelen op te nemen die behoren tot het startpakket.

Het startpakket omvat 60 studiepunten en bestaat uit volgende opleidingsonderdelen:

- Bronnen en beginselen van het recht,
- Buitencontractueel aansprakelijkheidsrecht,
- Filosofie en rechtsfilosofie,
- Gerechtelijk recht,
- Personen- en familierecht,
- Rechtsmethodiek,
- Recht van de Europese Unie,
- Staatsrecht,
- Strafrecht,
- Strafprocesrecht,
- Verbintenissenrecht.

Deze opleidingsonderdelen vallen onder het startpakket en zijn dus onderhevig aan de bindende voorwaarden zoals omschreven in artikel [1.7.2.2](#).

§2. Een student die verplicht het startpakket dient op te nemen, is bij een laattijdige inschrijving in het eerste semester verplicht het startpakket van 60 studiepunten op te nemen zoals voorgesteld in artikel [1.4.3.2 §1](#). De studietrajectbegeleider zal bij de aanvraag bepalen of de student op een zinvolle manier kan instromen in het eerste semester. Indien het eerste semester te ver gevorderd is, zal de student doorverwezen worden naar het tweede semester.

Een student die wil starten in het tweede semester, neemt volgende opleidingsonderdelen op als startpakket:

- Filosofie en rechtsfilosofie,
- Gerechtelijk recht,
- Personen- en familierecht,
- Recht van de Europese Unie

§3. In bijzondere individuele omstandigheden kan een student een aanvraag indienen voor een individueel aangepast startpakket. Deze aanvraag wordt via een [digitaal formulier](#) ingediend bij de studietrajectbegeleider. De toekenning van het deeltijds startpakket wordt goedgekeurd door de Studievoortgangscommissie. De student schrijft zich – in afwachting tot de beslissing – in voor het voltijds startpakket. Indien de aanvraag wordt goedgekeurd, zal het startpakket, en dus ook het studieprogramma van dat academiejaar, aangepast worden door de studietrajectbegeleider.

§4. Het startpakket wordt vastgelegd in het academiejaar waarin de student start aan de opleiding. Dit startpakket wordt in principe niet gewijzigd voor de twee opeenvolgende academiejaren. De student kan een aanvraag indienen om het studieprogramma in het eerste academiejaar te wijzigen, zónder dat deze wijziging invloed heeft op het startpakket. De student zal in dat geval slechts één academiejaar de mogelijkheid hebben om een creditbewijs of delibereerbaar cijfer te behalen, om zo te voldoen aan de bepalingen van artikel [1.7.2.2](#). Bij het aanpassen van het studieprogramma gaat de student hier uitdrukkelijk mee akkoord.

§5. In bijzondere individuele omstandigheden kan een student een wijziging van het startpakket aanvragen bij de start van het tweede academiejaar, waarin het startpakket behaald moet worden. Deze aanvraag wordt via een [digitaal formulier](#) ingediend bij de studietrajectbegeleider. De toekenning van het wijzigen van het startpakket wordt goedgekeurd door de Studievoortgangscommissie.

1.4.3.3 Volgtijdelijkheid

[Onderwijs- en examenreglement](#)

4.2 Volgtijdelijkheid van opleidingsonderdelen

4.2.1 De faculteit bepaalt voor elke opleiding de opleidingsonderdelen waarvoor een student onverminderd de bepalingen van artikel 5.3 en artikel 9 slechts kan inschrijven indien voorafgaand voor een bepaald opleidingsonderdeel of bepaalde opleidingsonderdelen van de opleiding een creditbewijs werd behaald. [...]

4.2.2 De faculteit kan daarnaast zachte volgtijdelijkheden bepalen waarbij de student een opleidingsonderdeel enkel kan opnemen indien één of meer verplichte voorafgaande opleidingsonderdelen werden gevolgd zonder noodzakelijk geslaagd te zijn.

In het opleidingsprogramma van de bachelor in de rechten met studieduurverkortung zijn er opleidingsonderdelen met zachte volgtijdelijkheid. Het gaat in het bijzonder om de volgende opleidingsonderdelen:

- 1° een student kan 'Strafprocesrecht' enkel in het studieprogramma opnemen op voorwaarde dat ook 'Strafrecht' werd opgenomen in het studieprogramma. Deze voorwaarde geldt niet voor het geval dat de student een vrijstelling heeft bekomen voor 'Strafrecht' of deze in een eerder academiejaar gevolgd heeft;
- 2° een student kan 'Fiscaal recht' en 'Bestuursrecht' enkel in het studieprogramma opnemen op voorwaarde dat het opleidingsonderdeel 'Staatsrecht' gevolgd werd;

- 3° een student kan 'Bijzondere overeenkomsten', 'Vennootschappen, verenigingen en stichtingen' en 'Fiscaal recht' enkel in het studieprogramma opnemen op voorwaarde dat het opleidingsonderdeel 'Verbintenissenrecht' gevolgd werd;
- 4° een student kan 'Juridisch practicum' enkel in het studieprogramma opnemen op voorwaarde dat de student alle opleidingsonderdelen van het eerste deel van het opleidingsprogramma gevolgd heeft én minstens 33 studiepunten van de juridische opleidingsonderdelen van het tweede deel van het opleidingsprogramma opgenomen of gevolgd heeft;
- 5° bij de opname van een specifiek practicum moet de student voldoen aan de aanvangscompetenties die voor het betrokken practicum gelden. De aanvangscompetenties worden steeds vooraf via het Studentenportaal meegedeeld.

I.4.3.4 Samenstelling studieprogramma voor kandidaatsdiploma rechten

§1. Een student die in het bezit is van een diploma kandidaat in de rechten, heeft geen rechtstreekse toegang tot de master in de rechten. De Studievoortgangcommissie legt een studieprogramma op van 60 studiepunten met opleidingsonderdelen uit de bachelor in de rechten, namelijk:

- Arbeidsrecht,
- Bestuursrecht,
- Buitencontractueel aansprakelijkheidsrecht en risicoverzekeringen,
- Economisch recht,
- Fiscaal recht,
- Gerechtelijk recht,
- Socialezekerheidsrecht,
- Staatsrecht,
- Strafrecht,
- Strafprocesrecht,
- Vennootschappen, verenigingen en stichtingen,
- Verbintenissenrecht.

Een student met het diploma kandidaat in de rechten die een credit behaalt voor de bovenvermelde opleidingsonderdelen, behaalt het diploma van bachelor in de rechten.

§2. Een student die in het bezit is van een diploma kandidaat in de rechten valt niet onder de bepalingen van het startpakket en is dus niet onderhevig aan de bindende voorwaarden zoals omschreven in artikel [1.7.2.2](#).

I.4.4 Schakelprogramma rechten

I.4.4.1 Opleidingsprogramma

§1. Het opleidingsprogramma van het schakelprogramma rechten bestaat uit 87 studiepunten, wat overeenstemt met een opleiding van minstens twee academiejaren.

§2. Het modeltraject van het schakelprogramma rechten bestaat uit enkele opleidingsonderdelen waarover de student beperkte keuzevrijheid heeft.

I.4.4.2 Volgtijdelijkheid

Onderwijs- en examenreglement

4.2 Volgtijdelijkheid van opleidingsonderdelen

4.2.1 De faculteit bepaalt voor elke opleiding de opleidingsonderdelen waarvoor een student onverminderd de bepalingen van artikel 5.3 en artikel 9 slechts kan inschrijven indien voorafgaand voor een bepaald opleidingsonderdeel of bepaalde opleidingsonderdelen van de opleiding een creditbewijs werd behaald. [...]

4.2.2 De faculteit kan daarnaast zachte volgtijdelijkheden bepalen waarbij de student een opleidingsonderdeel enkel kan opnemen indien één of meer verplichte voorafgaande opleidingsonderdelen werden gevolgd zonder noodzakelijk geslaagd te zijn.

In het opleidingsprogramma van het schakelprogramma rechten zijn er opleidingsonderdelen met zachte volgtijdelijkheid. Het gaat in het bijzonder om de volgende opleidingsonderdelen:

- 1° een student kan 'Strafprocesrecht' enkel in het studieprogramma opnemen op voorwaarde dat ook 'Strafrecht' werd opgenomen in het studieprogramma. Deze voorwaarde geldt niet voor het geval dat de student een vrijstelling heeft bekomen voor 'Strafrecht' of deze in een eerder academiejaar gevolgd heeft;
- 2° een student kan 'Fiscaal recht' en 'Bestuursrecht' enkel in het studieprogramma opnemen op voorwaarde dat het opleidingsonderdeel 'Staatsrecht' werd opgenomen in het studieprogramma. Deze voorwaarde geldt niet voor het geval dat de student een vrijstelling heeft bekomen voor 'Staatsrecht' of deze in een eerder academiejaar gevolgd heeft;
- 3° een student kan 'Bijzondere overeenkomsten', 'Fiscaal recht' en het keuzeopleidingsonderdeel 'Vennootschappen, verenigingen en stichtingen' enkel in het studieprogramma opnemen op voorwaarde dat het opleidingsonderdeel 'Verbintenissenrecht' werd opgenomen in het studieprogramma. Deze voorwaarde geldt niet voor het geval dat de student een vrijstelling heeft bekomen voor 'Verbintenissenrecht' of deze in een eerder academiejaar gevolgd heeft;
- 4° een student kan 'Juridisch Practicum' enkel in het studieprogramma opnemen op voorwaarde dat de student alle opleidingsonderdelen van het modeltraject deel 1 gevolgd heeft, én het keuzeopleidingsonderdeel opgenomen of gevolgd heeft, én minstens 18 studiepunten van de juridische opleidingsonderdelen van modeltraject deel 2 opgenomen of gevolgd heeft;
- 5° bij de opname van een specifiek practicum moet de student voldoen aan de aanvangscompetenties die voor het betrokken practicum gelden. De aanvangscompetenties worden steeds vooraf via het Studentenportaal meegedeeld.

I.4.5 Masteropleidingen in de Faculteit Rechten

I.4.5.1 Master in de rechten

I.4.5.1.1 Opleidingsprogramma

§1. Het opleidingsprogramma van de master in de rechten bestaat uit 120 studiepunten, wat overeenstemt met een voltijdse opleiding van minstens twee academiejaren.

Het modeltraject van de master in de rechten bestaat uit enkele verplichte opleidingsonderdelen en een ruim aanbod aan opleidingsonderdelen waaruit de student vrij kan kiezen (binnen bepaalde modules).

§2. Het eerste deel van het modeltraject bestaat uit:

- zeven verplichte opleidingsonderdelen waarvan zes in het eerste semester gedoceerd worden en één in het tweede semester;
- meesterproef – onderzoeksvorstel,
- één semestermodule.

Het tweede deel van het modeltraject bestaat uit:

- één semestermodule,
- één vrije module,
- meesterproef – stage,
- meesterproef – thesis,
- één grondslagenvak/hulpwetenschappenvak.

§3. De student kiest tijdens zijn opleidingsprogramma twee semestermodules. Eén semestermodule bestaat telkens uit twee grondige studies en één bijzondere studie uit éénzelfde rechtsdomein of module. Beide semestermodules mogen uit hetzelfde rechtsdomein gekozen worden.

Naast twee semestermodules kiest de student één vrije module die bestaat uit één grondige studie en één bijzondere studie. De grondige studie en de bijzondere studie mogen uit een verschillend rechtsdomein gekozen worden. De student mag voor de vrije module hetzelfde rechtsdomein als de semestermodule(s) kiezen.

De student heeft de keuze uit volgende modules:

- Burgerlijk recht,
- Europees recht en Internationaal privaatrecht,
- Fiscaal recht,
- Ondernemingsrecht,
- Publiekrecht,
- Sociaal recht,
- Strafrecht,
- Internationale mobiliteit.

De samenstelling van de semestermodules verloopt bij voorkeur symmetrisch, wat wil zeggen dat de student per semester drie module-opleidingsonderdelen uit eenzelfde rechtsdomein volgt, met uitzondering van het semester waarin de vrije module gekozen wordt.

Indien de student in een semestermodule module-opleidingsonderdelen kiest die niet tot eenzelfde rechtsdomein behoren, heeft de student een asymmetrisch studieprogramma. De student draagt zelf de verantwoordelijkheid voor eventuele overlap in het collegerooster bij asymmetrie of bij het samenstellen van de vrije module.

De student kan één semestermodule vervangen door een module uit het studieprogramma van de Master of Laws ten belope van 18 studiepunten. De opleidingsonderdelen binnen deze module moeten tegelijkertijd én in één semester opgenomen worden. Het is niet mogelijk om slechts één of enkele opleidingsonderdelen uit die module op te nemen. Een student die een module uit het studieprogramma van de Master of Laws opneemt, is verplicht om een extra opleidingsonderdeel naar keuze van drie studiepunten uit het studieprogramma van de master in de rechten op te nemen om het tekort aan studiepunten te compenseren.

De student heeft de mogelijkheid om een bijzondere studie uit de vrije module te vervangen door een themacollege, een Transnational Law course of andere opleidingsonderdelen die door de Onderwijscommissie als equivalent werden aangeduid. De equivalente opleidingsonderdelen worden voorgesteld op de [website](#).

§4. Een student die de opleiding bachelor in de rechten of het schakelprogramma rechten combineert met de master in de rechten is onderworpen aan de regels zoals vermeld in artikel [1.4.7](#).

1.4.5.1.2 Equivalente opleidingsonderdelen met de Master of Laws

§1. Equivalente opleidingsonderdelen zijn opleidingsonderdelen die gelijkwaardig zijn aan sommige andere opleidingsonderdelen binnen de Faculteit Rechten. Deze equivalente opleidingsonderdelen tussen de master in de rechten en de Master of Laws worden bepaald door de Onderwijscommissie van de Faculteit Rechten.

Opleidingsonderdelen uit de master in de rechten en de Master of Laws die equivalent zijn, kunnen niet beiden worden opgenomen in het studieprogramma van de master in de rechten.

Equivalente opleidingsonderdelen zijn:

- Grondige studie Recht van de Europese Unie, en
- Advanced Course on Constitutional Law of the European Union.

§2. De student die een opleidingsonderdeel gevolgd heeft in de opleiding master in de rechten kan het equivalent opleidingsonderdeel (semestermodule) niet opnieuw opnemen in de opleiding Master of Laws.

I.4.5.1.3 Pleitwedstrijden

§1. Een student kan pas deelnemen aan een pleitwedstrijd op voorwaarde dat de student daarvoor geselecteerd is door de titularis van het opleidingsonderdeel. De interne selectieprocedure wordt steeds via het Studentenportaal bekendgemaakt.

§2. Het Uitgebreid Dagelijks Bestuur bepaalt, op advies van de betrokken titularis en de voorzitter van de onderwijscommissie, of de betrokken pleitwedstrijd in aanmerking komt voor 3, 6 of 9 studiepunten. Afhankelijk van het aantal studiepunten van de pleitwedstrijd kan de student de pleitwedstrijd opnemen in het studieprogramma ter vervanging van een grondige studie of een bijzondere studie voor een bepaalde module. Op het studentenportaal staat een overzicht van de modules waarvoor een bepaalde pleitwedstrijd in aanmerking komt.

§3. De student die geselecteerd is voor deelname aan een pleitwedstrijd, meldt dit aan de studietrajectbegeleider en vermeldt aan welke pleitwedstrijd zal deelgenomen worden én ter vervanging van welk opleidingsonderdeel de pleitwedstrijd zal opgenomen worden.

I.4.5.1.4 Volgtijdelijkheid

Onderwijs- en examenreglement

4.2 Volgtijdelijkheid van opleidingsonderdelen

4.2.1 De faculteit bepaalt voor elke opleiding de opleidingsonderdelen waarvoor een student onverminderd de bepalingen van artikel 5.3 en artikel 9 slechts kan inschrijven indien voorafgaand voor een bepaald opleidingsonderdeel of bepaalde opleidingsonderdelen van de opleiding een creditbewijs werd behaald. [...]

4.2.2 De faculteit kan daarnaast zachte volgtijdelijkheden bepalen waarbij de student een opleidingsonderdeel enkel kan opnemen indien één of meer verplichte voorafgaande opleidingsonderdelen werden gevolgd zonder noodzakelijk geslaagd te zijn.

In het opleidingsprogramma van de master in de rechten is er één opleidingsonderdeel met harde volgtijdelijkheid. De student mag het opleidingsonderdeel 'Meesterproef – stage' pas opnemen in het studieprogramma van de master in de rechten indien de student in het bezit is van:

- het diploma bachelor in de rechten of
- het getuigschrift van het schakelprogramma rechten.

I.4.5.2 Master in de rechten, afstudeerrichting fiscaal recht

I.4.5.2.1 Opleidingsprogramma

§1. Het opleidingsprogramma van de master in de rechten, afstudeerrichting fiscaal recht bestaat uit 120 studiepunten, wat overeenstemt met een voltijdse opleiding van minstens twee academiejaren.

§2. Het modeltraject van de master in de rechten, afstudeerrichting fiscaal recht bestaat uit verplichte opleidingsonderdelen waarover de student geen keuzevrijheid heeft.

§3. Een student die de opleiding bachelor in de rechten of het schakelprogramma rechten combineert met de master in de rechten, afstudeerrichting fiscaal recht is onderworpen aan de regels zoals vermeld in artikel [1.4.7](#).

§4. Het eerste deel van het modeltraject bestaat uit:

- Deontologie,
- Insolventierecht m.i.v. zekerheden,
- Internationaal privaatrecht,
- Meesterproef – onderzoeksvoorstel fiscaal recht,
- Belastingstrategie en transfer pricing,
- drie grondige studies,
- twee bijzondere studies.

Het tweede deel van het modeltraject bestaat uit:

- Ethiek,
- Meesterproef – stage fiscaal recht,
- Meesterproef – thesis fiscaal recht,
- drie grondige studies,
- twee bijzondere studies.

1.4.5.2.2 Volgtijdelijkheid

Onderwijs- en examenreglement

4.2 Volgtijdelijkheid van opleidingsonderdelen

4.2.1 De faculteit bepaalt voor elke opleiding de opleidingsonderdelen waarvoor een student onverminderd de bepalingen van artikel 5.3 en artikel 9 slechts kan inschrijven indien voorafgaand voor een bepaald opleidingsonderdeel of bepaalde opleidingsonderdelen van de opleiding een creditbewijs werd behaald. [...]

4.2.2 De faculteit kan daarnaast zachte volgtijdelijkheden bepalen waarbij de student een opleidingsonderdeel enkel kan opnemen indien één of meer verplichte voorafgaande opleidingsonderdelen werden gevolgd zonder noodzakelijk geslaagd te zijn.

In het opleidingsprogramma van de master in de rechten, afstudeerrichting fiscaal recht is er één opleidingsonderdeel met harde volgtijdelijkheid. De student mag het opleidingsonderdeel 'Meesterproef – stage (fiscaal recht)' pas opnemen in het studieprogramma van de master in de rechten indien de student in het bezit is van:

- het diploma bachelor in de rechten of
- het getuigschrift van het schakelprogramma rechten.

1.4.5.3 Master of Laws

1.4.5.3.1 Opleidingsprogramma

§1. Het opleidingsprogramma van de Master of Laws bestaat uit 120 studiepunten, wat overeenstemt met een voltijdse opleiding van minstens twee academiejaren.

Het modeltraject van de Master of Laws bestaat uit enkele verplichte opleidingsonderdelen en een aanbod aan modules en keuzevakken waaruit de student vrij kan kiezen.

§2. Het eerste deel van het modeltraject bestaat uit:

- vier Mandatory Courses,
- vier Methodological Courses,
- Master Project – Legal clinic,
- Master Project – Research Proposal,
- één module.

Het tweede deel van het modeltraject bestaat uit:

- twee modules,
- één of meer keuzevakken ten belope van 6 ECTS,
- Master Project – thesis.

Een student van de Master of Laws neemt eerst de hierna vermelde verplichte opleidingsonderdelen in het studieprogramma op alvorens andere opleidingsonderdelen opgenomen kunnen worden:

- Academic Writing, Oral and Communication Skills,
- Constitutional Principles and Human Rights,
- Empirical Research Methods in Law,
- Global Legal Systems,
- Law of the European Union,
- Legal Research Methodology,
- Public International Law and International Enforcement,
- Private International Law.

§3. De student kiest in het studieprogramma drie modules. Eén module bestaat telkens uit vier module-opleidingsonderdelen, waarvan twee grondige studies en twee opleidingsonderdelen van 3-ECTS.

De student is verplicht om alle opleidingsonderdelen binnen één module tegelijk op te nemen in hetzelfde semester. Het is niet mogelijk om één of enkele opleidingsonderdelen van een module op te nemen.

De student heeft de keuze uit volgende modules:

- Commercial Transactions & Disputes,
- Commercial Transactions: Rights & Governance,
- Diversity and Law,
- European Constitutionalism and Fundamental Rights,
- Sustainable Development and Global Justice.

§4. Een student die de opleiding bachelor in de rechten of het schakelprogramma rechten nog niet heeft voltooid, mag zich niet inschrijven voor de opleiding Master of Laws.

I.4.5.4 Educatieve master rechten

I.4.5.4.1 Opleidingsprogramma

§1. Het opleidingsprogramma van de educatieve master rechten bestaat uit 90 studiepunten met daarbovenop 15 studiepunten uit het voorbereidingsprogramma, wat overeenstemt met een opleiding van minstens twee academiejaren. Voor de educatieve master rechten wordt het voorbereidingsprogramma geïntegreerd in de masteropleiding en niet reeds in de bacheloropleiding.

Het modeltraject van de educatieve master rechten bestaat uit enkele verplichte opleidingsonderdelen en een aanbod aan opleidingsonderdelen waaruit de student vrij kan kiezen (binnen bepaalde domeinen).

§2. Het eerste deel van het modeltraject bestaat uit:

- Insolventierecht m.i.v. zekerheden,
- Human Rights Law,
- Droit Comparé,
- één grondige studie uit een domein dat aansluit bij het onderwerp van de masterproef,
- vier verplichte opleidingsonderdelen uit de Lerarencomponent.

Het tweede deel van het modeltraject bestaat uit:

- Deontologie,
- Internationaal Privaatrecht,
- drie verplichte opleidingsonderdelen uit de Lerarencomponent,
- Profileringsstage,
- Masterproef partim I: methodologische seminars,
- Masterproef partim II: scriptie,
- Masterproef partim III: praktijktoepassing.

§3. Een student die de opleiding bachelor in de rechten of het schakelprogramma rechten combineert met de educatieve master rechten is onderworpen aan de regels zoals vermeld in artikel [I.4.7](#).

I.4.5.4.2 Volgtijdelijkheid

Voor sommige opleidingsonderdelen dient eerst een creditbewijs behaald te zijn, alvorens een student een ander opleidingsonderdeel in de educatieve master rechten kan opnemen of moet de student bepaalde opleidingsonderdelen samen opnemen, tenzij de student daarvoor een vrijstelling heeft gekregen. Het gaat in het bijzonder om de volgende opleidingsonderdelen:

- 1° een student kan het opleidingsonderdeel 'Masterproef partim I: methodologische seminars' pas in het studieprogramma opnemen, op voorwaarde dat het opleidingsonderdeel 'Juridisch practicum' in een vorig academiejaar gevolgd werd;

- 2° een student kan de grondige studie pas in het studieprogramma opnemen op voorwaarde dat het opleidingsonderdeel 'Juridisch practicum' in een vorig academiejaar gevolgd werd;
- 3° een student kan 'Masterproef partim II: scriptie' enkel in het studieprogramma opnemen op voorwaarde dat ook 'Masterproef partim I: methodologische seminaries' werd opgenomen in het studieprogramma. Deze voorwaarde geldt niet voor het geval dat de student reeds een creditbewijs heeft behaald voor 'Masterproef partim I: methodologische seminaries';
- 4° een student kan 'Masterproef partim III: praktijktoepassing' enkel in het studieprogramma opnemen op voorwaarde dat ook 'Masterproef partim II: scriptie' werd opgenomen in het studieprogramma. Deze voorwaarde geldt niet voor het geval dat de student reeds een creditbewijs heeft behaald voor 'Masterproef partim II: scriptie';
- 5° een student kan 'Groeistage rechten' enkel in het studieprogramma opnemen op voorwaarde dat ook 'Vakdidactiek rechten' werd opgenomen in het studieprogramma. Deze voorwaarde geldt niet voor het geval dat de student reeds een creditbewijs heeft behaald voor 'Vakdidactiek rechten'.

I.4.5.5 Meesterproef in de masteropleiding

In [Boek II](#) van de Codex Onderwijs Faculteit Rechten worden alle bepalingen opgenomen die betrekking hebben op de opleidingen master in de rechten; master in de rechten, afstudeerrichting fiscaal recht, Master of Laws en educatieve master rechten.

I.4.6 Master-na-master fiscaal recht, met inbegrip van de afstudeerrichting douane en accijnzen

I.4.6.1 Opleidingsprogramma

§1. Het opleidingsprogramma van de master-na-master fiscaal recht bestaat uit 60 studiepunten, wat overeenstemt met een voltijdse opleiding van minstens één academiejaar.

Het modeltraject bestaat uit één verplicht opleidingsonderdeel, nl. de masterproef met daarnaast een ruim aanbod aan opleidingsonderdelen waaruit de student vrij kan kiezen.

De student kiest zelf voor een voltijds dan wel een deeltijds programma. Indien de student een deeltijds programma opneemt, mag de student in het eerste masterjaar reeds een thesisonderwerp kiezen.

De student kan zelf het studieprogramma samenstellen waarbij gekozen kan worden uit de opleidingsonderdelen die behoren tot het opleidingsprogramma master-na-master fiscaal recht.

Er zijn twee voorbeeldoriëntaties uitgewerkt voor de opleiding master-na-master fiscaal recht, m.n.

'Particulieren en zelfstandigen' en 'Particulieren en zelfstandigen' De concrete invulling van deze oriëntaties zijn terug te vinden op [website](#).

§2. Een student die creditbewijzen heeft behaald in de master in de rechten van opleidingsonderdelen die deel uitmaken van het studieprogramma van de master-na-master fiscaal recht, draagt dit creditbewijs over naar het studieprogramma van de master-na-master fiscaal recht. De student hoeft hiervoor geen aanvraag tot vrijstelling in te dienen.

§3. Een student die de opleiding master in de rechten combineert met de master-na-master fiscaal recht is onderworpen aan de regels zoals vermeld in artikel [I.4.7](#).

I.4.6.2 Masterproef in de master-na-masteropleiding

In [Boek II](#) worden alle richtlijnen bepaald die betrekking hebben op de opleiding master-na-master fiscaal recht.

I.4.7 Combinatie van opleidingen binnen de Faculteit Rechten

I.4.7.1 Toelating tot combinatie

Onderwijs- en examenreglement

5.4 Volgtijdelijkheid van opleidingen en programma's

5.4.1 Onverminderd de bepalingen van artikel 5.3 kan de faculteit conform het facultair studievoortgangsbeleid beslissen een student toe te laten tot de inschrijving in een studieprogramma van een aansluitende opleiding, hoewel die student nog examen moet afleggen over één of meer opleidingsonderdelen van diens opleiding of schakel- of voorbereidingsprogramma.

Wanneer een student wordt toegelaten om zich gelijktijdig in te schrijven voor enerzijds een bacheloropleiding, schakel- of voorbereidingsprogramma en anderzijds een masteropleiding, mag de student zich niet registreren voor de masterproef zolang de student niet geslaagd is voor de bacheloropleiding of het schakel- of voorbereidingsprogramma, tenzij de student hiervoor uitdrukkelijk de toelating krijgt van de faculteit.

§1. De Studievoortgangscommissie staat – onder bepaalde voorwaarden – toe dat de student zich kan inschrijven voor de master in de rechten, met inbegrip van de afstudeerrichting fiscaal recht en de educatieve master rechten, hoewel de student nog examen moet afleggen over één of meer opleidingsonderdelen van de bachelor in de rechten of het schakelprogramma rechten. De student houdt hierbij rekening met de hierna vermelde richtlijnen.

§2. De Studievoortgangscommissie staat – onder bepaalde voorwaarden – toe dat de student zich kan inschrijven voor de master-na-master fiscaal recht, hoewel de student nog examen moet afleggen over één of meer opleidingsonderdelen van de master in de rechten. De student houdt hierbij rekening met de hierna vermelde richtlijnen.

§3. De combinatie van bachelor in de rechten of het schakelprogramma rechten met de opleiding Master of Laws wordt niet toegelaten.

I.4.7.2 Omvang studieprogramma

I.4.7.2.1 Bachelor in de rechten met een masteropleiding binnen de Faculteit Rechten

§1. Een student die minstens 138 studiepunten verworven heeft in het bachelorprogramma, mag een studieprogramma samenstellen dat maximaal 72 studiepunten omvat.

§2. Een student die voldoet aan de voorwaarden van §1, maar die een maatregel van studievoortgangsbewaking in de bacheloropleiding opgelegd heeft gekregen overeenkomstig de bepalingen van artikel [1.7.2](#), mag een studieprogramma samenstellen dat maximaal 60 studiepunten omvat, tenzij anders bepaald door de Studievoortgangscommissie.

§3. Een student die minder dan 138 studiepunten verworven heeft in het bachelorprogramma, wordt niet toegelaten tot een masteropleiding binnen de Faculteit Rechten. Een combinatie van opleidingen is in dit geval niet mogelijk.

§4. Voor de berekening van het aantal verworven studiepunten zoals vermeld in bovenstaande bepalingen, worden toegekende vrijstellingen in rekening gebracht.

§5. Het aantal verworven studiepunten wordt steeds berekend bij de start van het academiejaar. Het is niet mogelijk om op basis van behaalde credits in het eerste semester, extra studiepunten op te nemen in het tweede semester.

§6. Het studieprogramma van een combinatiestudent bestaat uit de resterende opleidingsonderdelen van de bacheloropleiding waarvoor de student nog een creditbewijs wil behalen én enkele opleidingsonderdelen van de masteropleiding in de rechten rekening houdend met de bepalingen van artikel [1.4.7.3](#).

§7. De Studievoortgangscommissie kan het studieprogramma extra beperken of bindende voorwaarden opleggen omwille van maatregelen van studievoortgangsbewaking in de bacheloropleiding.

1.4.7.2.2 Schakelprogramma rechten met een masteropleiding binnen de Faculteit Rechten

§1. Een student die minstens 45 studiepunten verworven heeft in het schakelprogramma, mag een studieprogramma samenstellen dat maximaal 72 studiepunten omvat.

§2. Een student die voldoet aan de voorwaarden van §1, maar die een maatregel van studievoortgangsbewaking in het schakelprogramma kreeg opgelegd volgens de bepalingen van artikel [1.7.2](#), mag een studieprogramma samenstellen dat maximaal 60 studiepunten omvat, tenzij anders bepaald door de Studievoortgangscommissie.

§3. Een student die minder dan 45 studiepunten verworven heeft in het schakelprogramma, wordt niet toegelaten tot een masteropleiding in de Faculteit Rechten. Een combinatie van opleidingen is in dit geval dus niet mogelijk.

§4. Voor de berekening van het aantal verworven studiepunten zoals vermeld in bovenstaande bepalingen, worden toegekende vrijstellingen in rekening gebracht.

§5. Het aantal verworven studiepunten wordt steeds berekend bij de start van het academiejaar. Het is niet mogelijk om op basis van behaalde credits in het eerste semester, extra studiepunten op te nemen in het tweede semester.

§6. Het studieprogramma van een combinatiestudent bestaat uit de resterende opleidingsonderdelen van het schakelprogramma waarvoor de student nog een creditbewijs wil behalen én enkele opleidingsonderdelen van de masteropleiding in de rechten rekening houdend met de bepalingen van artikel [1.4.7.3](#).

§7. De Studievoortgangscommissie kan het studieprogramma extra beperken of bindende voorwaarden opleggen omwille van maatregelen van studievoortgangsbewaking in het schakelprogramma.

1.4.7.2.3 Een masteropleiding rechten met master-na-master fiscaal recht

§1. Een student die minstens 102 studiepunten verworven heeft in de masteropleiding rechten, mag een studieprogramma samenstellen dat maximaal 72 studiepunten omvat. Het studieprogramma van een combinatiestudent bestaat uit de resterende opleidingsonderdelen waarvoor de student nog een creditbewijs wil behalen uit het masterprogramma en enkele opleidingsonderdelen van de master-na-master fiscaal recht. De student kan vrij kiezen welke opleidingsonderdelen in het studieprogramma opgenomen worden.

§2. Voor de berekening van het aantal verworven studiepunten zoals vermeld in bovenstaande bepaling, worden toegekende vrijstellingen in rekening gebracht.

§3. Indien de student een maatregel van studievoortgangsbewaking opgelegd heeft gekregen in de masteropleiding, zoals bepaald in artikel [1.7.2](#), mag de student de master in de rechten niet combineren met de master-na-master fiscaal recht.

§4. De Studievoortgangscommissie kan het studieprogramma extra beperken of bindende voorwaarden opleggen omwille van maatregelen van studievoortgangsbewaking in de masteropleiding.

1.4.7.3 Samenstelling studieprogramma

Onderwijs- en examenreglement

4.2 Volgtijdelijkheid van opleidingsonderdelen

4.2.1 De faculteit bepaalt voor elke opleiding de opleidingsonderdelen waarvoor een student onverminderd de bepalingen van artikel 5.3 en artikel 9 slechts kan inschrijven indien voorafgaand voor een bepaald opleidingsonderdeel of bepaalde opleidingsonderdelen van de opleiding een creditbewijs werd behaald. [...]

4.2.2 De faculteit kan daarnaast zachte volgtijdelijkheden bepalen waarbij de student een opleidingsonderdeel enkel kan opnemen indien één of meer verplichte voorafgaande opleidingsonderdelen werden gevolgd zonder noodzakelijk geslaagd te zijn.

5.4 Volgtijdelijkheid van opleidingen en programma's

5.4.1 [...]

Wanneer een student wordt toegelaten om zich gelijktijdig in te schrijven voor enerzijds een bacheloropleiding, schakel- of voorbereidingsprogramma en anderzijds een masteropleiding, mag de student zich niet registreren voor de masterproef zolang de student niet geslaagd is voor de bacheloropleiding of het schakel- of voorbereidingsprogramma, tenzij de student hiervoor uitdrukkelijk de toelating krijgt van de faculteit.

5.4.3 Een student die is ingeschreven in een studieprogramma volgens de bepalingen van artikel 5.3 of artikel 5.4 en die opleidingsonderdelen combineert waarvoor overeenkomstig artikel 4.2.1 een volgorde vastgelegd is, moet voor het voorafgaande opleidingsonderdeel ten laatste examen afleggen in dezelfde examenzittijd als die waarin het examen voor het navolgende opleidingsonderdeel wordt afgelegd.

1.4.7.3.1 Master in de rechten

§1. De student neemt eerst alle resterende opleidingsonderdelen van de voorgaande opleiding (bacheloropleiding of schakelprogramma) op. De student wordt niet verplicht om delibererbare tekorten opnieuw op te nemen in het studieprogramma, maar het wordt wel sterk aanbevolen.

§2. De student houdt in elk geval rekening met de zachte volgtijdelijkheid tussen opleidingsonderdelen. Het gaat in het bijzonder om de volgende opleidingsonderdelen:

- 1° een student kan het opleidingsonderdeel 'Meesterproef – Onderzoeksvoorstel' pas in het studieprogramma opnemen, op voorwaarde dat de opleidingsonderdelen 'Schrijven van juridische teksten' én 'Juridisch practicum' gevolgd werden in een vorig academiejaar, tenzij een vrijstelling werd toegekend;
- 2° een student kan grondige studies pas in het studieprogramma opnemen op voorwaarde dat de opleidingsonderdelen 'Schrijven van juridische teksten' én 'Juridisch practicum' gevolgd werden in een vorig academiejaar, tenzij een vrijstelling werd toegekend.

§3. Bij het samenstellen van het studieprogramma in de master in de rechten, wordt rekening gehouden met de hierna vermelde chronologie én met de maximale studiepuntengrens zoals beschreven in artikel [1.4.7.2](#):

- eerst neemt de student de zes verplichte opleidingsonderdelen van het eerste semester op, deze bestaan uit:
  - Deontologie,
  - Droit comparé,
  - Ethiek,
  - Human Rights Law,
  - Insolventierecht m.i.v. zekerheden,
  - Internationaal privaatrecht;
- vervolgens neemt de student het opleidingsonderdeel 'Communicatievaardigheden en conflictoplossing' op;
- dan neemt de student – chronologisch – volgende opleidingsonderdelen op, afhankelijk van het aantal behaalde credits (incl. vrijstellingen) in de bacheloropleiding of het schakelprogramma:
  - minstens 159 studiepunten/66 studiepunten behaald:
    - ▶ meesterproef – onderzoeksvoorstel,
    - ▶ module-opleidingsonderdelen,
    - ▶ eventueel grondslagen- en hulpwetenschappenvak (2^e master),
  - tussen 138 – 159 studiepunten/45 – 66 studiepunten behaald
    - ▶ bijzondere studies,
    - ▶ eventueel grondslagen- en hulpwetenschappenvak (2^e master).

§4. De student dient – op eigen verantwoordelijkheid – na te gaan of het maximale toegestane studiepuntenaantal een haalbaar studieprogramma is. Voor collegeroosteroverlappingsen die het gevolg zijn van een combinatie van opleidingsonderdelen van beide opleidingen, kunnen geen afwijkende onderwijsfaciliteiten worden toegestaan.

§5. Een student die nog meerdere opleidingsonderdelen van de voorgaande opleiding (bacheloropleiding of schakelprogramma) in het eerste semester dient op te nemen, mag afwijken van de zes verplichte masteropleidingsonderdelen in dat eerste semester.

§6. Een student die toegelaten wordt tot gelijktijdige inschrijving voor de bacheloropleiding of het schakelprogramma met een masteropleiding, mag zich niet registreren voor het opleidingsonderdeel 'Meesterproef – Stage' zolang de student niet geslaagd is voor de bacheloropleiding of het schakelprogramma, tenzij hiervoor uitdrukkelijk de toelating werd gegeven door de Studievoortgangscommissie. De voorwaarden worden bepaald in artikel [II.3.2.2](#).

I.4.7.3.2 Master in rechten, afstudeerrichting fiscaal recht

§1. De student neemt eerst alle resterende opleidingsonderdelen van de voorgaande opleiding (bacheloropleiding of schakelprogramma) op. De student wordt niet verplicht om delibereerbare tekorten opnieuw op te nemen in het studieprogramma, maar het wordt wel sterk aanbevolen.

§2. De student houdt in élk geval rekening met de zachte volgtijdelijkheid tussen opleidingsonderdelen. Het gaat in het bijzonder om de volgende opleidingsonderdelen:

- 1° een student kan het opleidingsonderdeel 'Meesterproef – Onderzoeksvorstel fiscaal recht' pas in het studieprogramma opnemen, op voorwaarde dat de opleidingsonderdelen 'Schrijven van juridische teksten' én 'Juridisch practicum' gevolgd werden in een vorig academiejaar, tenzij een vrijstelling werd toegekend;
- 2° een student kan grondige studies pas in het studieprogramma opnemen op voorwaarde dat de opleidingsonderdelen 'Schrijven van juridische teksten' én 'Juridisch practicum' gevolgd werden in een vorig academiejaar, tenzij een vrijstelling werd toegekend.

§3. Bij het samenstellen van het studieprogramma in de master in de rechten, afstudeerrichting fiscaal recht, wordt rekening gehouden met de hierna vermelde chronologie én met de maximale studiepuntengrens zoals beschreven in artikel [I.4.7.2](#):

- eerst neemt de student de volgende verplichte opleidingsonderdelen van het eerste semester op, deze bestaan uit:
  - Deontologie,
  - Insolventierecht m.i.v. zekerheden,
  - Internationaal privaatrecht,
  - Boekhoudrecht en financiële analyse;
- vervolgens neemt de student het opleidingsonderdeel 'Belastingstrategie en Transfer Pricing' op;
- dan neemt de student – chronologisch – volgende opleidingsonderdelen op, afhankelijk van het aantal behaalde credits (incl. vrijstellingen) in de bacheloropleiding of het schakelprogramma:
  - minstens 159 studiepunten/66 studiepunten behaald:
    - ▶ meesterproef – onderzoeksvorstel fiscaal recht
    - ▶ grondige en/of bijzondere studies
  - tussen 138 – 159 studiepunten/tussen 45 – 66 studiepunten behaald:
    - ▶ grondige en/of bijzondere studies

§4. De student dient – op eigen verantwoordelijkheid – na te gaan of het maximale toegestane studiepuntenaantal een haalbaar studieprogramma is. Voor collegeroosteroverlappingsen die het gevolg zijn van een combinatie van opleidingsonderdelen van beide opleidingen, kunnen geen afwijkende onderwijsfaciliteiten worden toegestaan.

§5. Een student die toegelaten wordt tot gelijktijdige inschrijving voor de bacheloropleiding of het schakelprogramma met een masteropleiding, mag zich niet registreren voor het opleidingsonderdeel 'Meesterproef – Stage fiscaal recht' zolang de student niet geslaagd is voor de bacheloropleiding of het schakelprogramma, tenzij hiervoor uitdrukkelijk de toelating werd gegeven door de Studievoortgangscommissie. De voorwaarden worden bepaald in artikel [II.3.2.2](#).

I.4.7.3.3 Educatieve master rechten

De student neemt eerst alle resterende opleidingsonderdelen van de voorgaande opleiding (bacheloropleiding of schakelprogramma) op. De student wordt niet verplicht om delibereerbare tekorten opnieuw op te nemen in het studieprogramma, maar het wordt wel sterk aanbevolen. Opleidingsonderdelen waar volgtijdelijkheid op rust, zoals beschreven in artikel [I.4.5.4.2](#), moeten conform deze regels in het studieprogramma opgenomen worden.

De student kan nadien vrij kiezen welke opleidingsonderdelen in het studieprogramma worden opgenomen. De student houdt hierbij wel rekening met de volgtijdelijkheid zoals omschreven in artikel [I.4.5.4.2](#).

I.4.8 Studieprogramma met elders verworven bachelor- of masterdiploma in de rechten

I.4.8.1 Houder van een Belgisch bachelordiploma behaald aan een Nederlandstalige universiteit, gevolgd door een buitenlands masterdiploma rechten

De student volgt een masterprogramma van ongeveer 60 studiepunten (met ten hoogste een afwijking van 15 studiepunten meer of minder). Vrijstellingen kunnen toegekend worden op basis van de procedure zoals beschreven in artikel [I.2](#).

De Studievoortgangscommissie bepaalt het studieprogramma waarbij de op te nemen opleidingsonderdelen afhankelijk zijn van de reeds verworven credits aan de andere rechtenfaculteit.

I.4.8.2 Houder van een Belgisch bachelor- en masterdiploma rechten behaald aan een Franstalige universiteit

De student volgt een studieprogramma met opleidingsonderdelen die deel uitmaken van de master in de rechten, bestaande uit minstens meer dan de helft Nederlandstalige opleidingsonderdelen. Het studieprogramma bedraagt ongeveer 60 studiepunten (met ten hoogste een afwijking van 15 studiepunten meer of minder). Omwille van de taalvereiste (Nederlandstalige opleidingsonderdelen) kan de student geen opleidingsonderdelen volgen uit de Master of Laws.

De Studievoortgangscommissie bepaalt het studieprogramma waarbij de op te nemen opleidingsonderdelen afhankelijk zijn van de reeds verworven credits aan de Franstalige rechtenfaculteit.

I.4.8.3 Houder van een buitenlands bachelordiploma rechten behaald in een land dat deel uitmaakt van de Europese Hoger Onderwijsruimte

De Studievoortgangscommissie zal eerst bepalen of het buitenlands bachelordiploma niveaugelijkwaardig kan beschouwd worden met een Vlaams bachelordiploma.

De Studievoortgangscommissie bepaalt het opleidingsprogramma waarbij de op te nemen opleidingsonderdelen afhankelijk zijn van de reeds verworven credits aan de andere rechtenfaculteit. Het studieprogramma zal grotendeels gelijk lopen met het opleidingsprogramma van het schakelprogramma rechten.

I.4.8.4 Houder van een buitenlands bachelordiploma rechten behaald in een land dat géén deel uitmaakt van de Europese Hoger Onderwijsruimte

De Studievoortgangscommissie zal eerst bepalen of het buitenlands bachelordiploma niveaugelijkwaardig kan beschouwd worden met een Vlaams bachelordiploma.

De Studievoortgangscommissie bepaalt het opleidingsprogramma waarbij de op te nemen opleidingsonderdelen afhankelijk zijn van de reeds verworven credits aan de andere rechtenfaculteit. Het studieprogramma zal grotendeels gelijk lopen met het opleidingsprogramma van de bachelor in de rechten met studieduurverkorting.

1.4.8.5 Houder van een buitenlands masterdiploma rechten behaald in een land dat deel uitmaakt van de Europese Hoger Onderwijsruimte

§1. De Studievoortgangscommissie zal eerst bepalen of het buitenlands masterdiploma niveaugelijkwaardig kan beschouwd worden met een Vlaams masterdiploma.

§2. Indien het buitenlands masterdiploma niveaugelijkwaardig verklaard wordt door de Studievoortgangscommissie, zal deze een studieprogramma opleggen dat bestaat uit:

- 1° minstens de volgende opleidingsonderdelen (naar Belgisch recht):
  - Buitencontractueel aansprakelijkheidsrecht en risicoverzekeringen,
  - Gerechtelijk recht,
  - Staatsrecht,
  - Strafrecht,
  - Strafprocesrecht,
  - Verbintenissenrecht;
- 2° het opleidingsonderdeel 'Human Rights Law', tenzij een equivalent opleidingsonderdeel reeds in het curriculum is voorgekomen;
- 3° minstens vier van de volgende opleidingsonderdelen (naar Belgisch recht):
  - Arbeidsrecht,
  - Bestuursrecht,
  - Bijzondere overeenkomsten,
  - Economisch recht,
  - Familiaal vermogensrecht,
  - Fiscaal recht,
  - Goederenrecht,
  - Personen- en familierecht,
  - Socialezekerheidsrecht;
- 4° het opleidingsonderdeel 'Rechtsmethodiek' en alle opleidingsonderdelen binnen de meesterproef (m.n. onderzoeksvoorstel, thesis en stage), tenzij het buitenlands programma een volwaardige masterproef omvatte.

§3. De student krijgt het diploma bachelor in de rechten en master in de rechten indien de student een credit behaalt voor de hierboven vermelde opleidingsonderdelen.

1.4.8.6 Houder van een buitenlands masterdiploma rechten behaald in een land dat geen deel uitmaakt van de Europese Hoger Onderwijsruimte

§1. De Studievoortgangscommissie zal eerst bepalen of het buitenlands masterdiploma niveaugelijkwaardig kan beschouwd worden met een Vlaams bachelordiploma.

§2. Indien het buitenlands masterdiploma niveaugelijkwaardig verklaard wordt door de Studievoortgangscommissie, zal deze een studieprogramma opleggen dat bestaat uit:

- 1° minstens de volgende opleidingsonderdelen (naar Belgisch recht):
  - Buitencontractueel aansprakelijkheidsrecht en risicoverzekeringen,
  - Gerechtelijk recht,
  - Rechtsmethodiek,
  - Staatsrecht,
  - Strafrecht,
  - Strafprocesrecht,
  - Verbintenissenrecht;
- 2° minstens vier van de volgende opleidingsonderdelen (naar Belgisch recht):
  - Arbeidsrecht,
  - Bestuursrecht,

- Bijzondere overeenkomsten,
- Economisch recht,
- Familiaal Vermogensrecht ,
- Fiscaal recht,
- Goederenrecht,
- Personen- en familierecht,
- Socialezekerheidsrecht.

§3. De student krijgt het diploma bachelor in de rechten indien er een creditbewijs wordt behaald voor de hierboven vermelde opleidingsonderdelen. Indien de student het diploma master in de rechten wil behalen, zal de student een volledige masteropleiding rechten moeten volgen.

1.4.9 Samenstelling van het studieprogramma als werkstudent

Onderwijs- en examenreglement

6.2 Bijzondere onderwijs- en/of examenfaciliteiten voor bepaalde studenten

6.2.7 Een student die werken en studeren combineert, kan zich in SisA registreren als werkstudent. De criteria voor de registratie alsook de aard van de bijzondere onderwijs- en/of examenfaciliteiten waarop een werkstudent een beroep kan doen, zijn opgenomen in de inschrijvingsprocedure.

De Faculteit Rechten biedt geen apart werkstudententraject aan voor de student die werken en studeren combineert. De student volgt het programma voor de desbetreffende opleiding zoals voorgesteld door de Faculteit Rechten. De werkstudent houdt zich aan dezelfde bepalingen bij het samenstellen van het studieprogramma, zoals omschreven in artikel [1.4](#).

De geregistreerde werkstudent kan wel beroep doen op bepaalde onderwijs- en examenfaciliteiten overeenkomstig [B.4 van de inschrijvingsprocedure](#). De faciliteiten per opleidingsonderdeel zijn opgenomen in de cursusinformatie bij het desbetreffende opleidingsonderdeel. Voor opleidingsonderdelen met permanente evaluatie is het in geen geval mogelijk om een afwijking te verkrijgen op de deelname aan de colleges.

1.4.10 Procedure voor aanvragen tot een uitzondering in het studieprogramma

§1. De student kan bij de studietrajectbegeleider een aanvraag tot uitzondering in het studieprogramma indienen. Wanneer de aanvraag tot uitzondering betrekking heeft op één van de situaties zoals voorzien in de bepalingen van artikel [1.4](#), wordt onderzocht of de student voldoet aan de vooropgestelde voorwaarden. Wanneer de aanvraag tot uitzondering betrekking heeft op een situatie die niet voorzien is in de bepalingen van artikel [1.4](#), beoordeelt de Studievoortgangsc commissie of de elementen weergegeven in de gemotiveerde aanvraag toch een uitzondering in het studieprogramma kunnen verantwoorden.

§2. De student doet een gemotiveerde aanvraag via het [digitaal formulier](#). De studietrajectbegeleider ontvangt de aanvraag en legt deze desgevallend voor aan de Studievoortgangsc commissie. De Studievoortgangsc commissie of studietrajectbegeleider, naargelang het geval, beslist over de aanvraag. De studietrajectbegeleider brengt de student via het UAAntwerpen-mailadres op de hoogte van de genomen beslissing.

De gemotiveerde aanvraag moet tijdig worden bezorgd aan de studietrajectbegeleider. Dit betekent: minstens vijf werkdagen vóór de vrijdag van de tweede lesweek van het eerste semester voor opleidingsonderdelen van het eerste en tweede semester (inclusief jaaropleidingsonderdelen).

Onvolledige of laattijdige aanvragen zijn onontvankelijk en worden niet inhoudelijk beoordeeld.

§3. Indien de uitzondering in het studieprogramma wordt toegestaan, zal de studietrajectbegeleider de desbetreffende opleidingsonderdelen toevoegen aan het studieprogramma.

De studietrajectbegeleider rapporteert jaarlijks aan het Uitgebreid Dagelijks Bestuur over de genomen beslissingen inzake de uitzonderlijke toelatingen.

I.5 Bijzondere onderwijs- en examenfaciliteiten

I.5.1 Aanvraag voor bijzondere faciliteiten

Onderwijs- en examenreglement

6.2 Bijzondere onderwijs- en/of examenfaciliteiten voor bepaalde studenten

6.2.1 Een student kan op grond van persoonsgebonden omstandigheden een aanvraag doen voor bijzondere onderwijs- en/of examenfaciliteiten. De persoonsgebonden omstandigheden slaan onder meer op:

- sportbeoefening op topniveau;
- kunstbeoefening op topniveau;
- de combinatie van studeren en ondernemerschap;
- de combinatie van werken en studeren;
- speciale noden in een Nederlandstalige opleiding wegens een niet Nederlandstalige vooropleiding;
- speciale noden wegens een functiebeperking.

In het geval van bijzondere onderwijs- en of examenfaciliteiten aangevraagd wegens een functiebeperking, wordt een onderscheid gemaakt tussen standaardfaciliteiten en facultaire faciliteiten. Standaardfaciliteiten zijn redelijke aanpassingen die opgenomen zijn in een door het bestuurscollege vastgestelde lijst. Facultaire onderwijs- en/of examenfaciliteiten zijn redelijke aanpassingen die worden vastgesteld op niveau van de individuele student en die met de faculteit worden onderhandeld. De betrokken faculteit(en) toets(t)en de toepasbaarheid van de faciliteiten af op basis van drie criteria: haalbaarheid, verdedigbaarheid en aanvaardbaarheid.

6.2.2 De stappen voor het aanvragen van bijzondere onderwijs- en/of examenfaciliteiten zijn uitgewerkt in de inschrijvingsprocedure.

6.2.3 Behoudens overmacht dient een student die in aanmerking wenst te komen voor bijzondere onderwijs- en of examenfaciliteiten deze aanvraag digitaal in op het moment van de inschrijving aan de Universiteit Antwerpen en uiterlijk op vrijdag van de derde lesweek van het eerste semester. Studenten die hun aanvraag indienen tijdens het tweede semester doen dit uiterlijk op vrijdag van de derde lesweek van het tweede semester.

6.2.4 De Sportcommissie beslist over de gegrondheid van de aanvragen betreffende sportbeoefening op topniveau en laat dit schriftelijk meedelen aan de student en de faculteit. Op basis van zulke gegrond verklaarde aanvraag, kan de faculteit bijzondere onderwijsfaciliteiten en/of bijzondere faciliteiten op het vlak van examens toestaan aan de betreffende student volgens de bepalingen in artikel 6.2.10. De examenfaciliteiten slaan op aangepaste regelingen van de examenmomenten. In uitzonderlijke omstandigheden kan de student ook vragen om bepaalde examens te verplaatsen buiten de examenzittijd indien dit noodzakelijk is voor de sportbeoefening op topniveau. Hiervoor dient de student een aanvraag in bij de Examencommissie van de faculteit en motiveert de aanvraag vanuit de topsportbeoefening. De Examencommissie beoordeelt de noodzaak van de gevraagde aanpassingen en in hoeverre de aanpassingen aanvaardbaar, haalbaar en verdedigbaar zijn.

6.2.5 De Commissie Cultuur beslist over de gegrondheid van de aanvragen betreffende kunstbeoefening op topniveau en laat dit schriftelijk meedelen aan de student en de faculteit. Op basis van zulke gegrond verklaarde aanvraag, kan de faculteit bijzondere onderwijsfaciliteiten en/of bijzondere faciliteiten op het vlak van examens toestaan aan de betreffende student volgens de bepalingen in artikel 6.2.10. De examenfaciliteiten slaan op aangepaste regelingen van de examenmomenten.

6.2.6 De Commissie Ondernemerschap beslist over de gegrondheid van de aanvragen betreffende de combinatie van studeren met ondernemerschap en laat dit schriftelijk meedelen aan de student en de faculteit. Op basis van zulke gegrond verklaarde aanvraag, kan de student bijzondere onderwijs- en/of examenfaciliteiten digitaal aanvragen. Op basis van zulke gegrond verklaarde aanvraag, kan de faculteit bijzondere onderwijs- en/of examenfaciliteiten toestaan aan betreffende student volgens de bepalingen in artikel 6.2.10.

6.2.8 De Commissie Redelijke Aanpassingen beslist op advies van de zorgcoördinator over de gegrondheid van de aanvragen betreffende een functiebeperking en laat dit schriftelijk meedelen aan de student en de faculteit. Op basis van zulke gegrond verklaarde aanvraag, staat de faculteit standaardfaciliteiten en/of facultaire faciliteiten toe volgens de bepalingen in artikel 6.2.9.

Voor studenten met speciale noden wegens een functiebeperking kunnen de examenfaciliteiten slaan op afwijkingen van de krachtens artikel 3.4.6 vastgestelde examenvormen. Het statuut bijzondere faciliteiten wegens een permanente functiebeperking blijft geldig gedurende een hele studieloopbaan.

Een student kan op grond van persoonsgebonden omstandigheden een [aanvraag](#) doen voor bijzondere onderwijs- en/of examenfaciliteiten. De stappen voor het aanvragen van bijzondere onderwijs- en/of examenfaciliteiten zijn uitgewerkt in de [inschrijvingsprocedure](#). De aanvraag dient uiterlijk te gebeuren tegen:

- de vrijdag van de derde lesweek van het eerste semester; of
- de vrijdag van de derde lesweek van het tweede semester bij een laattijdige inschrijving.

1.5.2 Beleidslijnen binnen de Faculteit Rechten

Onderwijs- en examenreglement

6.2 Bijzondere onderwijs- en/of examenfaciliteiten voor bepaalde studenten

6.2.9 De faculteit kan aan een student met een functiebeperking standaardfaciliteiten en/of facultaire faciliteiten toestaan die werden afgesproken met de zorgcoördinator. Om een beroep te kunnen doen op die faciliteiten dient de student ze per opleidingsonderdeel in het studenteninformatiesysteem (SisA) te koppelen, en dit ten laatste op de afsluitingsdatums vastgesteld in de inschrijvingsprocedure.

6.2.10 De faculteit kan aan een student omwille van sport- of kunstbeoefening op topniveau of de combinatie van studeren en ondernemerschap faciliteiten toestaan die werden afgesproken met de Dienst Studieadvies en Studentenbegeleiding (DSSB). Om een beroep te kunnen doen op die faciliteiten dient de student ze per opleidingsonderdeel in het studenteninformatiesysteem (SisA) te koppelen, en dit ten laatste op de afsluitingsdatums vastgesteld in de inschrijvingsprocedure.

6.2.11 De faculteit kan aan een student in een Nederlandstalige opleiding met niet Nederlandstalige vooropleiding het statuut van anderstalige student toekennen. De student dient hiertoe een aanvraag in bij de studietrajectbegeleider van de faculteit. Op basis van zulke gegronde verklaarde aanvraag, kent de faculteit bijzondere onderwijs- en/of examenfaciliteiten toe. Om een beroep te kunnen doen op die faciliteiten dient de student ze per opleidingsonderdeel in het studenteninformatiesysteem (SisA) te koppelen, en dit ten laatste op de afsluitingsdatums vastgesteld in de inschrijvingsprocedure. Het statuut anderstalige student blijft geldig gedurende de hele studieloopbaan.

6.2.13 De faculteit staat aan een student die een mandaat vervult in een orgaan van de academische structuur van de Universiteit Antwerpen, de Associatie Universiteit & Hogescholen Antwerpen, YUFE, VVS of de Vlaamse Interuniversitaire Raad, bijzondere onderwijs- en/of examenfaciliteiten toe, conform het Statuut van de Student – UAntwerpen.

§1. Een student die recht heeft op de bijzonder faciliteit ‘examenspreiding’, maar die oordeelt dat dit recht niet correct werd toegepast, kan via de [helpdesk rechten](#) een aanvraag indienen om het examenrooster te herschikken. De facultaire studentenadministratie zal nagaan of er een mogelijkheid bestaat om meer examenspreiding toe te kennen.

Deze faciliteit heeft geenszins de bedoeling om zelf een persoonlijk examenrooster samen te stellen.

Een student die zich wil beroepen op bijzondere faciliteiten tijdens een examen, moet een bewijs van toekenning kunnen voorleggen. De student kan dit bewijs terugvinden in het studenteninformatiesysteem (SisA).

Een student die geen gebruik maakt van de toegekende faciliteit tijdens een examen, kan zich nadien niet meer beroepen op deze faciliteit.

§2. Om te voldoen aan de leerdoelstellingen die binnen de opleidingen aan de Faculteit Rechten zijn bepaald, worden volgende facultaire faciliteiten niet goedgekeurd:

- begrip voor taalfouten,
- niet hardop voorlezen in groep,
- mondelinge verduidelijking vragen bij examenvragen om na te gaan of de vragen correct werden geïnterpreteerd,

- alternatief voor permanente evaluatie.

1.6 Examenregeling en afstuderen

1.6.1 Organisatie van de examens

Onderwijs- en examenreglement

Artikel 3 Bekendmakingen en datums

3.4 Examens

3.4.1 De faculteit legt voor 1 juli van het voorafgaande academiejaar, de precieze data van examenperiodes vast. Bij ontstentenis hiervan wordt de programmering van het voorgaande academiejaar behouden.

3.4.2 De faculteit legt voor 1 juli van het voorafgaande academiejaar, vast in welke examenperiodes van de eerste examenzittijd de opleidingsonderdelen geëxamineerd worden. De voorzitter van de Examencommissie kan om ernstige redenen toestaan om hiervan af te wijken. De decaan wordt hiervan op de hoogte gebracht.

3.4.3 De faculteit maakt voor 1 juli van het voorafgaande academiejaar bekend welke opleidingsonderdelen of examenonderdelen van opleidingsonderdelen door hun specifieke aard geen mogelijkheid bieden voor een tweede examenkans tijdens hetzelfde academiejaar.

3.4.5 De definitieve roosters worden tijdig en zo vroeg mogelijk bekendgemaakt en dit ten laatste op 1 december voor de examenperiode op het einde van het eerste semester, ten laatste op 1 april voor de examenperiode op het einde van het tweede semester en ten laatste op 1 augustus voor de examenperiode van de tweede examenzittijd.

3.4.6 Overeenkomstig de bepalingen van artikel 6.1, stelt de faculteit bij aanvang van het academiejaar de examenvormen van haar opleidingsonderdelen vast, met inbegrip van permanente evaluatie.

3.4.7 Bij de aanvang van het opleidingsonderdeel deelt/delen de titularis(sen) aan de studenten mee op welke wijze zij geëvalueerd worden en op welke wijze het examenresultaat bepaald wordt, inclusief het gewicht van de onderdelen van de evaluatie.

3.4.8 Van een opleidingsonderdeel waarvan het examen uit twee of meer examenonderdelen bestaat, deelt/delen de titularis(sen) bij de aanvang van het opleidingsonderdeel aan de studenten mee of en in voorkomend geval onder welke voorwaarden zij de resultaten voor bepaalde examenonderdelen kunnen behouden in de tweede examenzittijd c.q. het volgend academiejaar indien zij niet zouden slagen voor het volledige opleidingsonderdeel.

1.6.1.1 Examenvormen

Onderwijs- en examenreglement

10.1 Vaststelling examenvormen

10.1.1 De examenvorm van een opleidingsonderdeel is dezelfde voor alle contractvormen waaronder dit opleidingsonderdeel kan worden opgenomen.

10.1.2 Het is niet toegelaten binnen dezelfde examenzittijd van examenvorm te veranderen.

10.1.3 Ongeacht de vastgestelde examenvorm kan een titularis in de cursusinformatie aangeven dat de studenten de mogelijkheid hebben om bijkomend een mondelinge toelichting te geven, mits deze dit voor de uiterste bekendmakingsdatum van het examenrooster aanvraagt bij de titularis(sen).

10.1.4 Ingeval van een schriftelijk examen met mondelinge toelichting heeft de student steeds het recht om een mondelinge toelichting te geven.

10.1.5 Bij mondelinge examens met schriftelijke voorbereiding heeft de student het recht op een redelijke tijd voor de schriftelijke voorbereiding van de bij de aanvang van het examen gestelde vragen.

10.1.6 De voorzitter van de Examencommissie kan om ernstige redenen toestemming verlenen van de vastgestelde examenvormen af te wijken onverminderd de bepalingen in artikel 6.2. De decaan wordt hiervan op de hoogte gebracht.

De Onderwijscommissie stelt bij aanvang van het academiejaar de werk- en evaluatievormen van de opleidingsonderdelen van alle opleidingen vast, met inbegrip van permanente evaluatie. De werk- en evaluatievormen per opleidingsonderdeel worden bij aanvang van het opleidingsonderdeel door de titularis meegedeeld via de cursusinformatie.

1.6.1.2 Registreren voor een examenzittijd

Onderwijs- en examenreglement

Artikel 5.1 Inschrijven in een opleiding

5.1.5 Studenten mogen enkel examen afleggen over opleidingsonderdelen waarvoor ze voor het academiejaar geregistreerd zijn in het studenteninformatiesysteem (SisA).

Artikel 13 Registratie voor een examenzittijd

13.1 Een student registreert zich door zijn inschrijving (artikel 5.1) automatisch voor de eerste examenzittijd van zijn studieprogramma.

13.3 Voor deelname aan de tweede examenzittijd dient een student zich in het studenteninformatiesysteem (SisA) te registreren. Studenten die zich na de afsluitdatum zoals vastgesteld in de academische kalender registreren kunnen nog deelnemen aan de examens voor zover daar nog ruimte voor is in het examenrooster dat de faculteit heeft opgesteld. De faculteit is dan niet meer gehouden aan artikel 10.3.4. Studenten kunnen zich niet meer registreren voor de tweede examenzittijd vanaf de eerste dag van de tweede examenzittijd.

1.6.1.3 Examenroosters

Onderwijs- en examenreglement

10.3 Organisatie examens

10.3.1 De faculteit is verantwoordelijk voor de organisatie van de examens.

10.3.2 De examens zijn openbaar.

10.3.3 De examens vinden plaats op de in de examenroosters vastgestelde dagen en uren. Ze vinden plaats binnen de universiteit, tenzij de faculteit oordeelt dat voor bepaalde studenten of examenvormen een andere locatie vereist is.

10.3.4 De examenroosters worden in principe derwijze opgesteld dat zij slechts examens voor één opleidingsonderdeel per dag en per student impliceren en dat er ten hoogste 25 examinandi per halve dag mondeling ondervraagd worden. Bovendien wordt erover gewaakt een redelijke spreiding binnen de examenperiodes te realiseren. In het geval dat voor een student de examendag van twee opleidingsonderdelen in de eerste examenzittijd samenvalt, zorg(t)en de faculteit(en) ervoor dat voor de student voor één van beide opleidingsonderdelen een andere examendag wordt aangeboden, indien nodig mits bemiddeling van de ombudspersoon. In het geval dat voor een student het examenmoment van twee opleidingsonderdelen in de tweede examenzittijd samenvalt, zorg(t)en de faculteit(en) ervoor dat voor de student voor één van beide opleidingsonderdelen een ander examenmoment wordt aangeboden, indien nodig mits bemiddeling van de ombudspersoon. Bij niet-deelname aan examens geldt artikel 11.2 onverkort.

10.3.5 Alle examens vinden plaats tussen 8u en 20u. Een examinator kan ingaan op de vraag van studenten die avondprogramma's volgen om na 20u te examineren. Een schriftelijk examen of een mondeling examen met schriftelijke voorbereiding beslaat maximaal 4 uur. De mondelinge ondervraging van een student beslaat

maximaal een uur. De faculteit kan bepalen dat voor bepaalde opleidingsonderdelen een examen meer tijd beslaat.

10.3.6 In geen geval mag op zon- en feestdagen worden ondervraagd. Studenten kunnen respect invoeren voor alle krachtens de Belgische grondwet erkende levensbeschouwelijke overtuigingen om op bepaalde dagen niet te worden geëvalueerd (incl. bijvoorbeeld verplichte practica). Dit geldt voor de door Belgische grondwet erkende levensbeschouwelijke overtuigingen. De lijst van dagen en data wordt bij de start van het academiejaar verspreid. Studenten dienen bij de faculteit een aanvraag in uiterlijk op vrijdag van de derde lesweek van het eerste semester. Studenten die hun aanvraag indienen tijdens het tweede semester doen dit uiterlijk op vrijdag van de derde lesweek van het tweede semester.

§1. De facultaire studentenadministratie stelt de examenroosters op en legt deze vast voor elke student. Als uitgangspunt geldt dat een student nooit examens dient af te leggen voor twee verschillende opleidingsonderdelen op eenzelfde examendag. Indien dat toch het geval zou zijn, zorgt de facultaire studentenadministratie ervoor dat één van beide opleidingsonderdelen op een andere examendag wordt aangeboden.

§2. Een student kan verzoeken om op bepaalde dagen niet te worden geëvalueerd op basis van religieuze leefregels in alle krachtens de Belgische Grondwet erkende levensbeschouwelijke overtuigingen. Indien de student hier een beroep op wil doen, dient de student een aanvraag in bij de facultaire studentenadministratie via de [helpdesk rechten](#).

§3. De facultaire studentenadministratie zorgt voor de bekendmaking van het persoonlijk examenrooster via het studenteninformatiesysteem (SisA).

1.6.1.4 Ruilen van een examenmoment

Een student kan – voor wat betreft de mondelinge en sommige computereexamens – het examenmoment wisselen met een medestudent. Beide partijen dienen hiervoor hun akkoord te geven. De procedure voor het ruilen van een examenmoment is terug te vinden via het [Studentenportaal](#).

1.6.1.5 Aantal examenkansen

Onderwijs- en examenreglement

10.2 Aantal examenkansen

10.2.1 Niemand mag zich in de loop van eenzelfde academiejaar meer dan tweemaal aanbieden voor dezelfde examens of examengedeelten.

10.2.2 Niemand mag over een opleidingsonderdeel een tweede keer examens afleggen vooraleer de eerste examenzitting volledig is afgesloten. De faculteit kan toestaan om hiervan af te wijken.

10.2.3 Een student die voor een opleidingsonderdeel een creditbewijs behaalt in de eerste examenzitting, kan over dat opleidingsonderdeel geen examens afleggen in de tweede examenzitting.

1.6.2 Gebruik van materialen bij een examen

1.6.2.1 Gebruik van wetgeving

§1. Een student heeft het recht om tijdens een examen over een juridisch opleidingsonderdeel gebruik te maken van wetgeving, hetzij onder de vorm van een Codex of Bronnenboek uitgegeven door een uitgever, hetzij ingebonden of samengevoegd met nietjes. Het aanbrengen van paperclips in wetgeving is niet toegestaan.

§2. Tijdens het examen wordt geen wetgeving doorgegeven aan andere studenten, tenzij met instemming van de toezichthouder of examinator.

In uitzonderlijke gevallen van overmacht kan een examiner of toezichthouder een 'noodwetboek' van de faculteit ter beschikking stellen (voor zover de voorraad strekt). De examiner of toezichthouder beoordeelt zelf de overmacht van de situatie. Deze beoordeling sluit een latere melding bij de Fraudecommissie uit.

§3. De student mag tijdens een examen enkel gebruik maken van niet-geannoteerde wetgeving.

Alle annotaties die niet uitdrukkelijk zijn toegelaten, zijn verboden, bijvoorbeeld

- schrijven in wetgeving (woorden, pijltjes, kruisjes, uitroeptekens, cijfers, enz....);
- markeren, onderstrepen of omcirkelen van individuele letters of cijfers;
- aanbrengen beschreven post-its;
- meenemen van losse papieren.

Toegelaten annotaties zijn:

- hele woorden of (artikel)nummers markeren, onderstrepen of omcirkelen. Dit mag in meerdere kleuren, maar slechts per woord of zin, niet per letter;
- onbeschreven post-its (in verschillende kleuren) aanbrengen.

§4. De student is steeds verantwoordelijk voor de wetgeving in diens bezit.

1.6.2.2 Gebruik van ander leermateriaal

Bij de voorbereiding of het afleggen van het examen mogen geen woordenboeken of andere leermateriaal worden gebruikt, tenzij de titularis dit uitdrukkelijk heeft toegelaten.

De regeling over annotaties is van toepassing op andere juridische bronnen dan wetgeving die als leermateriaal worden toegelaten, tenzij de titularis anders bepaalt.

Een student is verantwoordelijk voor het materiaal in diens bezit. Tijdens het examen wordt geen materiaal doorgegeven aan andere studenten, tenzij met instemming van de toezichthouder of examiner.

1.6.3 Gedragsregels tijdens de examens

Onderwijs- en examenreglement

10.3 Organisatie examens

10.3.10 Tijdens online evaluatiemomenten heeft de UAntwerpen het recht om de evaluaties te observeren en op te nemen via de camera van de computer en via een tweede camera die de examensetting filmt. Tijdens de evaluatiemomenten kunnen ook het schermbeeld, de activiteiten van het computerklavier en de computermuis worden opgevolgd en opgeslagen. Studenten worden hiervan in de planning en op het moment van de opname verwittigd. De opname van een online evaluatie kan worden gebruikt met het oog op de beoordeling van het examen en fraudebestrijding.

10.3.11 Bij computerexamens wordt een organisatorische opstartprocedure voorzien om aan te loggen op de computers in het examenlokaal. Het gebruik van een gsm of smart device is daarbij toegestaan als multi-factor authenticatie vereist is. Het computerexamen vangt pas aan wanneer deze toestellen buiten handbereik van de studenten zijn.

1.6.3.1 Algemene gedragsregels

§1. Gedragsregels vóór aanvang van het examen

- Nazicht van de wetgeving en het leermateriaal
  - De student controleert zelf, voorafgaand aan het examen, of de wetgeving en het leermateriaal in diens bezit beantwoordt aan de bepalingen van artikel 1.6.2.
  - Bij twijfel legt de student de wetgeving of leermateriaal ter nazicht voor aan de examiner of aan de toezichthouder vóór de aanvang van het examen.
- De student leeft de bepalingen rond fraudepreventie na. Deze zijn terug te vinden op het [Studentenportaal](#).

§2. Gedragsregels bij het betreden van het examenlokaal

- Zonder studentenkaart kan de student niet deelnemen aan het examen. Uitzonderlijk is controle van de identiteit mogelijk via SisA, ID of rijbewijs, nadat alle andere studenten hebben plaatsgenomen. De student die zich niet met foto op een officieel document kan identificeren, moet het examenlokaal verlaten.
- Toegelaten op de werkplek zijn:
  - wetgeving en ander leermateriaal conform artikel [1.6.2](#),
  - beperkt los schrijfmateriaal (niet in pennenzak),
  - flesje water,
  - losse zakdoekjes, medicatie en/of synthetische oordopjes, enkel mits toelating toezichthouder,
  - kladpapier dat door de toezichthouder werd verstrekt.
- Al het overige materiaal is niet toegelaten op de werkplek!
- Hoofddeksels (petjes of hoodies) zijn verboden, tenzij om toegelaten (religieuze, medische) redenen.
- Ook verboden materiaal op zak hebben is fraude (bv. smart phones, smart watches, oortjes).
- De student zet zich neer op de plaats die door de toezichthouder wordt bepaald.

§3. Gedragsregels tijdens het afleggen van het examen

- Vragen over het examen
Een student kan - bij aanvang van het examen - de examinerator of toezichthouder toelichting vragen wanneer er onduidelijkheden rijzen over de vraagstelling op het examen.
- Gebruik van het kladpapier
De student gebruikt enkel het kladpapier dat de examinerator ter beschikking stelt. De student vermeldt steeds de naam op het kladpapier.
- Sanitaire stops
  - Een student die een sanitaire stop wil, vraagt dit aan de toezichthouder.
  - De toezichthouder neemt contact op met een 'sanitaire steward', die de student zal begeleiden.
  - Toezichthouders noteren het tijdstip en de duurtijd van de sanitaire pauze op de examenkopij, aanwezigheidslijst of in het logboek bij een pc-examen.
- Toezicht en controles
  - De toezichthouders voeren actieve routinecontroles en steekproefcontroles uit op het voorgaande
  - Als de toezichthouder vindt dat een student zich verdacht gedraagt, heeft de toezichthouder het recht om extra controle uit te voeren. De toezichthouder mag bijvoorbeeld aan de student vragen om de oren te tonen (voor studenten die een specifiek kapsel of hoofddoek dragen) of om de mouwen op te stropen en handpalmen of armen te tonen.

§4. Gedragsregels bij het verlaten van het examenlokaal

- De student mag tijdens het examen het examenlokaal niet verlaten zonder begeleiding of zonder toestemming van de examinerator of toezichthouder.
- Bij een schriftelijk examen of mondeling examen waarbij een groep studenten dezelfde vragen moet beantwoorden, mag een student die de examenvragen heeft gelezen het examenlokaal niet verlaten, totdat de examinerator of toezichthouder de toestemming gegeven heeft.
- De student levert steeds al het ter beschikking gestelde kladpapier, de examenvragen en de antwoordbladen in bij het verlaten van het examenlokaal.

1.6.3.2 Vaststelling van onregelmatigheden tijdens het examen

Wanneer een student tijdens het examen betrapt wordt op een onregelmatigheid die het resultaat van het examen kan beïnvloeden, ontnemt de toezichthouder of de titularis het materiaal of de mogelijkheden die de student daarvoor benut. De student mag het examen niet verder afleggen met de hulpmiddelen waarvan die onregelmatigheid door de toezichthouders of door de titularis is vastgesteld. Wat beschouwd kan worden als een onregelmatigheid, wordt verder verduidelijkt in artikel [1.10](#).

Na de vaststelling van een onregelmatigheid mag de student het examen verder afwerken in een andere kleur indien handgeschreven; bij een pc-examen vermeldt de toezichthouder de vordering van het examen op het fraudeblad. De toezichthouder informeert de titularis van het betrokken opleidingsonderdeel, de voorzitter van de facultaire Fraudecommissie en de facultaire ombudspersoon meteen na afloop van het examen.

Na afloop van het examen stellen de betrokken student(en) en de toezichthouder elk een schriftelijk ondertekende verklaring op van de feiten. De verklaring is een gedetailleerd verslag van wat werd vastgesteld, aangevuld met bewijsstukken, zoals foto's of een situatieschets van de examenopstelling. Het verslag vermeldt ook op welk tijdstip in het examenverloop de onregelmatigheid zich voordeed en hoever de student met het examen was gevorderd. Het verslag wordt door de student nagelezen en ondertekend met vermelding van de datum. De student kan zich hierbij eventueel laten bijstaan door de ombudspersoon van wacht.

Indien de student weigert het verslag te ondertekenen, wordt geacteerd dat het ter ondertekening werd aangeboden maar dat de ondertekening werd geweigerd. Indien mogelijk wordt dit bevestigd door een getuige. De toezichthouder bezorgt beide verklaringen en alle voorradige stukken aan de voorzitter van de facultaire Fraudecommissie overeenkomstig artikel [1.10.2](#).

1.6.4 Niet-deelname aan de examens

Onderwijs- en examenreglement

Artikel 11 Niet-deelname aan examens

11.1 Een student die niet aan alle verplichte examenonderdelen voor een opleidingsonderdeel deelneemt, krijgt geen examenresultaat voor dat opleidingsonderdeel.

11.2 Indien een student wegens overmacht verhinderd is aan één of meer (delen van de) examens deel te nemen, wordt dit ten spoedigste bij de faculteit gemeld en gestaafd met een geldig bewijsstuk. Een medisch attest wordt aanvaard, mits het door een arts is uitgeschreven op de dag van de ziekte of het ongeval. Een attest waarin bijvoorbeeld enkel de verklaring van de student wordt gemeld (dixitattest) of een attest dat na de ziekte werd geschreven (post-factumattest) wordt niet als bewijsstuk aanvaard. De faculteit gaat na of de student op een andere datum examen kan afleggen.

11.3 Een student die in een examenperiode van de eerste examenzittijd voor een bepaald opleidingsonderdeel afwezig is zonder dat artikel 11.2 van toepassing is, wordt voor dat opleidingsonderdeel verwezen naar de tweede examenzittijd.

11.4 Een student die niet wenst deel te nemen aan een examen of die de examens voortijdig wenst stop te zetten, meldt dit zo snel mogelijk aan de faculteit.

§1. Een student die in aanmerking wil komen voor een inhaalexamen wegens overmacht, meldt de afwezigheid zo spoedig mogelijk aan de facultaire studentenadministratie via de [helpdesk rechten](#). De afwezigheid moet steeds gestaafd zijn met een geldig bewijsstuk. Het geldig bewijsstuk moet uiterlijk de eerste werkdag na de examendag doorgestuurd zijn. Indien de student zijn bewijsstuk laattijdig indient, vervalt zijn recht op een inhaalexamen. De facultaire studentenadministratie gaat na of de student op een andere datum examen kan afleggen.

Een student die tot staving van afwezigheid op een examen een medisch attest voorlegt dat voor verschillende dagen geldt, krijgt geen inhaalexamen geprogrammeerd in de periode waarvoor het medisch attest nog geldt. Indien de student in die periode tóch aan het examen wenst deel te nemen, dient de student een herroeping in die werd uitgeschreven door dezelfde arts. In deze herroeping verklaart de arts dat de student in de mogelijkheid is om alsnog examen af te leggen.

§2. Indien een mondeling examen niet kan worden afgelegd wegens overmacht, wordt de student aan één van de resterende examendagen van de betrokken docent toegevoegd. Een schriftelijk inhaalexamen vindt plaats op een examendag waarop alle betrokken studenten in de mogelijkheid zijn om examen af te leggen.

Een student kan zich niet beroepen op overmacht om afwezigheid tijdens een inhaalexamen te staven en op grond hiervan een nieuw inhaalexamen verzoeken. De student wordt in dat geval doorverwezen naar de tweede zittijd of het volgende academiejaar.

Een student die geen examen kan afleggen in de examenperiode van het eerste semester wegens een verblijf in het buitenland in het kader van de internationale studentenuitwisseling, kan het examen afleggen in de

examenperiode van het tweede semester op voorwaarde dat de voorzitter van de commissie internationale studentenmobiliteit de onmogelijkheid bevestigd heeft.

§3. Een student die recht heeft op een inhaalexamen, wordt als volgt geïnformeerd:

- de informatie over de schriftelijke inhaalexamens (inclusief computerexamens) in dezelfde zittijd wordt aan de student gecommuniceerd via het UAntwerpen-mailadres;
- de informatie over de mondelinge inhaalexamens in dezelfde zittijd is zichtbaar via het studenteninformatiesysteem (SisA) en wordt bevestigd via het UAntwerpen-mailadres;
- indien er een inhaalexamen gepland wordt in de examenperiode van het tweede semester voor een opleidingsonderdeel van het eerste semester, brengt de facultaire studentenadministratie de student via het UAntwerpen-mailadres op de hoogte samen met de publicatie van het examenrooster voor het tweede semester.

1.6.5 Examenresultaten en inzagerecht

Onderwijs- en examenreglement

3.5 Resultaten

3.5.1 De wijze en de datum van definitieve bekendmaking van de resultaten worden bij het begin van het academiejaar aan de studenten meegedeeld.

3.5.2 Uiterlijk in de week na de semestervakantie maakt de faculteit de definitieve examenresultaten van het eerste semester bekend. In geval van overmacht kan de faculteit hiervan afwijken voor uitwisselingsstudenten.

3.5.3 De uiterste datum voor de bekendmakingen van de definitieve examenresultaten van het tweede semester en de resultaten van de eerste examenzittijd voor het geheel van de opleiding, het schakel- of voorbereidingsprogramma, is 10 juli. In geval van overmacht kan de faculteit hiervan afwijken voor uitwisselingsstudenten.

3.5.4 Ten laatste één week voor het begin van het volgende academiejaar maakt de faculteit de definitieve examenresultaten van de tweede examenzittijd bekend, en in voorkomend geval de resultaten voor het geheel van de opleiding, het schakel- of voorbereidingsprogramma. In geval van overmacht kan de faculteit hiervan afwijken voor uitwisselingsstudenten.

10.3 Organisatie examens

10.3.8 Een student heeft na de bekendmaking van de definitieve examenresultaten het persoonlijk en onoverdraagbaar recht op een bespreking van het examen op basis van de examenvragen en op inzage van de eigen examenkopijen van schriftelijke examens met inbegrip van elektronisch ingevoerde examens. De faculteit voorziet in een mogelijkheid tot bespreking van het examen en op inzage van de eigen examenkopijen van schriftelijke examens met inbegrip van elektronisch ingevoerde examens voor het verstrijken van de beroepstermijn. Nadat de student heeft deelgenomen aan de bespreking van het examen en inzage heeft genomen van het examen kan de student een kopie van het afgelegde examen aanvragen volgens de facultaire afspraken. Iedere kopie dient persoonlijk en vertrouwelijk behandeld te worden en mag enkel gebruikt worden in functie van de onderwijsloopbaan van de student. Een student die zich hier niet aan houdt, stelt zich bloot aan een tuchtprocedure op grond van artikel 33, 34 en 36 van het Statuut van de Student – UAntwerpen.

10.3.9. Een student heeft na de examenperiode het persoonlijk en onoverdraagbaar recht op een bespreking van het eigen in die periode afgelegde deexamen van jaarvakken en op inzage van de eigen examenkopijen van schriftelijke deexamens met inbegrip van elektronisch ingevoerde deexamens. Voormeld recht kan afhankelijk worden gemaakt van deelname aan een groepsbespreking van het deexamen.

Artikel 14 Examenresultaten en creditbewijzen

14.1 Vaststelling examenresultaten per opleidingsonderdeel

14.1.1 De examinator(en) stel(t)/len het examenresultaat van een opleidingsonderdeel in een geheel getal van 0 tot en met 20 vast. De faculteit kan slechts op gemotiveerde wijze beslissen dat door de specificiteit van het opleidingsonderdeel het examenresultaat wordt vastgesteld in de niet-numerieke vorm “geslaagd” of “niet-geslaagd” (pass/fail).

14.2 Slagen voor een opleidingsonderdeel en toekenning van creditbewijzen

14.2.1 Een student slaagt voor een opleidingsonderdeel wanneer deze ten minste 10 op 20 of het niet-numerieke resultaat “geslaagd” behaalt. Bij de bepaling van het numerieke resultaat geldt de normale afrondingsregel, tenzij er een specifieke, gemotiveerde afrondingsregel voor het opleidingsonderdeel is bekendgemaakt in de cursusinformatie. Als normale afrondingsregel geldt: afronding naar de onmiddellijk lagere eenheid tot aan 0,5; afronding naar de hogere eenheid vanaf en inclusief 0,5.

14.2.2 Elk opleidingsonderdeel waarvoor de student slaagt, levert een creditbewijs op. Het creditbewijs blijft onbeperkt geldig binnen de opleiding waar dit werd behaald, tenzij na meer dan 5 jaar blijkt dat de verworven competenties substantieel verschillen met de geactualiseerde competenties.

17.1 Slagen voor een opleiding, schakel- of voorbereidingsprogramma, micro- credential

17.1.2 Het eindtotaal is een gewogen gemiddelde van alle numerieke examenresultaten die de student behaalde in het opleidingsprogramma. Voor het berekenen van het eindtotaal worden de studiepunten van de corresponderende opleidingsonderdelen gebruikt als gewichten van de examenresultaten. Het eindtotaal wordt uitgedrukt in gehele punten op 100. Bij de berekening wordt naar boven afgerond als het eerste cijfer na de komma een 5 of hoger is. Indien een student voor hetzelfde opleidingsonderdeel meer dan één examenresultaat heeft behaald, wordt het beste examenresultaat meegeteld voor de berekening van het eindtotaal. De faculteit kan in bijzondere omstandigheden toestaan dat een gefaald opleidingsonderdeel niet meetelt bij het berekenen van het eindtotaal van de volledige opleiding, het schakel- of voorbereidingsprogramma, onverminderd de bepalingen van artikels 17.1.1, 17.1.4 en 17.1.5.

1.6.5.1 Examenresultaten

Een student kan de individuele resultaten raadplegen in het studenteninformatiesysteem (SisA).

Indien een student voor hetzelfde opleidingsonderdeel meer dan één examenresultaat heeft behaald, wordt het beste examenresultaat meegeteld voor de berekening van het eindtotaal. De voorzitter van de Examencommissie kan in bijzondere omstandigheden toestaan dat een gefaald opleidingsonderdeel niet meetelt bij het berekenen van het eindtotaal van de volledige opleiding of het schakelprogramma.

1.6.5.2 Resultaten bij clusteropleidingsonderdelen

§1. In de opleiding bachelor in de rechten wordt het opleidingsonderdeel ‘Rechtstaalbeheersing en debatklas’ als een clusteropleidingsonderdeel beschouwd. Voor een clusteropleidingsonderdeel gelden volgende regels met betrekking tot het resultaat van de deexamens en het eindresultaat van het gehele opleidingsonderdeel.

§2. Het eindresultaat van een clusteropleidingsonderdeel is het gemiddelde van de resultaten bekomen op de deexamens.

Een student is geslaagd voor het gehele opleidingsonderdeel op voorwaarde dat:

- de student een eindresultaat van minstens 10/20 behaalt op het gehele opleidingsonderdeel; of
- de student maximaal één tekort heeft behaald op een deexamen – ongeacht het aantal deexamens - waarvan het behaald deelresultaat niet lager mag zijn dan 8/20 én waarvan het eindresultaat minstens 10/20 op het gehele opleidingsonderdeel is.

Voor het berekenen van het eindresultaat van het opleidingsonderdeel, wordt gekeken naar de laatst behaalde cijfers van de deexamens. Indien een deexamen niet is afgelegd, wordt voor het gehele opleidingsonderdeel geen examenresultaat toegekend.

Voor het berekenen van het eindtotaal van de student wordt het hoogste cijfer van het gehele opleidingsonderdeel meegeteld.

De resultaten van de deexamens bij de clusteropleidingsonderdelen worden kenbaar gemaakt bij de desbetreffende cursus op Blackboard.

§3. Een student die niet geslaagd is voor het gehele opleidingsonderdeel, herneemt enkel de deexamens voor de onderdelen waarvoor geen 10/20 of meer werd behaald.

1.6.5.3 Mogelijkheid tot inzage

De inzagemomenten worden georganiseerd door de docenten na de bekendmaking van de punten en vóór het verstrijken van de termijn om intern beroep in te stellen tegen het examenresultaat. De facultaire studentenadministratie bundelt alle informatie over de inzagemomenten en publiceert deze informatie op het [Studentenportaal](#).

Per opleidingsonderdeel wordt er slechts één inzagemoment georganiseerd. Voor een student die zonder geldige reden afwezig was op dit moment, vervalt het recht op inzage.

Een student heeft het recht om het examen in te zien, ook wanneer het examen voorwerp is geweest van een fraudesanctie. De student heeft in dat geval evenwel niet het recht om kennis te nemen van het behaalde cijfer omdat dit cijfer overruled wordt door de beslissing van de Fraudecommissie.

1.6.5.4 Kopierecht

Het kopierecht heeft betrekking op de schriftelijke antwoorden gegeven door de student tijdens schriftelijke examens (met inbegrip van elektronische examens). De student kan een kopie vragen van de ingevulde evaluatieformulieren die betrekking hebben op opdrachten die onderdeel uitmaken van de evaluatie.

Een student kan een kopie aanvragen via e-mail naar de (co-)titularis van het opleidingsonderdeel of mondeling tijdens het inzagemoment. De kopie wordt afgeleverd door de facultaire studentenadministratie. Bij ontvangst van de kopie vult de student een ontvangstformulier in en ondertekent dit.

1.6.6 Slagen voor een opleiding of schakelprogramma, graadbepaling en deliberatiecriteria

Onderwijs- en examenreglement

Artikel 17 Slagen voor een opleiding, schakel- of voorbereidingsprogramma en graadbepaling

17.1 Slagen voor een opleiding, schakel- of voorbereidingsprogramma, micro- credential

17.1.1 Een student kan voor het geheel van de bacheloropleiding, de masteropleiding, de master-na-masteropleiding, het schakel- of voorbereidingsprogramma of de micro-credential slechts slagen als deze voor de desbetreffende opleiding ingeschreven is onder een diplomacontract of examencontract met het oog op het behalen van een diploma, alle examens heeft afgelegd die horen bij diens opleidingsprogramma en zich voor dat opleidingsprogramma geregistreerd heeft.

17.1.2 Het eindtotaal is een gewogen gemiddelde van alle numerieke examenresultaten die de student behaalde in het opleidingsprogramma. Voor het berekenen van het eindtotaal worden de studiepunten van de corresponderende opleidingsonderdelen gebruikt als gewichten van de examenresultaten. Het eindtotaal wordt uitgedrukt in gehele punten op 100. Bij de berekening wordt naar boven afgerond als het eerste cijfer na de komma een 5 of hoger is. Indien een student voor hetzelfde opleidingsonderdeel meer dan één examenresultaat heeft behaald, wordt het beste examenresultaat meegeteld voor de berekening van het eindtotaal. De faculteit kan in bijzondere omstandigheden toestaan dat een gefaald opleidingsonderdeel niet meetelt bij het berekenen van het eindtotaal van de volledige opleiding, het schakel-of voorbereidingsprogramma, onverminderd de bepalingen van artikels 17.1.1, 17.1.4 en 17.1.5.

17.1.3 Een student die een eindtotaal van minder dan 50 op 100 heeft behaald, kan nooit slagen.

17.1.4 Een student is geslaagd voor het geheel van de bacheloropleiding, masteropleiding, master-na-masteropleiding, schakel- of voorbereidingsprogramma of micro-credential als deze voor alle opleidingsonderdelen van diens opleidingsprogramma een creditbewijs heeft behaald, onverminderd de bepalingen van artikel 17.1.1.

17.1.5 In afwijking van wat bepaald is in artikel 17.1.4 en onverminderd wat bepaald is in artikels 17.1.1 en 17.1.3 wordt een student die niet alle vereiste creditbewijzen heeft behaald, vrijstellingen niet meegerekend, geslaagd verklaard als deze voldoet aan de volgende voorwaarden:

a) voor een bacheloropleiding

- de student behaalt een eindtotaal van minstens 50 op 100; en
- de gezamenlijke studieomvang, uitgedrukt in studiepunten, van de opleidingsonderdelen waarvoor de student niet is geslaagd, is maximum 12 studiepunten; en
- voor de opleidingsonderdelen waarvoor de student niet is geslaagd, heeft de student een examenresultaat van minimum 8/20 behaald; en
- de student is geslaagd voor de bachelorproef en desgevallend verplichte stages

b) voor een schakel- en voorbereidingsprogramma en een bacheloropleiding met minstens de helft studieduurverkorting:

- de student behaalt een eindtotaal van minstens 50 op 100; en
- de gezamenlijke studieomvang, uitgedrukt in studiepunten, van de opleidingsonderdelen waarvoor de student niet is geslaagd, is maximum 6 studiepunten; en
- voor de opleidingsonderdelen waarvoor de student niet is geslaagd, heeft de student een examenresultaat van minimum 8/20 behaald; en
- de student is geslaagd voor desgevallend de bachelor- of eindproef en verplichte stages

c) voor een masteropleiding en een master-na-master:

- de student behaalt een eindtotaal van minstens 60 op 100; en
- de student is niet geslaagd voor slechts één opleidingsonderdeel; en
- voor het opleidingsonderdeel waarvoor de student niet is geslaagd, heeft de student een examenresultaat van minimum 9/20 behaald; en
- de studieomvang, uitgedrukt in studiepunten, van het opleidingsonderdeel waarvoor de student niet is geslaagd, is maximum 6 studiepunten; en
- de student is geslaagd voor de masterproef en desgevallend verplichte stages.

Een student die slaagt zonder alle vereiste creditbewijzen te hebben behaald, kan aan de voorzitter van de Examencommissie of diens plaatsvervanger schriftelijk melden niet te willen slagen. De schriftelijke melding moet gebeuren ten laatste binnen een vervaltermijn van zeven kalenderdagen die ingaat de dag na de bekendmaking van het deliberatieresultaat. Indien de voorzitter van de Examencommissie of diens plaatsvervanger de melding van de student ontvankelijk verklaart, wordt de student niet geslaagd verklaard.

17.1.6 De Examencommissie wordt in een bijzondere vergadering samengeroepen ingeval bijzondere individuele omstandigheden aan de orde zijn voor een student die niet aan de vooraf vastgestelde regels om te slagen voldoet. Bijzondere individuele omstandigheden kunnen zowel van studiegerelateerde als persoonlijke aard zijn. Onverminderd wat bepaald is in artikels 17.1.1 en 17.1.3 kan de Examencommissie een student die niet aan de vooraf vastgestelde voorwaarden voldoet, geslaagd verklaren op grond van het feit dat ze gemotiveerd van oordeel is dat de doelstellingen van de opleiding of het programma globaal verwezenlijkt zijn.

17.2 Graad van verdienste

17.2.1 Het diploma wordt toegekend met een graad van verdienste voor studenten die tot maximum de helft van de studiepunten van de opleiding studieduurverkorting hebben gekregen.

17.2.2 Het diploma wordt toegekend met één van de volgende graden van verdienste op basis van het eindtotaal:

- voldoende wijze: eindtotaal van 50 tot 67 behaalde punten op 100;
- onderscheiding: eindtotaal van 68 tot 76 behaalde punten op 100;
- grote onderscheiding: eindtotaal van 77 tot 84 behaalde punten op 100;
- grootste onderscheiding: eindtotaal vanaf 85 behaalde punten op 100.

17.2.3 De Examencommissie kan in uitzonderlijke omstandigheden afwijken van de bepalingen in artikel 17.2.1 en 17.2.2.

§1. Een student kan zich aldus op bijzondere omstandigheden beroepen om gedelibereerd en aldus geslaagd te worden verklaard. De student moet de bijzondere omstandigheden aanvoeren bij de voorzitter van de Examencommissie, uiterlijk daags vóór de deliberatiedatum, zodat de Examencommissie in bijzondere

vergadering kan bijeenkomen om die omstandigheden te beoordelen. De verzoeken die na de deliberatiedatum worden ontvangen, worden onontvankelijk verklaard.

§2. Een student die oordeelt dat de beslissing, n.a.v. de ingeroepen bijzondere omstandigheden, aangetast is door een schending van recht, stelt een schriftelijk beroep in bij de voorzitter van de Examencommissie volgens de procedure zoals bepaald in artikel [I.11.1](#).

I.6.7 Afstuderen in februari

Onderwijs- en examenreglement

3.4 Examens

3.4.4 De faculteit bepaalt voor 1 juli van het voorafgaande academiejaar voor welke opleidingsonderdelen gedoceerd in het 2de semester een student zoals vermeld in artikel 13.2 in het 1ste semester examen kan afleggen teneinde na het eerste semester het diploma te behalen. Daarnaast kan de faculteit voor de andere opleidingsonderdelen gedoceerd in het 2de semester bepalen onder welke voorwaarden een student zoals vermeld in artikel 13.2 in het 1ste semester examen kan afleggen teneinde na het eerste semester het diploma te behalen.

3.5 Resultaten

3.5.2 [...] Voor die studenten voor wie de eerste examenzittijd na het 1ste semester wordt afgesloten op basis van artikel 13.2, maakt de faculteit in voorkomend geval de resultaten voor het geheel van de opleiding, het schakel- of voorbereidingsprogramma in de week na de semestervakantie bekend.

Artikel 13 Registratie voor een examenzittijd

13.2 Een student die aan het eind van het eerste semester kan slagen voor het geheel van een opleiding, schakel- of voorbereidingsprogramma kan ervoor kiezen om de eerste examenzittijd af te sluiten na het 1ste semester volgens de bepalingen van artikel 3.5.2. De student moet dit registreren in het studenteninformatiesysteem (SisA) in de periode vanaf 01 november tot en met 2 januari. Indien nodig dient de student schriftelijk een verzoek in bij de faculteit om in het 1ste semester examen af te leggen over een opleidingsonderdeel dat in het 2de semester wordt gedoceerd onverminderd de bepalingen in artikel 3.4.4. De student verzaakt hierbij aan de mogelijkheid om de lessen bij te wonen.

Een student kan altijd examen afleggen – onder de vorm van een verdediging - van één van de hierna vermelde opleidingsonderdelen in de examenzittijd van het eerste semester:

- 'Meesterproef – thesis' in de opleiding master in de rechten,
- 'Meesterproef – thesis fiscaal recht' in de opleiding master in de rechten, afstudeerrichting fiscaal recht,
- 'Master Project – thesis' in de opleiding Master of Laws,
- 'Masterproef' in de opleiding educatieve master rechten,
- 'Masterproef' in de opleiding master-na-master fiscaal recht.

I.6.8 Toekenning van het diploma of getuigschrift

Onderwijs- en examenreglement

Artikel 18 Toekenning van het diploma of getuigschrift

18.1 Aan een student die slaagt voor de opleiding volgens de bepalingen van artikel 17 wordt het diploma toegekend.

18.2 Aan een student die slaagt voor een schakel- of voorbereidingsprogramma of voor een micro-credential volgens de bepalingen van artikel 17 wordt een getuigschrift toegekend.

18.3 Het diploma of getuigschrift wordt uitgereikt in de loop van het academiejaar volgend op het academiejaar waarin het werd behaald en in elk geval binnen de eventueel wettelijk vereiste termijnen.

18.4 Het diploma of getuigschrift wordt enkel uitgereikt als aan de voorwaarden tot het behalen van het diploma is voldaan en indien het studiegeld volledig is betaald.

Onderwijs- en examenreglement

Artikel 16 Examencommissies

16.1 Soorten Examencommissies

16.1.1 De faculteit stelt de Examencommissies samen.

- i) Eén Examencommissie voor elke bachelor-, master- en master-na-masteropleiding en één Examencommissie voor de verkorte trajecten van de educatieve masteropleidingen.
- ii) De Examencommissie voor een schakel- en voorbereidingsprogramma en voor een micro-credential kan samenvallen met een andere Examencommissie.

16.2 Voorzitters en secretarissen van de Examencommissies

16.2.1 De faculteit wijst bij het begin van het academiejaar uit de leden van de Examencommissies de voorzitters en secretarissen van de Examencommissies en hun respectieve vervangers aan.

16.3 Samenstelling van de Examencommissies voor de opleidingen

16.3.1 De faculteit stelt jaarlijks bij het begin van het academiejaar voor de in artikel 16.1 vermelde opleidingen en programma's de Examencommissie samen.

16.3.2 De faculteit bewaakt bij de aanwijzing van de leden de representativiteit van de Examencommissie voor de opleiding. Enkel leden van het academisch personeel, onderwijscoördinatoren of onderwijsbegeleiders, met een onderwijsopdracht in de betrokken opleiding of het betrokken programma kunnen aangewezen worden als lid van die Examencommissie.

Het aantal leden van die Examencommissie is ten minste vijf en ten hoogste tien leden. De faculteit kan een Examencommissie van een domeinmasteropleiding bevoegd maken voor de educatieve masteropleiding. Voor de beslissingen over studenten uit de educatieve master wordt die Examencommissie uitgebreid met 2 leden van de Antwerp School of Education.

16.3.3 Elk lid van de Examencommissie van de opleiding is stemgerechtigd voor elke bij die Examencommissie geregistreerde student en beschikt over één stem.

16.3.4 De facultaire ombudspersoon en de facultaire studietrajectbegeleider hebben het recht de vergaderingen van de Examencommissie van de opleiding bij te wonen met raadgevende stem.

16.3.5 De voorzitter van de Examencommissie kan ook andere leden van het personeel die betrokken zijn bij het onderwijs en/of bij de evaluatie de toestemming geven tot het bijwonen met raadgevende stem van de vergaderingen van de Examencommissie.

16.4 Beslissingen

16.4.1 De leden van de Examencommissie zijn verplicht de vergaderingen bij te wonen. Indien zij verhinderd zijn, verwittigen zij de voorzitter van de Examencommissie hiervan vooraf en schriftelijk.

16.4.2 De Examencommissie neemt slechts bindende beslissingen ten aanzien van een student zo ten minste de helft van de leden aanwezig is. De beraadslagingen zijn geheim.

16.4.3 Wanneer er geen consensus wordt bereikt over het slagen van een student, beslist de Examencommissie bij meerderheid van stemmen van de aanwezige leden, blanco's, onthoudingen en ongeldige stemmen niet inbegrepen. Wanneer een lid of de ombudspersoon erom vraagt wordt geheim gestemd. Bij staking van stemmen wordt in het voordeel van de student beslist.

16.4.4 Alle beslissingen van de Examencommissie worden afdoende gemotiveerd en genoteerd in een verslag.

De samenstelling van de Examencommissies van de Faculteit Rechten zijn terug te vinden in de lidmaatschappen en mandaten die worden vastgelegd op de Faculteitsraad.

I.7 Studievoortgang

I.7.1 Beoordeling individuele resultaten

§1. De studietrajectbegeleider bepaalt op het einde van elk academiejaar de studievoortgang van elke student. Om de studievoortgang te bepalen, wordt voor elke student een studierendement berekend. Voor een student die in twee verschillende opleidingsprogramma's ingeschreven is, wordt het studierendement berekend per opleiding en dusdanig beoordeeld.

§2. Het studierendement, uitgedrukt in percentage, is de verhouding van het aantal verworven studiepunten ten opzichte van het aantal opgenomen studiepunten binnen éénzelfde opleiding. Er wordt geen studierendement berekend voor een student die is ingeschreven onder een examencontract(-creditbewijs) of creditcontract, maar deze student is wel onderworpen aan de maatregel zoals beschreven in artikel [1.7.2.1 §5](#).

§3. Het perfecte studierendement is gelijk aan 100%, wat wil zeggen dat de student geslaagd is voor alle opleidingsonderdelen die in het studieprogramma zijn opgenomen.

§4. Wanneer een student minder dan 60% van het aantal opgenomen studiepunten in één academiejaar, eerste en tweede zittijd inbegrepen, verworven heeft, is er sprake van een gebrek aan studievoortgang. In dit geval wordt ten aanzien van de student een maatregel van studievoortgangbewaking opgelegd zoals beschreven in artikel [1.7.2](#).

I.7.2 Maatregelen van studievoortgangbewaking

Onderwijs- en examenreglement

Artikel 19 Maatregelen ter bewaking van de studievoortgang

19.1 Elke student heeft recht op een gesprek met een studietrajectbegeleider.

19.2 Na elke examenperiode nemen de faculteiten maatregelen voor de opvolging van de studievoortgang van de studenten die zich voor het eerst hebben ingeschreven voor de betreffende bacheloropleiding en van studenten met een bindende voorwaarde. Voor studenten die zich voor het eerst hebben ingeschreven voor een bacheloropleiding omvat dit een studieadvies.

19.6 Indien een student na één academiejaar minder dan 60% van de studiepunten van diens studieprogramma heeft verworven krijgt deze bij de eerstvolgende inschrijving voor dezelfde opleiding of voor sterk verwante opleidingen volgende bindende voorwaarde opgelegd.

De verdere inschrijving van een student in een bachelor- of masteropleiding, in een sterk verwante opleiding, of in een schakel- of een voorbereidingsprogramma wordt geweigerd indien die student in elk van twee voorafgaande academiejaren voor die opleiding of dat programma was ingeschreven en daarin telkens minder dan 60% van de studiepunten van diens studieprogramma heeft verworven.

Dit geldt niet voor studenten die nog niet geslaagd of gepredelibereerd zijn voor alle opleidingsonderdelen van het voor de student bepaalde startpakket.

19.7 Kandidaat-studenten kunnen na inschrijving dezelfde bindende voorwaarden opgelegd krijgen of kunnen worden geweigerd voor een opleiding op basis van hun studieverleden aan andere instellingen. De universiteit kan deze studievoortgangsmaatregelen (bindende voorwaarden en weigeringen) opleggen aan studenten op basis van de studievoortgang in een startpakket of de globale studievoortgang over opleidingen en contracttypes heen.

19.8 Een student van wie de inschrijving in een bepaalde opleiding geweigerd is kan zich opnieuw inschrijven in dezelfde opleiding als na de weigering tot inschrijving een diploma van het hoger onderwijs werd verworven of na een wachttijd van zes academiejaren.

19.9 De faculteit wijst een facultaire of interfacultaire instantie aan die:

- naast de algemene bindende voorwaarden uit artikel 19.3 en 19.6 bijkomende bindende voorwaarden kan opleggen in de vorm van een aanpassing van het studieprogramma (met een minimum van 45 studiepunten),

inclusief uitsluiting van opleidingsonderdelen van een volgend deel van het modeltraject., uitsluiting van predeliberatie voor studenten die niet aan een verplichte remediëring deelnamen en het verplicht hernemen van een opleidingsonderdeel waarvoor geen creditbewijs werd verworven in het startpakket.

- de in artikel 19.3, 19.6 en 19.7 vermelde ‘sterk verwante opleidingen’ kan bepalen. De Onderwijsraad keurt de lijst met sterk verwante opleidingen per faculteit goed voor 1 juli van het voorafgaande academiejaar.
- kan afwijken van eventuele volgtijdelijkheden voor studenten die ten minste 80% van het studieprogramma hebben verworven.

19.11 De in artikel 19.9 bedoelde instantie kan in bijzondere individuele omstandigheden of in geval van overmacht en mits ze een afdoende motivering geeft, in het voordeel van de student afwijken van de bepalingen van artikel 19.6, 19.9, 19.10.3 en 19.10.4. Een afwijking van artikel 19.10.3 en 19.10.4 is enkel mogelijk bij een inschrijving onder een diploma- of creditcontract.

1.7.2.1 Algemene bepalingen

§1. De Studievoortgangscommissie kan maatregelen van studievoortgangbewaking opleggen aan alle studenten van de Faculteit Rechten die ingeschreven zijn onder een diplomacontract of examencontract(-diploma). Dit geldt niet voor de student die is ingeschreven in een master-na-masteropleiding of een micro-credential.

§2. De Studievoortgangscommissie die een gebrek aan studievoortgang vaststelt zoals bepaald in artikel [1.7.1](#), legt één van volgende maatregelen van studievoortgangbewaking op:

- bindende voorwaarden voor de volgende inschrijving; of
- de weigering van verdere inschrijving.

§3. Een kandidaat-student kan na inschrijving een maatregel van studievoortgangbewaking opgelegd krijgen door de Studievoortgangscommissie op basis van het studieverleden aan andere onderwijsinstellingen. De student zal na inschrijving de bindende voorwaarden opgelegd krijgen en daarover bericht krijgen via het UAntwerpen-mailadres.

§4. De Onderwijscommissie van de Faculteit Rechten heeft de hierna volgende opleiding aangewezen als verwante opleidingen:

- master in de rechten,
- Master of Laws.

§5. De verdere inschrijving onder een creditcontract of examencontract(-creditbewijs) wordt geweigerd, indien de student zich al tweemaal voor dat opleidingsonderdeel heeft ingeschreven zonder een creditbewijs te hebben behaald.

§6. De student wordt op het einde van het academiejaar in kennis gesteld van de specifieke maatregelen van studievoortgangbewaking die voor de student van toepassing zijn. De student wordt op de hoogte gebracht via het UAntwerpen-mailadres.

De studieadviseur rapporteert jaarlijks aan het Uitgebreid Dagelijks Bestuur over de genomen maatregelen van studievoortgangbewaking, de weigeringen tot inschrijving en de eventuele toelatingen, na heroverweging, tot inschrijving ondanks studievoortgangbewaking.

1.7.2.2 Pre-deliberatie

Onderwijs- en examenreglement

Artikel 19 Maatregelen ter bewaking van de studievoortgang

19.3 Een student die na een eerste inschrijving in een bacheloropleiding (vanaf 2023/2024) niet geslaagd of gepredelibereerd is voor alle opleidingsonderdelen van het voor die student bepaald startpakket krijgt de volgende bindende voorwaarde opgelegd: verdere inschrijving in de opleiding wordt geweigerd indien de student na het tweede inschrijvingsjaar niet geslaagd of gepredelibereerd is voor alle opleidingsonderdelen van dat startpakket, inclusief eventuele wissels van keuzeopleidingsonderdelen. Dit geldt ook voor studenten met een eerste inschrijving in dezelfde opleiding aan een andere instelling.

[...]

19.4 Een student wordt gepredelibereerd voor een startpakket van ten minste 50 studiepunten en krijgt de toelating om de opleiding verder te zetten indien:

- de student een eindtotaal behaalt van minstens 50 op 100; en
- de gezamenlijke studieomvang, uitgedrukt in studiepunten, van de opleidingsonderdelen waarvoor de student niet is geslaagd, is maximum 12 studiepunten; en
- voor de opleidingsonderdelen waarvoor de student niet is geslaagd, heeft de student een examenresultaat van minimum 8/20 behaald.

Een student wordt gepredelibereerd voor een startpakket van ten minste 30 en maximum 49 studiepunten en krijgt de toelating om de opleiding verder te zetten indien:

- de student een eindtotaal behaalt van minstens 50 op 100; en
- de gezamenlijke studieomvang, uitgedrukt in studiepunten, van de opleidingsonderdelen waarvoor de student niet is geslaagd, is maximum 6 studiepunten; en
- voor de opleidingsonderdelen waarvoor de student niet is geslaagd, heeft de student een examenresultaat van minimum 8/20 behaald.

Een student met een startpakket dat kleiner is dan 30 studiepunten kan niet gepredelibereerd worden met tekorten en kan enkel toelating krijgen om de opleiding verder te zetten als deze voor alle opleidingsonderdelen een creditbewijs heeft behaald.

19.5 De door de faculteit aangeduide instantie wordt in een bijzondere vergadering samengeroepen als bijzondere individuele omstandigheden aan de orde zijn voor een student die niet beantwoordt aan de vooraf vastgestelde regels om gepredelibereerd te worden. Bijzondere individuele omstandigheden kunnen zowel studiegerelateerd als persoonlijk zijn.

De door de faculteit aangeduide instantie kan een student die niet aan de vooraf vastgestelde voorwaarden voor predeliberatie voldoet toch toelaten om de opleiding verder te zetten wanneer ze gemotiveerd oordeelt dat de student de opleiding met succes kan afwerken. In dat geval kan de door de faculteit aangeduide instantie beslissen dat een resultaat als deliberatiecijfer wordt geïdentificeerd en een bindende voorwaarde opleggen, zoals welke opleidingsonderdelen verplicht worden hernomen.

19.9 De faculteit wijst een facultaire of interfacultaire instantie aan die:

- naast de algemene bindende voorwaarden uit artikel 19.3 en 19.6 bijkomende bindende voorwaarden kan opleggen in de vorm van een aanpassing van het studieprogramma (met een minimum van 45 studiepunten), inclusief uitsluiting van opleidingsonderdelen van een volgend deel van het modeltraject., uitsluiting van predeliberatie voor studenten die niet aan een verplichte remediëring deelnamen en het verplicht hernemen van een opleidingsonderdeel waarvoor geen creditbewijs werd verworven in het startpakket.
- de in artikel 19.3, 19.6 en 19.7 vermelde 'sterk verwante opleidingen' kan bepalen. De Onderwijsraad keurt de lijst met sterk verwante opleidingen per faculteit goed voor 1 juli van het voorafgaande academiejaar.
- kan afwijken van eventuele volgtijdelijkheden voor studenten die ten minste 80% van het studieprogramma hebben verworven.

§1. Een student die verplicht een voltijds of deeltijds startpakket opneemt en na het eerste academiejaar minder dan 30% van het aantal studiepunten verworven heeft, krijgt een bijkomende bindende voorwaarde opgelegd door de Studievoortgangscommissie: de student is bij het samenstellen van het studieprogramma beperkt tot die opleidingsonderdelen waarvoor geen creditbewijs behaald werd in het voorgaande academiejaar. De Studievoortgangscommissie staat niet toe dat de student opleidingsonderdelen van het tweede of derde deel van het modeltraject opneemt in het studieprogramma.

Deze maatregel wordt niet opgelegd voor studenten die gestart zijn in het tweede semester van het eerste academiejaar.

§2. De Studievoortgangscommissie wordt in een bijzondere vergadering samengeroepen als bijzondere individuele omstandigheden aan de orde zijn voor een student die niet beantwoordt aan de vooraf vastgestelde regels om gepredelibereerd te worden. Bijzondere individuele omstandigheden kunnen zowel studiegerelateerd als persoonlijk zijn. De Studievoortgangscommissie kan een student die niet aan de vooraf vastgestelde voorwaarden voor predeliberatie voldoet toch toelaten om de opleiding verder te zetten wanneer ze gemotiveerd oordeelt dat de student de opleiding met succes kan afwerken. In dat geval kan de

Studievoortgangscommissie beslissen dat een resultaat als deliberatiecijfer wordt geïdentificeerd en een bindende voorwaarde opleggen, zoals welke opleidingsonderdelen verplicht worden hernomen.

De student moet de bijzondere omstandigheden aanvoeren bij de voorzitter van de Studievoortgangscommissie, uiterlijk daags vóór de predeliberatiedatum, zodat de Studievoortgangscommissie die omstandigheden kan beoordelen. Verzoeken die na de predeliberatiedatum worden ontvangen, worden onontvankelijk verklaard.

§3. Een student die oordeelt dat de beslissing, n.a.v. de ingeroepen bijzondere omstandigheden, aangetast is door een schending van recht, stelt een schriftelijk beroep in bij de voorzitter van Studievoortgangscommissie volgens de procedure zoals bepaald in artikel [1.11.1](#).

1.7.3 Omvang van het studieprogramma met een maatregel van studievoortgangbewaking

Een student die een maatregel van studievoortgangbewaking kreeg opgelegd overeenkomstig de bepalingen zoals vermeld in artikel [1.7.2](#), wordt beperkt tot de opname van maximaal 60 studiepunten in het studieprogramma, tenzij anders vermeld bij de kennisgeving van de maatregelen van studievoortgangbewaking ten aanzien van de student.

1.8 De ombudsdienst

Onderwijs- en examenreglement

3.3 Ombudsen

3.3.1 Bij de aanvang van het academiejaar maakt de faculteit bekend waar en wanneer de facultaire ombudspersoon (-personen) ter beschikking is (zijn).

Bij de aanvang van het academiejaar maakt de Onderwijsraad bekend waar en wanneer de centrale ombudspersoon ter beschikking is.

1.8.1 Facultaire ombudsdienst

Onderwijs- en examenreglement

20.2 Facultaire ombudspersonen

20.2. 1 De facultaire ombudspersonen treden op als contactpersoon en bemiddelaar bij geschillen tussen studenten en één of meer personeelsleden. De geschillen houden verband met de toepassing van het onderwijs- en examenreglement.

20.2.2 De facultaire ombudspersonen zijn bij voorkeur lid van het academisch personeel en worden in overleg met de studentenvertegenwoordigers in de faculteitsraad en voor ten minste één academiejaar aangewezen door de faculteit. Ook ATP-leden met een masterdiploma komen in aanmerking voor deze functie. De faculteit garandeert de continuïteit door bij voorkeur binnen de groep van ombudspersonen een persoon met grotere ombudsanciënniteit aan te stellen.

De faculteit houdt er bij de aanstelling rekening mee dat de ombudspersoon:

- vertrouwd is met het academisch onderwijs en de wijze waarop de examens verlopen;
- inzicht heeft in de wijze waarop examenroosters tot stand komen en een grondige kennis heeft van het examenreglement;
- zich onafhankelijk kan opstellen in geschillen tussen academisch personeel en studenten;
- zin heeft voor diplomatie en vertrouwelijke gesprekken kan voeren.

20.2.3 De facultaire ombudspersonen treden niet op als bemiddelaar bij geschillen over opleidingsonderdelen waarbij zij betrokken zijn.

20.2.4 De facultaire ombudspersoon (-personen) zijn ertoe gehouden tijdens de examenperiodes en de termijnen voor de beroepsprocedures beschikbaar te zijn.

20.2.5 Teneinde hun taak naar behoren te kunnen vervullen, hebben de facultaire ombudspersonen, ook vóór de bijeenkomst van de Examencommissie, recht op inlichtingen betreffende elk examen van de opleiding waarvoor zij optreden. Zij zijn daarbij tot geheimhouding verplicht.

20.2.6 Na de tweede examenzittijd maken de facultaire ombudspersonen een verslag op van de eventuele moeilijkheden die gerezen zijn. Dit verslag wordt uiterlijk op 1 november aan de faculteit en de centrale ombudspersoon bezorgd. Het verslag wordt ter bespreking geagendeerd op de faculteitsraad. Het verslag bespreekt de gevallen die in het afgelopen academiejaar moeilijkheden opleverden of tot specifieke oplossingen hebben geleid of die nog verdere besprekingen vereisen. Kwesties van louter administratieve aard zoals examenverschuivingen vanwege bewezen overmacht worden niet in het verslag opgenomen. Wanneer er zich geen problemen hebben voorgedaan, meldt de ombudspersoon dit ook in zijn jaarlijks verslag.

20.2.7 De facultaire ombudspersonen hebben verder volgende taken en verplichtingen:

- bemiddelen tussen student en examinator, met als doel het voorkomen of oplossen van problemen; deze bemiddelingsrol heeft in eerste instantie betrekking op de examensituaties, inbegrepen permanente evaluatie;
- voor algemenere onderwijsproblemen, bijvoorbeeld in verband met het verloop van de cursussen, de manier van lesgeven of de collegeroosters, doorverwijzen naar de juiste aanspreekpunten zoals de decaan van de faculteit, de voorzitter van de onderwijscommissie, de onderwijs- of studentenadministratie, de studiebegeleiders of de studentgerichte diensten en zo nodig optreden als bemiddelaar;
- verstrekken van informatie aan studenten over het examenreglement, na raadplegen van het departement onderwijs, de juridische dienst en/of de centrale ombudspersoon in geval van twijfel;
- doorverwijzen van studenten met functiebeperkingen of problemen zoals faalangst, stress, concentratieproblemen of slapeloosheid naar de studentgerichte diensten;
- doorverwijzen van studenten naar de bevoegde instantie in geval van grensoverschrijdend gedrag;
- bijwonen van examens op gemotiveerde vraag van de student of de examinator;
- inlichtingen vragen over de examens, eventueel vóór beraadslaging van de Examencommissie voor het vrijwaren van de rechten van alle partijen en in het bijzonder studenten, met inachtneming van de geheimhouding ten aanzien van de student;
- met raadgevende stem deelnemen aan de beraadslagingen van de Examencommissies voor het vrijwaren van de rechten van alle partijen en in het bijzonder studenten; dit betekent dat een ombudspersoon kan tussenkomen tijdens de besprekingen of een stemming kan vragen, al dan niet geheim;
- verstrekken van informatie bij intern beroep vóór en na de beraadslaging, waarbij het van belang is de studenten en de examinatoren te informeren over de procedure; de ombudspersoon geeft de studenten en de examinatoren raad en tracht een oplossing voor het gestelde probleem te vinden, maar treedt nooit in de plaats van de studenten of de examinatoren;
- adviseren van de bevoegde instanties bij fraude;
- naargelang de interne organisatie van de betrokken faculteit, instaan voor de registratie van de niet- deelname aan de examens en/of tussenkomen bij problemen bij het verplaatsen van examens ingeval van overmacht.

De samenstelling van de facultaire ombudsdienst wordt bij de start van het academiejaar vastgelegd door de Faculteitsraad. Op het [Studentenportaal](#) wordt een overzicht gepubliceerd.

1.8.2 Centrale ombudspersoon

Onderwijs- en examenreglement

20.3 Centrale ombudspersoon

20.3.1 De centrale ombudspersoon treedt op als contactpersoon en bemiddelaar bij geschillen tussen studenten en één of meer personeelsleden die het niveau van een faculteit overschrijden. De geschillen houden verband met de toepassing van het onderwijs- en examenreglement.

20.3.2 De centrale ombudspersoon dient over volgende essentiële kwaliteiten te beschikken:

- een grondige kennis hebben van het onderwijs- en examenreglement;
  - vertrouwd zijn met het academisch onderwijs en de wijze waarop het onderwijs en de examens verlopen;
  - zich onafhankelijk kunnen opstellen in geschillen tussen professoren en studenten;
  - inzicht hebben in de wijze waarop examenroosters tot stand komen;
  - diplomatisch zijn.
- Voor een mandaat als (plaatsvervangend) centrale ombudspersoon komen in aanmerking:

- ofwel een ZAP-lid,
- ofwel een ATP-lid vanaf functiegraad 9 en in bezit van een masterdiploma.

De centrale ombudspersoon wordt aangesteld door het Bestuurscollege op advies van de Onderwijsraad. Het mandaat van de centrale ombudspersoon heeft een duur van vier academiejaren en is hernieuwbaar.

20.3.3 Teneinde de taak naar behoren te kunnen vervullen, heeft de centrale ombudspersoon, ook vóór de bijeenkomst van de Examencommissie, recht op inlichtingen betreffende elk examen. De centrale ombudspersoon is daarbij tot geheimhouding verplicht.

20.3.4 Na de tweede examenzitting maakt de centrale ombudspersoon een verslag op van de eventuele moeilijkheden die gerezen zijn. Dit verslag wordt uiterlijk op 1 december aan de rector, de voorzitter van de Onderwijsraad en de voorzitter van de studentenraad bezorgd. Dit verslag mag de geheimhouding niet schaden.

20.3.5 De centrale ombudspersoon heeft verder volgende taken:

- bijstaan van de facultaire ombudspersonen in geval van twijfel over de interpretatie van het examenreglement;
- bijstaan van de ombudspersoon aangesteld in uitvoering van artikel 30 van het Statuut van de UA-student bij geschillen met studentenvertegenwoordigers over onderwijs- en examenproblemen;
- bemiddelen bij problemen (betwistingen, geschillen) tussen de voorzitter Examencommissie, de facultaire ombudspersoon en de betrokken student;
- in voorkomend geval horen van alle betrokken partijen op een hoorzitting;
- behandelen van klachten en na onderzoek een beslissing voorstellen aan de bevoegde instanties; de ombudspersoon vaardigt zelf geen beslissingen uit;
- verstrekken van informatie over studentenrechten en juridisch advies;
- doorverwijzen van studenten met functiebeperkingen of problemen zoals faalangst, stress, concentratieproblemen of slapeloosheid naar de studentgerichte diensten;
- bemiddelen bij problemen tussen doctorandi en hun promotor;
- voorstellen formuleren ter verbetering van de kwaliteit van het onderwijsproces en de organisatie van de examens;
- behandelen van klachten met betrekking tot de beschikbare faciliteiten en accommodatie;
- extern optreden als centraal ombudspersoon van de Universiteit Antwerpen.

I.9 Vergissingen en klachten

Onderwijs- en examenreglement

21.1 Materiële vergissingen

21.1.1 Wanneer een examenresultaat of een andere studievoortgangsbeslissing is aangetast door een materiële vergissing die wordt vastgesteld binnen een vervaltermijn van 10 kalenderdagen na de dag waarop de beslissing is genomen, zet de facultaire of interfacultaire instantie die de beslissing heeft genomen deze onverwijld recht, ongeacht of de gevolgen van deze rechtzetting al dan niet gunstiger of ongunstiger zijn voor de student.

Na de vermelde vervaltermijn, kan de betrokken facultaire of interfacultaire instantie de beslissing enkel intrekken en vervangen door een correcte beslissing in één van de volgende gevallen:

- indien de rechtzetting leidt tot een voor de student gunstiger beslissing
- indien de studievoortgangsbeslissing is aangetast door een zodanige grove en manifeste onregelmatigheid dat haar feitelijk bestaan dient genegeerd te worden door zowel de student als de betrokken instantie, ook al leidt dit tot een voor de student ongunstiger beslissing
- indien is komen vast te staan dat de beslissing door bedrog is uitgelokt, ook al leidt dit tot een voor de student ongunstiger beslissing.

21.1.2 Indien wordt vastgesteld dat een materiële vergissing leidt tot een te laag of te hoog leerkrediet, moet dit aan de rector worden gemeld binnen een vervaltermijn van tien kalenderdagen na de dag waarop het leerkrediet is aangepast. Indien de rector of diens plaatsvervanger het te hoge of te lage leerkrediet vaststelt, voert de universiteit binnen de vijftien kalenderdagen na de melding een leerkredietcorrectie door of dient ze daartoe een aanvraag in bij het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, rekening houdend met de gedragscode van de Databank Hoger Onderwijs.

21.2 Klachten over onderwijs

21.2.1 Bij klachten betreffende het onderwijs is de voorzitter van de onderwijscommissie of diens vertegenwoordiger het aanspreekpunt. De facultaire ombudspersoon kan zo nodig als bemiddelaar optreden. De voorzitter van de onderwijscommissie zorgt voor een passende behandeling van de klachten en rapporteert hierover jaarlijks aan de onderwijscommissie met een overzicht van de behandelde klachten.

Wanneer een examenresultaat of een andere studievoortgangsbeslissing is aangetast door een materiële vergissing die wordt vastgesteld binnen een vervaltermijn van 10 kalenderdagen na de dag waarop de beslissing is genomen, zet de docent of de voorzitter van de Examencommissie, naar gelang het geval, die de beslissing heeft genomen deze onverwijld recht, ongeacht of de gevolgen van deze rechtzetting al dan niet gunstiger of ongunstiger zijn voor de student.

I.10 Fraude en plagiaat

I.10.1 Begrippen fraude en plagiaat

Onderwijs- en examenreglement

15.2 Begrippen 'fraude' en 'plagiaat'

15.2.1 Als fraude wordt beschouwd het bedrog, het gebruik van vervalste documenten of andere onregelmatigheden bij de voorbereiding van en/of tijdens examens en evaluatiemomenten en inzage- en feedbackmomenten. Ook het bezit met de mogelijkheid tot gebruik van middelen waarmee fraude kan worden gepleegd zoals GSM en smart devices, wordt als fraude beschouwd; zelfs als dit slechts achteraf wordt vastgesteld.

15.2.2 Plagiaat wordt beschouwd als een vorm van fraude. Onder meer wordt als plagiaat beschouwd:

- a) het letterlijk overnemen, ook in vertaalde vorm, van een tekst of van de structuur van een tekst, tabellen, data, enz. zonder bronvermelding;
- b) het parafraserend overnemen van een substantieel deel van de inhoud of de strekking van een tekst (bv. de redenering, de argumentatie), zonder bronvermelding;
- c) het door anderen laten schrijven van een tekst of een substantieel deel ervan ('ghost writing'), zoals dit o.m. blijkt uit de mondelinge toelichting of de verdediging van de student.

Met 'bronvermelding' wordt een verwijzing naar zowel gepubliceerde als niet gepubliceerde bronnen bedoeld.

15.2.3 Inbreuken tegen de wetenschappelijke integriteit worden als fraude beschouwd ook als de opleidingsonderdelen dit niet expliciet als eindcompetentie vermelden. Voorbeelden van inbreuken op de wetenschappelijke integriteit zijn: ongeoorloofde manipulatie van data, het welzijn van proefpersonen (en dieren) veronachtzamen, het niet respecteren van de privacy, het verhinderen dat onderzoek kan gerepliceerd worden, het niet respecteren van de geldende ethische gedragscode.

§1. Voorbeelden van fraude zijn:

- het bij zich hebben en/of gebruiken van niet-toegestane materialen, technieken en hulpmiddelen tijdens het examen zoals o.m. een rekenmachine, een laptop, een usb, een Ipod, een gsm, een smartphone, een smartwatch, draadloze geluidsoortjes of een ander apparaat en alle andere smart devices; de student mag deze voorwerpen niet in de broekzak of op het lichaam bewaren, zelfs al zijn ze uitgeschakeld;
- het dragen van occasionele hoofddekseis zoals petjes of hoodies en zonnebrillen;
- het bij zich hebben van jas, tas, rugzak, vest, sjaal, heuptasje, brillentasje, pennenzak, snacks, notities, cursus, enz;
- het bij zich hebben en/of gebruiken van niet-toegestane boeken, wetboeken met niet-toegelaten annotaties of andere documentatie of raadplegen tijdens het examen;
- het bij zich hebben en/of gebruiken van een spiekbriefje, eigen notities, cursusmateriaal of aantekeningen tijdens een examen;
- afkijken bij of samenwerken met andere studenten of met hen, op welke wijze dan ook, binnen of buiten het lokaal informatie uitwisselen tijdens het examen;
- een andere identiteit aannemen om examen af te leggen;

- iemand verzoeken om het examen in plaats van zichzelf af te leggen (ook als dit uiteindelijk niet gebeurt);
- op ongeoorloofde wijze in het bezit zijn van examenvragen of -opgaven vóór het examen;
- een opdracht laten uitvoeren door anderen;
- een andere student helpen bij een onregelmatigheid of ertoe bijdragen.

Poging tot fraude wordt eveneens als fraude beschouwd. Er is sprake van een poging tot fraude wanneer een student de intentie heeft omgezet in een voorbereiding of begin van uitvoering die mislukt. Een voorbeeld is wanneer nog voor de aanvang van een examen wordt vastgesteld dat een student een ongebruikt spiekbrieffje bezit.

Deze opsomming is niet limitatief, de Fraudecommissie zal steeds op grond van de concrete feiten oordelen of er al dan niet sprake is van fraude.

§2. Een student die (grotendeels) teksten, gedachten, structuur van een tekst, data, e.d.m. letterlijk overneemt van andere auteurs én daarbij steeds op consequente wijze de bronnen vermeldt, plagieert niet. Dergelijke werkwijze zal wel aanleiding geven tot een lagere score aangezien de student geen eigen redeneringen formuleert, maar louter ideeën en gedachten van andere bronnen overneemt, zij het correct geciteerd.

I.10.2 Melding van fraude of plagiaat, behandeling van het dossier en rechten van de student

Onderwijs- en examenreglement

15.1 Fraudecommissie

15.1.1 De faculteit stelt bij het begin van het academiejaar vast op welke wijze de Fraudecommissie wordt samengesteld. Van de Fraudecommissie zijn ambtshalve lid de voorzitter en de secretaris van de Examencommissie waarbij de student is geregistreerd.

15.1.2 De facultaire ombudspersoon heeft het recht de vergaderingen van de Fraudecommissie bij te wonen met raadgevende stem.

15.4 Melding van fraude en plagiaat

15.4.1 Wie fraude of plagiaat vaststelt, meldt dit zo spoedig mogelijk aan de voorzitter van de Fraudecommissie en de facultaire ombudspersoon.

15.6 Rechten van de student

15.6.1 De student heeft het recht mondeling te worden gehoord door de Fraudecommissie en zich te laten bijstaan door een persoon naar keuze.

15.6.2 De beslissingen van de Fraudecommissie worden de student via aangetekend schrijven ter kennis gebracht.

§1. De melding van fraude of plagiaat wordt per e-mail verstuurd naar Fraudecommissie.rechten@uantwerpen.be en naar ombuds.rechten@uantwerpen.be.

De Fraudecommissie wordt samengeroepen om de feiten te onderzoeken en om te oordelen of er al dan niet sprake is van fraude of plagiaat.

De Fraudecommissie kan niet ambtshalve een fraudeprocedure opstarten. Een formele klacht is steeds nodig opdat de Fraudecommissie kan bijeen geroepen worden ter behandeling van een concreet dossier.

§2. De student heeft recht op inzage in de stukken, het recht om gehoord te worden en het recht zich te verdedigen tegen de ten laste gelegde feiten.

De student wordt per e-mail uitgenodigd om mondeling deel te nemen aan de zitting van de Fraudecommissie.

De student kan zich tijdens de zitting laten bijstaan door een raadsman of vertrouwenspersoon naar keuze. Het is niet mogelijk om zich te laten vertegenwoordigen zonder zelf aanwezig te zijn op de zitting.

§3. De facultaire ombudspersoon wordt per e-mail uitgenodigd om deel te nemen aan de zitting van de Fraudecommissie. De ombudspersoon treedt nooit op als de raadsman of vertrouwenspersoon van de student. De ombudspersoon ziet erop toe dat de fraudeprocedure correct verloopt.

I.10.3 Beslissingen en mogelijke sancties

Onderwijs- en examenreglement

15.5 Beslissingen op het gebied van fraude en plagiaat

15.5.1 De Fraudecommissie onderzoekt de feiten en oordeelt binnen een vervaltermijn van vijftien kalenderdagen na de melding of het fraude of plagiaat betreft. In dat geval legt zij één van de volgende sancties op:

1° de student krijgt in de betrokken zitting geen creditbewijs voor het betrokken opleidingsonderdeel of voor het betrokken deel van het opleidingsonderdeel en kan in het betrokken academiejaar niet meer slagen voor de opleiding op basis van eerder behaalde examenresultaten voor dit opleidingsonderdeel;

2° de student krijgt in het betrokken academiejaar geen creditbewijs voor het betrokken opleidingsonderdeel of voor het betrokken deel van het opleidingsonderdeel en kan in het betrokken academiejaar niet meer slagen voor de opleiding op basis van eerder behaalde examenresultaten voor dit opleidingsonderdeel;

3° de student krijgt geen creditbewijs toegekend voor meerdere opleidingsonderdelen in het betrokken semester of in de betrokken tweede zitting;

4° de student mag in het betrokken semester of in de betrokken tweede zitting niet meer deelnemen aan de examens en behaalt in dat semester of in de betrokken tweede zitting geen creditbewijzen;

5° de student mag in geen enkele examenzitting van het lopende academiejaar nog deelnemen aan de examens en behaalt in het lopende academiejaar geen creditbewijzen meer;

6° de student wordt uitgesloten van verdere inschrijving in de instelling in ernstige, uitzonderlijke gevallen (bijvoorbeeld recidive).

15.5.2 In afwachting van de beslissing van de Fraudecommissie, kan de student het examen waar de onregelmatigheid werd vastgesteld afwerken en andere examens afleggen.

15.5.3 Wie heeft meegewerkt aan het plegen van een onregelmatigheid zoals bedoeld in artikel 15.2, stelt zich bloot aan een tuchtprocedure op grond van artikel 33 en 34 van het Statuut van de Student UAntwerpen. Indien de Fraudecommissie tot de bevinding komt dat een student medeplichtig is aan plagiaat vraagt ze aan de decaan klacht neer te leggen bij de studentenbemiddelaar overeenkomstig artikel 33, 34 en 36 van het Statuut van de Student – UAntwerpen.

De beslissingen van de facultaire Fraudecommissie worden de student per aangetekend schrijven en ook per e-mail ter kennis gebracht.

I.11 Beroepen

I.11.1 Intern beroep

Onderwijs- en examenreglement

5.3 Registratie van een student voor één of meerdere studieprogramma's in een academiejaar

5.3.6 Een student die oordeelt dat de registratie van het studieprogramma in het studenteninformatiesysteem (SisA) aangetast is door een schending van het recht, stelt met eventuele hulp van de facultaire ombudspersoon schriftelijk een verzoek tot herziening van de registratie in bij de door de faculteit aangewezen facultaire of interfacultaire instantie volgens de procedure van het intern beroep beschreven in artikel 21.4.

5.4 Volgtijdelijkheid van opleidingen en programma's

5.4.2 Een student die oordeelt dat een ongunstige beslissing betreffende het combineren van opleidingen aangetast is door een schending van het recht, stelt met eventuele hulp van de facultaire ombudspersoon schriftelijk een verzoek tot heroverweging van de beslissing in bij de door de faculteit aangewezen facultaire of

interfacultaire instantie die de beslissing heeft genomen volgens de procedure van het intern beroep beschreven in artikel 21.4.

6.2 Bijzondere onderwijs- en/of examenfaciliteiten voor bepaalde studenten

6.2.12 Een student die oordeelt dat een ongunstige beslissing aangaande de toekenning van bijzondere onderwijs- en/of examenfaciliteiten aangetast is door een schending van het recht, stelt met eventuele hulp van de facultaire ombudspersoon een schriftelijk verzoek tot heroverweging van de beslissing in bij de Beroepscommissie Bijzondere Faciliteiten via beroepenBF@uantwerpen.be volgens de procedure van het intern beroep beschreven in artikel 21.4.

6.3 Gebruik en verspreiding onderwijs- en studiemateriaal

6.3.1 [...] Een lesopname wordt niet aanvaard als bewijsmateriaal in een beroepsprocedure tegen een examenresultaat.

Artikel 9 Vrijstelling en diploma op basis van bewijzen van bekwaamheid en EVK's

9.4 Een student die oordeelt dat een ongunstige beslissing met betrekking tot vrijstellingen of de uitreiking van een diploma op basis van bewijzen van bekwaamheid of eerder verworven kwalificaties, aangetast is door een schending van het recht, stelt met eventuele hulp van de facultaire ombudspersoon een schriftelijk verzoek tot heroverweging van de beslissing in bij de door de faculteit aangewezen facultaire of interfacultaire instantie die de beslissing heeft genomen volgens de procedure van het intern beroep beschreven in artikel 21.4.

15.6 Rechten van de student

15.6.3 Een student die oordeelt dat de beslissing van de Fraudecommissie aangetast is door een schending van het recht, stelt met eventuele hulp van de facultaire ombudspersoon een schriftelijk beroep in bij de door de rector aangestelde commissie volgens de procedure van het intern beroep beschreven in artikel 21.4.4.

Artikel 19 Maatregelen ter bewaking van de studievoortgang

19.13 Een student die oordeelt dat een ongunstige studievoortgangsbeslissing aangetast is door een schending van het recht, stelt met eventuele hulp van de facultaire ombudspersoon een schriftelijk verzoek tot heroverweging van de beslissing in bij de in artikel 19.9 bedoelde facultaire of interfacultaire instantie volgens de procedure van het intern beroep beschreven in artikel 21.4.

21.3 Examenbetwistingen

21.3.1 Een student die oordeelt dat een definitief examenresultaat of een beslissing van de Examencommissie aangetast is door een schending van het recht, stelt met eventuele hulp van de facultaire ombudspersoon een schriftelijk verzoek tot heroverweging van de beslissing in bij de door de faculteit aangewezen facultaire of interfacultaire instantie volgens de procedure van het intern beroep beschreven in artikel 21.4.

21.4 Interne beroepen

21.4.1 De student stelt intern beroep in tegen een examen- of deliberatieresultaat door middel van een schriftelijk verzoek gericht aan de in artikel 21.3.1 vermelde bevoegde facultaire of interfacultaire instantie met een aangetekend en ondertekend schrijven aan "de interne beroepsinstantie, per adres rector van de Universiteit Antwerpen, Middelheimlaan 1, 2020 Antwerpen" en tevens via e-mail naar interneberoepen@uantwerpen.be. Dit verzoek wordt verstuurd binnen een vervaltermijn van zeven kalenderdagen die ingaat op de dag na deze van de definitieve bekendmaking van de examen- of deliberatieresultaten.

De student stelt intern beroep in tegen andere studievoortgangsbeslissingen door middel van een schriftelijk verzoek gericht aan de in artikels 5.3.6, 5.4.2, 6.2.12, 9.4, en 19.13 vermelde bevoegde facultaire of interfacultaire instantie binnen een vervaltermijn van zeven kalenderdagen die ingaat op de dag na de kennisgeving van de genomen beslissing aan de student.

Elk verzoek bevat een feitelijke omschrijving en motivering van de ingeroepen bezwaren. De bevoegde facultaire of interfacultaire instantie toetst de ontvankelijkheid van het ingediende beroep.

De facultaire of interfacultaire beroepsinstantie behandelt het beroep op stukken. De student ontwikkelt de argumenten in het verzoekschrift, de betrokken examiner(en) en/of voorzitter wordt om een schriftelijke

reactie gevraagd. De voorzitter van de beroepsinstantie bepaalt of eventuele bijkomende onderzoekshandelingen nodig zijn.

21.4.2 Alle interne beroepen leiden op gemotiveerde wijze tot een bevestiging van de oorspronkelijke beslissing of tot een herziening van deze beslissing.

21.4.3 Alle beslissingen na intern beroep worden aan de student ter kennis gebracht binnen een termijn van twintig kalenderdagen, die ingaat op de dag na deze waarop het beroep is ingesteld. Daarbij wordt de inhoud van artikel 21.5.1 vermeld alsook bij wie de student terecht kan voor meer informatie over de beslissing.

21.4.4 Interne beroepen tegen sancties van een facultaire Fraudecommissie worden centraal behandeld door een door de rector aangestelde commissie van 6 ZAP-leden voorgezeten door een vice-rector.

De student stelt dit intern beroep in binnen een vervaltermijn van zeven kalenderdagen die ingaat op de dag na de kennisgeving van de opgelegde sanctie aan de student door middel van een aangetekend en ondertekend schriftelijk verzoek gericht aan de centrale Fraudecommissie, per adres rector van de Universiteit Antwerpen, Middelheimlaan 1, 2020 Antwerpen” en tevens via e-mail naar interneberoepen@uantwerpen.be. De student wordt mondeling gehoord en kan zich laten bijstaan door een persoon naar keuze.

Het intern beroep leidt op gemotiveerde wijze tot een bevestiging van de oorspronkelijke sanctie of tot een herziening van deze sanctie.

De beslissing na intern beroep wordt aan de student ter kennis gebracht binnen een termijn van twintig kalenderdagen, die ingaat op de dag na deze waarop het beroep is ingesteld. Daarbij wordt de inhoud van artikel 21.5.1 vermeld en bij wie de student terecht kan voor meer informatie over de beslissing.

I.11.1.1 Facultaire beroepsinstanties

§1. In volgende gevallen dient de student het intern beroep of de heroverweging in bij de voorzitter van de Studievoortgangscommissie:

- een student die oordeelt dat de registratie van het studieprogramma in het studenteninformatiesysteem SisA aangetast is door een schending van het recht, dient een verzoek tot herziening van de registratie in;
- een student die oordeelt dat een ongunstige beslissing betreffende het combineren van opleidingen aangetast is door een schending van het recht, dient een verzoek tot heroverweging in;
- een student die oordeelt dat een ongunstige beslissing met betrekking tot vrijstellingen of de uitreiking van een diploma op basis van bewijzen van bekwaamheid of eerder verworven kwalificaties, aangetast is door een schending van het recht, dient een verzoek tot heroverweging van de beslissing in;
- een student die oordeelt dat een ongunstige studievoortgangsbeslissing aangetast is door een schending van het recht, dient een verzoek tot heroverweging van de beslissing in.

§2. In volgende gevallen dient de student het intern beroep in bij de voorzitter van de Examencommissie:

- een student die oordeelt dat een definitief examenresultaat of een beslissing van de Examencommissie aangetast is door een schending van het recht, dient een verzoek tot heroverweging van de beslissing in;
- een student die zich beriep op bijzondere omstandigheden in de zin van artikel 17.1.6. OER en die oordeelt dat de beslissing van de Examencommissie aangetast is door een schending van recht, stelt een schriftelijk beroep in.

§3. In volgende gevallen dient de student het intern beroep in bij een centrale beroepsinstantie:

- een student die oordeelt dat een ongunstige beslissing aangaande de toekenning van bijzondere onderwijs – en examenfaciliteiten aangetast is door een schending van het recht, stelt een schriftelijk verzoek tot heroverweging van de beslissing in bij de Beroepscommissie Bijzondere Faciliteiten via beroepenBF@uantwerpen.be;
- een student die oordeelt dat de beslissing van de Fraudecommissie aangetast is door een schending van het recht, stelt een schriftelijk beroep in bij de door de rector aangestelde Centrale Fraudecommissie.

I.11.1.2 Procedure

Een intern beroep of heroverweging dat gericht is aan de voorzitter van de Studievoortgangscommissie, wordt ingediend via het [digitaal formulier](#).

Een intern beroep dat gericht is aan een andere facultaire of centrale beroepsinstantie, wordt ingediend zoals omschreven in het desbetreffende artikel van het onderwijs- en examenreglement.

I.11.2 Extern beroep

Onderwijs- en examenreglement

21.5 Extern beroep

21.5.1 Na uitputting van het intern beroep kan de student tegen een beslissing van een Examencommissie of een andere studievoortgangsbeslissing beroep instellen bij de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, Hendrik Consciencegebouw, Koning Albert II laan 15 bus 130, 1210 Brussel (voor meer informatie, zie <http://onderwijs.vlaanderen.be/raad>).

De student moet dit verzoekschrift indienen bij ter post aangetekende brief, op straffe van onontvankelijkheid ondertekend, binnen een vervaltermijn van zeven kalenderdagen, die ingaat de dag na die van de kennisgeving van de beslissing van de interne beroepsprocedure. Indien een tijdige interne beroepsbeslissing uitblijft, moet de student dit verzoekschrift indienen binnen een vervaltermijn van zeven kalenderdagen, die ingaat de dag na het verstrijken van de termijn voor het meedelen van de interne beroepsbeslissing.

De student bezorgt op hetzelfde ogenblik een kopie van het verzoekschrift zowel per mail aan interneberoepen@uantwerpen.be als per aangetekende brief aan de rector (adres: Rector Universiteit Antwerpen, Middelheimlaan 1, 2020 Antwerpen).

21.5.2 Na vernietiging door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen van een onrechtmatig genomen beslissing vervalt de verplichting om bij aanvechting van een nieuwe ongunstige beslissing genomen in opvolging van de uitspraak van de Raad, de interne beroepsprocedure uit te putten vooraleer een beroep in te stellen bij de Raad.

BOEK II. MEESTERPROEF

Master in de rechten – *Master of Laws*

II.1 Algemeen

Onderwijs- en examenreglement

3.2 Facultaire reglementen masterproef en stage

3.2.1 De faculteit maakt voor 1 juli van het voorafgaande academiejaar haar reglement voor de masterproef definitief bekend.

3.2.2 De faculteit maakt voor 1 juli van het voorafgaande academiejaar haar reglement voor de stages definitief bekend.

Artikel 7 Masterproef en stages

7.1 Masterproef

De faculteit stelt een reglement op voor de masterproef, waarin ten minste de volgende wederzijdse rechten en plichten van de student en de faculteit worden beschreven:

- de goedkeuring van het onderwerp;
- de opvolging van het tijdschema;
- de begeleiding;
- de aanstelling van de beoordelaars waarbij elke masterproef wordt geëvalueerd door minstens 2 beoordelaars waarvan 1 beoordelaar niet als promotor of begeleider nauw betrokken was bij het tot stand komen van de masterproef;
- de criteria voor de beoordeling;
- de vormvereisten van het werkstuk met inbegrip van de gebruikte taal, onverminderd de bepalingen van artikel 8.

7.1.2 Indiening, bewaring en openbaarmaking

De student dient het werkstuk van de masterproef digitaal in via een door de universiteit ter beschikking gesteld platform. Het definitieve, beoordeelde werkstuk van de masterproef wordt voor duurzame digitale bewaring, onbeperkt in de tijd, opgeslagen in het Institutioneel Repositorium van de universiteit. Deze opslag, waarmee de student instemt, geeft geen recht op enige persoonlijke vergoeding.

De universiteit mag het werkstuk van de masterproef enkel openbaar maken na toestemming van de student en van de faculteit.

7.2 Stages

7.2.1 De faculteit stelt een reglement op voor de stages, waarin ten minste de volgende wederzijdse rechten en plichten van de student, de universiteit en de organisatie(s) waar de stage wordt verricht, worden beschreven:

- de aanvraag, de keuze en de toewijzing van de stageplaats(en);
- het doel, de inhoud, de vorm en de duur van de stage(s);
- het aanspreekpunt voor de student;
- de begeleiding van de stage(s) vanuit de universiteit en vanuit de stageplaats(en);
- de stageovereenkomst met inbegrip van de risicoanalyse van de stageplaats en de verzekering;
- de deontologische regels die van toepassing zijn;
- de beoordeling van de stage(s).

7.2.2 Bij een stage als student van de Universiteit Antwerpen moet er steeds een stageovereenkomst zijn waarin de Universiteit Antwerpen één van de partijen is, of een stageregistratie bij een vrijwillige stage.

7.3. Valorisatie onderzoeksresultaten

7.3.1 Door hun inschrijving doen studenten afstand aan de Universiteit Antwerpen van alle rechten op mogelijke valoriseerbare onderzoeksresultaten, d.i. de onderzoeksresultaten die op het eerste zicht vatbaar zijn voor maatschappelijke implementatie en/of commercialisering, die zouden ontstaan naar aanleiding van hun deelname aan onderzoeksprojecten waarbij gebruik wordt gemaakt van kennis, middelen en/of uitrusting van de Universiteit Antwerpen. De promotor wijst bij de aanvang van de deelname aan een onderzoeksproject de student op de bepaling van dit artikel en meldt onverwijld vindingen aan de Dienst Valorisatie (Departement Onderzoek) met inbegrip van de al dan niet deelname van de student(en). Indien studenten geen gebruik maken van kennis, middelen of uitrusting van de Universiteit Antwerpen komen de resultaten aan hen zelf toe en kunnen zij hun rechten slechts door middel van een schriftelijke overeenkomst overdragen.

Artikel 19 Maatregelen ter bewaking van de studievoortgang

19.12 De faculteit kan, in bijzondere gevallen en op objectieve gronden, de stage of een ander praktisch opleidingsonderdeel vroegtijdig beëindigen, als de student door diens gedragingen blijkt heeft gegeven van ongeschiktheid voor de uitoefening van een beroep waartoe de opleiding opleidt.

De student van wie de stage of het praktische opleidingsonderdeel met toepassing van het eerste lid is beëindigd, heeft geen recht op een tweede examenkans.

De faculteit motiveert omstandig de beslissing om een stage of praktisch opleidingsonderdeel vroegtijdig te beëindigen.

II.1.1 Beschrijving

§1. De meesterproef is een verplicht onderdeel van de opleidingen tot het behalen van de graad van master in de rechten.

§2. De meesterproef is opgesplitst in drie opleidingsonderdelen:

- tijdens de masteropleiding volgen de studenten een stage of een Legal clinic naargelang de mogelijkheden die geboden worden in de desbetreffende masteropleiding (6 studiepunten voor master in de rechten in het tweede masterjaar, 9 studiepunten voor Master of Laws in het eerste masterjaar);
- tijdens het eerste masterjaar stellen de studenten een onderzoeksvoorstel op ter voorbereiding van hun thesis (3 studiepunten) en starten de studenten de administratieve aanvraag voor hun stage;
- tijdens beide masterjaren schrijven de studenten een thesis die zij op het einde van het tweede masterjaar mondeling verdedigen (18 studiepunten).

II.1.2 Doelstellingen - eindcompetenties

§1. De opleiding rechten moet in de eerste plaats vakbekwame en maatschappelijk bewaamde juristen vormen, met een kritische geest, die zelfstandig probleemsituaties kunnen ontleden en tot een oplossing brengen, en daarom analytisch maar ook synthetisch moeten kunnen denken. Kenmerkend voor de masteropleiding is het origineel en creatief samenbrengen en integreren van bekwaamheden, kennis en ervaringen om zo tot nieuwe kennis en oplossingen te komen.

§2. Bij de invoering van de meesterproef staat de ontwikkeling van de volgende vaardigheden centraal:

Wat betreft de stage

- Juridisch vakmanschap
  - De student krijgt door praktijkervaring voeling met de feitelijke relevantie van de rechtswetenschap – verband tussen theorie en praktijk begrijpen;
  - De student verwerft inzicht in de praktische verwerking van het recht: de aanpak van een juridisch probleem begrijpen en oplossingsgericht leren werken.
  - De student selecteert, begrijpt en bestudeert een oplossingsproces uit het juridische beroepenveld.
  - De student kan correct omgaan met het gegeven 'beroepsgeheim'.
  - De student kan het oplossingsproces kaderen binnen een breder maatschappelijk kader.
- Schriftelijke vaardigheden
  - De student kan een gestructureerde analyse maken van een juridische praktijk;
  - De student rapporteert helder tijdens de stagewerkzaamheden en in het stageverslag;
  - De student rapporteert over de juridische relevantie en oplossingsgerichte benadering een probleem;
  - De student stelt alle werkdocumenten en het stageverslag op in correct Nederlands of Engels (naargelang het geval);
  - De student maakt juist gebruik van de toepasselijke juridische terminologie;
  - De student levert een stageverslag af van kwaliteit, dat overeenstemt met het masterniveau.
- Algemene communicatieve en organisatorische vaardigheden
  - De student kan in teamverband werken in een beroepsomgeving;
  - De student organiseert de stagewerkzaamheden op een efficiënte manier en communiceert hier helder over;

- De student is beleefd en gedraagt zich professioneel op de werkvloer en ten aanzien van het universitair personeel;
- De student kan op een positieve wijze omgaan met kritiek en evaluatie gedurende het verloop van de opdrachten.

Wat betreft de Legal clinic

- Juridisch vakmanschap
  - De student krijgt door praktijkervaring voeling met de feitelijke relevantie van de rechtswetenschap – verband tussen theorie en praktijk begrijpen;
  - De student verwerft inzicht in de praktische verwerking van het recht: de aanpak van een juridisch probleem begrijpen en oplossingsgericht leren werken;
  - De student selecteert, begrijpt en bestudeert een oplossingsproces uit het juridische beroepenveld;
  - De student kan correct omgaan met het gegeven ‘beroepsgeheim’;
  - De student kan het oplossingsproces kaderen binnen een breder maatschappelijk kader.
- Schriftelijke vaardigheden
  - De student rapporteert helder in het eindverslag van de Legal clinic;
  - De student rapporteert over de juridische relevantie en oplossingsgerichte benadering een probleem;
  - De student stelt alle werkdocumenten en het eindverslag op in correct Engels;
  - De student maakt juist gebruik van de toepasselijke juridische terminologie;
  - De student levert een eindverslag af van kwaliteit, dat overeenstemt met het masterniveau.
- Mondelinge vaardigheden
  - De student rapporteert helder tijdens het verloop van de Legal clinic;
  - De student rapporteert helder over een specifiek juridisch probleem;
  - De student geeft blijk van het mondeling kunnen opbouwen van een synthese en argumentatie;
  - De student verdedigt het eindverslag van de Legal clinic mondeling.
- Algemene communicatieve en organisatorische vaardigheden
  - De student kan in teamverband werken in een beroepsomgeving;
  - De student organiseert de werkzaamheden op een efficiënte manier en communiceert hier helder over;
  - De student is beleefd en gedraagt zich professioneel op de werkvloer en ten aanzien van het universitair personeel;
  - De student kan op een positieve wijze omgaan met kritiek en evaluatie gedurende het verloop van de opdrachten.

Wat betreft het onderzoeksvorstel

- Juridisch vakmanschap
  - De student is in staat om relevante (internationale) bronnen te vinden in functie van het (rechtsvergelijkend) onderzoek, met behulp van de juridische databanken;
  - De student bakent op basis van een ruime literatuurstudie het onderzoek helder af;
  - De student formuleert een relevante en haalbare onderzoeksvraag;
  - De student kiest de gepaste onderzoeksmethode en kan deze keuze verantwoorden in het licht van de onderzoeksvraag;
  - De student stelt een logisch opgebouwde inhoudsopgave op;
  - De student kan het bronnenmateriaal verwerken in een bibliografie.
- Schriftelijke vaardigheden
  - De student kan het onderzoek helder beschrijven;
  - De student stelt het onderzoeksvorstel op in correct Nederlands, Engels of Frans, naargelang het geval;
  - De student maakt juist gebruik van de toepasselijke juridische terminologie;
  - De student geeft de verwerkte bronnen correct weer. Dit impliceert ook het gebruik van voetnoten.
- Algemene communicatieve en organisatorische vaardigheden
  - De student kan op een positieve wijze omgaan met kritiek en evaluatie gedurende het verloop van de opdracht.

Wat betreft de thesis

- Juridisch vakmanschap
  - De student kan de gevonden informatie analyseren, synthetiseren en verwerken;
  - De student kan zelfstandig betekenis toekennen aan de verzamelde informatie;
  - De student geeft blijk van een zelfstandig probleemoplossend vermogen en een onderzoeksgesteldheid op academisch niveau;
  - De student geeft blijk van een kritische reflectie tegenover de informatie, het uitgevoerde onderzoek en de resultaten ervan.
- Schriftelijke vaardigheden
  - De student kan een specifiek juridisch probleem op heldere wijze analyseren;
  - De student stelt de thesis op in correct Nederlands, Engels of Frans, naargelang het geval;
  - De student maakt juist gebruik van de toepasselijke juridische terminologie;
  - De student geeft de verwerkte bronnen correct weer;
  - De student is in staat om een heldere synthese te maken van het juridisch probleem alsook van de complexe juridische oplossing;
  - De student levert een verhandeling af van kwaliteit, die overeenstemt met het masterniveau.
- Mondelinge vaardigheden
  - De student rapporteert helder over het thesisverloop;
  - De student rapporteert helder over een specifiek juridisch probleem;
  - De student kan zijn onderzoek synthetiseren en beargumenteren.
  - De student verdedigt zijn thesis mondeling.
- Algemene communicatieve en organisatorische vaardigheden
  - De student organiseert de thesis op een efficiënte manier en communiceert hier helder over;
  - De student is beleefd en gedraagt zich professioneel op de werkvloer en ten aanzien van het universitair personeel;
  - De student kan op een positieve wijze omgaan met kritiek en evaluatie gedurende het verloop van de opdracht.

II.1.3 Koppeling aan één module

§1. De meesterproef binnen de master in de rechten - generieke opleiding en de Master of Laws, wordt in zijn geheel gekoppeld aan een module, d.w.z. dat de stage of Legal clinic, het onderzoeksvorstel en de thesis in dezelfde module zullen doorlopen worden. Bovendien moet de student verplicht minstens één semester deze module volgen gedurende het 1ste of 2de masterjaar.

De meesterproef binnen de master in de rechten - afstudeerrichting fiscaal recht situeert zich volledig binnen het fiscaal recht.

Voor de master in de rechten - generieke opleiding kan gekozen worden voor de module burgerlijk recht, Europees recht en internationaal privaatrecht, ondernemingsrecht, publiekrecht, strafrecht of sociaal recht. Er kan ook gekozen worden om de meesterproef te koppelen aan de vrije module, maar enkel wanneer de opgenomen grondige en bijzondere studie uit éénzelfde module komen.

Studenten van de master in de rechten die op Erasmus gaan of een module van de Master of Laws opnemen, kunnen ook een onderwerp opnemen uit de lijst van de Master of Laws. Deze studenten zullen bijgevolg hun stage koppelen aan Europees recht en internationaal privaatrecht.

Voor de Master of Laws kan gekozen worden voor de module European Constitutionalism and Fundamental Rights, Sustainable Development and Global Justice, Commercial Transactions & Disputes, Diversity and Law of Commercial Transactions: Rights & Governance.

§2. Eenmaal de module van de meesterproef is bepaald, kan hier niet meer worden op teruggekomen. Het is de verantwoordelijkheid van de student om erover te waken dat de module van de meesterproef wordt opgenomen in het studieprogramma van de masteropleiding.

II.1.4 Inschrijving voor de verschillende opleidingsonderdelen van de meesterproef

Onderwijs- en examenreglement

5.4 Volgtijdelijkheid van opleidingen en programma's

5.4.1[...]

Wanneer een student wordt toegelaten om zich gelijktijdig in te schrijven voor enerzijds een bacheloropleiding, schakel- of voorbereidingsprogramma en anderzijds een masteropleiding, mag de student zich niet registreren voor de meesterproef zolang de student niet geslaagd is voor de bacheloropleiding of het schakel- of voorbereidingsprogramma, tenzij de student hiervoor uitdrukkelijk de toelating krijgt van de faculteit.

§1. De masteropleiding bestrijkt in een modeltraject twee academiejaren. Studenten die een geïndividualiseerd traject volgen, doen gebeurlijk meer dan twee academiejaren over hun studie. De vermeldingen “eerste masterjaar” en “tweede masterjaar” moeten worden begrepen vanuit de structuur van een modeltraject. Het eerste masterjaar is bijgevolg te verstaan als het eerste jaar in de masterstudies waarin men is toegelaten tot de meesterproef. Het tweede masterjaar is bijgevolg te verstaan als het academiejaar waarin men in de masterstudies kan afstuderen.

§2. Studenten die het diploma van bachelor in de rechten nog niet hebben behaald, of het schakelprogramma rechten nog niet met succes hebben doorlopen, hebben geen toegang tot de Master of Laws en bijgevolg ook niet tot de opleidingsonderdelen van de meesterproef binnen de Master of Laws.

§3. Studenten die het diploma van bachelor in de rechten nog niet hebben behaald of het schakelprogramma rechten nog niet met succes hebben doorlopen, kunnen het opleidingsonderdeel ‘stage’ niet opnemen in hun studieprogramma van de master in de rechten (generieke opleiding en afstudeerrichting fiscaal recht). Studenten die het diploma van bachelor in de rechten nog niet hebben behaald of het schakelprogramma rechten nog niet met succes hebben doorlopen en in een geïndividualiseerd traject minimum 159 studiepunten verworven hebben in de bacheloropleiding of minimum 66 studiepunten verworven hebben in het schakelprogramma, kunnen onder bepaalde voorwaarden wel het opleidingsonderdeel ‘onderzoeksvorstel’ in hun studieprogramma van de masteropleiding (generieke opleiding en afstudeerrichting fiscaal recht) opnemen. Voor meer informatie over de concrete mogelijkheden, kunnen deze studenten terecht bij de facultaire studentenadministratie.

§4. Wanneer blijkt dat een student zich in strijd met voorgaande regels heeft ingeschreven voor een opleidingsonderdeel van de meesterproef, zal dit opleidingsonderdeel na verwittiging van de student uit het studieprogramma verwijderd worden.

§5. De toebedeling van de stageplaatsen voor het opleidingsonderdeel stage, gebeurt reeds in het eerste masterjaar. De student is verplicht om in maart van dit eerste masterjaar het keuzeformulier voor de stage in te dienen op de vastgestelde datum. Bij gebrek aan tijdige indiening wordt de student gecontacteerd via e-mail. Bij gebrek aan reactie binnen de week zal de student het opleidingsonderdeel stage niet kunnen opnemen in het daaropvolgende academiejaar.

§6. De student is verplicht om in het academiejaar waarin het opleidingsonderdeel ‘onderzoeksvorstel’ wordt opgenomen, een thesisonderwerp te kiezen op de vastgestelde datum. Bij gebrek aan tijdige indiening wordt de student gecontacteerd via e-mail. Bij gebrek aan reactie binnen de week wordt het opleidingsonderdeel ‘onderzoeksvorstel’ ambtshalve uit het studieprogramma verwijderd.

§7. De student kan zich enkel inschrijven voor het opleidingsonderdeel ‘thesis’, nadat minstens in een voorafgaand jaar het opleidingsonderdeel ‘onderzoeksvorstel’ werd opgenomen in het studieprogramma.

II.2 Organisatorische omkadering

II.2.1 Inleidende colleges voor studenten

§1. In het begin van het academiejaar wonen alle studenten, die zijn ingeschreven voor het opleidingsonderdeel 'onderzoeksvoorstel' en/of 'Legal clinic', een verplicht inleidend college bij waarin de meesterproef wordt toegelicht. De studenten krijgen tijdens dit college informatie over de doelstellingen en de praktische organisatie van de meesterproef.

§2. In het begin van het tweede semester wonen alle studenten die in aanmerking komen om in het daaropvolgend academiejaar het opleidingsonderdeel 'stage' op te nemen een inleidend college bij waarin de praktische organisatie van de stage wordt toegelicht.

II.2.2 Meesterproefportfolio

§1. Iedere student draagt de verantwoordelijkheid om tijdig alle noodzakelijke documenten in te leveren voor het meesterproefportfolio. Alle documenten betreffende de stage moeten elektronisch worden ingediend via Mobility Online of via mail aan de stagementor. Alle documenten betreffende het onderzoeksvoorstel en de Legal clinic worden ingediend via Blackboard of via e-mail aan de promotor. De thesis wordt ingediend via SisA.

§2. Studenten kunnen steeds via het studentenportaal en de cursussen in Blackboard alle informatie terugvinden over de specifieke indiendata en de wijze waarop de respectievelijke documenten moeten worden ingediend. Iedere student wordt geacht om de mededelingen op het studentenportaal en Blackboard regelmatig te raadplegen en de voorschriften strikt na te leven.

II.2.3 Meesterproefcoördinator

§1. De meesterproefcoördinator is verantwoordelijk voor de algemene opvolging van de meesterproef. De meesterproefcoördinator kan in samenspraak met het Dagelijks Bestuur bepaalde opdrachten delegeren.

Daaronder valt

- op academisch vlak:
  - het inleidend college voor de studenten van de master in de rechten (generieke opleiding en afstudeerrichting fiscaal recht);
  - de organisatie van de stage;
  - de organisatie van de thesis;
  - de coördinatie van de methodologische colleges.
- op administratief vlak:
  - de opvolging van de keuzes van studenten inzake thesisonderwerp en stageplaats;
  - het opvolgen en het up-to-date houden van de databank van stageplaatsen;
  - het onderhouden van de briefwisseling en contacten met de stageplaatsen;
  - de coördinatie van de praktische aspecten van het opleidingsonderdeel 'onderzoeksvoorstel' en 'thesis';
  - informatiepunt voor vragen en/of aanmelding geschillen ter voorlegging aan de Meesterproefcommissie;
  - het bijeenroepen van de Meesterproefcommissie en de voorbereiding van de vergaderingen van de Meesterproefcommissie;
  - het aanduiden op jaarbasis van de assessor.

De meesterproefcoördinator fungeert als stageverantwoordelijke, zijnde het aanspreekpunt van de Universiteit Antwerpen voor wat de uitvoering van de stage betreft. De stageverantwoordelijke is belast met het organiseren en de voorbereiding van de stage en het toezicht op de pedagogische begeleiding van en de evaluatie van de student. De facultaire studentenadministratie fungeert als stagecoördinator en zorgt voor de administratieve opvolging van de stage.

§2. De meesterproefcoördinator wordt bijgestaan door de coördinator van de Master of Laws voor bepaalde aspecten van de meesterproef binnen de Master of Laws.

Daaronder valt onder meer:

- op academisch vlak:
  - de eindverantwoordelijkheid voor de organisatie van de Legal clinic;
  - het inleidend college voor de studenten van de Master of Laws;
- op administratief vlak:
  - de groepsindeling van studenten met het oog op de Legal clinic;
  - de organisatie van de briefwisseling en contacten met de partnerinstellingen van de Legal clinic;
  - informatiepunt voor vragen en/of aanmelding geschillen ter voorlegging aan de Meesterproefcommissie met betrekking tot studenten van de Master of Laws.

II.2.4 Meesterproefcommissie

§1. De Meesterproefcommissie bestaat uit de volgende stemgerechtigde leden:

- de decaan of vice-decaan onderwijs;
- de meesterproefcoördinator (tevens voorzitter);
- de coördinator van de Master of Laws;
- een aantal ZAP-leden, jaarlijks aangeduid door het Dagelijks Bestuur, waarbij een voldoende diversiteit aan vakgebieden wordt beoogd;
- één AAP-lid.

Volgende personen wonen de vergaderingen van de Meesterproefcommissie bij met raadgevende stem:

- de ATP-leden die op de facultaire studentenadministratie belast zijn met de organisatie en ondersteuning van de meesterproef;
- alle AP-leden die door het Dagelijks Bestuur belast worden met een opdracht binnen de meesterproef.

§2. De belangrijkste taken van de Meesterproefcommissie zijn de volgende:

- controle op en goedkeuring van de lijst van stageplaatsen, de lijst met partnerinstellingen voor de Legal clinic en de lijst van thesisonderwerpen;
- het bevestigen van de aanstelling van de promotoren via een jaarlijkse gedetailleerde lijst;
- het bewaken van de evenredige verdeling van de belasting tussen de diverse leden van het AAP en het ZAP;
- het bewaken van de evenredige werklast op de stageplaatsen en in het raam van de Legal clinic;
- kwaliteitstoezicht op de stage, de Legal clinic en de thesissen;
- geschillen die rijzen in het raam van de meesterproef beslechten, al dan niet na tussenkomst van de ombudspersoon en de voorzitter van de Examencommissie van de masteropleiding (uitgezonderd ingeval van fraude);
- bespreken van allerhande praktische problemen op voorstel van de meesterproefcoördinator;
- in dringende gevallen afwijkingen toestaan op [Boek II](#) en deze rapporteren aan de Onderwijscommissie.

De Meesterproefcommissie beslist via gewone meerderheid.

II.2.5 Promotor - assessoren

§1. De promotoren dienen uiterlijk bij de start van de tweede zitting van elk academiejaar hun thesisonderwerpen met korte toelichting in op de door de faculteit vastgestelde wijze. Nadien worden de onderwerpen definitief vastgelegd door de Meesterproefcommissie en ondergebracht in één of meerdere modules of de afstudeerrichting fiscaal recht.

§2. Ieder ZAP-lid begeleidt als promotor een aantal thesissen. Het maximaal aantal thesissen per voltijds of deeltijds ZAP-lid wordt bepaald door het Dagelijks Bestuur rekening houdende met het aantal studenten dat ingeschreven is voor het opleidingsonderdeel 'onderzoeksvorstel' binnen de respectievelijke masteropleidingen. Bezoldigde BAP-leden met een proefschrift in de rechten kunnen door het Dagelijks Bestuur onder dezelfde voorwaarden aangewezen worden als promotor, indien dit verenigbaar wordt geacht met hun opdracht.

§3. De promotor begeleidt de student bij de thesis. De promotor is het enige aanspreekpunt van de student voor alle aspecten betreffende de thesis. Voor eventuele geschillen wordt verwezen naar artikel [II.12](#).

§4. De promotor wordt bijgestaan door twee assessoren, onder wie minstens één doctor op proefschrift. Bij thesissen die raakpunten hebben met andere disciplines, kan op voorstel van de promotor één van de assessoren deel uitmaken van een andere faculteit. Met het oog op de externe benchmarking van de meesterproef kan één van de assessoren een doctor op proefschrift zijn van een andere rechtsfaculteit. De assessoren treden op als lector en beoordelen de thesis mee.

Voor de beoordeling van de thesis binnen de *master in de rechten - generieke opleiding* en de *Master of Laws* gebeurt de samenstelling van de jury als volgt. De eerste assessor wordt aangeduid door de promotor. De tweede assessor wordt aangeduid door de meesterproefcoördinator, volgens een evenredige verdeling waarbij rekening wordt gehouden met het aanstellingspercentage en het aantal reeds toegewezen thesissen als promotor.

Voor de beoordeling van de thesis binnen de *master in de rechten -afstudeerrichting Fiscaal recht* wordt de jury samengesteld door de meesterproefcoördinator in overleg met de coördinator van de afstudeerrichting Fiscaal recht.

Het feit dat het thesisonderwerp zich situeert in een rechtsdomein waarmee een assessor minder vertrouwd is, is geen bezwaar om op te treden als assessor. In dat geval gebeurt de beoordeling van de juistheid en volledigheid van de juridische analyse en de bronnen in hoofdzaak door de andere leden van de jury.

II.2.6 Stagementor

§1. Elke student krijgt een stagementor toegewezen, m.n. de stagebegeleider binnen de stage-instelling.

§2. De taken van de stagementor zijn de volgende:

- contactpersoon en aanspreekpunt zijn van zowel de student als de meesterproefcoördinator;
- ervoor zorgen dat het stagecontract en de risicoanalyse correct worden ingevuld en ondertekend;
- zorgen voor de begeleiding van de student tijdens de stage;
- feedback geven aan de student over zijn werkzaamheden tijdens de stage;
- het beoordelen van de stagewerkzaamheden en het stageverslag aan de hand van het evaluatieformulier. Het evaluatieformulier van de stagementor wordt bewaard door de facultaire studentenadministratie.

II.2.7 Mentor Legal clinic

§1. Elke groep van studenten krijgt een mentor toegewezen, m.n. de vertegenwoordiger van de partnerinstelling die de opdracht(en) in het raam van de Legal clinic zal begeleiden.

§2. De taken van de mentor Legal clinic zijn de volgende:

- toelichting geven bij de opdracht(en) tijdens de eerste bijeenkomst op de universiteit of in het kantoor van de partnerinstelling;
- minimaal één bijeenkomst organiseren voor de studenten op de universiteit of in het kantoor van de partnerinstelling (of online indien een fysieke bijeenkomst onmogelijk is);
- aanwezig zijn en ondersteuning bieden tijdens de afsluitende bijeenkomst, waarop de studenten hun eindverslag mondeling toelichten aan de belanghebbenden;
- beoordelen van het eindverslag en de mondelinge toelichting ervan.

II.2.8 De moduleverantwoordelijke belast met de organisatie van de Legal clinic

§1. Binnen de Master of Laws wordt per module een moduleverantwoordelijke aangeduid die belast is met de organisatie van de Legal clinic. De moduleverantwoordelijke kan in samenspraak met de coördinator van de Master of Laws bepaalde opdrachten delegeren.

§2. De taken van deze moduleverantwoordelijke zijn:

- het kiezen en contacteren van de partnerinstelling;
- de studenten ondersteunen bij de planning van hun werkzaamheden;

- aanwezig zijn en ondersteuning bieden tijdens de afsluitende bijeenkomst, waarop de studenten hun eindverslag mondeling toelichten aan de belanghebbenden;
- beoordelen van het eindverslag en de mondelinge toelichting ervan, eventueel bijgestaan door één of meer collega's.

II.2.9 Verzekering

De studenten zijn gedekt door de verzekeringspolis Burgerlijke Aansprakelijkheid en de verzekeringspolis Lichamelijke Ongevallen Studenten van de Universiteit Antwerpen. Voor studenten die een buitenlandse stage doorlopen, gelden de regels die gelden voor alle studenten die naar het buitenland gaan, welke staan opgenomen in de brochure van de dienst Internationale samenwerking.

II.3 Studiewijzer Stage

II.3.1 Algemene informatie

§1. De stage bestaat uit een verplichte werkervaring gedurende tien (al dan niet opeenvolgende) werkdagen binnen het juridische beroepenveld van de gekozen module of de afstudeerrichting fiscaal recht. Een aantal door de faculteit georganiseerde stages hebben een langere termijn omwille van hun specifiek karakter (o.a. buitenlandse stages of stages binnen specifieke organisaties).

§2. De stageplaatsen binnen de *master in de rechten - generieke opleiding* worden ondergebracht in diverse modules (burgerlijk recht, Europees recht en internationaal privaatrecht, ondernemingsrecht, publiekrecht, strafrecht, sociaal recht) en sectoren (magistratuur, parket, advocatuur, notariaat, gerechtsdeurwaarder, bedrijfsjurist, audit & consulting, overheidsinstellingen, werknemers/werkgeversorganisaties, non-profit sector).

§3. De stageplaatsen binnen de *master in de rechten - afstudeerrichting fiscaal recht* situeren zich uitsluitend in het fiscaal recht.

§4. Er is een beperkt aanbod aan buitenlandse stages. Deze stages staan open voor studenten van de *master in de rechten - generieke opleiding* en de *Master of Laws*.

§5. Het doel van de stage is in de eerste plaats verkennend, maar ook oplossingsgericht. De student dient over de werkzaamheden tijdens de stage schriftelijk te rapporteren.

§6. Studenten kunnen nooit stage lopen bij hun werkgever.

§7. De Meesterproefcommissie beslist over mogelijke sancties indien een student niet deelneemt aan de stage of de stage slechts gedeeltelijk heeft afgelegd.

§8. De regels die opgenomen zijn in de studiewijzer stage gelden voor alle studenten die stage lopen in het raam van hun meesterproef. Wanneer er specifieke regels gelden voor een welbepaalde groep van studenten, wordt dit uitdrukkelijk vermeld.

II.3.2 Praktisch verloop stage

II.3.2.1 Inleidend college

Tijdens het eerste inleidende college waarvan sprake onder artikel [II.2.1](#) wordt alle praktische informatie toegelicht. Studenten die hun stagekeuze pas doorgeven in het jaar na het opnemen van het onderzoeksvorstel, kijken zelf na op het studentenportaal wanneer deze infosessie doorgaat. Zij zien dit immers niet in hun collegerooster staan.

II.3.2.2 Mogelijkheid tot indienen keuzeformulier stage

§1. In beginsel dient een student het keuzeformulier stage in het eerste masterjaar in. De student die het diploma van bachelor in de rechten of het getuigschrift van het schakelprogramma rechten nog niet heeft

behaald, kan geen voorbereidende stage-aanvraag indienen met het oog op de opname van het opleidingsonderdeel meesterproef – stage in het daaropvolgende academiejaar. Deze regel geldt zowel voor de stage-aanvraag in de master in de rechten als de stage-aanvraag in de master in de rechten, afstudeerrichting fiscaal recht.

§2. Van voorgaande regel kan op verzoek van de student worden afgeweken, wanneer deze student cumulatief aan de hierna volgende voorwaarden voldoet. De student dient een aanvraag tot afwijking ten laatste de vrijdag van lesweek 23 via Blackboard in waarin wordt toegelicht waarom de student meent dat de vereiste vaardigheden zijn verworven om de stage aan te vatten, ondanks het feit dat de student nog geen diploma van bachelor in de rechten of het getuigschrift van het schakelprogramma rechten heeft behaald. De studietrajectbegeleiding beslist over dit verzoek.

Wat betreft de master in de rechten heeft de student die niet onder studievoorgangsbewaking in de bachelor of schakelprogramma staat:

- minstens 159 studiepunten in de bacheloropleiding of 66 studiepunten in het schakelprogramma verworven, en
- in het studieprogramma van de master in de rechten minstens opgenomen (of eerder een creditbewijs behaald voor):
  - alle zes verplichte opleidingsonderdelen van het eerste semester, en
  - meesterproef – onderzoeksvoorstel, en
  - één grondige studie
- een gemotiveerde aanvraag ingediend bij de studietrajectbegeleider waarin wordt aangegeven waarom die in het volgende academiejaar het opleidingsonderdeel meesterproef – stage wil opnemen.

Wat betreft master in de rechten, afstudeerrichting fiscaal recht, heeft de student die niet onder studievoorgangsbewaking in de bachelor of schakelprogramma staat:

- minstens 159 studiepunten in de bacheloropleiding of 66 studiepunten in het schakelprogramma verworven, en in het studieprogramma van de master in de rechten, afstudeerrichting fiscaal recht, minstens opgenomen (of eerder een creditbewijs behaald voor):
  - deontologie, insolventierecht m.i.v. zekerheden en internationaal privaatrecht
  - meesterproef – onderzoeksvoorstel, en
  - grondige studie personenbelasting m.i.v. belastingen in een meergelaagde staatsstructuur, en
  - grondige studie registratie- en successierechten en patrimoniumbeheer of vennootschapsbelasting m.i.v. herstructurerings
  - boekhoudrecht en financiële analyse
- een gemotiveerde aanvraag ingediend bij de studietrajectbegeleider waarin wordt aangegeven waarom die in het volgende academiejaar het opleidingsonderdeel meesterproef – stage fiscaal recht wil opnemen.

II.3.2.3 Toewijzing stageplaats voor studenten van de master in de rechten - generieke opleiding

§1. De module van de stage wordt bepaald door de module van het toegewezen thesisonderwerp. Elke student moet vijf keuze-sectoren opgeven. Er kan niet worden gegarandeerd dat alle sectoren beschikbaar zullen zijn voor alle modules en dat de door de student bij voorkeur aangeduide sector effectief als stageplaats zal worden toegewezen. De beslissing wordt genomen door de Meesterproefcommissie.

§2. Studenten kunnen zelf geen stageplaats voorstellen.

§3. Elke student vult op Blackboard een keuzeformulier in ten laatste de maandag van lesweek 26, 12:00u 's middags.

§4. In de loop van de maand mei wordt elke student persoonlijk geïnformeerd via het UAntwerpen-mailadres over de plaats waar de stage zal plaatsvinden. De toekenning van de stageplaats is definitief. Er kan geen andere stageplaats worden aangevraagd en er kan niet onderling geruild worden tussen studenten.

§5. De betrokken stagementoren worden door de meesterproefcoördinator per e-mail ingelicht over de identiteit van de betrokken student(en) die bij hen stage zullen lopen.

II.3.2.4 Stageplaats voor studenten van de master in de rechten - afstudeerrichting fiscaal recht

§1. Studenten uit de master in de rechten (afstudeerrichting fiscaal recht) solliciteren zelf voor een stageplaats in het fiscaal recht. De studenten krijgen een lijst met stageplaatsen die al vaker deel hebben genomen aan de stagewerking.

§2. Studenten kunnen op gemotiveerd verzoek zelf een stageplaats voorstellen. In dat geval beslist de meesterproefcoördinator na screening van de voorgestelde stageplaats of dit voorstel kan worden aanvaard. Er kan nooit stage worden gelopen bij een familielid of de eigen werkgever. Zomerstages en andere (betaalde) stages kunnen niet worden ingebracht als stage binnen de meesterproef.

§3. 30 juni wordt elke student geacht een stageplaats gevonden te hebben. De keuze van de stageplaats is op dit moment definitief. Er kan geen andere stageplaats worden aangevraagd.

§4. De betrokken stagementoren worden door de meesterproefcoördinator per e-mail ingelicht over de stagewerking.

II.3.2.5 Toewijzing buitenlandse stages

Voor buitenlandse stages geldt een aparte selectieprocedure en worden er bijkomende voorwaarden gesteld. Deze voorwaarden worden jaarlijks bekend gemaakt op Blackboard bij de start van het academiejaar naargelang het aanbod van de buitenlandse stages.

II.3.2.6 Contactname stagementor en eerste gesprek (enkel voor stages in België)

§1. De studenten nemen onmiddellijk na de mededeling van de hen toebedeelde stageplaats zelf contact op met de aangeduide stagementor of contactpersoon met het oog op de planning van een eerste gesprek met de stagementor.

§2. Tijdens het eerste gesprek maakt de student kennis met zijn stagementor, worden afspraken gemaakt met betrekking tot de stage, wordt de stageplanning bepaald en worden alle stagedocumenten uitgewisseld. De student neemt alle vereiste documenten mee naar het eerste gesprek. Het betreft:

- De schriftelijke voorbereiding van het eerste gesprek (beschikbaar in Mobility Online- zie ook §3)
- Het stagecontract indien er géén raamcontract met de stageplaats is, dit wordt duidelijk vermeld in de mededeling van de facultaire studentenadministratie (beschikbaar in Mobility Online - zie ook artikel [II.3.2.7](#))
- De risicoanalyse in één exemplaar (beschikbaar in Mobility Online - zie ook artikel [II.3.2.7](#))

§3. Van de studenten wordt verwacht dat ze zich grondig voorbereiden op het eerste gesprek met de stagementor. Deze voorbereiding moet schriftelijk gebeuren aan de hand van het modelformulier dat beschikbaar is in Mobility Online. De voorbereiding bestaat uit de volgende onderdelen:

- het opstellen van een curriculum vitae;
- inwinnen van informatie over de stageplaats, zodat de student zich een beeld kan vormen over de materies en zaken die behandeld worden op de stageplaats. Dit kan gebeuren door het bekijken van de website van de stageplaats, door informatie op te zoeken over de sector, ... Deze info wordt kort samengevat in het modelformulier;
- een korte toelichting waarin de student de motivering en verwachtingen ten aanzien van de stageplaats schetst.

Elke student neemt een afgedrukt exemplaar van de schriftelijke voorbereiding mee naar het kennismakingsgesprek met de stagementor. De schriftelijke voorbereiding moet tevens worden gepost via Mobility Online voorafgaand aan het gesprek, zodat dit document opgenomen kan worden in het meesterproefportfolio.

§4. Tijdens het eerste gesprek wordt de stageplanning in onderling overleg tussen de stagementor en de student vastgelegd. De stage kan op verschillende wijzen worden ingevuld: voltijds of deeltijds, opeenvolgende of

gespreide dagen, e.d. De studenten schikken zich naar de mogelijkheden en desiderata van de stagementoren en niet omgekeerd. Bij de planning wordt zoveel mogelijk rekening gehouden met het collegerooster van de student (zie ook artikel [II.3.2.8](#)).

§5. Gemaakte afspraken moeten worden nageleefd. Herhaald uitstel wordt door de stagementoren niet gewaardeerd en kan leiden tot eenzijdige beëindiging van de stage.

§6. Wanneer studenten moeilijkheden ondervinden bij het contacteren van hun stagementor en/of het vastleggen van de stageplanning, waarschuwen zij de facultaire studentenadministratie.

§7. Voor studenten uit de master in de rechten- afstudeerrichting fiscaal recht die zelf een stageplaats voorstellen, gelden aangepaste regels omtrent het eerste gesprek en de afhandeling van de stageformaliteiten. In dergelijke omstandigheden zal het sollicitatiegesprek gelden als eerste gesprek en worden de stageformaliteiten in orde gebracht na de formele bevestiging dat de stage aanvaard wordt in het raam van de meesterproef.

II.3.2.7 Stageplanning en stagedocumenten

§1. De stageplanning dient uiterlijk de laatste dag van de examenperiode in juni doorgegeven te worden via Mobility Online. Eventuele wijzigingen aan deze planning zijn mogelijk, maar dienen steeds voorafgaand aangepast te worden via Mobility Online.

§2. De stage kan uitgevoerd worden tussen 1 juli en 31 maart van het daaropvolgende kalenderjaar.

§3. Elke student laat de risicoanalyse en indien van toepassing de stageovereenkomst ondertekenen door zijn stagementor. De student dient de documenten in via Mobility Online.

§4. Voor buitenlandse stages geldt een afzonderlijke regeling rekening houdend met de specifieke vereisten van de buitenlandse stageplaatsen. De student die geselecteerd wordt voor een buitenlandse stage dient de stageplanning via de facultaire helpdesk door te geven, zodra de stageperiode werd bepaald.

II.3.2.8 Afwezigheid andere vakken en examens

§1. Afwezigheid wegens het uitvoeren van de stage vormt een geldige reden voor het niet bijwonen van andere vakken, maar enkel in de mate dat de student niet precies die dag een actieve bijdrage voor een ander vak dient te leveren. Er wordt géén stagedag ingepland tijdens het eerste college van het semester. Bij het maken van de stageplanning wordt zoveel mogelijk rekening gehouden met het collegerooster. Zeker in de vakken met permanente evaluatie is aanwezigheid aangewezen. Het wordt sterk aanbevolen maximum twee keer afwezig te zijn in een opleidingsonderdeel. De docenten kunnen steeds vervangende opdrachten opleggen.

§2. Voorgaande regel geldt niet voor het opleidingsonderdeel 'Communicatievaardigheden en conflictoplossingen' in de master in de rechten. Voor dit opleidingsonderdeel is aanwezigheid steeds verplicht en is de stage geen geldige reden om afwezig te zijn.

§3. Wanneer de student afwezig is tijdens een les, dient hij de docent hiervan op voorhand te verwittigen. De afwezigheid moet worden gestaafd met een bewijsstuk.

§4. Een student kan geen stage doen op een dag waarop hij examen dient af te leggen. Een reeds geplande stagedag waarvan later blijkt dat hij samenvalt met een examendag, dient door de student te worden verplaatst. Een geplande stagedag is geen reden om een aanpassing van het examenrooster te verzoeken.

II.3.2.9 Houding op de werkvloer – confidentialiteit

§1. Studenten gedragen zich tijdens de uitvoering van de stage op een professionele wijze, rekening houdend met de gedragscode en gangbare regels die binnen de stage-instelling van toepassing zijn. Dit houdt onder meer volgende zaken in:

- correct en verzorgd taalgebruik;

- aandacht voor eventuele dresscodes op de werkvloer (geen jeans, piercings, blote buiken, korte broeken, ...);
- professioneel en beleefd gedrag, zowel ten aanzien van de stagementor als andere collega's.

§2. De studenten ondertekenen een geheimhoudingsverklaring (voor stageplaatsen met raamcontract) of een stageovereenkomst die een uitgebreide confidentialiteitsverbintenis bevat. Niet-naleving van deze confidentialiteitsverbintenis kan verregaande gevolgen hebben, zowel ten aanzien van de mogelijkheid tot verderzetten/afmaken van de studies, als ten aanzien van de betrokken stage-instelling en/of beroepsvereniging en/of betrokken overheidsinstanties (bijvoorbeeld het betalen van een schadevergoeding, verbod uitoefenen beroep, weigering diploma).

§3. De studenten mogen geen software van de UAntwerpen gebruiken om aan opdrachten bij of voor de stage-instelling te werken.

II.3.3 Het stageverslag

II.3.3.1 Algemeen

§1. Elke student rapporteert over zijn stage in het verplichte stageverslag. Op basis van het stageverslag wordt beoordeeld of de student op een professionele en zakelijke wijze kan rapporteren over zijn werkzaamheden overeenkomstig de eindcompetenties opgesomd in artikel [II.1.2](#).

§2. Het stageverslag wordt zowel door de stagementor als de meesterproefcoördinator beoordeeld. Het stageverslag is tevens bestemd voor de kwaliteitscontrole op het verloop van de stage.

§3. Het stageverslag is géén chronologisch verslag van de stage, waarin de 10 stagedagen van het begin tot het einde worden besproken. Dat neemt niet weg dat het aangewezen is om voor persoonlijk gebruik een "logboek" bij te houden waarin alle activiteiten chronologisch worden beschreven. Dit logboek is bedoeld als werkinstrument om het stageverslag te kunnen opstellen, maar kan hier niet mee worden gelijkgesteld.

§4. In het stageverslag worden met het oog op de naleving van het beroepsgeheim de namen van de betrokken partijen geanonimiseerd.

§5. Het stageverslag omvat maximaal 15 pagina's (exclusief voorblad en bijlagen) opgesteld in de UAntwerpen huisstijl, lettertype Calibri 10, met interlinie 1,5 volgens het beschikbare sjabloon.

§6. In het stageverslag moeten geen rechtsbronnen worden verwerkt. Voor een goed begrip van het verslag kan het evenwel noodzakelijk zijn om bepaalde rechtsbronnen te verwerken. Dit gebeurt in voetnoot. Steeds moet wel voor ogen worden gehouden dat het stageverslag geen juridisch traktaat is.

II.3.3.2 Voorblad

Elke student dient het modelvoorbeeld te gebruiken dat beschikbaar is in Mobility Online. Op het voorblad komen de volgende gegevens voor: naam student; vermelding: meesterproef - stage Universiteit Antwerpen/Faculteit Rechten; sector en module of afstudeerrichting fiscaal recht; academiejaar.

II.3.3.3 Deel I: Algemeen beschrijvend deel

§1. Het eerste deel bestaat uit een omschrijving van de professionele werkomgeving en de stagewerkzaamheden.

§2. Volgende aspecten worden opgenomen:

- Identificatiegegevens van de stage-instelling: naam en adres kantoor; naam en functie van de stagementor; rechtsvorm van de stage-instelling.
- Beknopte schets van de professionele context waarin de stagiair werkte: vb. omvang van de dienst/kantoor; organogram, praktische organisatie; specialisaties; overzicht van de behandelde

materies op de stageplaats; enz. Het is niet de bedoeling om voor dit onderdeel passages van de website of brochures van de stage-instelling letterlijk over te nemen.

- Tijdstip van de stage: periode of specifieke data van de stage, voltijds/deeltijds,....
- Korte omschrijving van de stagewerkzaamheden (max ½ blz.):
  - beschrijving van type van opdracht(en) (advies opstellen, vergadering bijwonen; conclusies/vonnis opstellen, contract opstellen/aanpassen, juridische opzoeken doen, interne documenten voorbereiden, enz.);
  - beschrijving van omvang van opdrachten (meerdere korte opdrachten m.b.t. verschillende dossiers; grote opdracht(en) gespreid over de stageduur; ...).

II.3.3.4 Deel II: Juridisch inhoudelijk deel

§1. Het tweede deel bestaat uit een toelichting bij één of meer cases of juridische opdrachten, waaraan de student (mee)werkte. Het is de bedoeling dat minstens één juridisch oplossingsproces wordt besproken. Dergelijk oplossingsproces kan gebaseerd zijn op een pleitdossier, het opmaken van een contract of een rapport, het voorbereiden van een juridisch advies, e.d. Het is niet de bedoeling dat de student alle juridische problemen bespreekt waarmee hij tijdens zijn stage werd geconfronteerd. Indien de student tijdens de stage meerdere kleine opdrachten kreeg, kiest hij er een beperkt aantal uit, die in het stageverslag worden toegelicht. Deze cases of opdrachten worden zo gekozen dat zij samen zo representatief mogelijk zijn voor de stage. Het moet gaan om juridisch-theoretische problemen, veeleer dan om louter praktische toepassingsmoeilijkheden.

§2. Bij de bespreking van het juridisch oplossingsproces kunnen volgende elementen aan bod komen:

- een korte schets van de feiten en/of van de opdracht waarin de probleemstelling kadert. Hierbij kan aandacht besteed worden aan de wijze van aanbrengen van het probleem (op verzoek van een cliënt/op verwijzing/via andere dienst(en): intern of extern). Licht tevens toe welk eindproduct verwacht werd voor dit oplossingsproces (vb. een advies, een conclusie, een vonnis, een voorstelling aan kantoorgenoten, een informatiebrochure voor het cliënteel, een update van een databank, enz.);
- een duidelijke en zo precies mogelijke omschrijving van het juridisch probleem;
- welke bronnen werden er gebruikt om tot een oplossing te komen, o.a. eigen/interne stukken, briefwisseling, materiaal overhandigd door de cliënt of partijen, juridisch bronnenmateriaal. Het is niet noodzakelijk om een bibliografie toe te voegen van de gebruikte juridische bronnen. Welke stappen worden naar de oplossing toe gezet: contacten/briefwisseling/verwijzing/procedure/...?;
- de juridische oplossing of de eventuele voortgang in de oplossing van de zaak. Duid ook aan in welke mate de voorgestelde oplossing met zekerheid de juiste is en/of in welke mate hierover onzekerheid bestaat.

II.3.3.5 Besluit

In het besluit vat de student kort de belangrijkste punten, die hij geleerd heeft in het raam van zijn stage samen.

II.3.3.6 Bijlagen

De schriftelijke voorbereiding van het eerste kennismakingsgesprek en de CV worden verplicht als bijlage aan het stageverslag toegevoegd. Indien er verschillende bijlagen zijn, worden deze duidelijk genummerd.

II.3.4 Indiening stageverslag

§1. Het stageverslag wordt overgemaakt aan de stagementor uiterlijk twee weken na het afronden van de stage.

§2. De student dient binnen dezelfde termijn (twee weken na afloop van de stage) het stageverslag in via Mobility Online, zodat het bezorgd kan worden aan de meesterproefcoördinator en opgenomen kan worden in het meesterproefportfolio. Het verslag en de bijlagen worden in één pdf document ingediend.

II.3.5 Bedanking stagementor en evaluatie van de stage door de student

§1. Na afloop van de stage bedankt de student zijn stagementor schriftelijk. Deze bedanking kan desgevallend gebeuren samen met het indienen van het stageverslag bij de stagementor.

§2. Uiterlijk twee weken na afloop van de stage vult elke student een evaluatieformulier in met betrekking tot zijn stage (beschikbaar in Mobility Online). Het evaluatieformulier is enkel bedoeld voor intern gebruik. Het evaluatieformulier moet niet worden overgemaakt aan de stagementor.

II.4 Studiewijzer Legal clinic

II.4.1 Algemene informatie

§1. De Legal clinic is voorbehouden voor studenten van de Master of Laws. De Legal clinic kan mits toestemming van de coördinator van de Master of Laws vervangen worden door een buitenlandse stage, op voorwaarde dat de student geselecteerd is voor deze stage. In dat geval gelden de regels van de stage zoals hierboven beschreven in de Studiewijzer stage onverkort.

§2. In het kader van een Legal clinic voeren studenten een of meerdere concrete opdrachten uit, aangebracht door een of meerdere partnerinstellingen. Een Legal clinic wordt begeleid door een moduleverantwoordelijke of aangesteld personeelslid van de faculteit en een mentor, die de partnerinstelling vertegenwoordigt. Tijdens de werkzaamheden wordt geregeld overleg gepleegd tussen de studenten, de moduleverantwoordelijke en de mentor. Het eindverslag wordt door de studenten aan de mentor en de moduleverantwoordelijke gepresenteerd tijdens een intern of publiek evenement.

§3. De student volgt de Legal clinic van de module waaraan zijn thesis is verbonden.

§4. Het doel van de Legal clinic is het uitvoeren van één of meerdere opdrachten die bijdraagt tot de oplossing van een juridisch probleem.

§5. Werkstudenten kunnen geen Legal clinic volgen waarbij samengewerkt wordt met hun werkgever.

§6. De Meesterproefcommissie beslist over mogelijke sancties indien een student niet deelneemt aan de Legal clinic of de Legal clinic slechts gedeeltelijk heeft afgelegd.

II.4.2 Praktisch verloop Legal clinic

§1. Tijdens het eerste inleidende college waarvan sprake onder artikel [II.2.1](#), wordt de praktische organisatie van de Legal clinic toegelicht.

§2. De moduleverantwoordelijken bepalen: met welke partnerinstelling wordt samengewerkt, het verloop van de werkzaamheden en de concrete opdrachten. In de regel bevat een Legal clinic de volgende elementen:

- een toelichting van de opdracht(en) door de mentor binnen de partnerinstelling;
- een vergadering over de planning van de werkzaamheden, met ondersteuning van de moduleverantwoordelijke;
- organisatie en verdeling van de werkzaamheden door de studenten zelf;
- een of meerdere bezoeken aan de partnerinstelling;
- een of meerdere schriftelijke werkstukken;
- een mondelinge presentatie van het eindproduct.

§3. In het raam van de Legal clinic worden er tevens colleges georganiseerd over communicatievaardigheden en conflictoplossing. Actieve deelname aan deze colleges telt voor 10% mee in het eindcijfer van elke student.

II.4.3 Het eindverslag van de Legal clinic

§1. Het eindverslag van de Legal clinic bestaat uit de schriftelijke werkstukken die de studenten in opdracht van de partnerinstelling opgesteld hebben in het raam van de Legal clinic.

§2. De Legal clinic wordt steeds afgesloten met een mondelinge presentatie van het eindverslag.

II.4.4 Indiening eindverslag

Het eindverslag moet in elektronische vorm worden ingeleverd op het door de moduleverantwoordelijke (of de persoon die deze vervangt) vastgestelde tijdstip. Ten laatste op het vastgestelde tijdstip moeten alle schriftelijke werkstukken ingediend worden op Blackboard, zodat deze opgenomen kunnen worden in het meesterproefportfolio.

II.4.5 Bedanking van mentor en evaluatie van de Legal clinic door de student

§1. Na afloop van de Legal clinic bedanken de studenten de mentor van de Legal clinic op elektronische wijze.

§2. Na afloop van de Legal clinic vult elke student een evaluatieformulier in (beschikbaar op Blackboard). Het evaluatieformulier wordt binnen dezelfde termijn ingediend op Blackboard, zodat het opgenomen kan worden in het meesterproefportfolio. Het evaluatieformulier is enkel bedoeld voor intern gebruik. Het evaluatieformulier moet niet worden overgemaakt aan de mentor.

II.5 Studiewijzer Onderzoeksvorstel

II.5.1 Algemene informatie

§1. Ter voorbereiding van de thesis dient elke student een onderzoeksvorstel te schrijven. In het onderzoeksvorstel wordt het thesisonderwerp geschetst, worden één of meerdere onderzoeksvragen geformuleerd en wordt de vooropgestelde onderzoeksmethode toegelicht.

§2. Het voorafgaand opnemen van het opleidingsonderdeel 'onderzoeksvorstel en introductie tot stage' is een noodzakelijke voorwaarde om zich te kunnen inschrijven voor de daaropvolgende opleidingsonderdelen 'thesis' en 'stage'.

II.5.2 Praktisch verloop onderzoeksvorstel

II.5.2.1 De keuze en toedeling van het thesisonderwerp

§1. Alle studenten die ingeschreven zijn voor het opleidingsonderdeel 'onderzoeksvorstel en introductie tot stage' moeten een thesisonderwerp kiezen volgens één van de wijzen die hieronder zijn opgesomd.

§2. Een thesisonderwerp kan slechts door één student behandeld worden.

§3. De toedeling van de thesisonderwerpen wordt op Blackboard bekendgemaakt uiterlijk de vrijdag van lesweek 8.

§4. De toedeling van de thesisonderwerpen is definitief. Een wijziging naar een andere module of onderwerp is niet mogelijk. In uitzonderlijke gevallen kan hiervan worden afgeweken door de Meesterproefcommissie.

II.5.2.2 De methodologische colleges

§1. Ter voorbereiding en ondersteuning van het onderzoeksvorstel worden er een aantal colleges over methodologie gegeven voor alle studenten van de master in de rechten (generieke opleiding en afstudeerrichting Fiscaal recht). Tijdens deze colleges worden de studenten geïnformeerd over de verschillende aspecten die behandeld moeten worden in het onderzoeksvorstel.

§2. Het volgen van deze colleges in het eerste masterjaar is verplicht voor alle studenten van de master in de rechten (generieke opleiding en afstudeerrichting Fiscaal recht) die zijn ingeschreven voor het opleidingsonderdeel 'onderzoeksvorstel'. De exacte data en het uur van de colleges worden bekendgemaakt via SisA en Blackboard.

§3. Het volgen van de colleges in het tweede masterjaar is verplicht voor alle studenten van de master in de rechten (generieke opleiding en afstudeerrichting Fiscaal recht) die zijn ingeschreven voor het opleidingsonderdeel 'thesis'.

§4. In beide masterjaren worden ook seminars aangeboden waar studenten vrijblijvend aan kunnen deelnemen. Deze seminars hebben betrekking op algemene Methodologie en specifiek rond Empirisch onderzoek.

§5. Studenten van de Master of Laws dienen deze colleges niet te volgen, aangezien hun opleiding methodologische plichtvakken bevat.

II.5.3 De verschillende thesistrajecten

II.5.3.1 Standaardtraject

Het standaardtraject wordt gevolgd door alle studenten die niet aangesteld worden als aspirant-onderzoekers. Binnen het standaardtraject beschikken de studenten over twee mogelijkheden: het kiezen van een thesisonderwerp van een lijst op Blackboard of het voorstellen van een eigen thesisonderwerp.

II.5.3.1.1 Optie keuze thesisonderwerp van de lijst op Blackboard

§1. Een student die een thesisonderwerp kiest van de lijst, dient zijn voorkeursorwerpen door te geven via het formulier op Blackboard. Het aantal door te geven onderwerpen wordt duidelijk vermeld op het keuzeformulier.

§2. Er bestaat een lijst met thesisonderwerpen voor de master in de rechten - generieke opleiding, voor de master in de rechten - afstudeerrichting fiscaal recht en de Master of Laws.

§3. Bij het kiezen van het thesisonderwerp moet de student bijzonder letten op de module waarin dit onderwerp zich situeert. De module van het thesisonderwerp moet dezelfde zijn als minstens één module die de student zal volgen tijdens de masteropleiding. Er kunnen onderwerpen uit verschillende modules gekozen worden, het is de verantwoordelijkheid van de student om te zien dat hij de module van het uiteindelijk toebedeelde onderwerp in zijn programma opneemt (zie ook artikel [II.1.3](#)). Voorgaande regel geldt niet voor studenten van de master in de rechten - afstudeerrichting fiscaal recht die enkel onderwerpen uit het fiscaal recht kunnen kiezen.

§4. De student geeft verplicht onderwerpen op uit minstens twee verschillende modules. Op deze manier kan er een redelijke spreiding voorzien worden over de beschikbare modules.

§5. In de mate van het mogelijke wordt met de voorkeursorwerpen van de student rekening gehouden. Er kan evenwel niet gegarandeerd worden dat elke student één van zijn voorkeursorwerpen krijgt toegewezen. Indien er problemen rijzen i.v.m. de toedeling van de thesisonderwerpen, zal de Meesterproefcommissie beslissen. Desgevallend kan een thesisonderwerp worden toebedeeld dat niet voorkomt in de lijst van thesisonderwerpen.

II.5.3.1.2 Optie eigen voorstel thesisonderwerp

§1. Een student die een eigen thesisonderwerp wil behandelen, dient hiervoor zelf een promotor te zoeken.

§2. Het thesisonderwerp moet ondergebracht kunnen worden in een module die de student zal volgen tijdens de masteropleiding. Voor studenten van de master in de rechten - afstudeerrichting fiscaal recht dient het onderwerp zich te situeren in het fiscaal recht.

§3. Het thesisonderwerp wordt vooraf besproken met de promotor. Tijdens dit gesprek peilt de promotor naar de motivatie van de student om het voorgestelde thesisonderwerp te behandelen. Enkel na uitdrukkelijk akkoord van de promotor, kan het eigen thesisonderwerp worden goedgekeurd door de Meesterproefcommissie.

§4. Eigen thesisonderwerpen mogen niet identiek zijn of nauw aansluiten bij thesisonderwerpen die voorkomen op de lijsten met thesisonderwerpen voor de master in de rechten (generieke opleiding en afstudeerrichting

fiscaal recht) of de Master of Laws. Er wordt tevens rekening gehouden met publiek toegankelijke thesissen geschreven aan andere faculteiten. Het komt in de eerste plaats toe aan de promotoren om te beoordelen of er sprake is van een geschikt thesisonderwerp. De Meesterproefcommissie beslist na advies van de promotoren of een eigen thesisonderwerp aanvaard kan worden.

§5. Studenten uit de master in de rechten - generieke opleiding en de Master of Laws kunnen geen eigen onderwerp te begeleiden door docenten uit de module fiscaal recht voorstellen

II.5.3.1.3 Wijze van indiening

§1. Alle studenten die het standaardtraject volgen, dienen het formulier met betrekking tot het thesisonderwerp in te vullen op Blackboard ten laatste de maandag van lesweek 4.

§2. Studenten die een eigen thesisonderwerp willen voorstellen, vermelden op het formulier het voorstel van thesisonderwerp, de docent die aanvaardde om als promotor op te treden, de module/de afstudeerrichting fiscaal recht en de taal waarin de thesis wordt geschreven. Voor het geval het voorstel van thesisonderwerp niet wordt aanvaard, dienen deze studenten in ondergeschikte orde ook een aantal keuzeonderwerpen van de lijst met thesisonderwerpen door te geven op het formulier.

II.5.3.2 Aspirant-onderzoeker

Het thesistraject in de hoedanigheid van aspirant-onderzoeker wordt gevolgd door studenten die door de Reflectiegroep Onderzoek (ROZ) aangesteld worden als aspirant-onderzoekers. Het programma van aspirant-onderzoeker strekt ertoe studenten beter vertrouwd te maken met de job van onderzoekers en wil hen voorbereiden op een onderzoekloopbaan. De voorwaarden tot aanstelling, de wijze van kandidaatstelling en de opdracht en verwachtingen ten aanzien van aspirant-onderzoekers worden geregeld in [Boek III](#).

Binnen het traject van aspirant-onderzoeker beschikken de studenten over twee mogelijkheden: het kiezen van een thesisonderwerp van een lijst op Blackboard of het voorstellen van een eigen thesisonderwerp.

II.5.3.2.1 Optie keuze thesisonderwerp van de lijst op Blackboard

§1. Een student die zich kandidaat stelt als aspirant-onderzoeker, kiest 1 voorkeursoronderwerp uit de lijst van thesisonderwerpen die geselecteerd zijn voor aspirant-onderzoekers. Wanneer deze onderwerpen echter niet toebedeeld worden aan iemand binnen het aspirant-onderzoekerschap, zullen ze beschikbaar zijn op de lijst van het standaardtraject na goedkeuring van de promotor.

§2. De kandidatuur wordt vooraf besproken met de promotor en na uitdrukkelijk akkoord van de promotor, kan de student zich kandidaat stellen als aspirant-onderzoeker.

II.5.3.2.2 Optie eigen voorstel thesisonderwerp

§1. Een student die een eigen thesisonderwerp wil behandelen, dient hiervoor zelf een promotor te zoeken. Hierbij moet uitdrukkelijk vermeld worden dat de student zich kandidaat wil stellen als aspirant-onderzoeker.

§2. Het thesisonderwerp moet ondergebracht kunnen worden in een module die de student zal volgen tijdens de masteropleiding. Voor studenten van de master in de rechten - afstudeerrichting fiscaal recht dient het onderwerp zich te situeren in het fiscaal recht.

§3. Het thesisonderwerp wordt vooraf besproken met de promotor. Tijdens dit gesprek peilt de promotor naar de motivatie van de student om het voorgestelde thesisonderwerp te behandelen. Enkel na uitdrukkelijk akkoord van de promotor, kan de student zich kandidaat stellen als aspirant-onderzoeker.

§4. Eigen thesisonderwerpen mogen niet identiek zijn of nauw aansluiten bij thesisonderwerpen die voorkomen op de lijsten met thesisonderwerpen voor de master in de rechten (generieke opleiding en afstudeerrichting fiscaal recht) of de Master of Laws. Er wordt tevens rekening gehouden met publiek toegankelijke thesissen geschreven aan andere faculteiten. Het komt in de eerste plaats toe aan de promotoren om te beoordelen of er

sprake is van een geschikt thesisonderwerp. De ROZ beslist na advies van de promotoren en de meesterproefcoördinator of een eigen thesisonderwerp aanvaard kan worden.

II.5.3.2.3 Wijze van indiening

§1. Studenten die zich kandidaat willen stellen als aspirant-onderzoeker moeten hiertoe het specifieke formulier (beschikbaar op Blackboard) indienen ten laatste tegen de maandag van lesweek 4. De indiening gebeurt bij voorkeur via mail gericht aan de Cel Onderzoek: research.law@uantwerpen.be. Een student kan het ingevulde en ondertekende formulier ook persoonlijk aan de Cel Onderzoek bezorgen (lokaal S.V. 041). Dit gebeurt eveneens ten laatste tegen de maandag van lesweek 4.

§2. Voor het geval de student niet aangesteld wordt als aspirant-onderzoeker, dient men in ondergeschikte orde ook het formulier op Blackboard voor het standaardtraject in te vullen tegen de maandag van lesweek 4.

II.5.3.2.4 Aanstelling

De ROZ beslist ten laatste de maandag van lesweek 6 over de aanstelling van de aspirant-onderzoekers en licht de Meesterproefcommissie hierover in.

De studenten worden vervolgens op de hoogte gebracht van hun mogelijke aanstelling door de Cel Onderzoek.

II.5.3.3 Het eerste gesprek met de promotor

§1. Na de toebedeling van de thesisonderwerpen worden de studenten verplicht zich in te lezen in de materie van het thesisonderwerp. De studenten verwerven zo voldoende achtergrondinformatie alvorens het onderwerp afgebakend wordt, samen met de promotor.

§2. Na de toebedeling van de thesisonderwerpen neemt de promotor contact op met alle studenten die onder zijn begeleiding een thesis zullen schrijven.

§3. Tijdens het eerste gesprek wordt het thesisonderwerp verder afgebakend en kan de student vragen stellen met het oog op de voorbereiding van het onderzoeksvoorstel.

§4. Het eerste gesprek tussen promotor en student vindt plaats ten laatste tijdens lesweek 11 van het eerste masterjaar.

§5. Na dit eerste gesprek maakt de student een kort verslag over de feedback die hij gekregen heeft van zijn promotor. In dit beknopt verslag vat de student de feedback, werkpunten en afspraken schriftelijk samen. Het verslag wordt per e-mail overgemaakt aan de promotor binnen 7 kalenderdagen. Op deze manier is voor beide partijen duidelijk wat er verwacht wordt. Indien nodig, zal de promotor opmerkingen formuleren op dit verslag, zodat de student weet waar er extra aandacht aan moet besteed worden. De werkwijze wordt mee in rekening gebracht bij de evaluatie van de thesis (onder het item procesevaluatie).

II.5.4 De inhoud van het onderzoeksvoorstel

§1. Het onderzoeksvoorstel moet worden opgesteld op basis van het modelformulier dat beschikbaar is op Blackboard.

§2. Het onderzoeksvoorstel bestaat uit negen delen:

- Identificatiegegevens: naam student; module of afstudeerrichting Fiscaal recht; titel en korte omschrijving van thesis; naam promotor; taal waarin de thesis wordt geschreven;
- state of the art;
- de probleemstelling;
- de onderzoeksdoelstellingen en -vragen;
- relevantie en originaliteit;
- de onderzoeksmethode;
- de voorlopige inhoudsopgave/schema;

- de planning;
- de bibliografie.

§3. Het onderzoeksvoorstel wordt opgesteld na een grondige literatuurstudie. Het is de bedoeling dat de student zelfstandig alle bronnen die op het eerste gezicht relevant zouden kunnen zijn voor het thesisonderwerp, opzoekt en verwerkt. In de tekst wordt al op de correcte manier naar de relevante bronnen verwezen door het gebruik van voetnoten.

§4. De bepalingen van artikel [II.10](#) gelden onverkort bij het opstellen van het onderzoeksvoorstel.

§5. Indien de student besluit de thesis in een andere taal te schrijven, stelt hij ook het onderzoeksvoorstel op in deze taal. Op deze manier kan de promotor een inschatting maken of de student de taal voldoende beheerst. Indien de promotor van oordeel is dat de student de taal niet genoeg beheerst, kan er aangeraden worden om de thesis toch in het Nederlands te schrijven.

§6. Bij het opstellen van het onderzoeksvoorstel dienen de studenten ook rekening te houden met de eventuele ethische implicaties van het voorgestelde onderzoek. Meer inlichtingen over de ethische implicaties zijn beschikbaar op de [website](#) van de Universiteit Antwerpen.

II.5.5 Indiening onderzoeksvoorstel en bespreking met de promotor

§1. Het onderzoeksvoorstel wordt ingediend op uiterlijk de maandag van lesweek 24 van het eerste masterjaar. Het onderzoeksvoorstel moet als volgt worden ingediend:

- Per e-mail gericht aan de promotor;
- in elektronische vorm op Blackboard.

§2. De bespreking van de eerste versie van het onderzoeksvoorstel met de promotor vindt plaats uiterlijk de laatste vrijdag voor de paasvakantie van het eerste masterjaar.

De studenten waarvan de eerste versie van het onderzoeksvoorstel als onvoldoende wordt beoordeeld door de promotor of studenten die géén onderzoeksvoorstel indienden, kunnen een (herwerkte) versie indienen ten laatste de vrijdag na de paasvakantie.

De bespreking van de (herwerkte) versie van het onderzoeksvoorstel door de promotor vindt plaats uiterlijk de vrijdag van de laatste lesweek van het tweede semester van het eerste masterjaar.

§3. Indien de eerste versie of de herwerkte versie van het onderzoeksvoorstel door de promotor als voldoende wordt beoordeeld, slaagt de student voor het opleidingsonderdeel 'onderzoeksvoorstel' in eerste zitting. Indien het onderzoeksvoorstel nog steeds als onvoldoende wordt beoordeeld door de promotor, kan de student een nieuwe versie van het onderzoeksvoorstel indienen tijdens de tweede zitting.

De indiening van het herwerkte onderzoeksvoorstel in tweede zitting gebeurt ten laatste op de tweede maandag van augustus. De bespreking van deze versie met de promotor gebeurt ten laatste tegen het einde van de tweede zitting.

§4. Het niet tijdig indienen van het onderzoeksvoorstel de vrijdag na de paasvakantie, impliceert dat de student niet geslaagd is voor het opleidingsonderdeel 'onderzoeksvoorstel' in eerste zitting. Het niet tijdig indienen in augustus impliceert dat de student niet geslaagd is in tweede zitting.

§5. De student is zelf verantwoordelijk voor het tijdig indienen van het (herwerkte) onderzoeksvoorstel bij de promotor. Het is niet de taak van de promotor om herinneringen te sturen.

§6. Studenten die omwille van overmacht niet in de mogelijkheid zijn om een versie van hun onderzoeksvoorstel tijdig in te dienen, kunnen uitstel vragen aan de ombudspersoon. Wanneer de ombudspersoon de situatie als overmacht erkent, beslist de meesterproefcoördinator in samenspraak met de ombudspersoon en de promotor over de nieuwe indieningsdatum. Bij het verlenen van uitstel wordt steeds rekening gehouden met de deadlines voor de eerste, dan wel de tweede zitting. In elk geval moeten de deadlines nog binnen de zitting vallen.

§7. De student kan na elke bespreking met de promotor een kort verslag over de feedback die hij gekregen heeft van zijn promotor maken. In dit beknopt verslag vat de student dan de feedback, werkpunten en afspraken schriftelijk samen. Indien gemaakt wordt het verslag per e-mail overgemaakt aan de promotor binnen 7 kalenderdagen. Op deze manier is voor beide partijen duidelijk wat er verwacht wordt. Het opstellen van dit verslag is in beginsel facultatief.

Indien nodig geacht, zal de promotor aangeven dat dit verslag door de student moet opgesteld worden. Dit wanneer de promotor nodig acht dat de student weet waar er extra aandacht aan moet besteed worden. De werkwijze wordt mee in rekening gebracht bij de evaluatie van de thesis (onder het item procesevaluatie).

II.5.6 Opgvolging ingeval de student geen onderzoeksvoorstel indient

Wanneer de student die is ingeschreven voor het opleidingsonderdeel 'onderzoeksvoorstel' gedurende twee academiejaren geen onderzoeksvoorstel indient bij de promotor, wordt hij voor een opvolgingsgesprek uitgenodigd door de meesterproefcoördinator. Wanneer het aanhoudende uitstel niet gebaseerd is op gegronde feiten, kan de meesterproefcoördinator deze zaak voorleggen aan de Meesterproefcommissie met het oog op het nemen van de meest geschikte maatregelen.

II.6 Studiewijzer Thesis

II.6.1 Algemene informatie

§1. De student dient een zelfstandig gevonden oplossing voor een originele probleemstelling uit te werken en te verwerken in een thesis die mondeling wordt verdedigd op het einde van het tweede masterjaar.

§2. Er kan aangegeven worden of, en in welke mate de stage een invloed heeft gehad op de thesis (bijvoorbeeld bij het beantwoorden van de onderzoeksvraag).

II.6.2 Praktisch verloop thesis

§1. Onderzoeksvoorstel: het eerste onderdeel van het thesistraceet bestaat uit het onderzoeksvoorstel (zie hierover uitgebreid Studiewijzer Onderzoeksvoorstel).

§2. Prelectuur van een hoofdstuk: De student heeft één keer de mogelijkheid om een onderdeel van de thesis van max. 15 pagina's in te dienen bij de promotor met het oog op feedback. Wanneer de student hiervan gebruik wil maken, maakt die voor 30 september het betreffende hoofdstuk over aan de promotor via e-mail. Dit hoofdstuk dient vergezeld te zijn van een (geactualiseerde) inhoudsopgave, zodat de promotor het ingediende hoofdstuk kan situeren binnen de context van de thesis. De student kan op andere momenten geen hoofdstuk van de thesis indienen voor prelectuur, maar kan tussentijds wel specifiek vragen voorleggen aan de promotor.

De bespreking van het ingediende hoofdstuk met de promotor vindt plaats voor eind november van het tweede masterjaar.

§3. Studenten uit de afstudeerrichting Fiscaal recht hebben de mogelijkheid om deel te nemen aan het Tilburg-project (zie ook 15.3), voor de praktische afstemming van dit project, wordt contact opgenomen met de coördinator Fiscaal recht.

§4. Verplicht contactmoment: Begin februari van het tweede masterjaar nodigt de promotor de student uit voor een verplicht contactmoment. Tijdens dit gesprek wordt de stand van zaken m.b.t. de thesis besproken op basis van de (eventueel geactualiseerde) inhoudsopgave van de thesis. Bij deze gelegenheid kan de student geen hoofdstuk indienen met het oog op prelectuur.

§5. Studenten die wensen af te studeren in februari en het voorafgaand academiejaar nog géén contactmoment hebben gehad, kunnen dit moment begin november zelf aanvragen bij hun promotor.

§6. Na dit verplicht contactmoment kan de student een kort verslag over de feedback die hij gekregen heeft van zijn promotor maken. In dit beknopt verslag vat de student de feedback, werkpunten en afspraken schriftelijk samen. Het verslag wordt per e-mail overgemaakt aan de promotor binnen 7 kalenderdagen. Op deze manier is voor beide partijen duidelijk wat er verwacht wordt. Het opstellen van dit verslag is in beginsel facultatief.

Indien nodig geacht, zal de promotor aangeven dat dit verslag door de student moet opgesteld worden. Dit wanneer de promotor nodig acht dat de student weet waar er extra aandacht aan moet besteed worden. De werkwijze wordt mee in rekening gebracht bij de evaluatie van de thesis (onder het item procesevaluatie).

§7. Wanneer de student vragen heeft omtrent zijn thesis, kan hij steeds een afspraak maken bij zijn promotor voor een bijkomende raadpleging. Deze afspraak dient op voorhand aangevraagd te worden via een beleefde en gemotiveerde e-mail aan de promotor. Daarbij worden uitsluitend de e-mailadressen van de Universiteit Antwerpen gebruikt.

§8. De promotor zal eventuele vragen van de student naar best vermogen beantwoorden, maar het is niet de bedoeling dat de promotor de thesis mee “schrijft” of “herwerkt”.

§9. De student is zelf verantwoordelijk voor de concrete voortgang en het tijdig indienen van de vereiste documenten bij de promotor. Het is niet de taak van de promotor om herinneringen te sturen.

II.6.3 De inhoud van de thesis

II.6.3.1 Algemeen

§1. De thesis bevat een voorblad, een inhoudsopgave, een inleiding, het corpus, een besluit, een bibliografie en de beknopte samenvatting. Een woord vooraf kan, maar is niet noodzakelijk en behoort structureel niet tot de thesis.

§2. Het corpus van de thesis wordt onderverdeeld in zoveel hoofdstukken als de student nodig acht voor de analyse van het rechtsprobleem aan de hand van rechtsbronnen.

§3. De structuur van de thesis is belangrijk en verdient bijzondere aandacht. Om de tekst beter te structureren, kan met randnummers gewerkt worden. Let op: niet elke alinea moet een randnummer krijgen, randnummers dienen om ideeën van elkaar te onderscheiden.

§4. Het aantal tekens bedraagt minstens 140.000 en maximum 165.000 (inclusief spaties, tekstvakken, voet- en eindnoten; exclusief inhoudsopgave en bibliografie, voorblad, eventueel woord vooraf en beknopte samenvatting). De interlinie dient 1,5 te zijn. Het voorblad van de thesis vermeldt het aantal tekens.

§5. De thesis dient geschreven te worden rekening houdend met de bepalingen van artikel [II.10](#).

II.6.3.2 Sjabloon

Elke student dient het sjabloon te gebruiken dat beschikbaar is op Blackboard dat opgemaakt is in de UAntwerpen huisstijl. Op het voorblad komen de volgende gegevens voor: naam student; titel van de thesis; module of afstudeerrichting fiscaal recht; naam promotor en assessoren; academiejaar en het aantal tekens.

II.6.3.3 Inhoudsopgave

In de inhoudsopgave wordt een overzicht gegeven van alle titels en ondertitels. De bladzijden van de thesis zijn steeds genummerd. De inhoudsopgave bevat een verwijzing naar de paginanummers van de verschillende hoofdstukken.

II.6.3.4 Inleiding

In de inleiding worden minstens volgende aspecten behandeld:

- formulering van de juridische probleemstelling en situering van het probleem in zijn juridische context;

- de onderzoeksvraag/vragen;
- een verantwoording van de gebruikte onderzoeksmethode;
- de grenzen, moeilijkheden en eventuele beperkingen van het onderzoek;
- indien toepasselijk, het verband tussen stage/Legal clinic en thesis.

II.6.3.5 Corpus

§1. In dit deel wordt de analyse van de juridische probleemstelling weergegeven. Het is belangrijk dat de thesis bestaat uit een vlotte tekst waarbij de beantwoording van de gestelde onderzoeksvraag/vragen centraal staat. Een persoonlijke analyse is hierbij noodzakelijk.

§2. De analyse gebeurt in beginsel op basis van drie rechtsbronnen: de wetgeving, de rechtsleer en de rechtspraak. De verwerking van deze drie rechtsbronnen zal uit de bronvermelding in de voetnoten blijken. Wanneer de student de klassieke juridische methode aanvult met andere onderzoeksmethodes, kan de thesis ook gesteund worden op specifieke data op voorwaarde dat deze data op een wetenschappelijk verantwoorde wijze zijn verzameld.

§3. Bij het gebruik van wetgeving moet aandacht worden besteed aan mogelijke wetswijzigingen en de doelstellingen daarvan. Daartoe kunnen onder meer de voorbereidende werken worden geraadpleegd.

§4. Het onderzoek van de rechtsleer is belangrijk en moet zeer grondig worden uitgevoerd. Een studie van een aantal tijdschriftartikelen is niet voldoende. Ook handboeken, monografieën, encyclopedische werken, overzichten van rechtspraak en annotaties moeten worden onderzocht. Hierbij moet voornamelijk aandacht worden besteed aan de diverse standpunten die in de rechtsleer worden verdedigd.

§5. De analyse van de relevante rechtspraak is essentieel en omvat in de eerste plaats een onderzoek naar de evolutie in de rechtspraak van de hoogste nationale en internationale rechtscolleges (o.a. ECJ, ECHR, Cass, GwH, RvS,...). Uiteraard moet ook de rechtspraak van de lagere rechtscolleges aan bod komen. De voorkeur gaat daarbij uit naar recente rechtspraak. In een aantal materies zal trouwens weinig of geen rechtspraak van de hoogste hoven terug te vinden zijn.

§6. Als het een onderwerp betreft waarover zeer veel rechtspraak is gepubliceerd, zal een selectie moeten worden gemaakt in functie van het rechtsprobleem, de vergelijkbaarheid en het juridische belang van de uitspraak. Voor een aantal uitspraken zal een verwijzing in voetnoot voldoende zijn, terwijl andere uitspraken meer toelichting zullen vereisen in de tekst zelf.

§7. Wetgeving, rechtspraak en rechtsleer worden niet afzonderlijk weergegeven in de tekst. Het is belangrijk dat het geheel een vloeiende, vlotte tekst vormt. Alle rechtsbronnen moeten als het ware door elkaar worden gebruikt en verwerkt.

§8. Wat betreft thesissen die in het Nederlands worden geschreven, mag het bronnenonderzoek zich niet beperken tot Nederlandstalige bronnen. Het raadplegen en verwerken van anderstalige rechtsbronnen (zowel Belgische bronnen als buitenlandse bronnen) is noodzakelijk. Gebruik steeds primaire bronnen (d.w.z. de originele wetteksten, vonnissen en arresten, e.d.), vertrouw nooit op informatie uit bijdragen van andere auteurs, zonder verder onderzoek naar de juistheid van deze informatie.

§9. Het gebruik van internet bij de opzoeken is toegestaan, maar enkel in de mate dat dit echt noodzakelijk is voor het onderzoek. Gebruik van internet dient bovendien hoofdzakelijk beperkt te worden tot opzoeken op officiële juridische sites (bijvoorbeeld www.staatsblad.be; www.juridat.be). In elk geval mag de opzoeking nooit beperkt worden tot onderzoek via internet en dienen de resultaten van de internetopzoeken steeds verder onderzocht, gecontroleerd en uitgediept te worden, gebruik makend van het klassieke onderzoeksmateriaal. Het gebruik van databanken zoals Jura is bijvoorbeeld enkel toegestaan indien gekoppeld aan verder onderzoek in de aangeduide naslagwerken. Naar wetten wordt verwezen via de gebruikelijke Wetboeken en niet via google of andere zoekmachines. Een verwijzing naar internet is enkel toegelaten indien geen andere verwijzing mogelijk is en deze verwijzing vermeldt steeds de datum van raadpleging.

§10. Het juiste gebruik van het bronnenmateriaal weegt zwaar door in de uiteindelijke beoordeling. Een consequente vermelding van iedere geraadpleegde bron in voetnoot is bijgevolg noodzakelijk.

II.6.3.6 Besluit

§1. Het besluit bevat de belangrijkste antwoorden op de onderzoeksvraag/vragen die in de inleiding werden gesteld. Het is een samenvatting van de in het corpus bereikte resultaten met kritische bedenkingen en eventueel suggesties voor verder onderzoek.

§2. In het besluit mogen geen nieuwe argumenten opgenomen worden. Het is aan te bevelen dat de student een eigen juridisch onderbouwde mening formuleert.

§3. Eventueel kan aangegeven worden welke nieuwe vragen de conclusie oproept, welke implicaties de conclusie met zich meebrengt voor de praktijk en of de conclusie nog aan beperkingen is onderworpen.

II.6.3.7 Bibliografie

De bibliografie betreft de opname van een alfabetische lijst van alle geraadpleegde rechtsleer, die achteraan de thesis wordt bijgevoegd als eerste bijlage. Wetgeving en rechtspraak dienen niet te worden opgenomen in de bibliografie van de thesis; deze bronnen worden vanzelfsprekend wel verwerkt in de voetnoten. In de bibliografie worden bronnen opgenomen die daadwerkelijk werden verwerkt in de tekst.

II.6.3.8 Beknopte samenvatting van de thesis

§1. In het beroepsleven van de jurist is het analytisch uitwerken van een juridisch probleem belangrijk. Vervolgens dient men het probleem en de oplossing op een heldere, klare en bondige wijze te formuleren. Door het schrijven van de beknopte samenvatting moet de student blijk geven van deze vaardigheid. Er wordt van de student verwacht dat hij de probleemstelling, de onderzoeksvraag en de onderzoeksresultaten van de thesis helder en beknopt samenvat.

§2. Het schrijven van de beknopte samenvatting is een specifieke oefening, die niet gelijkgesteld kan worden met het achter elkaar plakken van een aantal paragrafen uit de thesis. De samenvatting is een afzonderlijke en originele tekst die de lezer informeert over het thesisonderzoek.

§3. De beknopte samenvatting omvat maximum 3 pagina's (ongeveer 7000 tekens in de UA-ntwerpen huisstijl). De samenvatting wordt als een bijlage toegevoegd achteraan de thesis. Het is deze samenvatting die ook in SisA toegevoegd wordt als verplichte samenvatting in het daarvoor bestemde vak.

II.6.4 Indiening thesis

§1. De thesis (inclusief de beknopte samenvatting) moet worden ingediend in elektronische vorm via SisA, zowel in pdf als Word versie. De Word-versie kan enkel via een ZIP-bestand toegevoegd worden in SisA.

§2. De timing voor de indiening van de thesis is als volgt:

- Eerste zitting: uiterlijk de eerste maandag van mei, 12:00u (middag);
- tweede zitting: de tweede maandag van augustus, 12:00u (middag);
- studenten die voor een aanvullend thesissemeester kiezen: de maandag van de lesweek voorafgaand aan de kerstvakantie, 12:00u (middag).

§3. Studenten die zijn ingeschreven voor het opleidingsonderdeel thesis en beslissen om hun thesis niet in te dienen, brengen hun promotor hiervan op de hoogte ten laatste op de hierboven vermelde indiendata. Bij gebrek aan tijdige indiening vermeldt de puntenlijst AFW (afwezig) voor het opleidingsonderdeel 'thesis'. De student kan zich ook via Sisa verontschuldigen. In dat geval vermeldt de puntenlijst VER (verontschuldigd) voor het opleidingsonderdeel 'thesis'.

§4. Studenten die omwille van overmacht niet in de mogelijkheid zijn om hun thesis tijdig in te dienen, kunnen uitstel vragen aan de ombudspersoon. Wanneer de ombudspersoon de situatie als overmacht erkent, beslist de

meesterproefcoördinator in samenspraak met de ombudspersoon en de promotor over de nieuwe indieningsdatum. Bij het verlenen van uitstel wordt steeds rekening gehouden met de deadlines voor de eerste, dan wel de tweede zitting. In elk geval moeten de deadlines nog binnen de zitting vallen.

II.6.5 Mondelinge verdediging van de thesis

II.6.5.1 Algemeen

§1. De mondelinge verdediging van de thesis is openbaar.

De mondelinge verdediging kan enkel doorgaan indien de thesis tijdig werd ingediend.

§2. Op de thesisverdediging zijn de student, de promotor en de twee assessoren aanwezig.

§3. Indien één van de juryleden niet aanwezig kan zijn wegens overmacht, wordt de thesisverdediging in de mate van het mogelijke uitgesteld. Indien uitstel niet mogelijk is, bezorgt het afwezige jurylid schriftelijk zijn opmerkingen en gemotiveerde quotering. De thesisverdediging kan enkel plaatsvinden indien minstens twee leden van de jury, waaronder minimum één ZAP-lid, aanwezig zijn. Tijdens de verdediging worden de schriftelijke opmerkingen van het afwezige jurylid, in de mate dat deze tijdig beschikbaar zijn, meegedeeld aan de student.

§4. Indien de student of promotor niet aanwezig kan zijn op de thesisverdediging wegens gewettigde overmacht, verwittigt hij onmiddellijk de promotor of student en de facultaire studentenadministratie. Een thesisverdediging kan enkel worden verplaatst naar een later tijdstip in de mate dat alle juryleden beschikbaar zijn en mits goedkeuring van de meesterproefcoördinator.

II.6.5.2 Tijdstip en plaats van de verdediging

§1. De mondelinge verdediging van de thesis wordt gepland door de facultaire studentenadministratie in de volgende periodes:

- Eerste zitting: examenperiode eerste zitting;
- tweede zitting: examenperiode tweede zitting;
- studenten die voor een aanvullend thesissemester kiezen: examenperiode januari.

In uitzonderlijke gevallen kan de meesterproefcoördinator toestaan dat de thesisverdediging doorgaat op een ander moment.

§2. De data en de locatie van de mondelinge verdedigingen worden bekendgemaakt op Blackboard. Studenten worden geacht Blackboard regelmatig te raadplegen om te vernemen wanneer hun thesisverdediging zal doorgaan. In specifieke gevallen kan de verdediging ook online georganiseerd worden.

§3. In het lokaal waar de thesisverdediging doorgaat, is in beginsel steeds de nodige apparatuur voorhanden om een PowerPointpresentatie te kunnen projecteren. Wanneer de verdediging online plaatsvindt voorziet de facultaire studentenadministratie in een online verdedigingsruimte.

II.6.5.3 Inhoud van de verdediging

§1. De mondelinge verdediging van de thesis bestaat uit twee delen: de presentatie door de student en de ondervraging door promotor en assessoren.

§2. Presentatie door de student: De mondelinge toelichting is beknopt en duurt maximaal 20 minuten. Tijdens de presentatie licht de student de probleemstelling, de onderzoeksvraag/vragen, de gevolgde werkwijze en zijn conclusie toe. De student kan dit doen door een samenvatting te geven van zijn werk, doch een meer creatieve aanpak wordt aangemoedigd (bijvoorbeeld vertrekkende van een concrete casus uit de actualiteit). De juryleden hebben de thesis vooraf gelezen, het is niet de bedoeling om de inhoud van de thesis gedetailleerd weer te geven tijdens de presentatie.

§3. Ondervraging door promotor en assessoren: De promotor en de assessoren formuleren kritische bedenkingen en vragen, die de student beantwoordt. De vragen en bedenkingen hebben hoofdzakelijk

betrekking op de inhoud van de thesis, doch kunnen ook betrekking hebben op het globale verloop van het thesistraject en de mondelinge en schriftelijke vaardigheden die de student heeft aangeleerd. De wijze waarop de student de vragen beantwoordt, wordt in rekening gebracht bij de beoordeling van de mondelinge vaardigheden.

II.6.5.4 De voorbereiding van de presentatie

§1. De presentatie veronderstelt een grondige en zorgvuldige voorbereiding, zodat in een beknopt bestek de hoofdzaken duidelijk gestructureerd naar voren kunnen worden gebracht.

§2. Het gebruik van een PowerPointpresentatie is aan te raden, maar niet verplicht. De slides dienen overzichtelijk en leesbaar te zijn (6 tot 10 regels per slide, geen overbodige of weinig zeggende illustraties, geen details, maar hoofdzaken). Het is nuttig om een afgedrukte versie van de slides ter beschikking te stellen van de juryleden.

§3. Het voorlezen van een tekst of het voordragen van een geheugenles wordt als zeer negatief ervaren.

§4. De uiteenzetting gebeurt in correct Nederlands, Engels of Frans, naargelang het geval. Voor de regels over de taalkeuze wordt verwezen naar artikel [II.9](#).

§5. De uiteenzetting wordt beëindigd met duidelijke conclusies en aanbevelingen.

§6. Tijdens de verdediging kunnen aspecten aan bod komen waaraan de student niet heeft gedacht en/of die de student niet heeft uitgewerkt. De student dient in dit verband een volwassen houding aan te nemen en te aanvaarden dat hij deze aspecten niet heeft gezien of verwerkt.

II.7 Bijkomende richtlijnen Erasmusstudenten

§1. Studenten die op Erasmus gaan, zijn onderworpen aan [Boek IV](#) en blijven voor de meesterproef onderworpen aan dit [Boek II](#).

§2. Voor studenten die op Erasmus gaan tijdens het tweede semester van het eerste masterjaar gelden volgende regels voor het onderzoeksvoorstel.

De inlevertermijnen voor het indienen van het onderzoeksvoorstel en de herwerkte versies zoals weergegeven in de Studiewijzer Onderzoeksvoorstel gelden onverkort.

De feedback met betrekking tot het onderzoeksvoorstel wordt door de promotor per e-mail of via skype gegeven, naargelang de keuze van de promotor.

§3. Studenten die op Erasmus gaan tijdens het tweede semester van het tweede masterjaar, kunnen in onderling overleg met hun promotor hun thesis verdedigen in juni of begin juli, op voorwaarde dat de punten ter beschikking zijn voor het moment van de beraadslaging van de Examencommissie van de masteropleiding.

§4. Studenten die op Erasmus gaan, kunnen de methodologische colleges online volgen of toegang krijgen tot opnames van de colleges die plaatsvinden wanneer zij zich in het buitenland bevinden.

II.8 Bijkomende richtlijnen CIEL-studenten

§1. Studenten die deelnemen aan het CIEL-programma (European master in Comparative, International and European Law) zijn onderworpen aan [Boek IV](#) en blijven voor de meesterproef onderworpen aan dit [Boek II](#) met toevoeging van de hierna vermelde vereisten.

§2. De student zoekt zelf een copromotor voor zijn thesis op de universiteit van bestemming (Maastricht, Mannheim, Pompeu Fabra, Toulouse, Zagreb en Dublin) en deelt de coördinaten van deze copromotor mee aan zijn promotor en aan de [facultaire studentenadministratie](#).

De naam van de copromotor moet uiterlijk worden meegedeeld bij het indienen van de thesis.

§3. De beoordeling van de thesis gebeurt door de promotor en de assessoren volgens de richtlijnen van dit [Boek II](#). De copromotor oefent een marginale controle uit op de inhoud van de thesis en beoordeelt de thesis met een 'pass' of 'fail'. Wanneer het oordeel van de copromotor afwijkt van het oordeel van de promotor en de assessoren, wordt door de Meesterproefcommissie een nieuwe beoordelaar aangeduid.

De copromotor beoordeelt de mondelinge vaardigheden van de student niet en is niet aanwezig op de mondelinge verdediging.

§4. Voor richtlijnen met betrekking tot de taal, wordt verwezen naar artikel [II.9](#).

II.9 Taal

II.9.1 Algemeen

De regels inzake de taal zijn verschillend naargelang de meesterproef zich situeert in de master in de rechten (generieke opleiding en afstudeerrichting fiscaal recht) of de Master of Laws.

II.9.2 Regels die gelden voor de master in de rechten (generieke opleiding en afstudeerrichting fiscaal recht)

§1. Als uitgangspunt geldt dat Nederlands als onderwijstaal gebruikt wordt voor de stage, het onderzoeksvorstel en de thesis.

§2. Wat betreft de stage, is het mogelijk dat de student in bepaalde gevallen moet werken in het Frans en/of het Engels. Het stageverslag moet steeds in het Nederlands geschreven worden.

§3. Wat betreft het onderzoeksvorstel en de thesis, bestaat de mogelijkheid om deze werkstukken in een andere taal te schrijven indien de promotor hiermee instemt. Op de lijst met thesisonderwerpen op Blackboard wordt aangeduid welke thesissen in het Frans of het Engels kunnen worden geschreven. De promotor en de student beslissen in onderling overleg in welke taal de het onderzoeksvorstel en de thesis worden geschreven. Onder voorbehoud van artikel [II.5.4 §5](#), worden beide werkstukken in dezelfde taal opgesteld. Enkel op aangeven van de promotor kan hiervan afgeweken worden.

§4. Voor CIEL studenten geldt dat de thesis steeds in het Engels wordt geschreven, ongeacht de plaats van de bestemming.

§5. Wanneer het onderzoeksvorstel en de thesis in het Engels of het Frans worden geschreven, is steeds vereist dat er bij de thesis een beknopte samenvatting van maximaal 3 pagina's in het Nederlands wordt toegevoegd, dit gelijklopend zoals de samenvatting bedoeld in artikel [II.6.3.8](#).

§6. Wanneer het onderzoeksvorstel en de thesis in het Engels of Frans worden geschreven, gebeurt de verdediging van de thesis in het Nederlands of de taal waarin de thesis werd geschreven.

II.9.3 Regels die gelden voor de Master of Laws

Engels is de onderwijstaal voor de Legal clinic/stage, het onderzoeksvorstel en de thesis. Hierop gelden geen uitzonderingen.

II.10 Algemene richtlijnen betreffende taal en stijl – bronvermelding en citeerwijze

II.10.1 Taal en stijl

§1. Het stageverslag, het eindverslag van de Legal clinic, het onderzoeksvoorstel en de thesis worden in correct Nederlands, Engels of Frans opgesteld, naargelang het geval. Met taalfouten, zoals bv. dt-fouten, wordt in de eindscore rekening gehouden bij de beoordeling van de schriftelijke vaardigheden.

§2. Er wordt geschreven in overzichtelijke, niet al te ingewikkelde en korte zinnen. Archaisch taalgebruik wordt vermeden.

§3. Het gebruik van voorkeurspelling en controle van stijl- en tikfouten zijn absoluut noodzakelijk.

§4. Een overvloedig gebruik van vraagtekens, uitroepingstekens, puntjes is uit den boze.

§5. Het gebruik van uniforme, begrijpelijke en juiste afkortingen is belangrijk (bijvoorbeeld bij het citeren van wetgeving). Overmatig gebruik van afkortingen wordt vermeden.

II.10.2 Bronvermelding en citeerwijze

§1. De voetnoten worden onderaan de desbetreffende bladzijde opgenomen.

§2. Voor schriftelijke stukken opgesteld in het Nederlands of het Frans gebeuren de verwijzingen volgens de richtlijnen in het boekje “Juridische verwijzingen en afkortingen”. Studenten worden geacht steeds de meest actuele versie van deze richtlijnen toe te passen. Wanneer deze regels tijdens het meesterproeftraject worden aangepast, dient de student de regels toe te passen die gelden op het ogenblik van het indienen van het betreffende werkstuk (onderzoeksvoorstel, stageverslag of thesis).

§3. Voor schriftelijke stukken die in het Engels worden geschreven, kunnen de studenten naar keuze gebruik maken van een erkend Anglo-Amerikaans verwijzingsapparaat (vb. Harvard Blue Book, Oxford Rules (OSCOLA), McGill Rules). Als alternatief kunnen de studenten ook gebruik maken van de Master of Laws Citation Standard die beschikbaar is op blackboard.

§4. Verwijzingen dienen in elk geval op consistente wijze te gebeuren.

§5. Er mag nooit rechtstreeks verwezen worden naar een bron die niet zelf werd geraadpleegd.

§6. Per afzonderlijke passage of gedachtegang dienen de specifieke bronnen vermeld te worden. Een globale bronvermelding aan het begin van elk hoofdstuk is niet voldoende.

§7. Letterlijk citeren is alleen toegestaan indien door de weergave van de gedachte in de eigen woorden, een belangrijke nuance zou verloren gaan. Plaats citaten tussen aanhalingstekens of maak op een andere wijze duidelijk dat het om een citaat gaat. Vermeld de vindplaatsen in een voetnoot.

§8. Indien er sprake is van (een vermoeden van) fraude, dan wordt dit onmiddellijk gemeld aan de meesterproefcoördinator en de Fraudecommissie van de masteropleiding. De Fraudecommissie is exclusief bevoegd om dergelijke klachten of vermoedens af te handelen en te beslechten.

II.11 Evaluatie en feedback

II.11.1 Evaluatie stage (6 studiepunten)

De evaluatie van de stage gebeurt door de stagementor en de meesterproefcoördinator. Met het oog op de evaluatie bezorgt de student zijn stageverslag aan de stagementor en de meesterproefcoördinator uiterlijk twee weken na afloop van de stage overeenkomstig artikel [II.3.4](#).

De stagementor beoordeelt het juridisch vakmanschap, de schriftelijke vaardigheden en de communicatieve en organisatorische vaardigheden. Bij de beoordeling houdt de stagementor rekening met zowel de werkzaamheden tijdens de stage als het stageverslag.

De meesterproefcoördinator beoordeelt het juridisch vakmanschap en de schriftelijke vaardigheden op basis van het stageverslag.

De beoordeling van de stage gebeurt op grond van volgend schema:

	Stagementor	Meesterproefcoördinator	
Stagewerkzaamheden, inclusief stageverslag	20	-	
Stageverslag	-	20	
Totaal stage			40

II.11.2 Evaluatie Legal clinic (9 studiepunten)

De evaluatie van de Legal clinic gebeurt door de mentor en de moduleverantwoordelijke. Beiden zullen het juridisch vakmanschap, de schriftelijke vaardigheden, de mondelinge vaardigheden en de communicatieve en organisatorische vaardigheden beoordelen.

De beoordeling van de Legal clinic gebeurt op grond van het volgende schema:

	Mentor Legal clinic	Module-verantwoordelijke	Docent verplichte colleges C&C	
Organisatie van de werkzaamheden en voorbereiding van de bijeenkomsten	18	18		36
Eindverslag	18	18		36
Presentatie	18	18		36
Verplichte colleges			12	12
Totaal Legal clinic	54	54	12	120

II.11.3 Evaluatie onderzoeksvoorstel (3 studiepunten)

De promotor beoordeelt of de student al dan niet geslaagd is voor het opleidingsonderdeel 'onderzoeksvoorstel'. Er worden geen nominale scores toegekend voor het opleidingsonderdeel 'onderzoeksvoorstel'.

Elementen die in rekening worden gebracht bij de evaluatie van het onderzoeksvoorstel zijn:

- Is de probleemstelling helder geformuleerd?
- Is de onderzoeksvraag helder, relevant en haalbaar?
- Is de onderzoeksmethode verantwoord en aangepast aan de onderzoeksvraag/vragen?
- Is de inhoudsopgave logisch opgebouwd en voldoende afgebakend? Is de voorgestelde inhoudsopgave voldoende afgestemd op de beantwoording van de onderzoeksvraag?
- Toont de bibliografie aan dat de student voldoende relevante bronnen heeft gevonden/geraadpleegd? Is het bronnenmateriaal voldoende gevarieerd en wordt gebruik gemaakt van anderstalige bronnen? Worden de regels van V&A gerespecteerd?

II.11.4 Evaluatie thesis (18 studiepunten)

§1. De beoordeling van de thesis gebeurt op grond van het volgende schema:

	Promotor	Assessor 1	Assessor 2	Totaal
Juridisch vakmanschap	50	30	30	110
Schriftelijke vaardigheden	10	10	10	30
Mondelinge vaardigheden	10	10	10	30
Procesevaluatie	10			10
Totaal thesis	80	50	50	180

§2. Na de mondelinge verdediging zal er ter zitting (zonder aanwezigheid van de student) een overleg plaatsvinden tussen de promotor en de assessoren over de beoordeling van de thesis, waarna elk lid autonoom tot zijn quotering komt.

§3. De student is geslaagd voor het opleidingsonderdeel 'thesis' indien hij 10/20 behaalt.

Indien de student niet aanwezig is op de verdediging van de thesis, wordt op de puntenlijst AFW vermeld voor het opleidingsonderdeel 'thesis'. Studenten die het opleidingsonderdeel 'thesis' niet wensen af te leggen in een bepaalde zitting, kunnen zich vooraf verontschuldigen. In dat geval vermeldt de puntenlijst VER (verontschuldigd) voor het opleidingsonderdeel 'thesis'.

II.11.5 Feedback en tweede zitting

§1. De student krijgt zowel tijdens de stage als op het einde van de stage feedback van de stagementor. Na de bekendmaking van de punten kan de student bijkomende toelichting over deze punten vragen aan de meesterproefcoördinator. Studenten richten zich niet rechtstreeks tot de stagementor om toelichting te krijgen over hun punten. Wanneer de student niet geslaagd is voor de stage, dient hij een nieuwe stage te volbrengen in het volgende academiejaar. Er bestaat geen mogelijkheid om de stage opnieuw af te leggen in de tweede zitting.

§2. Wanneer de student niet geslaagd is voor de Legal clinic, krijgt hij feedback van de moduleverantwoordelijke. Na de bekendmaking van de punten kan de student bijkomende toelichting over deze punten vragen aan de moduleverantwoordelijke. Studenten richten zich niet rechtstreeks tot de mentor van de Legal clinic om toelichting te krijgen over hun punten. Wanneer de student niet geslaagd is voor de Legal clinic, dient hij opnieuw deel te nemen aan de Legal clinic tijdens het volgende academiejaar. Er bestaat geen mogelijkheid om de Legal clinic opnieuw af te leggen in tweede zitting.

§3. De promotor geeft feedback op elk ingediend onderzoeksvoorstel. Wanneer de student niet geslaagd is voor het onderzoeksvoorstel, dient hij het onderzoeksvoorstel te herwerken rekening houdend met de opmerkingen van de promotor.

§4. De promotor en de assessoren geven de student op de thesisverdediging feedback. Studenten die niet geslaagd zijn, kunnen bijkomende feedback vragen aan hun promotor op een in onderling overleg te bepalen datum.

§5. Onverminderd artikelen [II.12.2](#) en [II.12.3](#) krijgen studenten die niet geslaagd zijn voor de thesis geen nieuw thesisonderwerp toegewezen maar moeten, na overleg met hun promotor, hun thesis herwerken.

§6. Wanneer de student de evaluatie van zijn thesisverdediging wenst in te kijken, neemt hij hiervoor rechtstreeks contact op met zijn promotor. De student heeft recht op een kopie van dit document, dit enkel na een gepland inzagemoment.

II.11.6 Procedure in geval van ernstige discrepantie tussen de beoordelingen van de thesis

§1. Wanneer er een verschil is van minstens 30% op één van de afzonderlijke onderdelen of van minstens 15% op het eindtotaal van de thesis (met uitzondering van de punten voor de procesevaluatie), zal de promotor of de voorzitter van de Examencommissie master hierover per e-mail inlichten.

§2. De voorzitter van de Examencommissie master zal vervolgens de volgende procedure toepassen:

- Aan elke beoordelaar wordt gevraagd om een uitvoerige motivering voor zijn quotering te geven en desgevallend zijn punten te herzien;
- De voorzitter van de Examencommissie master beslist vervolgens of de motivering en eventuele aanpassing van de punten voldoende zijn, dan wel of er een nieuwe beoordelaar voor de thesis moet worden aangesteld. Wanneer er inderdaad beslist wordt een nieuwe beoordelaar aan te stellen, geeft deze de definitieve punten voor juridisch vakmanschap en schriftelijke vaardigheden. Indien nodig kan de nieuwe beoordelaar een nieuwe mondelinge verdediging organiseren en ook de mondelinge vaardigheden beoordelen.

II.11.7 Slagen voor de totaliteit van de meesterproef

§1. De punten of scores voor de stage/Legal clinic, het onderzoeksvoorstel en de thesis worden vastgesteld door de meesterproefcoördinator.

§2. De student moet voor alle opleidingsonderdelen van de meesterproef geslaagd zijn, om te kunnen slagen in de masteropleiding. Zodra een credit ontbreekt voor één van de opleidingsonderdelen, kan geen masterdiploma worden behaald.

II.12 Geschillen

II.12.1 Stage & Legal clinic

§1. Indien de student vragen, opmerkingen of problemen heeft betreffende het verloop van de stage, dient hij steeds contact op te nemen met de meesterproefcoördinator.

§2. Indien de student vragen, opmerkingen of problemen heeft betreffende het verloop van de Legal clinic, dient hij steeds contact op te nemen met de coördinator van de Master of Laws.

II.12.2 Thesis

§1. Bij vragen, opmerkingen of problemen in het kader van de thesis is de promotor het enige aanspreekpunt.

§2. Indien de student een ernstig probleem heeft (bijvoorbeeld een conflict met de promotor), kan hij dit voorleggen aan de Meesterproefcommissie. In voorkomend geval richt hij een gemotiveerd schriftelijk verzoek daartoe aan de meesterproefcoördinator, met een duidelijke uiteenzetting van de feiten. De meesterproefcoördinator roept de Meesterproefcommissie bijeen en kan de student en de promotor uitnodigen ter zitting. De Meesterproefcommissie beslist over het probleem en deze beslissing wordt aan de betrokkenen meegedeeld door de meesterproefcoördinator.

§3. Indien de promotor een ernstig probleem heeft (bijvoorbeeld indien de student meermaals zijn thesis opnieuw indient zonder een degelijke herwerking), kan hij dit voorleggen aan de Meesterproefcommissie. In voorkomend geval richt hij een gemotiveerd schriftelijk verzoek daartoe aan de meesterproefcoördinator, met een duidelijke uiteenzetting van de feiten. De meesterproefcoördinator roept de Meesterproefcommissie bijeen en kan de student en de promotor uitnodigen ter zitting. De Meesterproefcommissie beslist over het probleem en deze beslissing wordt aan de betrokkenen meegedeeld door de meesterproefcoördinator.

II.12.3 Fraude

De Meesterproefcommissie is bevoegd om kennis te nemen van alle geschillen met betrekking tot de meesterproef met uitzondering van fraude en plagiaat en bezwaren tegen de quotering. In deze laatste gevallen zijn de bepalingen van het Onderwijs- en Examenreglement van de Universiteit Antwerpen van toepassing.

II.13 Praktische inlichtingen en vragen – secretariaat van de meesterproef

II.13.1 Master in de rechten

Voor praktische en andere inlichtingen en vragen met betrekking tot de master in de rechten (generieke opleiding of afstudeerrichting Fiscaal recht) kan u terecht bij:

- de facultaire studentenadministratie, lokaal V.001, tel. 03/265 54 45 (Mieke Vercauteren), bij voorkeur te contacteren via de [helpdesk](#).
- de meesterproefcoördinator: Prof. dr. Thierry vansweevelt, lokaal V.224, tel 03/265 54 81, thierry.vansweevelt@uantwerpen.be
- de coördinatoren van de afstudeerrichting Fiscaal recht: Prof. dr. Bruno Peeters, lokaal V.227, tel. 03/265 54 84, bruno.peeters@uantwerpen.be en prof dr. Sylvie De Raedt, lokaal Gk10.102, tel. 03 265. sylvie.deraedt@uantwerpen.be

II.13.2 Master of Laws

Voor praktische en andere inlichtingen en vragen met betrekking tot de Master of Laws kan u terecht bij:

- de facultaire studentenadministratie, lokaal V.001, tel. 03/265 54 45 (Mieke Vercauteren) bij voorkeur te contacteren via de helpdesk of internationale helpdesk.
- de coördinator van de Master of Laws: Prof. dr. Thalia Kruger, lokaal.V.208, tel. 03/265 58 74 of thalie.kruger@uantwerpen.be

II.13.3 Afspraken en kerndata academiejaar 2023-2024 masteropleidingen

Wanneer een generieke datum bepaald in [Boek II](#) valt op een feestdag of sluitingsdag van de UAntwerpen, zal een datum vastgelegd worden in het schema hieronder op een werkdag voorafgaand of volgend op de eigenlijke datum.

Eerste masterjaar

Na inleidend college	Beschikbaarheid lijst mogelijke thesisonderwerpen
16 oktober 2023	Indienen keuze thesisonderwerpen
17 november 2023	Thesisonderwerpen uiterlijk bekend
Ten laatste 8 december 2023	Eerste overleg met promotor op uitnodiging
4 maart 2024	Indienen onderzoeksvoorstel eerste versie
Ten laatste 29 maart 2024	Overleg onderzoeksvoorstel eerste versie
19 april 2024	Indienen herwerkt onderzoeksvoorstel
Ten laatste 24 mei 2024	Overleg herwerkt onderzoeksvoorstel
12 augustus 2024	Indienen onderzoeksvoorstel tweede zitting
Ten laatste 6 september 2024	Overleg onderzoeksvoorstel tweede zitting

Tweede masterjaar

30 september 2023	Mogelijkheid indienen hoofdstuk in prelectuur
18 december 2023	Indienen thesis voor thesissemaster
8 januari 2024 – 2 februari 2024	Mondelinge verdediging thesis afstuderen februari
12 Februari 2024	Mogelijkheid indienen hoofdstuk in prelectuur
Uiterlijk eind maart 2024	Verplicht contactmoment op uitnodiging
6 mei 2024	Indienen thesis
27 mei 2024 – 28 juni 2024	Mondelinge verdediging thesis

12 augustus 2024

19 augustus 2024 – 6 september 2024

Indienen thesis tweede zittijd

Mondeling verdediging thesis tweede zittijd

MEESTERPROEF

Master na master fiscaal recht

II.14 Algemeen

II.14.1 Beschrijving

§1. De meesterproef is een verplicht onderdeel van de opleidingen tot het behalen van de graad van “master na master in het fiscaal recht”.

§2. De meesterproef stelt de student in staat om zich onder begeleiding wetenschappelijke onderzoeksmethoden eigen te maken en biedt hem de gelegenheid om zowel mondeling als schriftelijk op een wetenschappelijk verantwoorde wijze over actuele thema’s te rapporteren. De student wordt in de meesterproef aangemoedigd om analytisch te denken, synthesegericht te rapporteren en om zelfstandig probleemoplossend te werken.

§3. Aan de meesterproef worden in totaal 15 studiepunten toegekend.

§4. De meesterproef gaat over een specifiek probleem uit een tak van het belastingrecht naar keuze. Voor de afstudeerrichting douane en accijnzen gaat de meesterproef over een probleem dat in ruime zin betrekking heeft op het domein van de douane- en/of accijnsrechten.

§5. In de meesterproef moet de student het bewijs leveren dat die in staat is om zelfstandig over een specifiek fiscaal probleem inzicht te verwerven, aan de hand van een knelpuntenonderzoek aantoonend op academisch niveau zelfstandig probleemoplossend te kunnen werken en over beide onderdelen - zowel het theoretisch luik als het knelpuntenonderzoek - helder kan rapporteren in een thesis.

§6. Als uitgangspunt wordt vooropgesteld dat de thesis de omvang en de kwaliteit zou moeten benaderen van een in een fiscaal tijdschrift publiceerbaar artikel. Bij de keuze van het onderwerp van de thesis wordt ingespeeld op actuele thema’s van en ontwikkelingen in het belastingrecht. De opleiding neemt daarvoor ook contact op met het afnemend beroepenveld.

§7. De studenten worden in het gehele proces van de meesterproef begeleid door een promotor die deel uitmaakt van het docententeam van de opleiding.

§8. Op het vlak van de methodologie wordt voorzien in een methodologisch college dat focust op het knelpuntenonderzoek en hoe studenten dit moeten opzetten en uitvoeren.

II.14.2 Doelstellingen – eindcompetenties

Juridisch vakmanschap

- De student kan de gevonden informatie analyseren, synthetiseren en verwerken;
- De student kan zelfstandig betekenis toekennen aan de verzamelde informatie;
- De student geeft blijk van een zelfstandig probleemoplossend vermogen en een onderzoeksingesteldheid op academisch niveau;
- De student geeft blijk van een kritische reflectie tegenover de informatie, het uitgevoerde onderzoek en de resultaten ervan;
- De student is in staat om aan de hand van een concreet knelpuntenonderzoek de verworven rechtstheoretische kennis aan te wenden om in de praktijk concreet voorkomende problemen te onderkennen, te evalueren en probleemoplossend te benaderen.

Schriftelijke vaardigheden

- De student kan een specifiek juridisch probleem op heldere wijze analyseren;
- De student stelt de thesis op in correct Nederlands, Engels of Frans, naargelang het geval;
- De student maakt juist gebruik van de toepasselijke juridische terminologie;
- De student geeft de verwerkte bronnen correct weer;
- De student is in staat om een heldere synthese te maken van het juridisch probleem alsook van de complexe juridische oplossing;
- De student levert een thesis aan waarvan zowel het theoretische luik als het knelpuntenonderzoek van de kwaliteit zijn, die overeenstemt met het masterniveau.

Mondelinge vaardigheden

- De student rapporteert helder over het verloop van de thesis;
- De student rapporteert helder over een specifiek juridisch probleem;
- De student kan zijn onderzoek synthetiseren en beargumenteren;
- De student gaat in overleg met het beroepenveld door het voorstellen van en overleggen met een observator;
- De student verdedigt zijn thesis mondeling.

Algemene communicatieve en organisatorische vaardigheden

- De student organiseert zijn thesis op een efficiënte manier en communiceert hier helder over;
- De student is beleefd en gedraagt zich professioneel op de werkvloer en ten aanzien van het universitair personeel en de observator;
- De student kan op een positieve wijze omgaan met kritiek en evaluatie gedurende het verloop van de opdracht.

II.14.3 Project Tilburg

Naast de klassieke formule van de meesterproef (zie hiervoor 15.1.) kan de student die de opleiding voltijds volgt, ook opteren voor de variant 'Project Tilburg'. In dit project werkt de Universiteit Antwerpen samen met de Tilburg University. Het doel van deze samenwerking is te komen tot een grensoverschrijdend onderzoeksproject voor Nederlandse en Belgische studenten. De meesterproef gaat dan over een specifiek fiscaal probleem dat de student in rechtsvergelijkend perspectief onderzoekt. Ook in deze formule bestaat de thesis uit twee luiken: een theoretisch luik en een knelpuntenonderzoek.

II.15 Organisatorische omkadering

II.15.1 Inleidend college voor studenten

In het begin van het academiejaar wordt een verplicht bij te wonen inleidend college gegeven waarin de masterproef wordt toegelicht. De studenten krijgen informatie over de doelstellingen en de praktische organisatie.

II.15.2 Meesterproefportfolio

§1. Iedere student draagt de verantwoordelijkheid om tijdig alle noodzakelijke documenten in te leveren voor zijn meesterproefportfolio. Alle documenten betreffende het onderzoeksvoorstel en het voorstel van observator worden ingediend op Blackboard en via e-mail aan de promotor. De thesis wordt ingediend via SisA.

§2. Studenten kunnen steeds via Blackboard alle informatie terugvinden over de specifieke indiendata en de wijze waarop de respectievelijke documenten moeten worden ingediend. Iedere student wordt geacht om de mededelingen op Blackboard regelmatig te raadplegen en de voorschriften strikt na te leven.

II.15.3 Meesterproefcoördinator

§1. De meesterproefcoördinator is verantwoordelijk voor de algemene opvolging van de meesterproef. De meesterproefcoördinator kan in samenspraak met het Dagelijks Bestuur bepaalde opdrachten delegeren. De meesterproefcoördinator wordt bijgestaan door de coördinatoren van de opleidingen master na master fiscaal recht.

Daaronder valt

- op academisch vlak:
  - het inleidend college voor de studenten van de opleidingen master na master fiscaal recht over de opzet en de doelstellingen van de meesterproef;
  - de organisatie van de thesis;

- de opvolging van de observatoren en van de contacten van de opleiding met het afnemend beroepenveld;
- de coördinatie van de methodologische colleges.
- op administratief vlak:
  - de opvolging van de keuzes van studenten inzake onderwerp van de meesterproef;
  - de coördinatie van de praktische aspecten van het opleidingsonderdeel ‘meesterproef’;
  - informatiepunt voor vragen en/of aanmelding geschillen ter voorlegging aan de Meesterproefcommissie;
  - het aanduiden per thesis van de observator en van twee assessoren.

II.15.4 Meesterproefcommissie

§1. De Meesterproefcommissie bestaat uit de volgende stemgerechtigde leden:

- de decaan of vice-decaan onderwijs;
- de meesterproefcoördinator (tevens voorzitter);
- de coördinator van de Master of Laws;
- een aantal ZAP-leden, jaarlijks aangeduid door het Dagelijks Bestuur, waarbij een voldoende diversiteit aan vakgebieden wordt beoogd;
- één AAP-lid.

Volgende personen wonen de vergaderingen van de Meesterproefcommissie bij met raadgevende stem:

- de ATP-leden die op de facultaire studentenadministratie belast zijn met de organisatie en ondersteuning van de meesterproef;
- alle AP-leden die door het Dagelijks Bestuur belast worden met een opdracht binnen de meesterproef.

§2. De belangrijkste taken van de Meesterproefcommissie zijn de volgende:

- controle op en goedkeuring van de lijst van onderwerpen van de meesterproeven;
- het bevestigen van de aanstelling van de promotoren via een jaarlijkse gedetailleerde lijst;
- het bewaken van de evenredige verdeling van de belasting tussen de diverse leden van het AAP en het ZAP;
- geschillen die rijzen in het raam van de meesterproef beslechten, al dan niet na tussenkomst van de ombudspersoon en de voorzitter van de Examencommissie van de opleidingen master na master fiscaal recht (uitgezonderd ingeval van fraude);
- bespreken van allerhande praktische problemen op voorstel van de meesterproefcoördinator;
- in dringende gevallen afwijkingen toestaan op [Boek II](#) en deze rapporteren aan de Onderwijscommissie.

De Meesterproefcommissie beslist via gewone meerderheid.

II.15.5 Promotor – assessoren – observator

§1. De promotoren dienen uiterlijk bij de start van de tweede zitting van elk academiejaar hun thesisonderwerpen met korte toelichting in op de door de faculteit vastgestelde wijze. Nadien worden de onderwerpen definitief vastgelegd door de Meesterproefcommissie.

§2. Ieder ZAP-lid begeleidt als promotor een aantal thesissen. Het maximaal aantal thesissen per voltijds of deeltijds ZAP-lid wordt bepaald door het Dagelijks Bestuur rekening houdende met het aantal studenten dat ingeschreven is binnen de opleidingen master na master fiscaal recht. Bezoldigde BAP-leden met een proefschrift in de rechten kunnen door het Dagelijks Bestuur onder dezelfde voorwaarden aangewezen worden als promotor, indien dit verenigbaar wordt geacht met hun opdracht.

§3. De promotor begeleidt de student bij de thesis. De promotor is het enige aanspreekpunt van de student voor alle aspecten betreffende de thesis. Voor eventuele geschillen wordt verwezen naar artikel [II.19](#).

§4. De promotor wordt bijgestaan door twee assessoren, onder wie minstens één doctor op proefschrift. Bij thesissen die raakpunten hebben met andere disciplines kan op voorstel van de promotor één van de assessoren deel uitmaken van een andere faculteit. De assessoren treden op als lector en beoordelen de thesis mee.

Het eerste assessorschap wordt verdeeld onder de docenten van de opleidingen fiscaal Recht (ZAP), het Assisterend Academisch Personeel (AAP) en het Bijzonder Academisch Personeel (BAP). Het tweede assessorschap wordt in de mate van het mogelijke toebedeeld aan één en hetzelfde lid van het academisch personeel.

Het feit dat de thesis zich situeert in een rechtsdomein waarmee een assessor minder vertrouwd is, is geen bezwaar om op te treden als assessor. In dat geval gebeurt de beoordeling van de juistheid en volledigheid van de juridische analyse en de bronnen in hoofdzaak door de andere leden van de jury.

Bij het Project Tilburg kunnen ook leden van het academisch personeel van Tilburg University deelnemen aan de verdediging en door de jury gehoord worden over hun bevindingen.

§5. Na toewijzing van het thesisonderwerp wordt op voorstel van de student en na overleg met de promotor met het oog op het knelpuntenonderzoek door de meesterproefcoördinator een onafhankelijke observator aangesteld. De observator is afkomstig uit het afnemend beroepenveld. Hij/zij mag niet de partner of een familielid tot en met de vierde graad zijn van de student, noch in voorkomend geval tewerkgesteld zijn op dezelfde werkplaats als de (werk)student. De observator wordt uitgenodigd op de verdediging van de thesis. Hij kan bij die gelegenheid worden gehoord, maar neemt zelf geen deel aan de deliberatie over de beoordeling van de thesis. De aanwezigheid van de observator is niet verplicht. Indien de observator niet aanwezig kan zijn tijdens de verdediging, kunnen ook schriftelijke bedenkingen overgemaakt worden aan de promotor.

II.15.6 De methodologische colleges

Ter voorbereiding en ondersteuning van het onderzoeksvoorstel worden er een aantal colleges over methodologie gegeven. Tijdens deze colleges worden de studenten geïnformeerd over de verschillende aspecten die behandeld moeten worden in het onderzoeksvoorstel. Studenten kunnen deze colleges bijwonen of de opnames bekijken.

In een verplicht college wordt ook bijzondere aandacht besteed aan het opzetten en uitvoeren van een knelpuntenonderzoek.

II.16 Onderzoeksvoorstel

II.16.1 De keuze en toebedeling van het thesisonderwerp

II.16.1.1 Algemeen

§1. De student kan bij de aanvang van het academiejaar kiezen uit onderwerpen die door de docenten van de opleidingen master na master fiscaal recht worden voorgesteld. De docent, die het thema heeft voorgesteld, wordt de promotor van de thesis.

Een student die een onderwerp kiest van de lijst, dient zijn voorkeursornderwerpen door te geven via het keuzeformulier op Blackboard. Het aantal door te geven onderwerpen wordt duidelijk vermeld op het keuzeformulier.

Studenten kunnen ook, na goedkeuring door de Meesterproefcommissie en nadat een docent bereid is gevonden om als promotor op te treden, zelf een onderwerp voorstellen. Studenten die een eigen onderwerp willen voorstellen, vermelden op het keuzeformulier het voorstel van onderwerp en de naam van de docent die zich bereid heeft verklaard om als promotor op te treden. Voor het geval het voorstel van onderwerp niet wordt aanvaard, dienen deze studenten in ondergeschikte orde ook een aantal keuzeonderwerpen van de lijst met onderwerpen door te geven op het formulier.

Uiterlijk op de maandag van lesweek 4 dienen de studenten hun keuzeformulier in via Blackboard.

De studenten die het deeltijds programma volgen, mogen reeds tijdens het eerste jaar hun onderwerp voor de thesis kiezen. Zij hebben aldus twee jaar de tijd om hun thesis voor te bereiden. Aangezien vooral

werkstudenten het deeltijdse programma volgen, krijgen zij ruim de gelegenheid om de werkzaamheden rond de thesis behoorlijk te plannen.

§2. De toebedeling van de onderwerpen is definitief. Een wijziging naar een onderwerp is niet mogelijk. In uitzonderlijke gevallen (o.a. bij geschillen) kan hiervan worden afgeweken door de Meesterproefcommissie.

II.16.1.2 Project Tilburg

De lijst van onderwerpen bevat ook specifieke onderwerpen die worden onderzocht in het kader van het Project Tilburg. Deze onderwerpen lenen zich tot rechtsvergelijkend onderzoek.

Zij worden ook voorgesteld aan de studenten van de Tilburg University. Er wordt naar gestreefd dat ieder gekozen onderwerp door zowel een Belgische als een Nederlandse student wordt onderzocht. Bij het onderzoek van de Belgische student ligt de nadruk op het Belgisch fiscaal recht, terwijl bij het onderzoek van de Nederlandse student de nadruk ligt op het Nederlands fiscaal recht. De beide studenten onderzoeken ook het andere rechtstelsel met het oog op rechtsvergelijking. Voor het rechtsvergelijkende onderzoek wordt samenwerking tussen beide studenten aangemoedigd.

II.16.2 Inhoud van het onderzoeksvoorstel

§1. Het onderzoeksvoorstel moet worden opgesteld op basis van het modelformulier dat beschikbaar is op Blackboard.

§2. Het onderzoeksvoorstel bestaat uit negen delen:

- Identificatiegegevens: naam student; opleiding; titel en korte omschrijving van thesis; naam promotor; taal waarin de thesis wordt geschreven;
- state of the art;
- de probleemstelling m.i.v. van mogelijke knelpunten;
- de aanduiding van een observator binnen het beroepenveld;
- de onderzoeksdoelstellingen en -vragen;
- relevantie en originaliteit;
- de onderzoeksmethode;
- de voorlopige inhoudsopgave/schema;
- de planning;
- de bibliografie.

§3. Het onderzoeksvoorstel wordt opgesteld na een grondige literatuurstudie. Het is de bedoeling dat de student zelfstandig alle bronnen die op het eerste gezicht relevant zouden kunnen zijn voor het thesisonderwerp, opzoekt en verwerkt. In de tekst wordt op de correcte manier naar de relevante bronnen verwezen door het gebruik van voetnoten.

§4. De bepalingen van artikel [II.10](#) gelden onverkort bij het opstellen van het onderzoeksvoorstel.

Indien de student besluit de thesis in een andere taal te schrijven, stelt hij ook het onderzoeksvoorstel op in deze taal. Op deze manier kan de promotor een inschatting maken of de student de taal voldoende beheerst. Indien de promotor van oordeel is dat de student de taal niet genoeg beheerst, kan er aangeraden worden om de thesis toch in het Nederlands te schrijven.

§5. Bij het opstellen van het onderzoeksvoorstel dienen de studenten ook rekening te houden met de eventuele ethische implicaties van het voorgestelde onderzoek. Meer inlichtingen over de ethische implicaties zijn beschikbaar op de [website](#) van de Universiteit Antwerpen.

II.16.3 Indiening onderzoeksvoorstel en bespreking met de promotor

§1. Ten laatste op de maandag van lesweek 9 dient de student elektronisch het onderzoeksvoorstel in bij de promotor en via Blackboard. De promotor voorziet de student hierop van feedback tijdens een overlegmoment tijdens lesweek 9. De studenten krijgen een “pass” of “fail”.

§2. Studenten die een “fail” behalen, moeten een herwerkte versie indienen ten laatste op de donderdag voor de kerstvakantie. De promotor voorziet de student hierop van feedback tijdens een overlegmoment voor eind januari. De studenten krijgen een “pass” of “fail”.

§3. De student is zelf verantwoordelijk voor het tijdig indienen van het (herwerkte) onderzoeksvorstel bij de promotor. Het is niet de taak van de promotor om herinneringen te sturen.

§4. De student maakt na elke bespreking met de promotor een kort verslag over de feedback die hij gekregen heeft van zijn promotor. In dit beknopt verslag vat de student de feedback, werkpunten en afspraken schriftelijk samen. Het verslag wordt per e-mail overgemaakt aan de promotor binnen 7 kalenderdagen. Op deze manier is voor beide partijen duidelijk wat er verwacht wordt. Indien nodig, zal de promotor opmerkingen formuleren op dit verslag, zodat de student weet waar er extra aandacht aan moet besteed worden. De werkwijze wordt mee in rekening gebracht bij de evaluatie van de thesis (onder het item procesevaluatie).

§5. Deeltijdse studenten in het eerste jaar kunnen deze timing volgen, maar zijn hiertoe niet verplicht. Zij dienen deze toelichting en opgave van bronnen uiterlijk op de maandag van lesweek 9 in het jaar dat ze de thesis opnemen in hun studieprogramma. Als deze studenten een “fail” behalen, dienen zij een tweede versie in ten laatste op de vrijdag van lesweek 11 in dat jaar.

II.16.4 Project Tilburg

De bepalingen in artikelen [II.16.2](#) en [II.16.3](#) gelden ook voor studenten die gekozen hebben voor het project Tilburg.

Voor de studenten van de Tilburg University en van de Universiteit Antwerpen die gekozen hebben voor het Project Tilburg, wordt een verplicht bij te wonen bijeenkomst georganiseerd. Tijdens deze bijeenkomst geven de studenten een beknopte presentatie (10 min.) over hun onderwerp en plan van aanpak.

II.17 Thesis

II.17.1 Praktisch verloop thesis

§1. Onderzoeksvorstel: het eerste onderdeel van het thesistrject bestaat uit het onderzoeksvorstel (zie [II.16](#)).

§2. Prelectuur: De student heeft één keer de mogelijkheid om een onderdeel van de thesis in te dienen bij de promotor met het oog op feedback en eerste review. Wanneer de student hiervan gebruik wil maken, maakt hij uiterlijk de laatste vrijdag van februari het betreffende onderdeel over aan de promotor via e-mail. Dit onderdeel dient vergezeld te zijn van een (geactualiseerde) inhoudsopgave, zodat de promotor het ingediende onderdeel kan situeren binnen de context van de thesis.

§3. Verplicht contactmoment: In maart nodigt de promotor de student uit voor een verplicht contactmoment. Tijdens dit gesprek wordt de stand van zaken m.b.t. de thesis besproken op basis van de (eventueel geactualiseerde) inhoudsopgave van de thesis.

Na dit verplicht contactmoment maakt de student een kort verslag over de feedback die hij gekregen heeft van zijn promotor. In dit beknopt verslag vat de student de feedback, werkpunten en afspraken schriftelijk samen. Het verslag wordt per e-mail overgemaakt aan de promotor binnen 7 kalenderdagen. Op deze manier is voor beide partijen duidelijk wat er verwacht wordt. Indien nodig, zal de promotor opmerkingen formuleren op dit verslag, zodat de student weet waar er extra aandacht aan moet besteed worden. De werkwijze wordt mee in rekening gebracht bij de evaluatie van de thesis (onder het item procesevaluatie).

§4. Wanneer de student vragen heeft omtrent zijn thesis, kan hij steeds een afspraak maken bij zijn promotor voor een bijkomende raadpleging. Deze afspraak dient op voorhand aangevraagd te worden via een beleefde en gemotiveerde e-mail aan de promotor. Daarbij worden uitsluitend de e-mailadressen van de Universiteit Antwerpen gebruikt.

§5. De promotor zal eventuele vragen van de student naar best vermogen beantwoorden, maar het is niet de bedoeling dat de promotor de thesis mee “schrijft” of “herwerkt”.

§6. De student is zelf verantwoordelijk voor de concrete voortgang en het tijdig indienen van de vereiste documenten bij de promotor. Het is niet de taak van de promotor om herinneringen te sturen.

II.17.2 Inhoud van de thesis

II.17.2.1 Algemeen

§1. De thesis moet goed gestructureerd zijn. Er wordt een voorblad gemaakt, een inhoudsopgave en een bibliografie. De thesis bevat een inleiding en een besluit. Daartussen worden zoveel hoofdstukken ingelast als de student nodig acht voor de analyse van het rechtsprobleem aan de hand van rechtsbronnen en voor het knelpuntenonderzoek. Achteraan wordt de beknopte samenvatting toegevoegd. Een woord vooraf kan maar is niet noodzakelijk en behoort structureel niet tot de thesis.

§2. Het aantal tekens bedraagt minstens 140.000 tekens en maximum 165.000 tekens (inclusief spaties, tekstvakken, voet- en eindnoten; exclusief inhoudsopgave en bibliografie, voorblad en eventueel woord vooraf en beknopte samenvatting). De interlinie dient 1,5 te zijn. Het voorblad van de thesis vermeldt het aantal tekens.

§3. De thesis dient geschreven te worden rekening houdend met de bepalingen van artikel [II.10](#).

II.17.2.2 Sjabloon

Elke student dient het sjabloon te gebruiken dat beschikbaar is op Blackboard dat opgemaakt is in de UAntwerpen huisstijl. Op het voorblad komen de volgende gegevens voor: naam student; titel van de thesis; Master na master in het fiscaal recht, en in voorkomend geval vermelding afstudeerrichting Douane en Accijnzen; naam van de promotor, de assessoren en de observator; het academiejaar en het aantal tekens.

II.17.2.3 Inhoudsopgave

In de inhoudsopgave wordt een overzicht gegeven van alle titels en ondertitels. De bladzijden van de thesis zijn steeds genummerd. De inhoudsopgave bevat een verwijzing naar de paginanummers van de verschillende hoofdstukken

II.17.2.4 Inleiding

In de inleiding worden minstens volgende aspecten behandeld:

- formulering van de juridische probleemstelling en situering van het probleem in zijn juridische context;
- de onderzoeksvraag/vragen;
- een verantwoording van de gebruikte onderzoeksmethode;
- de grenzen, moeilijkheden en eventuele beperkingen van het onderzoek;
- een korte inleidende beschrijving van het knelpuntenonderzoek.

II.17.2.5 Corpus

§1. Het corpus bestaat uit twee delen: een theoretisch luik en een knelpuntenonderzoek.

§2. In het theoretische luik wordt de analyse van de juridische probleemstelling weergegeven. Het is belangrijk dat de thesis bestaat uit een vlotte tekst waarbij de beantwoording van de gestelde onderzoeksvraag/vragen centraal staat.

§3. In het onderdeel knelpuntenonderzoek identificeert de student op basis van zijn bevindingen uit het theoretisch luik één of meerdere knelpunten en toetst deze af in de praktijk aan de hand van één of meerdere gevalstudies.

§4. Een persoonlijke analyse is voor beide onderdelen van de thesis noodzakelijk.

§5. De theoretische analyse gebeurt op grond van drie rechtsbronnen: de wetgeving, de rechtsleer en de rechtspraak. De verwerking van deze drie rechtsbronnen zal uit de bronvermelding in de voetnoten blijken. Wanneer de student de klassieke juridische methode aanvult met andere onderzoeksmethodes, kan de thesis ook gesteund worden op specifieke data op voorwaarde dat deze data op een wetenschappelijk verantwoorde wijze zijn verzameld.

§6. Bij het gebruik van wetgeving moet aandacht worden besteed aan mogelijke wetswijzigingen en de doelstellingen daarvan. Daartoe kunnen onder meer de voorbereidende werken worden geraadpleegd.

§7. Het onderzoek van de rechtsleer is belangrijk en moet zeer grondig worden uitgevoerd. Een studie van een aantal tijdschriftartikelen is niet voldoende. Ook handboeken, monografieën, encyclopedische werken, overzichten van rechtspraak en annotaties moeten worden onderzocht. Hierbij moet voornamelijk aandacht worden besteed aan de diverse standpunten die in de rechtsleer worden verdedigd.

§8. De analyse van de relevante rechtspraak is belangrijk en omvat in de eerste plaats een onderzoek naar de evolutie in de rechtspraak van het Hof van Cassatie of van andere hoge rechtscolleges, zoals het Grondwettelijk Hof en de Raad van State. Uiteraard moet ook de rechtspraak van de lagere rechtscolleges aan bod komen. De voorkeur gaat daarbij uit naar recente rechtspraak. In een aantal materies zal trouwens weinig of geen cassatierechtspraak terug te vinden zijn.

§9. Als het een onderwerp betreft waarover zeer veel rechtspraak is gepubliceerd, zal een keuze of selectie worden gemaakt in functie van het rechtsprobleem; de vergelijkbaarheid daarmee en het juridische belang van de uitspraak. Voor een aantal uitspraken zal een verwijzing in voetnoot voldoende zijn, terwijl andere uitspraken meer toelichting zullen vereisen in de tekst zelf.

§10. Wetgeving, rechtspraak en rechtsleer worden niet afzonderlijk weergegeven in de tekst. Het is belangrijk dat het geheel een vloeiende, vlotte tekst vormt. Alle rechtsbronnen moeten aldus als het ware door elkaar worden gebruikt en verwerkt.

§11. Het raadplegen en verwerken van anderstalige rechtsbronnen (zowel Belgische bronnen als buitenlandse bronnen) is noodzakelijk. Gebruik steeds primaire bronnen (d.w.z. de originele wetteksten, vonnissen en arresten, e.d.), vertrouw nooit op informatie uit bijdragen van andere auteurs, zonder verder onderzoek naar de juistheid van deze informatie.

§12. Het gebruik van internet bij de opzoeken is toegestaan maar enkel in de mate dat dit echt noodzakelijk is voor het onderzoek. Gebruik van internet dient bovendien hoofdzakelijk beperkt te worden tot opzoeken op officiële juridische sites (bijvoorbeeld www.staatsblad.be; www.juridat.be). In elk geval mag de opzoeking nooit beperkt worden tot onderzoek via internet en dienen de resultaten van de internetopzoeken steeds verder onderzocht, gecontroleerd en uitgediept te worden, gebruik makend van het klassieke onderzoeksmateriaal. Het gebruik van databanken zoals Jura en Monkey is bijvoorbeeld enkel toegestaan indien gekoppeld aan verder onderzoek in de aangeduide naslagwerken. Naar wetten wordt verwezen via de gebruikelijke wetboeken en niet via google of andere zoekmachines. Een verwijzing naar internet is enkel toegelaten indien geen andere verwijzing mogelijk is.

§13. Het juiste gebruik van het bronnenmateriaal weegt zwaar door in de uiteindelijke beoordeling. Een consequente vermelding van iedere geraadpleegde bron in voetnoot is bijgevolg noodzakelijk.

§14. In het onderdeel over het knelpuntenonderzoek wordt gebruik gemaakt van een of meerdere gevalstudies. In dit onderdeel wordt ook bijzondere aandacht besteed aan de gevolgde methodologie.

II.17.2.6 Besluit

§1. Het besluit bevat de belangrijkste antwoorden op de onderzoeksvragen die in de inleiding werden gesteld. Het is een samenvatting van de in het corpus bereikte resultaten met kritische bedenkingen en eventueel suggesties voor verder onderzoek. In het besluit wordt ook dieper ingegaan op de bevindingen waartoe het knelpuntenonderzoek heeft geleid.

§2. In het besluit mogen geen nieuwe argumenten opgenomen worden. Het is aan te bevelen dat de student een eigen juridisch onderbouwde mening formuleert en waar mogelijk ook probleemoplossende suggesties formuleert.

§3. Eventueel kan aangegeven worden welke nieuwe vragen de conclusie oproept, welke implicaties ervan zijn voor de praktijk en of de conclusie nog aan beperkingen is onderworpen.

II.17.2.7 Bibliografie

De bibliografie betreft de opname van een alfabetische lijst van alle geraadpleegde rechtsleer, die achteraan de thesis wordt bijgevoegd als eerste bijlage. Wetgeving en rechtspraak dienen niet te worden opgenomen in de bibliografie van de thesis; deze bronnen worden vanzelfsprekend wel verwerkt in de voetnoten. In de bibliografie worden bronnen opgenomen die daadwerkelijk werden verwerkt in de tekst.

II.17.2.8 Beknopte samenvatting

§1. In het beroepsleven van een master na master in het fiscaal recht is het analytisch uitwerken van een juridisch probleem belangrijk. Vervolgens dient men het probleem en de oplossing op een heldere, klare en bondige wijze te formuleren. Door het schrijven van de beknopte samenvatting moet de student blijk geven van deze vaardigheid. Er wordt van de student verwacht dat hij de probleemstelling, de onderzoeksvraag en de onderzoeksresultaten van de thesis helder en beknopt samenvat.

§2. Het schrijven van de beknopte samenvatting is een specifieke oefening, die niet gelijkgesteld kan worden met het achter elkaar plakken van een aantal paragrafen uit de thesis. De samenvatting is een afzonderlijke en originele tekst die de lezer informeert over het gevoerde onderzoek.

§3. De beknopte samenvatting omvat maximum 3 pagina's (ongeveer 7000 tekens – interlinie 1,5 – lettertype Times New Roman 12 of een qua leesbaarheid en grootte vergelijkbaar lettertype). De samenvatting wordt als een bijlage toegevoegd achteraan de thesis. Het is deze samenvatting die ook in SisA toegevoegd wordt als verplichte samenvatting in het daarvoor bestemde vak.

II.17.3 Indiening thesis

§1. De thesis (inclusief de beknopte samenvatting) moet worden ingediend in elektronische vorm via SisA, zowel in pdf als Word versie en via mail naar de observator.

De timing voor de indiening van de thesis is als volgt:

- eerste zittijd: uiterlijk de eerste maandag van mei;
- tweede zittijd: de tweede maandag van augustus;
- studenten die voor een aanvullend thesissemester kiezen: de maandag van de lesweek voorafgaand aan de kerstvakantie.

§2. Studenten die zijn ingeschreven voor het opleidingsonderdeel thesis en beslissen om hun thesis niet in te dienen, brengen hun promotor hiervan op de hoogte ten laatste op de hierboven vermelde indiendata. Bij gebrek aan tijdige indiening vermeldt de puntenlijst AFW (afwezig) voor het opleidingsonderdeel 'thesis'. De student kan zich ook via SisA verontschuldigen. In dat geval vermeldt de puntenlijst VER (verontschuldigd) voor het opleidingsonderdeel 'thesis'.

II.17.4 Mondelinge verdediging van de thesis

II.17.4.1 Algemeen

§1. De mondelinge verdediging van de thesis is openbaar.

§2. De mondelinge verdediging kan enkel doorgaan indien de thesis tijdig werd ingediend.

§3. Op de thesisverdediging zijn de student, de promotor, de observator en de twee assessoren aanwezig. Indien één van de juryleden niet aanwezig kan zijn wegens overmacht, wordt de thesisverdediging in de mate van het mogelijke uitgesteld. Indien uitstel niet mogelijk is, bezorgt het afwezige jurylid schriftelijk zijn opmerkingen en gemotiveerde quoterings. De thesisverdediging kan enkel plaatsvinden indien minstens twee leden van de jury, waaronder minimum één ZAP-lid, aanwezig zijn. Tijdens de verdediging worden de schriftelijke opmerkingen van het afwezige jurylid, in de mate dat deze tijdig beschikbaar zijn, meegedeeld aan de student.

§4. Indien de student of promotor niet aanwezig kan zijn op de thesisverdediging wegens gewettigde overmacht, verwittigt hij onmiddellijk de promotor of student en de facultaire studentenadministratie. Een thesisverdediging kan enkel worden verplaatst naar een later tijdstip in de mate dat alle juryleden beschikbaar zijn en mits goedkeuring van de meesterproefcoördinator.

II.17.4.2 Tijdstip en plaats van de verdediging

§1. De mondelinge verdediging van de thesis wordt gepland door de facultaire studentenadministratie in de volgende periodes:

- eerste zittijd: examenperiode eerste zittijd;
- tweede zittijd: examenperiode tweede zittijd;
- studenten die voor een aanvullend thesissemester kiezen: examenperiode januari.

In uitzonderlijke gevallen kan de meesterproefcoördinator toestaan dat de thesisverdediging doorgaat op een ander moment.

§2. De data en de locatie van de mondelinge verdedigingen worden bekendgemaakt op Blackboard. Studenten worden geacht Blackboard regelmatig te raadplegen om te vernemen wanneer hun thesisverdediging zal doorgaan.

§3. De student brengt de observator op de hoogte van de datum en het tijdstip van de verdediging. De student brengt de promotor op de hoogte van het feit dat de observator tijdig werd uitgenodigd.

§4. In het lokaal waar de thesisverdediging doorgaat, is in beginsel steeds de nodige apparatuur voorhanden om een PowerPointpresentatie te kunnen projecteren. Wanneer de verdediging online plaatsvindt, voorziet de facultaire studentenadministratie in een online verdedigingsruimte.

II.17.4.3 Inhoud van de verdediging

De verdediging duurt ongeveer 60 minuten per student: 15 minuten (toelichting door de student); 5 minuten (bedenkingen van de observator) 30 minuten (opmerkingen promotor en assessoren) en 10 minuten (repliek student).

II.17.4.4 De voorbereiding van de presentatie

§1. De presentatie veronderstelt een grondige en zorgvuldige voorbereiding, zodat in een beknopt bestek de hoofdzaken duidelijk gestructureerd naar voren kunnen worden gebracht.

§2. Het gebruik van een PowerPointpresentatie is aan te raden, maar niet verplicht. De slides dienen overzichtelijk en leesbaar te zijn (6 tot 10 regels per slide, geen overbodige of weinig zeggende illustraties, geen details, maar hoofdzaken). Het is nuttig om een afgedrukte versie van de slides ter beschikking te stellen van de juryleden.

§3. Het voorlezen van een tekst of het voordragen van een geheugenles wordt als zeer negatief ervaren.

§4. De uiteenzetting gebeurt in correct Nederlands en staat onafhankelijk van de geschreven tekst.

§5. De uiteenzetting wordt beëindigd met duidelijke conclusies en aanbevelingen.

II.17.4.5 Project Tilburg

§1. De verdediging van de studenten die gekozen hebben voor het Project Tilburg, vindt plaats hetzij aan de Tilburg University tijdens een bijeenkomst in Tilburg, hetzij aan de Universiteit Antwerpen in functie van de concrete afspraken tussen de verantwoordelijken van beide universiteiten. Tijdens deze bijeenkomst verdedigen ook de studenten van de Tilburg University hun thesis.

§2. Ook de leden van het academisch personeel van Tilburg University die betrokken zijn bij het Project Tilburg kunnen aan de verdediging deelnemen en door de jury (promotor en assessoren) gehoord worden over hun bevindingen.

II.18 Evaluatie en feedback

II.18.1 Evaluatie van de thesis

§1. De beoordeling van de thesis gebeurt op grond van het volgende schema:

	Promotor	Assessor 1	Assessor 2	Totaal
Juridisch vakmanschap: Theoretisch luik	30	20	20	70
Juridisch vakmanschap: Knelpuntonderzoek	20	10	10	40
Schriftelijke vaardigheden	10	10	10	30
Mondelinge vaardigheden	10	10	10	30
Procesevaluatie	10			10
Totaal	80	50	50	180

§2. Na de mondelinge verdediging zal er ter zitting (zonder aanwezigheid van de student) een overleg plaatsvinden tussen de promotor en de assessoren over de beoordeling van de thesis, waarna elk lid autonoom tot zijn quoterings komt.

§3. De student is geslaagd voor het opleidingsonderdeel 'thesis' indien hij 10/20 behaalt.

II.18.2 Feedback en tweede zitting

§1. De promotor geeft feedback op elk ingediend onderzoeksvoorstel. Wanneer de student niet geslaagd is voor het onderzoeksvoorstel, dient hij het onderzoeksvoorstel te herwerken rekening houdend met de opmerkingen van de promotor.

§2. De promotor en de assessoren geven de student op de thesisverdediging feedback. Studenten die niet geslaagd zijn, kunnen bijkomende feedback vragen aan hun promotor op een in onderling overleg te bepalen datum.

§3. Onverminderd artikelen [II.19.1](#) en [II.19.2](#) krijgen studenten die niet geslaagd zijn voor de thesis geen nieuw thesisonderwerp toegewezen maar moeten, na overleg met hun promotor, hun thesis herwerken.

§4. Wanneer de student de evaluatie van zijn thesisverdediging wenst in te kijken, neemt hij hiervoor rechtstreeks contact op met zijn promotor. De student heeft recht op een kopie van dit document, dit enkel na een gepland inzagemoment.

II.18.3 Procedure in geval van ernstige discrepantie tussen de beoordelingen van de thesis

§1. Wanneer er een verschil is van minstens 30% op één van de afzonderlijke onderdelen of van minstens 15% op het eindtotaal van de thesis (met uitzondering van de punten voor de procesevaluatie), zal de promotor de voorzitter van de Examencommissie opleidingen master na master fiscaal recht hierover per e-mail inlichten.

§2. De voorzitter van de Examencommissie opleidingen master na master fiscaal recht zal vervolgens de volgende procedure toepassen:

- aan elke beoordelaar wordt gevraagd om een uitvoerige motivering voor zijn quotering te geven en desgevallend zijn punten te herzien;
- de voorzitter van de Examencommissie opleidingen master na master fiscaal recht beslist vervolgens of de motivering en eventuele aanpassing van de punten voldoende zijn, dan wel of er een nieuwe beoordelaar voor de thesis moet worden aangesteld. Wanneer er inderdaad beslist wordt een nieuwe beoordelaar aan te stellen, geeft deze de definitieve punten voor juridisch vakmanschap en schriftelijke vaardigheden. Indien nodig kan de nieuwe beoordelaar een nieuwe mondelinge verdediging organiseren en ook de mondelinge vaardigheden beoordelen.

II.19 Geschillen

II.19.1 Thesis

§1. Bij vragen, opmerkingen of problemen in het kader van de thesis is de promotor het enige aanspreekpunt.

§2. Indien de student een ernstig probleem heeft (bijvoorbeeld een conflict met de promotor), kan hij dit voorleggen aan de Meesterproefcommissie. In voorkomend geval richt hij een gemotiveerd schriftelijk verzoek daartoe aan de meesterproefcoördinator, met een duidelijke uiteenzetting van de feiten. De meesterproefcoördinator roept de Meesterproefcommissie bijeen en kan de student en de promotor uitnodigen ter zitting. De Meesterproefcommissie beslist over het probleem en deze beslissing wordt aan de betrokkenen meegedeeld door de meesterproefcoördinator.

§3. Indien de promotor een ernstig probleem heeft (bijvoorbeeld indien de student meermaals zijn thesis opnieuw indient zonder een degelijke herwerking), kan hij dit voorleggen aan de Meesterproefcommissie. In voorkomend geval richt hij een gemotiveerd schriftelijk verzoek daartoe aan de meesterproefcoördinator, met een duidelijke uiteenzetting van de feiten. De meesterproefcoördinator roept de Meesterproefcommissie bijeen en kan de student en de promotor uitnodigen ter zitting. De Meesterproefcommissie beslist over het probleem en deze beslissing wordt aan de betrokkenen meegedeeld door de meesterproefcoördinator.

II.19.2 Fraude

Wanneer de Fraudecommissie van de opleidingen master na master fiscaal recht vaststelt dat er sprake is van fraude bij het onderzoeksvoorstel en/of de thesis en de student geen credit kan verwerven voor dit opleidingsonderdeel, krijgt de student een nieuw onderwerp en een nieuwe promotor toegewezen. Wat betreft fraude en plagiaat wordt verwezen naar de toepasselijke bepalingen van het Onderwijs- en Examenreglement van de Universiteit Antwerpen.

II.20 Praktische inlichtingen en vragen

II.20.1 Secretariaat van de meesterproef

Voor praktische en andere inlichtingen en vragen met betrekking tot de opleidingen master na master fiscaal recht:

- de facultaire studentenadministratie, lokaal V.001, tel. 03/265 54 45 (Mieke Vercauteren), bij voorkeur te contacteren via de [helpdesk](#).
- de meesterproefcoördinator: Prof. dr. Thierry Vansweevelt, lokaal V.224, tel 03/265 54 81, thierry.vansweevelt@uantwerpen.be
- de coördinatoren van de master na master Fiscaal recht, generieke opleiding: Prof. dr. Bruno Peeters, lokaal V.227, tel. 03/265 54 84, bruno.peeters@uantwerpen.be en Prof. dr. Sylvie De Raedt, lokaal Gk10.102, tel 03/265. , sylvie.deraedt@uantwerpen.be
- de coördinator van de master na master Fiscaal recht, afstudeerrichting douane en accijnzen: Prof. dr. Eric Van Dooren, lokaal V.228, eric.vandooren@uantwerpen.be

II.20.2 Afspraken en kerndata academiejaar 2023-2024 opleidingen master na master fiscaal recht

Wanneer een generieke datum bepaald in dit [Boek II](#) valt op een feestdag of sluitingsdag van de UAntwerpen, zal een datum vastgelegd worden in het schema hieronder op een werkdag voorafgaande of volgend op de eigenlijke datum.

II.20.2.1 Tweede assessoren

Prof. dr. Elly Van de Velde zal voor de master na master fiscaal recht, generieke opleiding optreden als tweede assessor.

De heer Ward Lietaert zal voor de master na master fiscaal recht, afstudeerrichting douane en accijnzen optreden als tweede assessor, tenzij hij zelf promotor zou zijn. In het laatste geval wordt de functie van tweede assessor waargenomen door prof. Eric Van Dooren.

II.20.2.2 Project Tilburg

De twee vertegenwoordigers van de Faculteit Rechten voor het project Tilburg zijn prof. dr. Bruno Peeters en prof. dr. Anne Van de Vijver.

De datum en plaats van de verplicht bij te wonen bijeenkomst wordt aan de studenten tijdig meegedeeld via e-mailbericht.

II.20.2.3 Samenvattend overzicht deadlines

II.20.2.3.1 Algemeen

Na inleidend college	Beschikbaarheid lijst mogelijke thesisonderwerpen
16 oktober 2023	Indienen keuze thesisonderwerpen
20 november 2023	Indienen onderzoekvoorstel en eerste aanzet knelpuntenonderzoek (+ bevestiging observator)
21- 24 november 2023	Overleg onderzoeksvoorstel
8 december 2023	Indienen herwerkt onderzoeksvoorstel
11-15 december 2023	Overleg herwerkt onderzoeksvoorstel
21 december 2023	indiening definitief onderzoeksvoorstel en voorstel knelpuntenonderzoek
23 februari 2024	Indienen voorontwerp
6 mei 2024	Indienen thesis
27 mei – 28 juni 2024	Mondelinge verdediging thesis
12 augustus 2024	Indienen thesis tweede zitting
19 augustus – 6 september 2024	Mondelinge verdediging thesis tweede zitting

II.20.2.3.2 Project Tilburg

Onderstaande data voor project Tilburg lopen gelijk met deze van de studenten in Tilburg.

Nog te bepalen	Eerste gezamenlijke bijeenkomst
----------------	---------------------------------

20 november 2023	Indienen onderzoeksvoorstel
8 december 2023	Indienen herwerkt onderzoeksvoorstel
21 december 2023	Overleg herwerkt onderzoeksvoorstel
23 februari 2024	Indienen voorontwerp
6 mei 2024	Indienen thesis
mei – juni 2023	Tweede bijeenkomst - mondelinge verdediging thesis

BOEK III. ASPIRANT-ONDERZOEKERS

III.1 Doel

§1. Het programma van aspirant-onderzoeker strekt ertoe studenten beter vertrouwd te maken met de taak en het werk van assistenten of onderzoekers; het legt het accent op de persoonlijke geestelijke verrijking van de aspirant-onderzoeker en wil hen voorbereiden op een onderzoekslaan. Idealiter bereidt het aspirant-onderzoekerschap voor op een onderzoeksfinancieringsaanvraag.

§2. De aspirant-onderzoeker wordt ingeschakeld in de werking van een onderzoeksgroep en verricht een in omvang beperkt aantal taken die onderwijs- en/of onderzoeksondersteunend zijn om zo kennis te maken met het academisch werk.

III.2 Selectiecriteria en -procedure

§1. Het statuut van aspirant-onderzoeker wordt toegekend aan masterstudenten die na een gesprek met de promotor en diens akkoord voldoen aan volgende criteria:

- een sterk academisch profiel, zoals blijkt uit globale examenresultaten en de plaats in de afstudeergroep;
- goede onderzoeksvaardigheden, zoals die blijken uit seminars, werkcolleges en vergelijkbare opleidingsonderdelen;
- Een duidelijke motivatie, zoals blijkt uit het voorbereidend gesprek met de promotor.

§2. De kandidaatstelling en de toewijzing van de plaatsen gebeurt parallel met de toewijzing van de thesisonderwerpen. De procedure volgt de deadlines in [Boek II](#).

De lijst van de onderwerpen voor aspirant-onderzoekers wordt ter beschikking gesteld via Blackboard, samen met het formulier dat de student moet invullen met het oog op zijn kandidaatstelling. In samenspraak met de promotor kan de student zelf een onderwerp voorstellen.

§3. De student dient het ingevulde en door de promotor ondertekende formulier in bij de Cel Onderzoek.

§4. Elke ontvankelijke kandidatuur wordt ter goedkeuring voorgelegd in een vergadering van de Reflectiegroep Onderzoek (ROZ).

De ROZ beslist over de aanstelling van de aspirant-onderzoekers en licht de meesterproefcommissie hierover in. De studenten worden vervolgens op de hoogte gebracht over hun mogelijke aanstelling. Studenten die niet aangesteld worden, behouden het thesisonderwerp.

III.3 Programma

§1. Het statuut van aspirant-onderzoeker laat masterstudenten toe een cv op te bouwen voor ofwel een FWO-traject (aspirant fundamenteel onderzoek FWO) ofwel een algemene onderzoekslaan.

§2. Indien bij aanvang van het programma nog niet duidelijk is of de aspirant-onderzoeker een FWO-aanvraag zal indienen, dan biedt een tussentijds gesprek tussen de promotor en de aspirant-onderzoeker na het eerste jaar de mogelijkheid om alsnog duidelijker doelstellingen te formuleren. Uiterlijk op 30 april van het eerste masterjaar bevestigen de promotor en de masterstudent bij de Cel Onderzoek of deze laatste in het FWO-traject zal stappen.

§3. De aspirant-onderzoeker onderneemt vóór het einde van de masteropleiding een minimaal aantal type-activiteiten. De Cel Onderzoek biedt in het 'Richtsnoer Aspirant-Onderzoekers' een overzicht van mogelijke activiteiten. De aspirant-onderzoeker kan zelf ook activiteiten voorstellen.

- De meesterproef geldt voor beide trajecten als verplicht onderdeel.
- Aspirant-onderzoekers die het algemeen traject volgen, nemen verspreid over de twee masterjaren aan minstens drie andere type-activiteiten deel.

- Aspirant-onderzoekers die het FWO-traject volgen, kiezen verspreid over de twee masterjaren voor drie type-activiteiten die in het overzicht gemarkeerd staan met 'FWO-traject', met name activiteiten die de aspirant-onderzoeker voorbereiden op een financieringsaanvraag én het onderzoeks-CV versterken. De aspirant-onderzoeker kan zelf ook andere bijkomende activiteiten voorstellen in het eindverslag.

§4. Aspirant-onderzoekers kunnen in de loop van het programma van traject wisselen. Elke wijziging wordt in onderling overleg met de promotor beslist, en zo snel mogelijk meegedeeld aan de Cel Onderzoek.

§5. Het programma is vrijwillig. Aspirant-onderzoekers kunnen het na overleg met de promotor voortijdig stopzetten zonder dat dit nadelige gevolgen heeft voor hun masterproef of hun opleiding. Ze delen deze beslissing zo snel mogelijk mee aan de Cel Onderzoek.

III.4 Evaluatie

§1. De evaluatie gebeurt door de ROZ aan de hand van een kort verslag. Het sjabloon voor dit verslag wordt ter beschikking gesteld door de Cel Onderzoek. Het verslag omvat de type-activiteiten die de aspirant-onderzoeker heeft verricht om aan de voorwaarden van het programma te voldoen. Het beschrijft, indien van toepassing, ook andere activiteiten die de aspirant-onderzoeker heeft ondernomen binnen de betrokken onderzoeksgroep, maar die niet behoren tot de verplichtingen verbonden aan de meesterproef of opleidingsonderdelen. Aspirant-onderzoekers die van traject gewisseld zijn verstrekken daarover een korte verklaring.

§2. Het verslag wordt door de aspirant-onderzoeker opgemaakt en ondertekend. Het bevat de adviserende conclusie (positief of negatief) en handtekening van de promotor. Een positief advies is enkel mogelijk indien de aspirant-onderzoeker de minimaal vereiste type-activiteiten binnen het traject heeft ondernomen. Slagen voor de meesterproef is geen voldoende voorwaarde voor een positieve beoordeling van een aspirant-onderzoeker.

§3. Het verslag wordt ingediend bij de Cel Onderzoek uiterlijk voor het einde van de tweede zitting van het tweede masterjaar. Een afwijking van deze deadline is enkel mogelijk in het geval van een thesismester bij overmacht of in uitzonderlijke, uitvoerig gemotiveerde omstandigheden. De aspirant-onderzoeker brengt de Cel Onderzoek tijdig op de hoogte van overmacht of uitzonderlijke omstandigheden.

§4. De ROZ bevestigt of ontkracht op basis van het verslag de conclusies van de promotor waarbij het de gelijke beoordeling van de verschillende aspirant-onderzoekers bewaakt. De beoordeling van de ROZ wordt zo snel als mogelijk aan de aspirant-onderzoekers meegedeeld.

§5. Bij een positieve beoordeling ontvangt de aspirant-onderzoeker hierover een schriftelijke verklaring van de faculteit. Hierover kan publiekelijk gecommuniceerd worden. Negatieve beoordelingen worden strikt vertrouwelijk behandeld en niet publiek bekend gemaakt.

III.5 Slotbepaling

§1. Voor wat niet in dit [Boek III](#) geregeld wordt, geldt [Boek II](#).

BOEK IV. STUDENTENMOBILITEIT

IV.1 Studieverblijf van studenten van de Faculteit Rechten aan gastuniversiteiten

IV.1.1 Inleiding

De Faculteit Rechten heeft voor de organisatie van de studentenmobiliteit met een aantal Belgische en buitenlandse universiteiten samenwerkingsverbanden aangegaan. Deze universiteiten worden hierna gastuniversiteiten genoemd.

Voor alle gastuniversiteiten gelden, behoudens uitdrukkelijke afwijking, dezelfde regels. De studiepunten die behaald worden aan een gastuniversiteit die niet het ECTS creditsysteem gebruikt, worden omgezet naar dit systeem. De gehanteerde omzetting is per universiteit te vinden op het Studentenportaal.

Aan elk van deze gastuniversiteiten kan een aantal studenten gedurende één of twee semesters een studieperiode doorbrengen, mits goedkeuring van het gekozen pakket van opleidingsonderdelen. Dit goedgekeurde pakket van opleidingsonderdelen en deze studieperiode worden door de Faculteit Rechten academisch erkend. De student wordt vrijgesteld van inschrijvingsgeld aan de gastuniversiteit en betaalt het gewone inschrijvingsgeld aan de Universiteit Antwerpen.

Indien de Commissie Studentenmobiliteit een beslissing heeft genomen, kan de betrokken student binnen de zeven kalenderdagen na kennisgeving een gemotiveerd verzoek tot heroverweging hiervan indienen bij de voorzitter. De Commissie behandelt dit verzoek tot heroverweging en deelt haar beslissing mee aan de student binnen de twintig kalenderdagen na de indiening ervan.

IV.1.2 Studieverblijf aan gastuniversiteiten door bachelorstudenten

IV.1.2.1 De bestemming

Toelating tot de studie aan een gastuniversiteit kan uitsluitend worden verkregen voor de Belgische universiteiten waarmee de Faculteit Rechten in het kader van 'Erasmus Belgica' een samenwerkingsverband heeft aangegaan.

IV.1.2.2 De periode

Bachelorstudenten kunnen gedurende het tweede of derde bachelorjaar afhankelijk van hun bestemming ofwel één semester ofwel een volledig academiejaar aan een gastuniversiteit studeren.

De periode kan jaarlijks wijzigen, afhankelijk van de collegeroosters bij de gastuniversiteiten. Het aanbod wordt jaarlijks bekend gemaakt via het Studentenportaal en via een informatiesessie, minstens een maand vóór de deadline om te kandideren.

IV.1.2.3 De aanvraag

Voor de aanvraag van het gedeelte van het pakket van opleidingsonderdelen dat de studenten aan de Universiteit Antwerpen moeten volgen, is het Onderwijs- en examenreglement (OER) van de Universiteit Antwerpen van toepassing, inclusief de inschrijvingsprocedure (PROC/ADOND/001) die integraal deel uitmaakt van het OER.

De aanvraag is ontvankelijk onder de volgende voorwaarden:

- voor uitwisseling in het tweede bachelorjaar: studenten die na één semester rechtenstudie voor alle opleidingsonderdelen van het modeltraject van het eerste semester van het eerste bachelorjaar een creditbewijs dan wel een gewogen gemiddelde van minstens 60% hebben behaald (waarbij voor de vakken waarvoor de student geen examen afgelegd heeft of niet gewettigd afwezig was een "0" score gehanteerd wordt);
- voor uitwisseling in het derde bachelorjaar:
  - studenten die voor alle opleidingsonderdelen van het modeltraject van het eerste bachelorjaar een creditbewijs hebben behaald; en

- voor alle opleidingsonderdelen van het modeltraject van het eerste semester van het tweede bachelorjaar een creditbewijs dan wel een gewogen gemiddelde van minstens 60% hebben behaald (waarbij voor de vakken waarvoor de student geen examens afgelegd heeft of niet gewettigd afwezig was een “0” score gehanteerd wordt); en
- voor het modeltraject van het tweede bachelorjaar, eventueel in een aangepast traject met het oog op de uitwisseling, zijn ingeschreven.

De aanvraag is bovendien slechts ontvankelijk indien de student deze volledig, correct en tijdig via Mobility Online registreert.

IV.1.2.4 Selectie van de studenten

De studenten wier aanvraag ontvankelijk is, worden in neergaande volgorde gerangschikt volgens hun resultaten. Voor deze rangschikking wordt een gewogen gemiddelde berekend op basis van de resultaten van alle opleidingsonderdelen die behoren tot het programma dat de betrokken student tot op het moment van de selectie heeft gevolgd. Voor de vakken waarvoor de student geen examens afgelegd heeft of niet gewettigd afwezig was wordt een “0” score gehanteerd.

De Commissie Studentenmobiliteit duidt de gastuniversiteit aan waar de bedoelde studenten mogen gaan studeren rekening houdend met deze rangschikking, met het door de betrokken student doorlopen studietraject en met het aantal beschikbare plaatsen.

De selectie en toewijzing van de gastuniversiteit gebeurt onder voorbehoud van het zullen voldoen aan de voorwaarden om te vertrekken vermeld in artikel [IV.1.2.6](#).

IV.1.2.5 Timing

De toewijzing van gastuniversiteiten gebeurt zo snel mogelijk na het verstrijken van de termijn voor kandidaatstelling. De Commissie Studentenmobiliteit deelt haar toewijzingsbeslissing zo snel mogelijk mee aan de studenten en aan de bevoegde organen van de faculteit.

IV.1.2.6 Toelating tot vertrek

De Faculteit Rechten laat tot de studie aan een gastuniversiteit enkel de studenten toe die:

- ofwel, voor wat betreft uitwisselingen in het tweede bachelorjaar, voor alle opleidingsonderdelen van het modeltraject van het eerste bachelorjaar rechten een creditbewijs hebben behaald en zich aan de Universiteit Antwerpen voor het tweede bachelorjaar rechten hebben ingeschreven;
- ofwel, voor wat betreft uitwisselingen in het derde bachelorjaar, voor alle opleidingsonderdelen van het modeltraject van het eerste en tweede bachelorjaar rechten een creditbewijs hebben behaald en zich aan de Universiteit Antwerpen voor het derde bachelorjaar rechten hebben ingeschreven.

IV.1.2.7 Studieprogramma aan de gastuniversiteit

De Commissie Studentenmobiliteit stelt voor elke gastuniversiteit een programma op waarin de opleidingsonderdelen worden opgesomd die de student aan de gastuniversiteit volgt, en bepaalt welke overeenstemmende opleidingsonderdelen de student bijgevolg aan de Universiteit Antwerpen niet moet volgen. De student is tijdens het uitwisselingsverblijf onderworpen aan de reglementen van de gastuniversiteit.

IV.1.2.8 ‘Learning Agreement’

Voor de start van de studies aan de gastuniversiteit ondertekent de student de ‘Learning Agreement’ en bezorgt deze aan de International Office Law.

IV.1.2.9 Eventuele bijkomende opleidingsonderdelen van de gastuniversiteit

Het staat de student vrij aan de gastuniversiteit, naast de verplichte opleidingsonderdelen, bijkomende opleidingsonderdelen te volgen. Deze opleidingsonderdelen worden op het diplomasupplement vermeld, op

voorwaarde dat de Commissie Studentenmobiliteit goedkeuring heeft verleend aan het volgen van deze opleidingsonderdelen. Zij tellen vervolgens mee bij de berekening van het eindresultaat van de bacheloropleiding. Deze bijkomende opleidingsonderdelen worden evenwel niet meegeteld voor het behalen van de 180 studiepunten die vereist zijn voor het diploma van bachelor in de rechten.

IV.1.2.10 Examens aan de gastuniversiteit

Voor de opleidingsonderdelen die de student aan de gastuniversiteit volgt, beoordelen de examinatoren van de gastuniversiteit de student volgens de aldaar geldende puntenschaal.

IV.1.2.11 Mededeling van de aan de gastuniversiteit behaalde studieresultaten

De student verbindt zich ertoe om zo snel mogelijk de aan de gastuniversiteit behaalde studieresultaten mee te delen aan de International Office Law.

IV.1.2.12 Erkenning van de aan de gastuniversiteit behaalde studieresultaten

De bevoegde Examencommissie van de Faculteit Rechten erkent de resultaten en studiepunten die de student aan de gastuniversiteit behaalde.

IV.1.2.13 Gevolgen van tekorten op opleidingsonderdelen van de gastuniversiteit

Indien de student een tekort heeft op één of meer opleidingsonderdelen van de gastuniversiteit, moet de student de betrokken examens van de gastuniversiteit hernemen. In uitzonderlijke gevallen kan de Commissie Studentenmobiliteit hiervan afwijken door een vervangend examen te organiseren aan de Universiteit Antwerpen.

IV.1.3 Studieverblijf aan gastuniversiteiten door masterstudenten (Nederlandstalig programma)

IV.1.3.1 De bestemming

Toelating tot de studie aan een gastuniversiteit kan uitsluitend worden verkregen voor de universiteiten waarmee de Faculteit Rechten een samenwerkingsverband heeft aangegaan.

IV.1.3.2 De periode

Masterstudenten kunnen in het eerste masterjaar gedurende het tweede semester, en in het tweede masterjaar gedurende één of twee semesters, aan een gastuniversiteit studeren.

De studenten kunnen tijdens hun masteropleiding slechts eenmaal toegelaten worden om een deel van hun studie aan een gastuniversiteit te volbrengen.

IV.1.3.3 De aanvraag

Voor de aanvraag van het gedeelte van het pakket van opleidingsonderdelen dat de studenten aan de Universiteit Antwerpen moeten volgen, is het Onderwijs- en examenreglement (OER) van de Universiteit Antwerpen van toepassing, inclusief de inschrijvingsprocedure (PROC/ADOND/001) die integraal deel uitmaakt van het OER.

De aanvraag is bovendien slechts ontvankelijk indien de student deze volledig, correct en tijdig via Mobility Online registreert.

De studenten die in een bepaald academiejaar aan een gastuniversiteit willen studeren, moeten hun aanvraag indienen bij aanvang van het tweede semester van het academiejaar dat voorafgaat aan het academiejaar waarin zij aan een gastuniversiteit willen studeren. De aanvraag kan ook gebeuren bij de aanvang van het eerste semester van een academiejaar en dit met het oog op het studeren aan een gastuniversiteit in het tweede

semester van datzelfde academiejaar. De aanvraag moet worden ingediend uiterlijk op de datum die de Dienst Internationale Samenwerking (DIS) van de Universiteit Antwerpen bepaalt.

De studenten kunnen bij hun aanvraag naar eigen keuze en in volgorde van eigen voorkeur drie gastuniversiteiten opgeven.

IV.1.3.4 Selectie van de kandidaten en toewijzing van de gastuniversiteit

De Commissie Studentenmobiliteit selecteert de kandidaten. Zij wijst de kandidaten een gastuniversiteit toe, op basis van de hierna vermelde criteria en op grond van een rangschikking.

Voor de selectie en de rangschikking van de studenten wordt een gewogen gemiddelde berekend op basis van de resultaten van alle opleidingsonderdelen die behoren tot het door de betrokken student tot op het moment van de selectie gevolgde studieprogramma. Voor de vakken waarvoor de student geen examen afgelegd heeft of niet gewettigd afwezig was, wordt een "0" score gehanteerd.

Studenten die een gewogen gemiddelde van minstens 58% hebben behaald worden geselecteerd voor de studie aan een gastuniversiteit. De Commissie Studentenmobiliteit kan voor bepaalde door haar aan te duiden gastuniversiteiten een hogere minimumscore vereisen. Deze wordt per gastuniversiteit aan de studenten bekendgemaakt via het Studentenportaal.

Voor de toewijzing van de gastuniversiteit worden de studenten door de Commissie in neergaande volgorde van het gewogen gemiddelde gerangschikt. Hierbij maakt zij geen onderscheid tussen studenten die in het eerste masterjaar en zij die in het tweede masterjaar aan een gastuniversiteit willen studeren. De student die het hoogst scoort, heeft de eerste keuze van gastuniversiteit. De daaropvolgende studenten krijgen in volgorde van hun rangschikking hun gastuniversiteit toegewezen rekening houdend met hun keuzes en de beschikbaarheid van de bestemmingen.

In geval van ex aequo score voor twee of meer studenten die dezelfde gastuniversiteit hebben geselecteerd, houdt de Commissie rekening met het globaal beeld van de studieresultaten, in het bijzonder de duur van de studie en eventuele tweede zittijden van de betrokken studenten.

De selectie en toewijzing van de gastuniversiteit gebeurt onder voorbehoud van het zullen voldoen aan de voorwaarden om te vertrekken vermeld in artikel [IV.1.3.6](#).

IV.1.3.5 Timing

De toewijzing van gastuniversiteiten gebeurt zo snel mogelijk na het verstrijken van de termijn voor kandidaatstelling. De Commissie Studentenmobiliteit deelt haar beslissingen ter zake zo snel mogelijk mee aan studenten en aan de bevoegde organen van de faculteit.

IV.1.3.6 Toelating tot vertrek

De geselecteerde student mag enkel effectief vertrekken naar een gastuniversiteit indien deze het bachelordiploma heeft behaald en indien deze

- voor wat het vertrek in het eerste masterjaar betreft, zich ingeschreven heeft aan de Universiteit Antwerpen voor het eerste masterjaar;
- voor wat het vertrek in het tweede masterjaar betreft, zich ingeschreven heeft aan de Universiteit Antwerpen voor het tweede masterjaar, en een credit heeft behaald voor alle opleidingsonderdelen van het door de student gevolgde studieprogramma van het voorgaande academiejaar, waaronder minstens de vier juridische plichtvakken van het eerste semester van het eerste masterjaar.

IV.1.3.7 Mededeling van het ontwerppakket van opleidingsonderdelen ('Learning Agreement')

Aan de hand van de studie-informatie van de gastuniversiteit stelt de student zelf een ontwerppakket van opleidingsonderdelen samen en deelt dit mee aan de International Office Law. Het ontwerppakket van opleidingsonderdelen van het eerste semester moet vóór 1 juni in het academiejaar voorafgaand aan het vertrek

worden meegedeeld. Het ontwerp pakket van opleidingsonderdelen van het tweede semester moet vóór 1 november in het betrokken academiejaar worden meegedeeld. Als de student wegens nalatigheid deze termijnen niet respecteert, kan de Commissie Studentenmobiliteit, op verzoek van haar voorzitter, de toelating tot de studie aan de gastuniversiteit herroepen.

IV.1.3.8 Definitieve goedkeuring van het pakket van opleidingsonderdelen

De definitieve samenstelling van de opleidingsonderdelen wordt door de Commissie Studentenmobiliteit goedgekeurd bij het begin van het buitenlandse studieverblijf. De opleidingsonderdelen die tot het definitieve pakket behoren, vormen dan de verplichte opleidingsonderdelen voor de student aan de gastuniversiteit, waarvoor examen aan de gastuniversiteit moet worden afgelegd.

De Commissie Studentenmobiliteit waakt erover dat het definitieve pakket bestaat uit opleidingsonderdelen die behoren tot de Faculteit Rechten van de gastuniversiteit en die van een tweede of hoger cyclusniveau zijn. In het pakket van opleidingsonderdelen mogen zich geen opleidingsonderdelen bevinden die overlappen met aan de Universiteit Antwerpen gevolgde opleidingsonderdelen. Het totale pakket van opleidingsonderdelen van de student moet evenwichtig zijn en vergelijkbaar met het pakket van opleidingsonderdelen van de studenten die niet aan een gastuniversiteit gaan studeren.

IV.1.3.9 Omvang van het pakket van opleidingsonderdelen

Bij een studieverblijf aan een gastuniversiteit in **het tweede semester van het eerste masterjaar** dient de student opleidingsonderdelen ter waarde van minstens 24 studiepunten aan de gastuniversiteit op te nemen.

Bij een studieverblijf aan een gastuniversiteit van **één semester in het tweede masterjaar** dient de student opleidingsonderdelen ter waarde van minstens 24 studiepunten op te nemen. De studenten die zijn toegelaten tot een verblijf van één semester aan een gastuniversiteit met het oog op het behalen van het certificaat “master in Comparative, International and European Law (CIEL)” moeten aan deze gastuniversiteit minstens 30 studiepunten behalen om dit certificaat te kunnen verkrijgen. Daarnaast moeten zij voor het behalen van dit certificaat ook voldoen aan de specifieke regeling die hierover is opgenomen in [Boek II](#).

Bij een studieverblijf aan een gastuniversiteit van **twee semesters (enkel mogelijk in het tweede masterjaar)**, dient de student opleidingsonderdelen ter waarde van minstens 36 studiepunten op te nemen. De studenten die zijn toegelaten tot een verblijf van twee semesters aan een gastuniversiteit met het oog op het behalen van het certificaat “master in Comparative, International and European Law” (CIEL) moeten bovendien voor het behalen van dit certificaat ook voldoen aan de specifieke regeling die hierover is opgenomen in [Boek II](#).

IV.1.3.10 Definitieve ‘Learning Agreement’

Na goedkeuring van het aangevraagde pakket van opleidingsonderdelen door de Commissie Studentenmobiliteit wordt de student hiervan zo snel mogelijk op de hoogte gebracht door de International Office Law.

De student bezorgt de eventueel gewijzigde ‘Learning Agreement’ zo snel mogelijk aan de International Office Law. Het definitieve pakket van opleidingsonderdelen moet op deze ‘Learning Agreement’ ingevuld zijn en ondertekend door de gast- en thuisuniversiteit.

IV.1.3.11 Studielast aan de Faculteit Rechten

De bepalingen van Boek II blijven van toepassing. Alle studenten die aan een gastuniversiteit studeren, verbinden zich ertoe om de nodige regelingen in verband met hun stage en thesis te treffen met respectievelijk de meesterproefcoördinator, de betrokken stagementor en de betrokken promotor.

De student die in **het tweede semester van het eerste masterjaar** aan een gastuniversiteit studeert, moet gedurende dit tweede semester in overeenstemming met Boek II een onderzoeksvorstel indienen. Deze student zal aan de Faculteit Rechten van de Universiteit Antwerpen het vak “Communicatievaardigheden en conflictoplossing” in het tweede masterjaar volgen. De student mag in het tweede masterjaar een bijzondere

studie of het grondslagen-/hulpwetenschappenvak laten vallen in de mate dat aan de gastuniversiteit een daaraan gelijkwaardig opleidingsonderdeel werd gevolgd.

De student die in **het tweede masterjaar gedurende één semester** aan een gastuniversiteit studeert, moet aan de Faculteit Rechten van de Universiteit Antwerpen in dat tweede masterjaar volgende opleidingsonderdelen uit het masterprogramma afleggen: één grondige studie, één bijzondere studie, de stage en het thesisonderdeel van de meesterproef.

De student die in **het tweede masterjaar gedurende twee semesters** aan een gastuniversiteit studeert, moet aan de Faculteit Rechten van de Universiteit Antwerpen in dat tweede masterjaar volgende opleidingsonderdelen van het masterprogramma afleggen: de stage en het thesisonderdeel van de meesterproef.

IV.1.3.12 Eventuele bijkomende opleidingsonderdelen aan de gastuniversiteit

Het staat de student vrij aan de gastuniversiteit, naast het minimum vereiste aantal opleidingsonderdelen, bijkomende opleidingsonderdelen te volgen. Deze opleidingsonderdelen worden op het diplomasupplement vermeld, op voorwaarde dat de Commissie Studentenmobiliteit goedkeuring heeft verleend aan het volgen van deze opleidingsonderdelen. Zij tellen vervolgens mee bij de berekening van het eindpercentage van de masteropleiding. Deze bijkomende opleidingsonderdelen worden evenwel niet meegeteld voor het behalen van de 120 studiepunten die vereist zijn voor het diploma van master in de rechten.

IV.1.3.13 Verlenging van het studieverblijf aan de gastuniversiteit

Studenten die bij verblijf aan een gastuniversiteit gedurende het eerste semester van het **tweede masterjaar**, dit verblijf tot twee semesters wensen te verlengen, moeten dit vóór 15 november van dat academiejaar meedelen aan de International Office Law. Deze verlenging kan toegekend worden na akkoord van de betrokken gastuniversiteit.

IV.1.3.14 Examens aan de gastuniversiteit

De opleidingsonderdelen die de student aan de gastuniversiteit volgt, worden door de examinatoren van de gastuniversiteit beoordeeld volgens de daar geldende puntenschaal.

IV.1.3.15 Mededeling van de aan de gastuniversiteit behaalde studieresultaten

De student verbindt zich ertoe om uiterlijk op de laatste dag van de eerste examenperiode van het tweede semester de aan de gastuniversiteit behaalde studieresultaten mee te delen aan de International Office Law, of mee te delen dat deze studieresultaten nog niet beschikbaar zijn.

IV.1.3.16 Erkenning van de aan de gastuniversiteit behaalde studieresultaten

Onderwijs- en examenreglement

Artikel 14.1 Vaststelling examenresultaten per opleidingsonderdeel

14.1.1 De examinator(en) stel(t)/len het examenresultaat van een opleidingsonderdeel in een geheel getal van 0 tot en met 20 vast. De faculteit kan slechts op gemotiveerde wijze beslissen dat door de specificiteit van het opleidingsonderdeel het examenresultaat wordt vastgesteld in de niet-numerieke vorm “geslaagd” of “nietgeslaagd” (pass/fail).

De bevoegde Examencommissie van de Faculteit Rechten erkent de aan de gastuniversiteit behaalde resultaten volgens het pass/fail principe. Studenten krijgen in hun studievoortgangsrapport voor een opleidingsonderdeel gevolgd aan de gastuniversiteit de vermelding “pass”/“geslaagd” indien zij zijn geslaagd volgens de aan het gastuniversiteit geldende regels, of de vermelding “fail”/“niet geslaagd” indien zij niet zijn geslaagd.

IV.1.3.17 Gevolgen van tekorten op opleidingsonderdelen aan de gastuniversiteit

Indien de student een tekort heeft behaald op één of meer opleidingsonderdelen aan de gastuniversiteit, moet de student de betrokken examens aan de gastuniversiteit hernemen. In uitzonderlijke gevallen kan de

Commissie Studentenmobiliteit hiervan afwijken door een vervangend examen te organiseren aan de Universiteit Antwerpen.

IV.1.4 Studieverblijf aan een gastuniversiteit door studenten van de Master of Laws (LL.M.)

IV.1.4.1 Het doel

Het volgen van een semester aan een buitenlandse universiteit in de Master of Laws heeft tot doel

- om de studenten in staat te stellen zich verder te verdiepen in de materie van de module van de Master of Laws waarmee hun thesis verbonden is en
- om bij te dragen tot het onderzoek omtrent deze thesis.

Dit buitenlandsemester vervangt een module van de Master of Laws.

IV.1.4.2 Thesisonderwerp

Het onderwerp van de thesis is verbonden aan een van de vijf modules die aangeboden worden in de Master of Laws.

IV.1.4.3 Privileged partners

De Faculteit Rechten heeft met betrekking tot de Master of Laws een aantal specifieke samenwerkingsakkoorden afgesloten met gastuniversiteiten. Deze overeenkomsten hebben betrekking op de uitwisseling van studenten en personeelsleden en op onderzoekssamenwerking. Deze universiteiten worden verder in dit onderdeel “privileged partners” genoemd. De privileged partners garanderen voor de studenten van de Master of Laws een opleidingsaanbod in het Engels van minstens 18 studiepunten. Dit opleidingsaanbod wordt jaarlijks overeengekomen tussen de privileged partners en de betrokken moduleverantwoordelijke van de Master of Laws.

IV.1.4.4 De aanvraag

Studenten die een semester wensen door te brengen aan een gastuniversiteit tijdens het tweede jaar van de Master of Laws, moeten daartoe een aanvraag registreren in Mobility Online. Dit moet gebeuren bij aanvang van het tweede semester van het eerste jaar van de Master of Laws. De aanvraag kan ook gebeuren bij de aanvang van het eerste semester van het tweede jaar van de Master of Laws en dit met het oog op het studeren aan een privileged partner in het tweede semester van dat academiejaar. De aanvraag moet worden ingediend uiterlijk voor de datum die jaarlijks door de Dienst Internationale Samenwerking (DIS) van de Universiteit Antwerpen wordt vastgesteld.

De studenten moeten in hun aanvraagformulier de volgorde van hun voorkeur aangeven van de privileged partners van de module van de Master of Laws waarmee hun thesis verbonden is. Zij moeten ook aangeven welk pakket van opleidingsonderdelen zij wensen te volgen aan de betrokken privileged partner universiteit.

IV.1.4.5 Andere bestemmingen

Bij wijze van uitzondering op wat bepaald is in de vorige punten, mag een student ook als eerste keuze een andere gastuniversiteit waarmee de Faculteit Rechten een uitwisselingsovereenkomst heeft gesloten dan een privileged partner aanduiden. Dit kan enkel indien de student aantoont dat aan deze gastuniversiteit een gespecialiseerde academische ondersteuning in het Engels kan worden aangeboden over het onderwerp van de thesis (bovenop het pakket van opleidingsonderdelen in het Engels van minstens 18 studiepunten, dat een verdieping vormt van de module van de Master of Laws waaraan de thesis verbonden is). Dit voorstel moet worden goedgekeurd door de modulecoördinator.

IV.1.4.6 Erkenning keuzevak

Indien studenten bovenop hun pakket van opleidingsonderdelen van 18 studiepunten een keuzevak willen volgen tijdens het buitenlandsemester, dan moeten zij hiervoor toestemming verkrijgen van de modulecoördinator. Deze vakken moeten relevant zijn voor het Master of Laws programma (maar niet

noodzakelijk voor de module waaraan hun thesis verbonden is) en mogen niet overlappen met een vak dat door de student reeds aan de Universiteit Antwerpen of een andere universiteit werd gevolgd.

IV.1.4.7 Selectie van de kandidaten en toewijzing van de gastuniversiteit

Studenten kunnen een aanvraag indienen indien zij,

- minstens een gewogen gemiddelde van 60% hebben behaald voor alle opleidingsonderdelen van het eerste semester van het eerste jaar van de Master of Laws (waarbij voor de vakken waarvoor de student geen examens afgelegd heeft of niet gewettigd afwezig was een “0” score gehanteerd wordt), of
- voor al deze opleidingsonderdelen geslaagd zijn.

De studenten worden gerangschikt op basis van het gewogen gemiddelde die zij behaald hebben in het eerste semester van het eerste jaar van de Master of Laws.

De Commissie Studentenmobiliteit selecteert de kandidaten en wijst hen een gastuniversiteit toe op basis van deze rangschikking. De academische coördinator en de modulecoördinatoren van de Master of Laws vergaderen voorafgaand aan de vergadering van de Commissie Studentenmobiliteit en stellen een gemeenschappelijk voorstel op voor de toewijzing van een gastuniversiteit voor alle studenten van de Master of Laws.

IV.1.4.8 Mogelijkheden na niet-selectie

Studenten die voldoen aan de voorwaarden opgesomd in artikel [IV.1.4.7](#), maar die niet geselecteerd werden voor een privileged partner, mogen zodra zij hiervan op de hoogte zijn gebracht een aanvraag indienen voor een andere gastuniversiteit waarmee de Faculteit Rechten een uitwisselingsovereenkomst heeft gesloten. De International Office Law zal deze studenten hierbij ondersteunen. De betrokken moduleverantwoordelijke moet het voorgestelde pakket van opleidingsonderdelen goedkeuren. Voor de toewijzing van de bestemming worden de betrokken studenten gerangschikt volgens de criteria die gelden voor de rangschikking van de studenten van de Nederlandstalige master in de rechten opleiding.

IV.1.4.9 Toelating tot vertrek

Studenten worden pas toegelaten om een semester in het tweede jaar van de Master of Laws bij een privileged partner of een gastuniversiteit te studeren indien zij voor alle opleidingsonderdelen van het eerste jaar van de Master of Laws geslaagd zijn.

IV.1.4.10 Definitieve ‘Learning Agreement’

Wanneer studenten starten met het semester in het tweede jaar van de Master of Laws bij de privileged partner of de gastuniversiteit, moeten ze hun pakket van opleidingsonderdelen bevestigen. Veranderingen aan het oorspronkelijk goedgekeurde pakket van opleidingsonderdelen zijn enkel mogelijk indien een deel daarvan niet meer toegankelijk is voor de student, of indien de inhoud grondig is gewijzigd. Elke verandering aan het oorspronkelijke ontwerppakket van opleidingsonderdelen moet worden goedgekeurd door de Commissie Studentenmobiliteit en dit na advies van de coördinator van de relevante module van de Master of Laws.

IV.1.4.11 Examens aan de gastuniversiteit

De opleidingsonderdelen die de student aan de gastuniversiteit volgt, worden door de examinatoren van de gastuniversiteit beoordeeld volgens de daar geldende puntenschaal.

IV.1.4.12 Mededeling van de aan de gastuniversiteit behaalde studieresultaten

De student verbindt zich ertoe om uiterlijk op de laatste dag van de eerste examenperiode van het tweede semester de aan de gastuniversiteit behaalde studieresultaten mee te delen aan de International Office Law, of mee te delen dat deze studieresultaten nog niet beschikbaar zijn.

IV.1.4.13 Erkenning van de aan de gastuniversiteit behaalde studieresultaten

Onderwijs- en examenreglement

Artikel 14.1 Vaststelling examenresultaten per opleidingsonderdeel

14.1.1 De examinator(en) stel(t)/len het examenresultaat van een opleidingsonderdeel in een geheel getal van 0 tot en met 20 vast. De faculteit kan slechts op gemotiveerde wijze beslissen dat door de specificiteit van het opleidingsonderdeel het examenresultaat wordt vastgesteld in de niet-numerieke vorm “geslaagd” of “nietgeslaagd” (pass/fail).

De bevoegde Examencommissie van de Faculteit Rechten erkent de aan de gastuniversiteit behaalde resultaten volgens het pass/fail principe. Studenten krijgen in hun studievoortgangsrapport voor een opleidingsonderdeel gevolgd aan de gastuniversiteit de vermelding “pass”/“geslaagd” indien zij zijn geslaagd volgens de aan het gastuniversiteit geldende regels, of de vermelding “fail”/“niet geslaagd” indien zij niet zijn geslaagd.

IV.1.4.14 Gevolgen van tekorten op opleidingsonderdelen aan de gastuniversiteit

Indien de student een tekort heeft behaald op één of meer opleidingsonderdelen aan de gastuniversiteit, moet de student de betrokken examens aan de gastuniversiteit hernemen. In uitzonderlijke gevallen kan de Commissie Studentenmobiliteit hiervan afwijken door een vervangend examen te organiseren aan de Universiteit Antwerpen.

IV.1.5 Deelname aan een zomer- of winterschool

Onderwijs- en examenreglement

Artikel 14.1 Vaststelling examenresultaten per opleidingsonderdeel

14.1.1 De examinator(en) stel(t)/len het examenresultaat van een opleidingsonderdeel in een geheel getal van 0 tot en met 20 vast. De faculteit kan slechts op gemotiveerde wijze beslissen dat door de specificiteit van het opleidingsonderdeel het examenresultaat wordt vastgesteld in de niet-numerieke vorm “geslaagd” of “nietgeslaagd” (pass/fail).

Studenten die wensen deel te nemen aan een internationale zomer- of winterschool in binnen- of buitenland, kunnen deze deelname laten erkennen ten belope van drie studiepunten ter vervanging van een bijzondere studie of een grondslagen- en hulpwetenschapsvak in de master in de rechten-opleiding of ter invulling van de vrijekeuzeruimte in de Master of Laws-opleiding aan de Universiteit Antwerpen. Deze mogelijkheid staat open voor studenten die zich ingeschreven hebben aan de Universiteit Antwerpen voor het derde bachelorjaar rechten, de master in de rechten, of de Master of Laws. Elke student kan slechts eenmaal van deze mogelijkheid gebruik maken.

Met het oog op het bekomen van een erkenning moet de betrokken student ten laatste op 31 mei voorafgaand aan de bedoelde zomerschool of ten laatste op 30 november voorafgaand aan de bedoelde winterschool een gemotiveerde aanvraag indienen bij de International Office Law. De Commissie Studentenmobiliteit oordeelt tijdig over de vraag of de geplande zomer- of winterschool in aanmerking komt voor drie studiepunten in de plaats van een bijzondere studie of een grondslagen- en hulpwetenschapsvak in de master in de rechtenopleiding of ter invulling van de vrijekeuzeruimte in de Master of Laws-opleiding van de Universiteit Antwerpen. Hierbij oordeelt deze Commissie op grond van de inhoud en de werkbelasting van de betrokken zomer- of winterschool.

De betrokken student moet na afloop van de zomer- of winterschool een attest afleveren waaruit blijkt dat de student effectief heeft deelgenomen aan de zomer- of winterschool en waaruit tevens een beoordeling of quoterings van het door deze student geleverde werk blijkt. De uiterste datum van indiening is 28 februari van het academiejaar waarin de student in het diplomajaar is ingeschreven. De door de betrokken student behaalde beoordeling of quoterings wordt, wegens de specifieke aard en evaluatiemethodes van zomer- en winterscholen, door de bevoegde Examencommissie van de Faculteit Rechten academisch erkend onder de vorm van pass/fail.

IV.1.6 Opnemen van afzonderlijke opleidingsonderdelen in het kader van een samenwerkingsovereenkomst met een andere universiteit

Studenten die, in de gevallen waarin dit door de Faculteit in het kader van een samenwerkingsovereenkomst met een andere universiteit is toegestaan en buiten de bovenvermelde studieverblijven en zomerscholen, een opleidingsonderdeel aan een andere universiteit wensen te volgen, vragen dit aan bij de International Office Law. De aanvraag moet worden ingediend uiterlijk op de datum die de Faculteit bepaalt. De Commissie Studentenmobiliteit beslist over deze aanvragen op basis van de daarop toepasselijke criteria die door de Faculteit zijn bepaald.

IV.1.7 Opnemen van afzonderlijke opleidingsonderdelen i.h.k.v. Short Term Blended Mobility

IV.1.7.1 Deelname aan Short Term Blended Mobility

Onderwijs- en examenreglement

Artikel 14.1 Vaststelling examenresultaten per opleidingsonderdeel

14.1.1 De examinator(en) stel(t)/len het examenresultaat van een opleidingsonderdeel in een geheel getal van 0 tot en met 20 vast. De faculteit kan slechts op gemotiveerde wijze beslissen dat door de specificiteit van het opleidingsonderdeel het examenresultaat wordt vastgesteld in de niet-numerieke vorm “geslaagd” of “niet geslaagd” (pass/fail).

Studenten die wensen deel te nemen aan Short Term Blended Mobility (STBM) met een fysieke mobiliteitsperiode van 5 tot 30 dagen bij een partneruniversiteit, kunnen deze deelname laten erkennen ten belope van drie studiepunten ter vervanging van een bijzondere studie of een grondslagen- en hulpwetenschapsvak in de master in de rechtenopleiding of ter invulling van de vrijekeuzeruimte of de placement in de Master of Laws-opleiding aan de Universiteit Antwerpen. Het betreft deelname aan blended intensive programmes en aan individuele Short Term Blended Mobility voor studie en stage. Deze mogelijkheid staat open voor studenten die zich ingeschreven hebben aan de Universiteit Antwerpen voor de master in de rechten of de Master of Laws. Elke student kan slechts eenmaal van deze mogelijkheid gebruik maken.

Met het oog op het bekomen van een erkenning moet de betrokken student ten laatste op 31 mei (voor deelname in het eerste of tweede semester van het daaropvolgende academiejaar) of ten laatste op 30 september (voor deelname in het tweede semester van het academiejaar) een gemotiveerde aanvraag indienen bij de International Office Law.

De Commissie Studentenmobiliteit oordeelt tijdig over de vraag of de Short Term Blended Mobility mobility in aanmerking komt voor drie studiepunten in de plaats kan komen van een bijzondere studie of een grondslagen- en hulpwetenschapsvak in de master in de rechtenopleiding of ter invulling van de vrijekeuzeruimte of een placement in de Master of Laws-opleiding aan de Universiteit Antwerpen. Hierbij oordeelt deze Commissie op grond van de inhoud en de werkbelasting van de Short Term Blended Mobility.

De betrokken student moet na afloop van de Short Term Blended Mobility een attest afleveren waaruit blijkt dat de student daaraan effectief heeft deelgenomen en waaruit tevens een beoordeling of quoting van het door deze student geleverde werk blijkt. De uiterste datum van indiening is 30 mei van het academiejaar waarin de student in het diplomajaar is ingeschreven. De door de betrokken student behaalde beoordeling of quoting wordt, wegens de specifieke aard en evaluatiemethodes van Short Term Blended Mobility, door de bevoegde Examencommissie van de Faculteit Rechten academisch erkend onder de vorm van pass/fail.

IV.1.7.2 Aanvraag van een Short Term Blended Mobility-beurs

Studenten die bij deelname aan Short Term Blended Mobility eveneens in aanmerking wensen te komen voor een STBM-beurs vermelden dit in hun aanvraag.

De Commissie Studentenmobiliteit stelt een rangschikking voor de voordracht van een STBM-beurs op:

- 1) studenten die een studietoelage van de Vlaamse Gemeenschap genieten;
- 2) studenten met bijzondere faciliteiten (werkstudenten, studenten met functiebeperking, topsporters en kunstenaars, student-ondernemers);
- 3) andere studenten.

Binnen elke categorie worden de studenten gerangschikt op grond van hun studieprofiel en hun persoonlijke motivatie en motivering voor deelname.

In de finale rangschikking worden studenten die deelnemen aan een Blended Intensive Programme waarvan de Faculteit Rechten een partner is, bij voorrang voor een beurs voorgedragen in de rangorde die zij volgens de hiervoor vermelde wijze van rangschikking innemen.

IV.2 Studieverblijf van studenten aan de Faculteit Rechten van de UAntwerpen in het kader van een samenwerkingsovereenkomst met een andere universiteit

IV.2.1 International and European Legal Studies Certificate

Studenten die in het kader van een samenwerkingsovereenkomst met een andere universiteit gedurende één semester aan de Faculteit Rechten van de Universiteit Antwerpen studeren en 30 studiepunten hebben behaald, ontvangen het International and European Legal Studies Certificate (one semester).

Studenten die in het kader van een samenwerkingsovereenkomst met een andere universiteit gedurende één jaar aan de Faculteit Rechten van de Universiteit Antwerpen studeren en 60 studiepunten hebben behaald, ontvangen het International and European Legal Studies Certificate (full year). Studenten die een heel academiejaar blijven, kunnen enkel het certificaat voor een volledig academiejaar behalen.

IV.2.2 Aantal studiepunten

Studenten die in het kader van een samenwerkingsovereenkomst met een andere universiteit aan de Faculteit Rechten van de Universiteit Antwerpen studeren nemen voor minstens 18 studiepunten aan opleidingsonderdelen per semester in hun Learning Agreement op, onverminderd de mogelijkheid om hiervan op gemotiveerde wijze een afwijking te vragen aan de Commissie Studentenmobiliteit. Als zij doctorandi zijn, nemen zij minstens één opleidingsonderdeel per semester op.

Bijlagen

Vrijstellingen voor studenten die credits behaalden in een opleiding in de rechten aan een andere Belgische rechtsfaculteit

Overstap KU Leuven, Campus Brussel / UAntwerpen

BACHELOR UANTWERPEN		BACHELOR KULEUVEN, Campus Brussel	
VAKKEN EERSTE BAC. UAntwerpen	Stp. (Cu.)	EQUIVALENT KU Leuven, Campus Brussel	Stp. (Cu.)
Politieke en institutionele geschiedenis van België en de Nederlanden	6 (60)	Politieke geschiedenis (E. GERARD of J. DEFERME)	5 (39)
Politicologie	3 (30)	Keuzevak	
Geschiedenis van het privaatrecht	6 (60)	Rechtsgeschiedenis (W. DECOCK)	7 (52)
Sociologie en rechtssociologie	6 (60)	Sociologie (J. TACQ) incl. Sociologisch atelier (J. TACQ)	5 (38)
		Sociologie (FUSL) (A. FRANSEN)	6 (60)
		Sociologie (S. ADRIAENSSENS)	3 (26)
Bronnen en beginselen van het recht	6 (50)	Recht en onrecht (F. FLEERACKERS)	9 (65)
		Inleiding tot de rechtswetenschap (B. DEMARSIN of B. TILLEMANN)	9 (65)
		Sources et principes du droit (> FUSL) (S. VAN DROOGHENBROECK)	6 (60) of 8(90)
Inleiding tot het privaatrecht	3 (30)	Recht en onrecht (F. FLEERACKERS)	9 (65)
		Inleiding tot de rechtswetenschap (B. DEMARSIN of B. TILLEMANN)	9 (65)
Personen- en familierecht		Familierecht (J. DU MONGH)	9 (78)
		Personen-, familie- en familiaal vermogensrecht (J. DU MONGH)	9 (78)
		Droit des personnes, de la famille et des régimes matrimoniaux (J. RENCHON)	7 (60) of 8 (75)
Gerechtelijk recht		Gerechtelijk recht (P. VAN ORSHOVEN of S. VOET/B. ALLEMEERSCH)	6 (52)
Rechtsmethodiek		Rechtsmethodiek (E. CARLIER) incl. bezoek justitiepaleis Brussel	10 (28)
		Rechtsmethodiek (geïntegreerd werkcollege met stage) (B. DEMARSIN / B. KEIRSBILCK)	10 (28)
		Rechtsmethodiek (werkcollege met kennismakingsstage) (B. DEMARSIN / R. VAN RANSBEECK)	10 (28)
Taalgebruik Frans		Français juridique (D. MARKEY / J.-M. HAUSMAN)	3 (26)
Taalgebruik Engels		Legal English (L. WINTGENS)	3 (26)
Juridische argumentatieleer	3 (30)	Logica en argumentatieleer (J. LINDEMANS)	4 (39)

		Logica en argumentatieleer (J. LINDEMANS / F. BUEKENS)	3 (26) of 3 (30)
Rechtstaalbeheersing - debatklas	3 (30)	Nederlandse rechtstaal (werkcollege met pleitoefeningen) (B. HEYNINCKX)	3 (26)
		Nederlandse rechtstaal (werkcollege met pleitoefeningen) (B. KEIRSBILCK)	3 (26)
		Juridisch schrijven (B. KEIRSBILCK)	4
VAKKEN TWEDE BAC. UAntwerpen	Stp. (Cu.)	EQUIVALENT KU Leuven, Campus Brussel	Stp. (Cu.)
Verbintenissenrecht	6 (52+8)	Privaatrecht (A. DE BOECK)	7 (52)
		Verbintenissenrecht (A. DE BOECK)	7 (52)
		Droit des obligations (> FUSL) (P. JADOUL)	6 (60)
Staatsrecht	6 (52+8)	Publiek recht (S. SOTTIAUX)	10 (78)
		Publiekrecht I. Staats- en administratief recht (S. LIERMAN of K. LEMMENS / K. WILLEMS)	10 (78)
		Droit constitutionnel I (> FUSL) (H. DUMONT)	5 (45)
		en Droit constitutionnel II (> FUSL) (H. DUMONT)	6 (60)
		Grondwettelijk recht (K. LEMMENS)	5 (39)
Volkenrecht en volkenrechtelijke instellingen	6 (42+8)	Internationaal en Europees recht (J. WOUTERS) (KULeuven)	8 (65)
		Public Law II. International and European Law (P. VAN NUFFEL / K. LENAERTS / G. VAN CALSTER)	8 (65)
Recht van de Europese Unie	6 (42+8)	Internationaal en Europees recht (J. WOUTERS) (KULeuven)	8 (65)
		Public Law II. International and European Law (P. VAN NUFFEL / K. LENAERTS / G. VAN CALSTER)	8 (65)
		Publiekrecht II. Internationaal en Europees recht P. VAN NUFFEL / K. LENAERTS / G. VAN CALSTER/J. WOUTERS)	8 (65)
Buitencontractueel aansprakelijkheidsrecht	6 (42+8)	<i>geen vrijstelling</i>	
Strafrecht	3 (25+5)	Straf- en strafprocesrecht (F. VERBRUGGEN/R. VERSTRAETEN) (KULeuven)	9 (78)
Strafprocesrecht	3 (25+5)	Straf- en strafprocesrecht (F. VERBRUGGEN/R. VERSTRAETEN) (KULeuven)	9 (78)
Economie	6 (60)	Economie (T. VAN PUYENBROECK / J. DEGADT)	6 (52) of 5(52)

		Economie (FUSL) (X. WAUTHY)	7 (60)
Filosofie en rechtsfilosofie	6 (60)	Filosofie (T. HEYSSE) Grondslagen van het recht (F. FLEERACKERS) Fundamentele wijsbegeerte (	6 (52) 6 (52)
Buitenlandse rechtsstelsels en terminologie	6 (60+6)	<i>geen vrijstelling</i>	
Schrijven van juridische teksten miv jaarverhandeling	6 (60)	Juridisch schrijven (J. TERRYN of B. KEIRSBILCK)	4 (26)
VAKKEN DERDE BAC. UAntwerpen	Stp. (Cu.)	EQUIVALENT KU Leuven, Campus Brussel	Stp. (Cu.)
Psychologie en rechtspsychologie	3 (30)	Rechtspsychologie (G. VERVAEKE/ H. OTGAAR)	5 (39)
Familiaal vermogensrecht	6 (45+5)	Familierecht (J. DU MONGH) Personen-, familie- en familiaal vermogensrecht (J. DU MONGH)	9 (78) 9 (78)
Bestuursrecht	6 (45+5)	Publiek recht (S. SOTTIAUX) Publiekrecht I. Staats- en administratief recht (S. LIERMAN of K. LEMMENS / K. WILLEMS) Droit administratif (FUSL) (F. TULKENS) Bestuursrecht (K. WILLEMS)	10 (78) 10 (78) 6 (60) 5 (39)
Goederenrecht	3 (30+5)	Vermogensrecht (A. DE BOECK) Goederen- en bijzondere overeenkomstenrecht (A. DE BOECK) Droit des biens (> FUSL) (N. BERNARD)	8 (65) 8 (65) 3 (30)
Bijzondere overeenkomsten	6 (40+5)	Vermogensrecht (A. DE BOECK) Goederen- en bijzondere overeenkomstenrecht (A. DE BOECK)	8 (65) 8 (65)
Arbeidsrecht	3 (25+5)	Arbeids- en socialezekerheidsrecht (F. HENDRICKX)	8 (65)
Socialezekerheidsrecht	3 (25+5)	Arbeids- en socialezekerheidsrecht (F. HENDRICKX)	8 (65)
Economisch recht	6 (45+5)	Economisch recht (F. HELLEMANS) Handels-, vennootschaps- en economisch recht (F. HELLEMANS) Handels-, vennootschaps- en economisch recht m.i.v. Boekhouden (F. HELLEMANS) Ondernemingsrecht (F. HELLEMANS / B. KEIRSBILCK)	9 (78) 9 (78) 10 (91) 9 (90)
Vennootschappen, verenigingen en stichtingen	6 (40+5)	Economisch recht (F. HELLEMANS)	9 (78)

		Handels-, vennootschaps- en economisch recht (F. HELLEMANS)	9 (78)
		Handels-, vennootschaps- en economisch recht m.i.v. Boekhouden (F. HELLEMANS)	10 (91)
		Ondernemingsrecht (F. HELLEMANS / B. KEIRSBILCK)	9 (90)
Fiscaal recht	6 (45+5)	Fiscaal recht (L. DE BROE/N. BAMMENS)	5 (39)
Boekhouden en rapporteren	3 (30)	Boekhouden (werkcollege) en Economisch recht (F. HELLEMANS)	3 (26) 9 (78)
		Handels-, vennootschaps- en economisch recht (F. HELLEMANS)	9 (78)
		Handels-, vennootschaps- en economisch recht m.i.v. Boekhouden (F. HELLEMANS)	10 (91)
		Financiële analyse voor juristen (S. ADRIAENSSENS of K. DECOCK)	3 (26)
Practicum	6 (30)	Juridisch werkcollege I (uitz.: Grondslagen van het recht) en Juridisch werkcollege II	3 (20) 3 (20)
		Werkcollege (juridisch) en seminarie	3 (20) 4 (52)

VAKKEN MASTER UAntwerpen	Stp. (Cu.)	EQUIVALENT KU Leuven, Campus Brussel	Stp. (Cu.)
Ethiek	3 (30)	Ethiek (J. LINDEMANS) incl. scriptie Ethiek (R. GEENENS) Philosophie morale (FUSL) (G. DE STEXHE) Droit naturel (FUSL) (P. GERARD) Ethiek (B. RAYMAEKERS)	6 (26) 6 (52) 3 (23) 3 (30) 6 (52)
Deontologie	6 (45)	Deontologie (K. GEENS)	4 (26)
Droit comparé	3 (30)	Rechtsvergelijking (W. DEVROE) (hoorcollege) Rechtsvergelijking (W. DEVROE) Rechtsvergelijking (E. DIRIX/B. DEMARSIN)	3 (26) 6(52) 3 (26)
Human Rights Law	6 (45)	International and European Human Rights Law (K. LEMMENS)	6 (39)
Internationaal privaatrecht	6 (45)	Internationaal privaatrecht (G. VAN CALSTER)	6 (39)

		Private International Law (G. VAN CALSTER)	6 (40)
Insolventierecht m.i.v. zekerheden	6 (45)	Insolventierecht (M. STORME)	6 (39)

Overstap KULeuven / UAntwerpen

BACHELOR UANTWERPEN		BACHELOR KULEUVEN	
VAKKEN EERSTE BAC. UAntwerpen	Stp. (Cu.)	EQUIVALENT KULeuven	Stp. (Cu.)
Politieke en institutionele geschiedenis van België en de Nederlanden	6 (60)	Politieke geschiedenis (E. GERARD of F. VERLEDEN)	6 (52)
		Geschiedenis van het publiekrecht (F. STEVENS of A. WIJFFELS)	6 (52)
		Geschiedenis van de Nederlanden (J. TOLLEBEEK)	6 (39)
Politologie	3 (30)	Politologie (M. HOOGHE)	6 (52)
Geschiedenis van het privaatrecht	6 (60)	Romeins recht (L. WAELKENS of W. DRUWÉ)	6 (52)
		Geschiedenis van het privaatrecht (J. MONBALLYU of W. DECOCK)	5 (39)
		History of Private Law (S. DUSIL)	5 (39)
Sociologie en rechtssociologie	6 (60)	Sociologie (S. BRACKE / R. LAERMANS)	5 (39)
		Rechtssociologie (S. PARMENTIER)	5 (39)
Bronnen en beginselen van het recht	6 (50)	Inleiding tot de rechtswetenschap (B. TILLEMANN)	9 (65)
Inleiding tot het privaatrecht	3 (30)	Inleiding tot de rechtswetenschap (B. TILLEMANN)	9 (65)
Personen- en familierecht		Personen-, familie- en familiaal vermogensrecht (W. PINTENS of P. SENAËVE / J. DEMONGH of A.-L. VERBEKE/ I. BOONE)	9 (78)
Gerechtelijk recht		Gerechtelijk recht (P. VAN ORSHOVEN/ B. ALLEMEERSCH / S. VOET)	6 (52)
Rechtsmethodiek		Rechtsmethodiek, werkcollege (B. TILLEMANN)	4 (26)
Taalgebruik Frans		Werkcollege Frans (N.)	3 (26)
		Werkcollege Français juridique (S. VERLINDE)	3 (26)
		Fondements de droit (A. DYEUVRE)	6 (52)
Taalgebruik Engels		Werkcollege Engels (N.)	3 (26)
		Werkcollege Legal English (L. BATEN of K. BLANPAIN)	3 (20)
		Tutorial jurisprudence (A. DYEUVRE)	3 (20)
Juridische argumentatieleer	3 (30)	Werkcollege Nederlandse rechtstaal (W. SMEDTS)	3 (26)

		Logica en argumentatieleer (J. LINDEMANS / F. BUEKENS)	3 (39)
Rechtstaalbeheersing - debatklas	3 (30)	Juridisch schrijven, werkcollege (P. Schoukens)	4 (24)
VAKKEN TWEDE BAC. UAntwerpen	Stp. (Cu.)	EQUIVALENT KULeuven	Stp. (Cu.)
Verbintenissenrecht	6 (52+8)	Verbintenissenrecht (S. STYNS)	7 (52)
Staatsrecht	6 (52+8)	Staats- en administratief recht (A. ALEN)	10 (78)
		Publiekrecht I. Staats- en administratief recht (A. ALEN)	10 (78)
		Publiekrecht I. Staats- en administratief recht (C. BEHRENDT / S. LIERMAN / S. SOTTIAUX))	10 (78)
Volkenrecht en volkenrechtelijke instellingen	6 (42+8)	Internationaal en Europees recht (J. WOUTERS)	8 (65)
		Publiekrecht II. Internationaal en Europees recht (J. WOUTERS / K. LENAERTS / P. VAN NUFFEL)	8 (65)
Recht van de Europese Unie	6 (42+8)	Internationaal en Europees recht (J. WOUTERS)	8 (65)
		Publiekrecht II. Internationaal en Europees recht (J. WOUTERS / K. LENAERTS / P. VAN NUFFEL)	8 (65)
Buitencontractueel aansprakelijkheidsrecht	6 (42+8)	<i>geen vrijstelling</i>	
Strafrecht	3 (25+5)	Straf- en strafprocesrecht (F. VERBRUGGEN/R. VERSTRAETEN)	9 (78)
Strafprocesrecht	3 (25+5)	Straf- en strafprocesrecht (F. VERBRUGGEN/R. VERSTRAETEN)	9 (78)
Economie	6 (60)	Economie (G. DE BRUYNE / D. HEREMANS)	6 (52)
		Economie (G. DE BRUYNE)	7 (52) of 5 (52)
Filosofie en rechtsfilosofie	6 (60)	Fundamentele wijsbegeerte (G. VAN RIEL / G. CLAESSENS)	6 (52)
		Grondslagen van het recht (R. FOQUE)	5 (52)
		Fondements de droit (A. DYEUVRE)	6 (52)
Buitenlandse rechtsstelsels en terminologie	6 (60+6)	<i>geen vrijstelling</i>	
Schrijven van juridische teksten miv jaarverhandeling	6 (60)	Juridisch schrijven, werkcollege (P. SCHOUKENS)	4 (24)
VAKKEN DERDE BAC. UAntwerpen	Stp. (Cu.)	EQUIVALENT KULeuven	Stp. (Cu.)
Psychologie en rechtspsychologie	3 (30)	Rechtspsychologie (G. VERVAEKE)	5 (39)
Familiaal vermogensrecht	6 (45+5)	Personen-, familie- en familiaal vermogensrecht (W. PINTENS of P.	9 (78)

		SENAEVE / J. DEMONGH / A.-L. VERBEKE/ I. BOONE)	
Bestuursrecht	6 (45+5)	Staats- en administratief recht (A. ALEN) Publiekrecht I. Staats- en administratief recht (A. ALEN / C. BEHRENDT / S. LIERMAN / S. SOTTIAUX) Bestuursrecht (S. LIERMAN)	10 (78) 10 (78) 4 (39)
Goederenrecht	3 (30+5)	Goederen- en bijzondere overeenkomstenrecht (A. VERBEKE of V. SAGAERT / B. TILLEMEN / A.-L. VERBEKE)	8 (65)
Bijzondere overeenkomsten	6 (40+5)	Goederen- en bijzondere overeenkomstenrecht (A. VERBEKE of V. SAGAERT)	8 (65)
Arbeidsrecht	3 (25+5)	Arbeids- en socialezekerheidsrecht (D. PIETERS of F. HENDRICKX)	8 (65)
Socialezekerheidsrecht	3 (25+5)	Arbeids- en socialezekerheidsrecht (D. PIETERS of F. HENDRICKX)	8 (65)
Economisch recht	6 (45+5)	Handels-, vennootschaps- en economisch recht (H. COUSY) Handels-, vennootschaps- en economisch recht m.i.v. Boekhouden (K. GEENS / J. VANANROYE) Ondernemingsrecht (K. GEENS / E. TERRYN / J. VANANROYE / S. COOLS)	9 (78) 10 (91) 9 (91)
Vennootschappen, verenigingen en stichtingen	6 (40+5)	Handels-, vennootschaps- en economisch recht m.i.v. Boekhouden (K. GEENS / J. VANANROYE) Ondernemingsrecht (K. GEENS / E. TERRYN / J. VANANROYE / S. COOLS)	10 (91) 9 (91)
Fiscaal recht	6 (45+5)	Fiscaal recht (L. DE BROE/N. BAMMENS)	5 (39)
Boekhouden en rapporteren	3 (30)	Economie, met beginselen van boekhouding (G. DE BRUYNE) en Werkcollege boekhouden en jaarrekeningen (A. GAEREMYNCK, M. WILLEKENS, J. JANSSEN) Accountancy (A. VAN DEN ABBEELE) Financiële analyse voor juristen (K. DE COCK)	8 (65) 3 (26) 6 (65) 3 (26)
Practicum	6 (30)	Werkcollege (juridisch) en seminarie	3 (20) 4 (52)

VAKKEN MASTER UAntwerpen	Stp. (Cu.)	EQUIVALENT KULeuven	Stp. (Cu.)
Ethiek	3 (30)	Ethiek (B. RAYMAEKERS)	6 (52)

Deontologie	6 (45)	Deontologie (K. GEENS)	4 (26)
Droit comparé	3 (30)	Rechtsvergelijking (W. DEVROE)	6(52)
		Rechtsvergelijking (E. DIRIX/ B. DEMARSIN / D. PIETERS)	3 (26)
Human Rights Law	6 (45)	International and European Human Rights Law (K. LEMMENS)	6 (39) of 5(39)
Internationaal privaatrecht	6 (45)	Internationaal privaatrecht (G. VAN CALSTER)	6 (39)
Insolventierecht m.i.v. zekerheden	6 (45)	Insolventierecht (M. STORME)	6 (39)
Rechtsgeschiedenis	3 (30)	Rechtsgeschiedenis (S. DUSIL)	4 (26)
Rechtsfilosofie	3 (30)	Rechtsfilosofie (R. GEENENS)	4 (26)
Rechtssociologie	3 (30)	Rechtssociologie (S. PARMENTIER)	5 (39)
Rechtspsychologie	3 (30)	Rechtspsychologie (G. VERVAEKE)	5 (39)

Overstap UGent / UAntwerpen

BACHELOR UANTWERPEN		BACHELOR UGENT	
VAKKEN EERSTE BAC. UAntwerpen	Stp. (Cu.)	EQUIVALENT UGENT	Stp. (Cu.)
Politieke en institutionele geschiedenis van België en de Nederlanden	6 (60)	Geschiedenis van het publiekrecht en de politiek(G. MARTYN of R. OPSOMMER)	6 (60)
Politologie	3 (30)	Politologie (C. DEVOS / N. BOUTECA)	3 (30)
Geschiedenis van het privaatrecht	6 (60)	Geschiedenis privaatrecht (inclusief Romeins recht) (D. HEIRBAUT)	8 (75)
		Europese en Belgische privaatrechtelijke geschiedenis (D. HEIRBAUT)	7 of 8 (75)
Sociologie en rechtssociologie	6 (60)	Sociologie (L. HUSTINX)	3 (30)
Bronnen en beginselen van het recht	6 (50)	Algemene inleiding tot het recht (B. BOUCKAERT)	9 (60+15)
		Basisbegrippen van recht (G. VERSCHULDEN/P. Taelman)	5 (45)
Inleiding tot het privaatrecht	3 (30)	Inleiding tot het privaatrecht (A. WYLLEMAN of G. VERSCHULDEN)	8 (60+15) of 8(60)
		Basisbegrippen van recht	
Personen- en familierecht		Familierecht (G. VERSCHULDEN)	6 (60)
Gerechtelijk recht		Burgerlijk procesrecht (P. Taelman of P. VOET)	5 (45)
		Procesrecht (P. Taelman)	7 (60)
Rechtsmethodiek		Algemene rechtsleer en rechtsmethodiek (M. DE VOS) of Rechtsmethodiek (J. BAECK)	6 (45) 3 (30)
		en Praktische oefeningen I (S. LUST) of Vaardigheden I (J. BAECK)	4(40) 8 (90)
		of Praktische oefeningen II (L. VENY) of Vaardigheden II (J. BAECK)	12(120)

Taalgebruik Frans		<i>geen vrijstelling</i>	
Taalgebruik Engels		<i>geen vrijstelling</i>	
Juridische argumentatieleer	3 (30)	Praktische oefeningen I (S. LUST) of Vaardigheden I (J. BAECK)	4 (40)
		Praktische oefeningen II (L. VENY) of Vaardigheden II (J. BAECK)	12 (120)
		Argumentatieleer (J. BAECK)	3 (30)
		Praktische oefeningen I (J. BAECK)	4 (40)
Rechtstaalbeheersing - debatklas	3 (30)	Praktische oefeningen I (S. LUST) of Vaardigheden I (J. BAECK)	4 (40)
		en Praktische oefeningen II (L. VENY) of Vaardigheden II (J. BAECK)	12 (120)
VAKKEN TWEDE BAC. UAntwerpen	Stp. (Cu.)	EQUIVALENT UGENT	Stp. (Cu.)
Verbintenissenrecht	6 (52+8)	Verbintenissenrecht (I. CLAEYS)	5 (45) of 6 (60)
Staatsrecht	6 (52+8)	Staatsrecht (J. VANDE LANOTTE)	7 (60)
Volkenrecht en volkenrechtelijke instellingen	6 (42+8)	Internationaal publiekrecht (M. COGEN)	4 (45)
		Internationaal publiekrecht (E. SOMERS of T. RUYS)	4 (45)
Recht van de Europese Unie	6 (42+8)	Europees recht (M. MARESCEAU of I. GOVAERE)	6 (60)
Buitencontractueel aansprakelijkheidsrecht	6 (42+8)	Onrechtmatige daad en alternatieve vergoedingssystemen (I. BOONE of M. KRUIHOF)	5 (45)
		Schadevergoedingsrecht (M. KRUIHOF)	5 (45)
Strafrecht	3 (25+5)	Strafrecht (B. DE RUYVER of T. VANDER BEKEN)	8 (60+15) 7 (60) 6 (60)
Strafprocesrecht	3 (25+5)	Strafvordering (P. TRAEEST)	3 (30) of 5 (45)
Economie	6 (60)	Economie (M. DE CLERCQ of J. AELBRECHT)	4 (30) 3 (45) 5 (45)
Filosofie en rechtsfilosofie	6 (60)	Politieke en rechtsfilosofische stromingen (K. RAES of J. VERPLAETSE)	4 (30)
		Ethische en rechtsfilosofische stromingen (J. VERPLAETSE)	4 (30)
Buitenlandse rechtssystemen en terminologie	6 (60+6)	<i>geen vrijstelling</i>	

Schrijven van juridische teksten miv jaarverhandeling	6 (60)	Juridisch schrijven (G. MARTYN of R. STEENNOT) Vaardigheden I (J. BAECK)	4 (60+15) 8 (90)
VAKKEN DERDE BAC. UAntwerpen	Stp. (Cu.)	EQUIVALENT UGENT	Stp. (Cu.)
Psychologie en rechtspsychologie	3 (30)	Inleiding tot de sociale psychologie (A. VAN HIEL) Sociale psychologie (A. VAN HIEL)	3 (30) 3 (30)
Familiaal vermogensrecht	6 (45+5)	<i>geen vrijstelling</i>	
Bestuursrecht	6 (45+5)	Bestuursrecht (L. VENY / F. VANDENDRIESSCHE) Bestuurs- en omgevingsrecht (F. VANDENDRIESSCHE)	6 (60) 8 (75)
Goederenrecht	3 (30+5)	Zakenrecht en zakelijke zekerheidsrechten (C. ENGELS of A. WYLLEMAN) Goederenrecht (A. WYLLEMAN)	5 (45) of 4 (45) 4 (45)
Bijzondere overeenkomsten	6 (40+5)	Bijzondere overeenkomsten en persoonlijke zekerheidsrechten (C. ENGELS of M. DAMBRE) Bijzondere overeenkomsten (M. DAMBRE)	5 (45) 5 (45)
Arbeidsrecht	3 (25+5)	Arbeidsrecht (W. VAN EECKHOUTTE / A. DE BECKER)	5 (45)
Socialezekerheidsrecht	3 (25+5)	Socialezekerheidsrecht (W. VAN EECKHOUTTE / I. DE WILDER)	5 (45) of 4 (45)
Economisch recht	6 (45+5)	Handelsrecht en insolventierecht (M. TISON of F. BOGAERT) Handels- en economisch recht (R. STEENNOT)	6 (60) 6 (60)
Vennootschappen, verenigingen en stichtingen	6 (40+5)	Vennootschapsrecht en rechtspersonenrecht (H. DE WULF of D. DE MAREZ) Vennootschappen en verenigingen (H. DE WULF)	5 (45) 5 (45)
Fiscaal recht	6 (45+5)	Fiscaal recht (S. VAN CROMBRUGGE of I. VAN DE WOESTYNE)	5 (45) of 6 (60)
Boekhouden en rapporteren	3 (30)	Boekhouden (P. BEGHIN) Boekhoudrecht en balansanalyse (P. BEGHIN) Boekhoudrecht en financiële analyse (I. VAN DE WOESTEYNE)	3 (30) 3 (30) 3 (30)
Practicum	6 (30)	Praktische oefeningen III (P. Taelman) Vaardigheden III (R. STEENNOT)	12 (120) 4 (75)

VAKKEN MASTER UAntwerpen	Stp. (Cu.)	EQUIVALENT UGENT	Stp. (Cu.)
Ethiek	3 (30)	Recht en ethiek (J. VERPLAETSE)	3 (30)
		Rechtsantropologie (J. VERPLAETSE / E. DESMET)	3 (30)
Deontologie	6 (45)	Deontologie (K. BROECKX)	4 (30)
Droit comparé	3 (30)	Rechtsvergelijking (W. DE BONDT of M. KRUIHOF)	5 (45)
Human Rights Law	6 (45)	Mensenrechten (Y. HAECK)	5 (45) of 6 (60)
Internationaal privaatrecht	6 (45)	Internationaal privaatrecht (J. ERAUW of J. VERHELLEN)	6 (45)
Insolventierecht m.i.v. zekerheden	6 (45)	<i>geen vrijstelling</i>	
Bemiddelen en onderhandelen	3 (30)	Onderhandelen en bemiddelen (G. VERSCHULDEN)	3 (30)
Economische analyse van het recht	3 (30)	Rechtseconomie (B. DEPOORTER)	3 (30)
Rechtssociologie	3 (30)	Rechtsociologie (C. COLMAN)	3 (30)
Recht van de ruimtelijke ordening	3 (30)	Omgevingsrecht (G. VAN HOORICK)	3 (30)

Overstap UHasselt / UAntwerpen

BACHELOR UANTWERPEN		BACHELOR UHASSELT	
VAKKEN EERSTE BAC. UAntwerpen	Stp. (Cu.)	EQUIVALENT UHASSELT	Stp. (Cu.)
Politieke en institutionele geschiedenis van België en de Nederlanden	6 (60)	<i>geen vrijstelling</i>	
Politicalologie	3 (30)	<i>geen vrijstelling</i>	
Geschiedenis van het privaatrecht	6 (60)	De ontwikkeling van het recht in Europa (L. BERKVEN)	4
Sociologie en rechtsociologie	6 (60)	Recht en samenleving (J. ACKAERT)	6
Bronnen en beginselen van het recht	6 (50)	Beginnelen van het recht (E. VAN DE VELDE of P. FOUBERT of T. MOONEN)	9 of 8
Inleiding tot het privaatrecht	3 (30)	Privaatrecht (I. SAMOY)	11
		Verbintenissenrecht (I. SAMOY)	10
Personen- en familierecht		Personen- en samenlevingsrecht (C. DECLERCK)	8
Gerechtigd recht		Gerechtigd recht (B. ALLEMEERSCH of S. VOET)	6
Rechtmethodiek		Practicum 1: oplossen van juridische problemen (B. VANHEUSDEN)	4 of 3
Taalgebruik Frans		Français juridique (A. DE BECKER / M. ROCCA)	4
Taalgebruik Engels		Legal English (J. SELLIN)	4 of 3
Juridische argumentatieleer	3 (30)	Methodologie (P. SCHOLLEN)	12
Rechtstaalbeheersing - debatklas	3 (30)	Practicum 4: Moot Court (S. SCHOENMAEKERS)	4
VAKKEN TWEDE BAC. UAntwerpen	Stp. (Cu.)	EQUIVALENT UHASSELT	Stp. (Cu.)
Verbintenissenrecht	6 (52+8)	Privaatrecht (I. SAMOY)	11

		Verbintenissenrecht (I. SAMOY)	10
Staatsrecht	6 (52+8)	Staats- en bestuursrecht (A. DRAYE / J. THEUNIS / S. VANGARSSE) Staatsrecht (J. THEUNIS)	8 6
Volkenrecht en volkenrechtelijke instellingen	6 (42+8)	Internationaal en Europees recht (S. SCHOENMAEKERS) International Law (F. RAIMONDO)	12 6
Recht van de Europese Unie	6 (42+8)	Internationaal en Europees recht (S. SCHOENMAEKERS) Foundations of the EU (M. BRKAN) Economische en politieke integratie in het naoorlogse Europa (K. DE SMEDT) en Law of the internal market (J. COTTER)	12 6 6 6
Buitencontractueel aansprakelijkheidsrecht	6 (42+8)	<i>geen vrijstelling</i>	
Strafrecht	3 (25+5)	Strafrecht en strafprocesrecht (F. VERBRUGGEN)	10
Strafprocesrecht	3 (25+5)	Strafrecht en strafprocesrecht (F. VERBRUGGEN)	10
Economie	6 (60)	Economie (L. VEREECK of M. VANBEUREN)	4
Filosofie en rechtsfilosofie	6 (60)	Rechtsfilosofie (J. HAGE / M. LENAERTS of A. WILLEMSE)	6
Buitenlandse rechtsstelsels en terminologie	6 (60+6)	Methodologie 3: Rechtsvergelijking (C. CAUFFMAN)	4
Schrijven van juridische teksten miv jaarverhandeling	6 (60)	Bachelorscriptie (M.-A. TORFS) Practicum 2: Juridisch schrijven (E. LANCKSWEERDT) Methodologie 2: Juridisch schrijven (T. WUYTS)	6 4 3
VAKKEN DERDE BAC. UAntwerpen	Stp. (Cu.)	EQUIVALENT UHASSELT	Stp. (Cu.)
Psychologie en rechtspsychologie	3 (30)	<i>geen vrijstelling</i>	
Familiaal vermogensrecht	6 (45+5)	<i>geen vrijstelling</i>	
Bestuursrecht	6 (45+5)	Staats- en bestuursrecht (A. DRAYE / J. THEUNIS / S. VANGARSSE) en Rechtsbescherming tegen de overheid (P. SCHOLLEN of S. VERBIST) Bestuursrecht (S. VAN GARSSE)	8 6 4 (108)
Goederenrecht	3 (30+5)	Zaken- en contractenrecht (V. SAGAERT)	12
Bijzondere overeenkomsten	6 (40+5)	Zaken- en contractenrecht (V. SAGAERT)	12
Arbeidsrecht	3 (25+5)	Arbeidsrecht en sociale zekerheidsrecht (J. PEETERS)	12

Socialezekerheidsrecht	3 (25+5)	Arbeidsrecht en sociale zekerheidsrecht (J. PEETERS)	12
Economisch recht	6 (45+5)	Ondernemingsrecht	6
		Ondernemingsrecht m.i.v. vennootschapsrecht (V. COLAERT)	6
Vennootschappen, verenigingen en stichtingen	6 (40+5)	<i>geen vrijstelling</i>	
Fiscaal recht	6 (45+5)	Fiscaal recht (C. VANDERKERKEN of E. VAN DE VELDE)	6
Boekhouden en rapporteren	3 (30)	<i>geen vrijstelling</i>	
Practicum	6 (30)	Practicum: Ontdekking van Europa	4
		Methodologie 4: Bachelorscriptie (P. FOUBERT)	6

VAKKEN MASTER UAntwerpen	Stp. (Cu.)	EQUIVALENT UHASSELT	Stp. (Cu.)
Ethiek	3 (30)	Recht, ethiek en politiek (J. HAGE)	6
Deontologie	6 (45)	Deontologie (K. GEENS) (KU Leuven)	4
Droit comparé	3 (30)	<i>geen vrijstelling</i>	
Human Rights Law	6 (45)	Rechten van de mens (K. LEMMENS)	6
Internationaal privaatrecht	6 (45)	Internationaal privaatrecht	6
		Private International Law (G. VAN CALSTER)	6
Insolventierecht m.i.v. zekerheden	6 (45)	Insolventierecht (M. STORME)	6
Bemiddelen en onderhandelen	3 (30)	Onderhandelen en bemiddelen (E. LANCKSWEERDT)	6

Overstap VUB / UAntwerpen

BACHELOR UANTWERPEN		BACHELOR VUB	
VAKKEN EERSTE BAC. UAntwerpen	Stp. (Cu.)	EQUIVALENT VUB	Stp. (Cu.)
Politieke en institutionele geschiedenis van België en de Nederlanden	6 (60)	Politieke geschiedenis van België (M. DE METSENAERE of F. DHONDT)	6(58)
Politicologie	3 (30)	<i>geen vrijstelling</i>	
Geschiedenis van het privaatrecht	6 (60)	Historische inleiding tot het recht (D. HEIRBAUT)	7 (65)
		Historische inleiding tot het recht (D. DE RUYSSCHER)	7 (65) of 6 (52)
		Historische inleiding van het privaatrecht (D. DE RUYSSCHER)	6 (56)
Sociologie en rechtssociologie	6 (60)	Sociologie I (M. ELCHARDUS)	6 (39)
		Sociologie (B. SPRUYT)	6 (39)
Bronnen en beginselen van het recht	6 (50)	Bronnen en beginselen van het recht (J. GORUS of A. WIRTGEN)	6 (65)
		Inleiding tot het recht (A. WIRTGEN)	9 (60)
Inleiding tot het privaatrecht	3 (30)	Beginselen van privaatrecht (R. FELTKAMP)	3 (26)

Personen- en familierecht		Personenrecht (E. GULDIX) en Gezins- en familiaal vermogensrecht (H. CASMAN of E. ALOFS)	5 (39) 5 (52)
		Personen- en familierecht (E. GULDIX)	6
Gerechtelijk recht		Gerechtelijk recht (B. MAES)	6 (52)
Rechtsmethodiek		Rechtsmethodologie I (S. SMIS)	9 (45)
Taalgebruik Frans		Rechtsmethodologie II (A. WIRTGEN) m.i.v. Franse juridische teksten	12 (46)
		Rechtsmethodologie II en Français juridique (A. WIRTGEN)	12 (46)
Taalgebruik Engels		Introduction to Common Law and Legal English (K. VAN DER BORGHT)	5 (26)
Juridische argumentatieleer	3 (30)	Rechtsmethodologie I (S. SMIS of F. EGGERMONT)) en Rechtsmethodologie II (A. WIRTGEN)	9 (45) 12 (46)
Rechtstaalbeheersing - debatklas	3 (30)	Rechtsmethodologie I (S. SMIS of F. EGGERMONT)) en Rechtsmethodologie II (A. WIRTGEN)	9 (45) 12 (46)
VAKKEN TWEDE BAC. UAntwerpen	Stp. (Cu.)	EQUIVALENT VUB	Stp. (Cu.)
Verbintenissenrecht	6 (52+8)	Verbintenissen uit overeenkomst en uit eenzijdige wilsuiking (L. CORNELIS of S. SOMERS) Verbintenissenrecht (S. SOMERS)	6 (52) 9
Staatsrecht	6 (52+8)	Grondwettelijk recht (M. VAN DAMME)	9 (65)
Volkenrecht en volkenrechtelijke instellingen	6 (42+8)	Internationaal recht I (E. FRANCKX of S. SMIS) Internationaal recht I (N. ANGELET)	4 (39) 4 (39)
Recht van de Europese Unie	6 (42+8)	Europees recht I (T. JORIS)	5 (39)
Buitencontractueel aansprakelijkheidsrecht	6 (42+8)	Verbintenissen uit wet en uit rechtsregel (L. CORNELIS of S. SOMERS) Verbintenissenrecht (S. SOMERS)	3 (26) 9
Strafrecht	3 (25+5)	Strafrecht (A. DE NAUW of F. DERUYCK)	5 (52)
Strafprocesrecht	3 (25+5)	Strafprocesrecht (F. DERUYCK)	6 (52)
Economie	6 (60)	Economie (R. S'JEGERS of V. ILLEGEMS of B. VAN KERKHOVE)	6 (52)
Filosofie en rechtsfilosofie	6 (60)	Inleiding tot de rechtsfilosofie (J.-M. PIRET)	4 (26) of 6 (26)
Buitenlandse rechtsstelsels en terminologie	6 (60+6)	Inleiding voornaamste staten (P. DE HERT of F. DHONDT) Historische en vergelijkende inleiding tot het publiekrecht	6 (58) 6 (58)

Schrijven van juridische teksten miv jaarverhandeling	6 (60)	Rechtsmethodologie I (S. SMIS of F. EGGERMONT) en Rechtsmethodologie II (A. WIRTGEN)	9 (45) 12 (46)
VAKKEN DERDE BAC. UAntwerpen	Stp. (Cu.)	EQUIVALENT VUB	Stp. (Cu.)
Psychologie en rechtspsychologie	3 (30)	Psychologie (G. ROSSI) Inleiding tot de psychologie (G. ROSSI)	4 (26) 3
Familiaal vermogensrecht	6 (45+5)	Gezins- en familiaal vermogensrecht (H. CASMAN of E. ALOFS) Familiaal Vermogensrecht (E. ALOFS)	5 (52) 6
Bestuursrecht	6 (45+5)	Bestuursrecht (K. LEUS) en Rechtsbescherming tegen de overheid (M. VAN DAMME) Bestuursrecht (K. LEUTS)	5 (52) 4 (39) 6 (52)
Goederenrecht	3 (30+5)	Zakenrecht m.i.v. zakelijke zekerheden (R. FELTKAMP of E. ALOFS of M. MUYLLE)	4 (26)
Bijzondere overeenkomsten	6 (40+5)	Contractenrecht (R. DE WIT)	5 (39) of 6(180)
Arbeidsrecht	3 (25+5)	Inleiding tot het sociaal recht (W. RAUWS) Arbeidsrecht (W. RAUWS)	4 (26) 5 (39) of 6
Socialezekerheidsrecht	3 (25+5)	Inleiding tot het sociaal recht (W. RAUWS) Socialezekerheidsrecht (F. LOUCKX)	4 (26) 5 (39)
Economisch recht	6 (45+5)	Inleiding tot het handelsrecht (K. BYTTEBIER) Handelsrecht (K. BYTTEBIER) Ondernemingsrecht (T. WERA)	4 (26) 4 (26) 9
Vennootschappen, verenigingen en stichtingen	6 (40+5)	Vennootschapsrecht (A. FRANCOIS)	4 (39)
Fiscaal recht	6 (45+5)	Inleiding tot het fiscaal recht (M. MAUS) Personenbelasting (M. MAUS) Fiscaal recht (M. MAUS)	4 (39) 5 (52) 6
Boekhouden en rapporteren	3 (30)	Boekhoud- en jaarrekeningenrecht (M. DELANOTE of T. WERA)	3 (38)
Practicum	6 (30)	Rechtsmethodologie III (A. WIRTGEN) Seminarie	12 (46) of 9 (45) 6

VAKKEN MASTER UAntwerpen	Stp. (Cu.)	EQUIVALENT VUB	Stp. (Cu.)
---------------------------------	-------------------	-----------------------	-------------------

Ethiek	3 (30)	<i>geen vrijstelling</i>	
Deontologie	6 (45)	Deontologie en aansprakelijkheid van de juridische beroepen (L. CORNELIS)	6 (39)
Rechtsrelativiteit en rechtsvergelijking Droit comparé	3 (30)	<i>geen vrijstelling</i>	
Fundamentele rechten en vrijheden Human Rights Law	6 (45)	Internationale bescherming van de rechten van de mens (S. SMIS)	4 (26) of 5 (26)
Internationaal privaatrecht	6 (45)	Internationaal privaatrecht (E. GULDIX)	5 (30+39)
Insolventierecht m.i.v. zekerheden	6 (45)	Insolventierecht (K. BYTTEBIER)	5 (26)
Bemiddelen en onderhandelen	3 (30)	Geschillenbeslechting (E. ALOFS)	3 (26)
Rechtssociologie	3 (30)	Rechtssociologie (B. HUBEAU)	3 (26)
Rechtsfilosofie	3 (30)	Rechtsfilosofie (N. VAN DIJK)	3 (26)
Rechtsgeschiedenis	3 (30)	Rechtsgeschiedenis (F. DHONDT)	3 (26)

Overstap Université de Namur / UAntwerpen

BACHELOR UANTWERPEN		BACHELOR Université de Namur	
VAKKEN EERSTE BAC. UAntwerpen	Stp. (Cu.)	EQUIVALENT Université de Namur	Stp. (Cu.)
Politieke en institutionele geschiedenis van België en de Nederlanden	6 (60)	Histoire constitutionnelle et régimes politiques (B. COLSON) en Histoire des institutions belges (A. TIXHON)	5 (45+6) 3 (30)
Politicologie	3 (30)	Science politique (T. BRASPENNING) Droit public et science politique (M. NIHOUL) Questions de politique belge (P. WYNANTS)	5 (30+15) 4 (30) 5 (45)
Geschiedenis van het privaatrecht	6 (60)	Fondements historiques du droit privé (R. ROBAYE)	9 (90+8)
Sociologie en rechtssociologie	6 (60)	Sociologie (H.-O. HUBERT)	3 (30)
Bronnen en beginselen van het recht	6 (50)	Sources et principes du droit (E. DEGRAVE)	8 (60+15)
Inleiding tot het privaatrecht	3 (30)	Fondements historiques du droit privé (R. ROBAYE)	9 (90+8)
Personen- en familierecht		Droit de la famille (J. FIERENS / G. MATHIEU)	6 60+6)
Gerechtelijk recht		Principes de droit judiciaire privé (D. MOUGENOT)	5 (45+6)
Rechtsmethodiek		M�thodologie et travail de droit (C. DE TERWANGNE)	6 (30+45)
Taalgebruik Frans		geheel van juridische opleidingsonderdelen gedoceerd in het Frans, minstens 60 stp. gevolgd	
Taalgebruik Engels		Anglais usuel (J. BURNS)	3 (30)
Juridische argumentatieleer	3 (30)	Logique et argumentation (D. LAMBERT)	4 (45)
Rechtstaalbeheersing - debatklas	3 (30)	<i>geen vrijstelling</i>	
VAKKEN TWEDE BAC. UAntwerpen	Stp. (Cu.)	EQUIVALENT Université de Namur	Stp. (Cu.)

Verbintenissenrecht	6 (52+8)	Droit des obligations II (E. MONTERO REDONDO, X. THUNIS) Droit des obligations II (F. GEORGES)	8 (90) 8 (90)
Staatsrecht	6 (52+8)	Droit constitutionnel (H. VUYE)	9 (90)
Volkenrecht en volkenrechtelijke instellingen	6 (42+8)	<i>geen vrijstelling</i>	
Recht van de Europese Unie	6 (42+8)	Droit de l'Union Européenne (A. DE STREEL)	5 (45)
Buitencontractueel aansprakelijkheidsrecht	6 (42+8)	Droit des obligations I (E. MONTERO REDONDO / F. GEORGES)	6 (60)
Strafrecht	3 (25+5)	Droit pénal (N. BASECQZ)	8 (90)
Strafprocesrecht	3 (25+5)	Procédure pénal (N. BASECQZ)	3 (30)
Economie	6 (60)	Economie politique (J.-M. CHEFFERT)	7 (75)
Filosofie en rechtsfilosofie	6 (60)	Introduction à la philosophie (N. MONSEU-VAN CLEEMPUT, L. RIZZERIO) Philosophie du droit (J. FIERENS)	5 (45) 4 (45)
Buitenlandse rechtsstelsels en terminologie	6 (60+6)	<i>geen vrijstelling</i>	
Schrijven van juridische teksten miv jaarverhandeling	6 (60)	<i>geen vrijstelling</i>	
VAKKEN DERDE BAC. UAntwerpen	Stp. (Cu.)	EQUIVALENT Université de Namur	Stp. (Cu.)
Psychologie en rechtspsychologie	3 (30)	Psychologie et introduction à la criminologie (J.-L. BRACKELAIRE)	5 (45)
Levensbeschouwing	3 (30)	<i>zie artikel 6.1.2</i>	
Familiaal vermogensrecht	6 (45+5)	<i>geen vrijstelling</i>	
Bestuursrecht	6 (45+5)	Droit administratif (M. NIHOUL)	6 (66)
Goederenrecht	3 (30+5)	Droit des biens (N.)	3 (30)
Bijzondere overeenkomsten	6 (40+5)	Droit des contrats spéciaux (A. CRUQUENAIRE)	3 (30)
Arbeidsrecht	3 (25+5)	Droit social (V. FLOHIMONT)	4 (51)
Socialezekerheidsrecht	3 (25+5)	Droit social (V. FLOHIMONT)	4 (51)
Economisch recht	6 (45+5)	Droit économique (H.)	6 (66)
Vennootschappen, verenigingen en stichtingen	6 (40+5)	<i>geen vrijstelling</i>	
Fiscaal recht	6 (45+5)	<i>geen vrijstelling</i>	
Boekhouden en rapporteren	3 (30)	Comptabilité financière et analytique (S. PONDEVILLE)	7 (45)
Practicum	6 (30)	Travail de fin de cycle [diverse opties] (E. DEGRAVE)	5 (30)

VAKKEN MASTER UAntwerpen	Stp. (Cu.)	EQUIVALENT Université de Namur	Stp. (Cu.)
---------------------------------	-----------------------	---------------------------------------	-----------------------

Ethiek	3 (30)	Fondements de l'éthique (J.-M. LONGNEAUX)	3 (30)
		Ethique et droit (J. FIERENS)	4 (30)
Deontologie	6 (45)	<i>geen vrijstelling</i>	
Rechtsrelativiteit en rechtsvergelijking Droit comparé	3 (30)	Droit comparé et terminologie juridique anglaise (X. THUNIS)	6 (51)
Fundamentele rechten en vrijheden Human Rights Law	6 (45)	Libertés publiques (H. VUYE)	4 (35)
Internationaal privaatrecht	6 (45)	<i>geen vrijstelling</i>	
Insolventierecht m.i.v. zekerheden	6 (45)	<i>geen vrijstelling</i>	
Bemiddelen en onderhandelen	3 (30)	<i>geen vrijstelling</i>	